

tromjesečno izvješće

bilten

hrvatska
narodna
banka

godina vii.
prosinac 2002.

broj 77

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4922-070, 4922-077
Telefaks: 4873-623

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNICI mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNICI Slavko Križnjak
Božidar Bengez

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Intermark d.o.o., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web stranicama Međunarodnog monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web verziju.

Tiskano u 650 primjeraka

ISSN 1331-6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2002.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
BDP ^a (u mil. USD, tekuće cijene)	10.903	14.585	18.811	19.872	20.109	21.628	19.906	18.427	19.536
BDP – godišnje stope promjene ^a (u %, stalne cijene)	-8,0	5,9	6,8	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	3,8
BDP po stanovniku ^{a,b} (u USD)	2.349	3.137	4.029	4.422	4.398	4.805	4.371	4.153	4.403
Stopa inflacije (u %, na kraju razdoblja)	1.149,7	-3,0	3,7	3,4	3,8	5,4	4,4	7,4	2,6
Broj stanovnika ^b (u mil.)	4,6	4,6	4,7	4,5	4,6	4,5	4,6	4,4	4,4
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	56,8	49,8	37,1	40,1	39,9	39,5	40,8	47,0	49,3
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	52,9	47,4	48,7	49,7	56,6	48,7	49,2	52,1	54,7
Tekući račun platne bilance ^c (u % BDP-a)	5,8	4,9	-7,5	-4,8	-12,5	-6,7	-7,0	-2,4	-3,2
Inozemni dug (u mil. USD, na kraju razdoblja)	2.638	3.020	3.809	5.308	7.452	9.586	9.872	11.002	11.216
Inozemni dug (u % BDP-a)	24,2	20,7	20,2	26,7	37,1	44,3	49,6	59,7	57,4
Inozemni dug ^c (u % izvoza robe i usluga)	42,6	41,6	54,6	66,6	92,9	112,2	121,6	127,0	116,5
Otplaćeni inozemni dug ^{c,d} (u % izvoza robe i usluga)	9,9	9,0	10,1	9,0	9,9	12,5	20,7	23,0	22,6
Bruto međunarodne pričuve HNB-a (u mil. USD, na kraju razdoblja)	616	1.405	1.895	2.314	2.539	2.816	3.025	3.525	4.704
Bruto međunarodne pričuve HNB-a ^c (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	1,3	2,4	2,5	2,8	2,7	3,2	3,7	4,4	5,3
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	6,5619	5,6287	5,3161	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	3,5774	5,9953	5,2300	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391

^a Podatak za 2001. godinu je privremen.

^b Podaci o broju stanovnika za 2000. i 2001. godinu prema rezultatima Popisa 2001.

^c Prema revidiranim podacima o robnoj razmjeni DZS-a.

^d Obuhvaća otplatu glavnice po dugoročnom dugu bez otplate glavnice s osnovne trgovinskih kredita i izravnih ulaganja te ukupnu otplatu kamata bez otplate kamata s osnovne izravnih ulaganja.

Izvori: Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 4

Inozemna potražnja / 5

Domaća potražnja / 6

Osobna potrošnja / 6

Investicijska potrošnja / 6

Državna potrošnja / 7

Proizvodnja / 7

Industrija / 8

Trgovina / 9

Građevinarstvo / 10

Turizam / 10

Prijevoz i veze / 11

Tržište rada / 11

Nezaposlenost i zapošljavanje / 12

Plaće i troškovi rada / 14

Cijene / 15

Okvir br. 1. Neki cjenovni utjecaji reforme platnog prometa / 17

Tečaj / 18

Monetarna politika i instrumenti / 19

Monetarno okružje / 19

Monetarna politika / 20

Okvir 2. Trgovanje blagajničkim i trezorskim zapisima na sekundarnom tržištu / 22

Monetarna kretanja / 23

Tržište novca / 26

Kamatne stope na tržištu novca / 26

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica / 27

Kamatne stope poslovnih banaka / 29

Okvir 3. Odnos efektivne i nominalne kamatne stope na bankovne kredite / 30

Tržište kapitala / 31

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 31

Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 32

Međunarodne transakcije / 34

Račun tekućih transakcija / 34

Robna razmjena / 35

Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 36

Inozemni dug / 36

Međunarodna investicijska pozicija – stanje međunarodnih ulaganja / 36

Okvir 4. Stanje međunarodnih ulaganja / 37

Međunarodna likvidnost / 37

Državne financije / 38

Obilježja proračuna u trećem tromjesečju 2002. i očekivanja do kraja 2002. / 38

Ostvarenje proračuna konsolidirane središnje države / 38

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države / 39

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države / 39

Plaće / 40

Financiranje / 40

Unutarnji dug središnje države prema bankama / 40

Inozemni dug središnje države / 41

Privatizacija / 41

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 46

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 47

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 48

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 49

D. Poslovne banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka / 51

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka / 52

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države / 53

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora / 53

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 54

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka / 54

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka / 55

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka / 55

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 56

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka / 56

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka / 57

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka / 57

Slika D1: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 58

Slika D2: Distribucija depozita kod poslovnih banaka po institucionalnim sektorima / 58

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 59

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 60

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 61

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka / 62

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka / 63

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 64

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 65

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 66

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite / 67

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja / 69

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 70

Tablica H2: Platna bilanca – Roba i usluge / 71

Tablica H3: Platna bilanca – Dohodak i tekući transferi / 72

Tablica H4: Platna bilanca – Ostale investicije / 73

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica / 74

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka / 75

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 76

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 78

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 78

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 79

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima / 80

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima / 81

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate / 82

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 83

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 84

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 84

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 85

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 86

Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 86

Tablica I3: Dug središnje države / 87

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeks cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 88

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo / 88

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 89

Popis banaka i štedionica / 91

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 93

Kratice i znakovi / 94

Tromjesečno izvješće

Uvod

Nakon godišnjeg rasta od 4% u prvom polugodištu 2002. godine, realni je BDP, sudeći prema raspoloživim podacima, nastavio rasti i u trećem tromjesečju. Naime, godišnja je stopa rasta industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju 2002. godine iznosila 7,4%. S obzirom na snažan rast prometa u trgovini na malo (oko 17,2% u trećem tromjesečju u odnosu prema istom razdoblju prošle godine), znakove intenziviranja građevinskih aktivnosti (povećanje neto narudžbi građevinskih radova od 84,7% u prvoj polovici 2002. i veliki rast fizičkog obujma građevinskih radova u srpnju i kolovozu) i naznake rasta prihoda od turizma, očito je da proizvodnja i nadalje raste.

Osobna potrošnja i investicije još su glavni čimbenici rasta potrošnje. Osobnu potrošnju i dalje pokreće snažan rast kredita banaka odobrenih stanovništvu, čija je godišnja stopa rasta u rujnu iznosila 35,5%. Blagi rast plaća zabilježen je čak i u državnom sektoru gdje je ograničavanje plaća glavno pravilo. Međutim, ta mala povećanja plaća ne mogu biti razlog snažnom rastu potrošnje. Ukupne investicije sve su više određene Vladinim programom izgradnje autocesta, iako i privatne investicije nastavljaju rasti. Privatne su investicije presudan čimbenik povećanja produktivnosti i jačanja konkurentnosti hrvatskih poduzeća.

Pozitivni učinci rasta sada se vide i na tržištu rada. Zapošljavanje iz evidencije nezaposlenih u trećem tromjesečju ove godine poraslo je za 34,2% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, dok je priljev u evidenciju usporen. Registrirana se nezaposlenost prvi put nakon 1996. nastavila smanjivati čak i nakon uobičajene vršne zaposlenosti u razdoblju proljeće - ljeto. Rezultati ankete o radnoj snazi za prvu polovicu 2002. također upućuju na rast zapošljavanja u usporedbi s prvom polovicom 2001. Prema tome, čini se da broj novih radnih mjesta počinje premašivati smanjenje broja zaposlenih uzrokovano velikim valom restrukturiranja poduzeća u razdoblju od 2000. do 2001. godine.

Inflacija je i dalje umjerena. Godišnja stopa inflacije, definirana promjenama indeksa cijena na malo, pala je sa 3,2% u prvom tromjesečju na 2,2% u drugom i na 1,5% u trećem tromjesečju. Međutim, povećanje cijena električne struje i drugi jednokratni čimbenici u rujnu i listopadu doveli su do obrata tendencije, te je inflacija u listopadu porasla za 2,1%. Unatoč cjenovnim šokovima, ukupna inflacijska klima i nadalje je vrlo povoljna. Održavanju niske inflacije pogoduju učinci novih trgovinskih sporazuma i sve veća cjenovna konkurentnost uvoznih proizvoda, niža uvozna inflacija mjerena cijenama pri proizvođačima u eurozoni i stabilnost tečaja kune.

Iako je tijekom godine kuna bila uglavnom izložena aprecijacijskim pritiscima, početkom listopada njezina je vrijednost prema euru počela blago padati. Od početka listopada do početka studenoga kuna je prema euru deprecirala za 1,9%. Da bi usporila trend pada vrijednosti kune, Hrvatska narodna banka dvaput je intervenirala potkraj listopada prodajom ukupne svote od 79,8 mil. EUR bankama i 1,39 mil. USD državi. Istodobno je HNB otkupio 60,0 mil. EUR koji potječu od zaduživanja Hrvatskih autocesta u inozemstvu.

Blaga neto intervencija od 20,7 mil. USD smirila je tržište te je kuna početkom studenoga neznatno ojačala.

Zatišje na deviznom tržištu tijekom trećega i početkom četvrtog tromjesečja omogućilo je nastavak pozitivnih monetarnih kretanja bez većih intervencija središnje banke. Zahvaljujući padu inflacije i stabilnom deviznom tečaju tijekom većeg dijela trećeg tromjesečja, na tržištu gotovo da i nije bilo napetosti. Primarni je novac (M0) u trećem tromjesečju stagnirao, a u četvrtom se tromjesečju čak i neznatno smanjio. To je dijelom rezultat velikog rasta primarnog novca u drugom tromjesečju (zbog intervencija HNB-a na deviznom tržištu), čime je nestala potreba za rastom primarnog novca, koji rast inače obilježava treće tromjesečje. Novčana masa (M1) također je sporije rasla, uz stabiliziranje gotovog novca u optjecaju i blago usporavanje rasta depozitnog novca. Ipak, treba reći da je rast depozitnog novca, poglavito onoga u vlasništvu poduzeća, bio glavna komponenta monetarnog rasta tijekom ove godine. Snažan poticaj rastu depozitnog novca dao je ubrzani rast kredita banaka.

Devizni depoziti, koji su se tijekom prve polovice ove godine smanjivali, u trećem tromjesečju bilježe snažniji rast. Glavni izvor toga rasta, kao i inače u tom tromjesečju, bili su prihodi od turizma. Do kraja trećeg tromjesečja devizni su depoziti uglavnom vraćeni na razinu s kraja prošle godine, nadoknađujući tako gubitke s početka ove godine, do kojih je došlo zbog očekivanog odljeva depozita u gotovinu u eurima i zbog povlačenja depozita tijekom krize u Riječkoj banci.

Zahvaljujući solidnoj likvidnosti banaka i većine njihovih komitenata kamatne su stope i dalje niske. Međubankovna trgovina u kolovozu je malo porasla, ali je u rujnu i listopadu ponovno pala. Banke su pokazale veliko zanimanje za ponudu vrijednosnica središnje banke i Ministarstva financija, a kamatne stope na te vrijednosnice pale su na relativno nisku razinu. Blagajnički zapisi HNB-a s rokom dospijeaća od 35 dana, sada jedini kunski zapisi koje izdaje središnja banka, proteklih su mjeseci nuđeni na aukcijama po kamatnoj stopi od oko 2%. Unatoč tako niskim kamatnim stopama, ukupna vrijednost upisanih blagajničkih zapisa krajem rujna dosegla je oko 5,7 mil. kuna, a nakon toga je pala na nešto nižu razinu. Potražnja za trezorskim zapisima MF-a također je bila velika, a kamatna stopa na novi trezorski zapis s rokom dospijeaća od 364 dana krajem listopada pala je na samo 3,5%.

Kamatne stope na bankovne kredite i depozite također su vrlo niske. Kamatne stope na kredite poduzećima bez valutne klauzule pale su sa 9,68% u siječnju na 7,69% u rujnu. I ostale aktivne stope pokazuju trend pada. Kamatne stope na depozite stagnirale su tijekom trećeg tromjesečja, osim stopa na oročene depozite stanovništva koje su padale.

Prema preliminarnim podacima, Hrvatska je u trećem tromjesečju zabilježila višak na tekućem računu platne bilance od oko 1,1 mlrd. USD. U prvih devet mjeseci ove godine manjak na tekućem računu platne bilance iznosio je oko 0,7 mlrd. USD. Uz uobičajeni manjak u četvrtom tromjesečju, cjelogodišnji će se manjak za 2002. povećati s korekcijom trgovinskog deficita navise do koje je došlo nakon ispravka statističkih podataka koji se odnose na brodove poslane na remont u inozemstvo. Taj je ispravak također bio uzrok povećanju lanjskoga trgovinskog deficita za oko 0,6%, a time i pove-

ćanju manjka na tekućem računu platne bilance za 2001. godinu na 3,8% BDP-a.

U prvih devet mjeseci ove godine inozemni je dug Hrvatske povećan za 2,2 mlrd. USD. Od toga je oko 0,8 mil. USD posljedica vrijednosnih usklađivanja.¹ Sektori koji stvaraju nove dugove jesu, prije svega, banke i država. Porast zaduživanja banaka u ovom času nije posebno opasan, s obzirom da hrvatske banke općenito imaju dobar kreditni rejting i nastoje voditi politiku kreditne ekspanzije. Međutim, rast državnog duga ozbiljniji je problem.

Da bi se smanjio državni dug i omogućilo Hrvatskoj da ostane među srednjezaduženim zemljama i ne prijeđe u krug visokozaduženih zemalja, moguće je djelovati na smanjenje manjka državnog proračuna. Prema sadašnjim procjenama, manjak konsolidirane središnje države, uključujući izvanproračunska poduzeća Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste, ove će godine iznositi oko 5,5% BDP-a, što bi značilo smanjenje u odnosu prema prošlogodišnjem manjku od 6,0%. Vlada je utvrdila ciljni manjak konsolidirane opće države za sljedeću godinu od 5,0%, za koji ima i pristanak MMF-a. Osim toga, Vlada je objavila namjeru da se više zadužuje na domaćem financijskom tržištu, što bi imalo dva povoljna učinka: smanjenje zaduživanja u inozemstvu i veću ponudu kvalitetnih državnih vrijednosnica na domaćem tržištu. Čini se da nema opasnosti da veće zaduživanje države u zemlji "istisne" privatne investicije jer je likvidnost bankovnog sustava i nefinancijskih ustanova, kao što su mirovinski fondovi, visoka, a kamatne su stope niske.

Ove će godine država uspjeti približno ostvariti projekcije prihoda u važnijim područjima kao što su doprinosi za socijalno osiguranje i PDV. Prihodi od poreza na dobit znatno su premašili projekcije, što navodi na zaključak da će ovogodišnji poslovni rezultati biti povoljni. Međutim, prihodi od trošarina na cigarete bili su neočekivano mali, a očekivano povećanje prihoda na osnovi boljeg prikupljanja poreza pokazalo se neostvarivim.

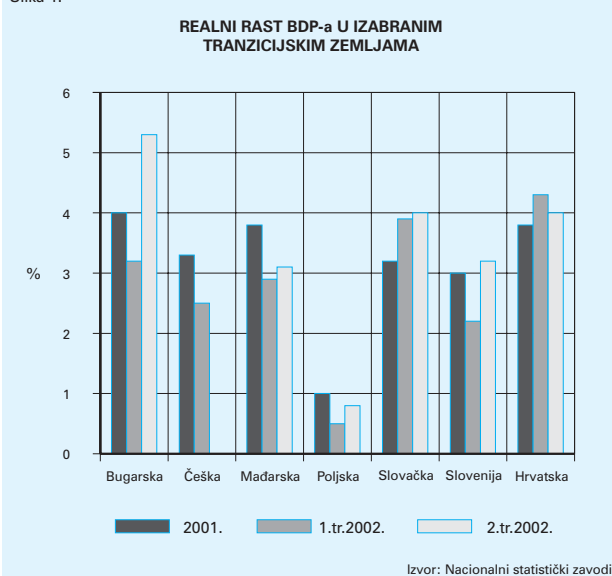
Na strani rashoda, kupnja ostale robe i usluga u prvih je devet mjeseci nominalno smanjena za 7,0% i čini se da će ostati u planiranim okvirima. Plaćanja kamata bila su ispod planiranih, i to djelomično zbog jačanja vrijednosti kune prema dolaru, čime je smanjena kunska protuvrijednost otplaćenih rata inozemnog duga. Subvencije i drugi tekući transferi ove će godine također ostati u planiranim okvirima, ali će, zahvaljujući saborskim odlukama donesenim u proteklih nekoliko mjeseci, u idućoj godini značajno rasti (subvencije u brodogradnji i poljoprivredi). Ciljna razina mase plaća u državnom sektoru povećana je rebalansom proračuna, a to potvrđuje i rastući trend plaća u javnom sektoru u 2002. godini. U 2003. godini planira se povećanje plaća u javnom sektoru, a država to namjerava kombinirati sa smanjenjem broja zaposlenih kako bi spriječila prekomjeran rast ukupne mase plaća koji bi ugrozio proces smanjenja proračunskog manjka države.

¹ Približno dvije trećine inozemnog duga Hrvatske nominirano je u eurima. Ojača li euro prema dolaru, dolarska će se vrijednost toga dijela duga povećati.

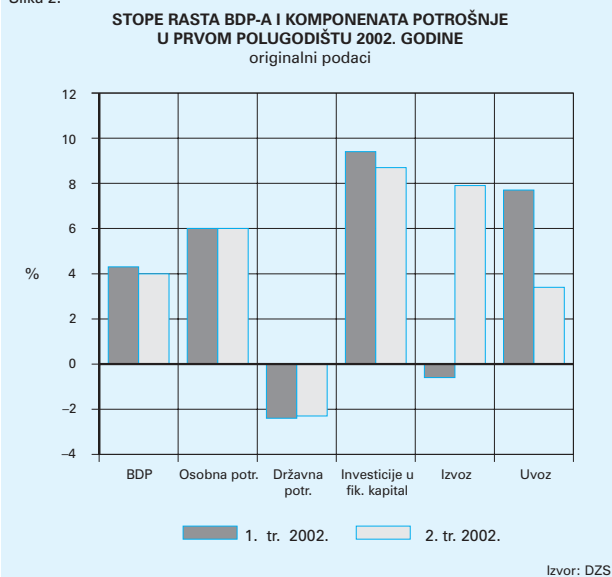
Potražnja

Prvu polovicu 2002. godine obilježila je snažna gospodarska aktivnost. U uvjetima općenito usporenoga gospodarskog rasta, posebno u zemljama Europske unije, realan rast BDP-a u Hrvatskoj od 4,0% u odnosu prema prvoj polovici prethodne godine potaknut je snažnom domaćom potražnjom. Spriji gospodarski rast u zemljama članicama Europske unije, koje su glavni hrvatski trgovinski partneri, utjecao je na usporavanje rasta hrvatskoga izvoza početkom godine. No u situaciji jake domaće potražnje, to nije utjecalo na usporavanje gospodarskog rasta kao što bi se moglo očekivati. Kao i u Hrvatskoj, rast je i u ostalim tranzicijskim zemljama u prvoj polovici 2002. godine bio potaknut domaćom potražnjom. Ostale bliže tranzicijske zemlje ostvarile su u oba tromjesečja 2002. godine manji rast nego Hrvatska, osim Bugarske, čiji je rast u drugom tromjesečju rezultat snažnog rasta investicija u fiksni kapital.

Slika 1.

Slika 2.

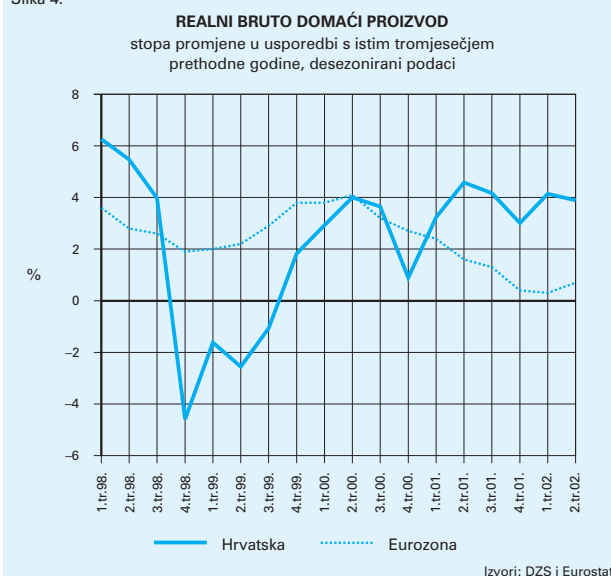
Promatrajući rast BDP-a u Hrvatskoj u prvoj polovici 2002. godine prema komponentama ukupne potražnje, uočljivo je da su najbrže rasle investicije u fiksni kapital. Početkom 2001. godine započelo je oživljavanje investicijske aktivnosti, koje je pojačano velikim građevinskim projektima u 2002. godini. Osobna potrošnja ima najveći udio u formiranju bruto domaćeg proizvoda (čini dvije trećine BDP-a), te je njezin snažan rast u prvoj polovici godine, najviše utjecao na rast BDP-a. Državna se potrošnja kontinuirano smanjuje od sredine 2000. godine, te je taj trend nastavljen i u 2002. godini. Utjecaj neto inozemne potražnje na bruto domaći proizvod u prva dva tromjesečja 2002. godine obilježila su suprotna kretanja. U prvom je tromjesečju došlo do snažnog rasta uvoza robe, dok se u drugom tromjesečju umjereni rast robne razmjene s inozemstvom podudarao s iznimnim povećanjem izvoza usluga.

Inozemna potražnja

Kao što je već spomenuto, inozemna je potražnja imala u drugom tromjesečju 2002. godine suprotan utjecaj na gospodarski rast nego u prvom tromjesečju ove godine. U prvoj polovici 2002. godine (kumulativno) doprinos inozemne potražnje rastu BDP-a bio je umjeren negativan (-0,4 postotna boda), s negativnim utjecajem u prvom tromjesečju i pozitivnim utjecajem u drugom. U prvom tromjesečju 2002. godine zabilježen je snažan rast uvoza robe i usluga uz stagnirajući izvoz. Zbog toga je u godišnjoj stopi rasta bruto domaćeg proizvoda od 4,1% neto inozemna potražnja ostvarila negativan doprinos od 3,3 postotna boda. Rast izvoza robe i usluga u drugom tromjesečju u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine od 8,3%, uz manje povećanje uvoza, pozitivno je utjecao na rast BDP-a od 3,9% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, pridonijevši tom rastu 2,4 postotna boda.

U prvom su tromjesečju kretanja robne razmjene s inozemstvom bila izuzetno nepovoljna, izvoz je pao uz istodobni rast uvoza. S obzirom na to da je važnost računa usluga u prvom tromjesečju mala, zabilježeni višak u razmjeni usluga

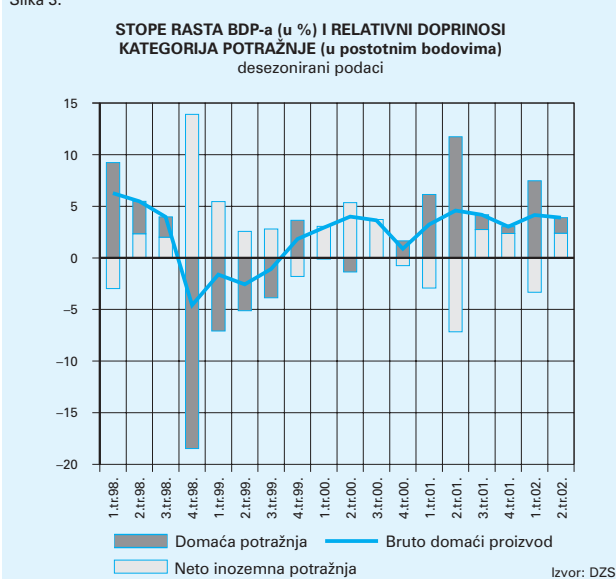
Slika 4.

nije mogao značajno utjecati na smanjenje ukupnoga negativnog utjecaja neto odnosa s inozemstvom na ukupnu potražnju. U drugom se tromjesečju, paralelno s rastom uvoza, povećavao i robni izvoz. Izrazit rast prihoda od usluga u drugom tromjesečju u odnosu prema istom tromjesečju prethodne godine i njihovo relativno veće značenje nego u prethodnom tromjesečju, snažnije su utjecali na kretanja neto izvoza. Ukupni izvoz robe i usluga rastao je brže od uvoza, te je otuda proizšao pozitivan doprinos neto inozemne potražnje rastu BDP-a u drugom tromjesečju.

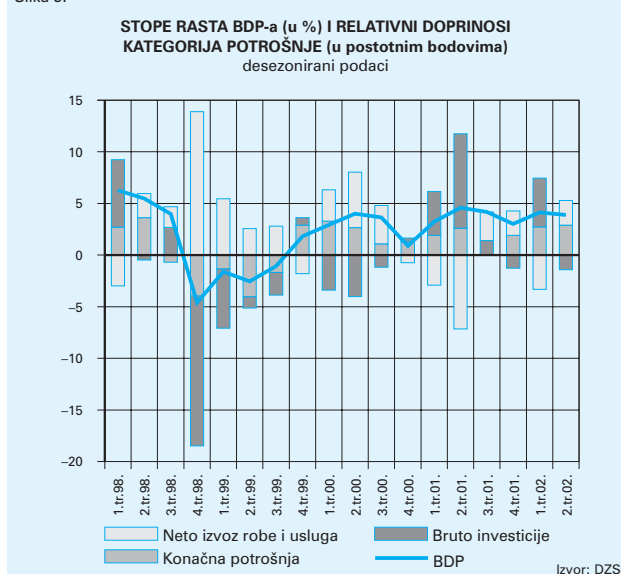
Početkom 2002. započelo je oživljavanje gospodarske aktivnosti u zemljama Europske unije, nakon njezina slabljenja u posljednjem tromjesečju 2001. godine kada je bruto domaći proizvod smanjen za 0,2% u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. Prema najnovijim podacima Eurostata² tromjesečna stopa rasta BDP-a u zemljama EU i EMU-a u prvom tromjesečju 2002. godine iznosila je 0,4%. I u drugom je tromjesečju realan rast u odnosu prema prethodnom tromjesečju iznosio 0,4%. Analiza izvora rasta u zemljama EMU-a³ u prvom tromjesečju otkriva da je on, u uvjetima pada osobne potrošnje, bio potaknut pozitivnim utjecajem neto inozemne potražnje, koja je posljedica rasta izvoza uz smanjenje uvoza. Rast u drugom tromjesečju zasniva se na pozitivnim kretanjima nekoliko komponenata potražnje. Investicije u fiksni kapital jedina su komponenta potražnje koja se od 2001. godine uzastopno smanjuje u svim tromjesečjima, te je negativan trend nastavljen i u 2002. godini. U ljetnim je mjesecima došlo do usporevanja rasta industrijske proizvodnje, što je u skladu s rezultatima anketnih istraživanja poduzetničkih očekivanja. U Europskoj središnjoj banci ne očekuju značajan oporavak gospodarske aktivnosti u trećem tromjesečju, te za cijelu 2002. godinu predviđaju blagi rast. Oporavak utemeljen na oporavku domaće potražnje i snažnijem svjetskom gospodarskom rastu očekuje se tek u 2003. godini.

Slika 3.

2 Treće priopćenje o procjeni rasta BDP-a u zemljama EU i EMU-a u drugom tromjesečju 2002. godine
3 ECB, *Monthly Bulletin*, listopad 2002.

Slika 5.

Domaća potražnja

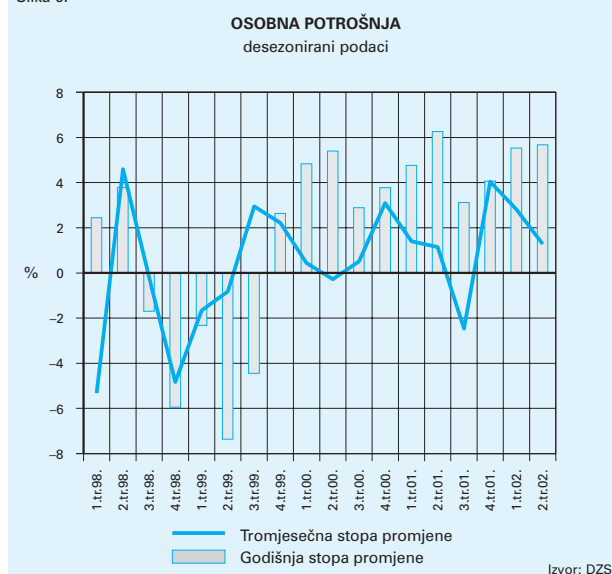
Domaća potražnja dala je najveći poticaj rastu BDP-a u prvoj polovici 2002. godine. U godišnjoj stopi rasta BDP-a od 4,0% doprinos domaće potražnje iznosio je 4,5 postotnih bodova, s jačim utjecajem zabilježenim u prvom tromjesečju (7,5 postotnih bodova). Konačna potrošnja, koja se dijeli na osobnu i državnu potrošnju, povećana je u prvom tromjesečju za 3,2%, a u drugom za 3,5%, u usporedbi s istim razdobljima prethodne godine. Pozitivan doprinos rastu u oba tromjesečja posljedica je snažnog rasta osobne potrošnje, koji je višestruko nadjačao smanjenje državne potrošnje.

Kretanje bruto investicija određeno je razinom investicija u fiksni kapital i promjenom zaliha. Kategorija zaliha u rashodnoj metodi obračuna BDP-a uključuje i statističku diskrepanciju, koja je rezultat usklađivanja rashodnog obračuna BDP-a s proizvodnim pristupom. U prvom je tromjesečju, uz povećanje investicija u fiksni kapital, zabilježena i pozitivna promjena zaliha, te su bruto investicije u ostvarenoj stopi rasta BDP-a sudjelovale s pozitivnim doprinosom od 4,7 postotnih bodova. Nasuprot tome, smanjenje bruto investicija u drugom tromjesečju rezultat je negativne promjene zaliha. Iako su fizički pokazatelji kretanja zaliha upućivali na njihovo povećanje u drugom tromjesečju u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, statistička diskrepancija, koja se uključuje u obračun zaliha, utjecala je da dođe do uočenoga negativnog doprinosa od 1,4 postotna boda.

Osobna potrošnja

Prvu polovicu 2002. godine obilježilo je snažno povećanje osobne potrošnje, s godišnjom stopom rasta od 5,6%. U prvom tromjesečju zabilježeno je povećanje osobne potrošnje od 2,8% u odnosu prema tromjesečju prije, dok je rast u drugom tromjesečju iznosio 1,3%. Povećana potrošnja povezana je s rastom uvoza trajnih proizvoda za široku potrošnju (u prvom tromjesečju uvoz je povećan za 14,3%, a u drugom za 25,9% u odnosu prema istim razdobljima prethodne godine,

Slika 6.

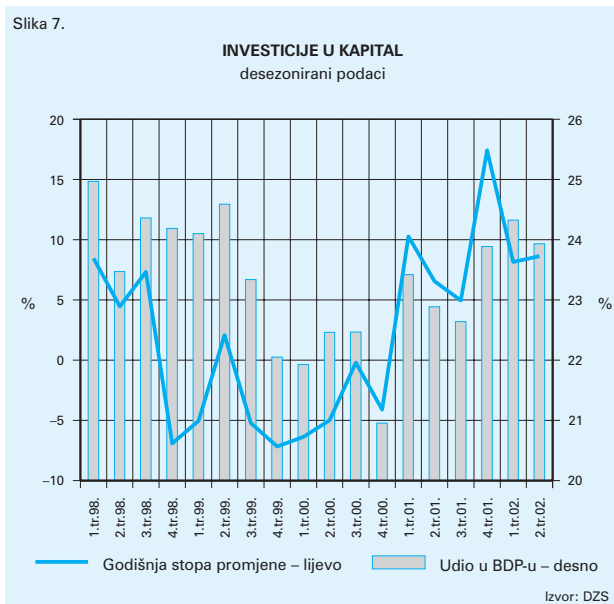
izraženo u američkim dolarima). Na povećanje uvoza najviše je utjecalo povećanje uvoza aparata za kućanstvo, namještaja i motornih vozila, što potvrđuje i povećani promet u trgovini na malo.

Dostupni pokazatelji kretanja osobne potrošnje u trećem tromjesečju ne upućuju na usporavanje rasta osobne potrošnje. Uvoz proizvoda za široku potrošnju i nadalje snažno raste, u čemu se posebno izdvajaju trajni proizvodi za široku potrošnju. Njihov uvoz, izražen u američkim dolarima, povećan je u prvih devet mjeseci za 30,2% odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, što ih čini kategorijom uvoza promatranog prema glavnim proizvodnim grupacijama koja je najbrže rasla. Povećanje realnog prometa u trgovini na malo ubrzano je u ljetnim mjesecima, što se djelomice može pripisati potrošnji stranih turista u Hrvatskoj.

Analiza kretanja osobne potrošnje sa stajališta izvora sredstava koji omogućuju njezino financiranje pokazuje da najveći utjecaj na rast potrošnje ima zaduživanje kod poslovnih banaka. Godišnja je stopa rasta kredita odobrenih stanovništvu u rujnu iznosila 35,5%, što govori o još jačoj kreditnoj ekspanziji nego u prvom dijelu godine. U drugom tromjesečju započelo je oživljavanje realnih neto plaća, koje se odnosilo na isplate regresa prije godišnjih odmora i rast plaća u privatnom sektoru. U prvih devet mjeseci prosječna isplaćena neto plaća bila je realno za 2,2% veća nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Istodobno, transferi države stanovništvu (mirovine, naknade za bolovanja, dječji doplatok) stagniraju u nominalnom iznosu, te se nakon korekcije za rast troškova života, uočava realno smanjenje transfera.

Investicijska potrošnja

Investicije u fiksni kapital u prvoj polovici 2002. godine povećane su za 8,4% u odnosu prema istom razdoblju prošle godine, što je najveći porast pojedinačne rashodne kategorije BDP-a. Promjene na tromjesečnoj razini pokazuju rast od 5,0% u prvom tromjesečju, dok su investicije u drugom tromjesečju ostale na razini iz prethodnog tromjesečja.

U 2001. je godini, nakon dvije uzastopne godine u kojima su se smanjivale investicije u fiksni kapital, zabilježen njihov rast, i to za 9,7%. Taj se rast odnosio najvećim dijelom na ulaganja u kapitalnu opremu (domaća proizvodnja strojeva i uređaja povećana je za 17,8%, a njihov uvoz, izražen u američkim dolarima, za 28,3%), koja omogućuju tehnološko osuvremenjivanje proizvodnog procesa. Povećana investicijska potrošnja u 2002. godini zasniva se, osim na ulaganjima u opremu, i na oživljavanju građevinske aktivnosti. Programima poticane stanogradnje intenzivirana je gradnja stambenih objekata, a još su važniji segment investicija ulaganja u prometnu infrastrukturu. U prvoj polovici 2002. godine indeks fizičkog obujma građevinskih radova povećan je za 12,2% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine, u čemu su sve veći udio u kasnijim mjesecima imali radovi na prometnoj infrastrukturi.

Agencija zadužena za izgradnju autocesta (HAC) najavila je da se najveći obujam radova na prometnoj infrastrukturi očekuje u trećem tromjesečju, što je potvrđeno fizičkim pokazateljima građevinske aktivnosti. Indeks građevinskih radova u srpnju i kolovozu bio je za 13,1%, odnosno za 14,0% veći nego u tim mjesecima prošle godine. Pritom je u kolovozu udio radova na ostalim građevinama (prometnice) bio najveći i činio je gotovo 60% ukupnih radova. Osim pojačane građevinske aktivnosti, u trećem je tromjesečju primjetno i veće ulaganje u opremu, što također upućuje na snažnu investicijsku potrošnju. Nakon što je u prva dva tromjesečja 2002. godine smanjivana domaća proizvodnja kapitalnih proizvoda, u trećem je tromjesečju zabilježena tromjesečna stopa rasta od 16,6%. U prvih devet mjeseci povećan je i uvoz kapitalne opreme za 15,9%, izraženo u američkim dolarima, u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine.

Državna potrošnja

U 2002. godini nastavljena je konsolidacija državnih financija iz prethodnih godina. Državni rashodi za robu i usluge u prvoj polovici 2002. godine realno su bili za 2,3% manji nego

u istom razdoblju prethodne godine, čime je nastavljen trend smanjivanja udjela državne potrošnje u bruto domaćem proizvodu. Državna je potrošnja u prvom tromjesečju smanjena za 1,6% u usporedbi s onom ostvarenom u zadnjem tromjesečju 2001. godine, a jednako je smanjenje zabilježeno i u drugom tromjesečju 2002. godine.

Podaci Ministarstva financija pokazuju da su u trećem tromjesečju rashodi konsolidirane središnje države za plaće i doprinose povećani u nominalnom iznosu za 5,1%, dok se u istom razdoblju za kupovine ostale robe i usluga potrošilo 6,9% više. S obzirom da su početkom 2002. godine iz proračuna središnje države isključene agencije za izgradnju prometnica (HAC i HC), potrebno je radi konzistentne usporedbe kretanja državne potrošnje prilagoditi obuhvat države i za rashode spomenutih agencija. Kad se uključe rashodi tih dviju agencija, rashodi opće države za robu i usluge su, nakon smanjenja u prvoj polovici godini, u trećem tromjesečju nominalno povećani za 12,6%, te je realno očekivati prekid trenda smanjivanja državne potrošnje.

Proizvodnja

Proizvodna metoda obračuna bruto domaćeg proizvoda temelji se na izračunu bruto dodane vrijednosti proizvodnje rezidenata. Pri tome je bruto domaći proizvod jednak zbroju ukupne bruto dodane vrijednosti svih institucionalnih jedinica u zemlji i neto poreza (neizravni porezi umanjeni za subvencije). Posljednji raspoloživi konačni podaci koji pokazuju točnu strukturu bruto domaćeg proizvoda prema komponentama proizvodnje temelje se na godišnjem obračunu bruto domaćeg proizvoda za 2000. godinu. U strukturi bruto domaćeg proizvoda (BDP) bruto dodana vrijednost (BDV) čini 81,1%, dok se preostali dio BDP-a odnosi na neto poreze.

Najveći udio u strukturi BDP-a ima industrijska proizvodnja, čijih se više od 80% odnosi na proizvodnju prerađivačke industrije (17,6% BDP-a). Druga komponenta po veličini udjela u BDP-u su usluge javnog sektora. Među društvenim djelat-

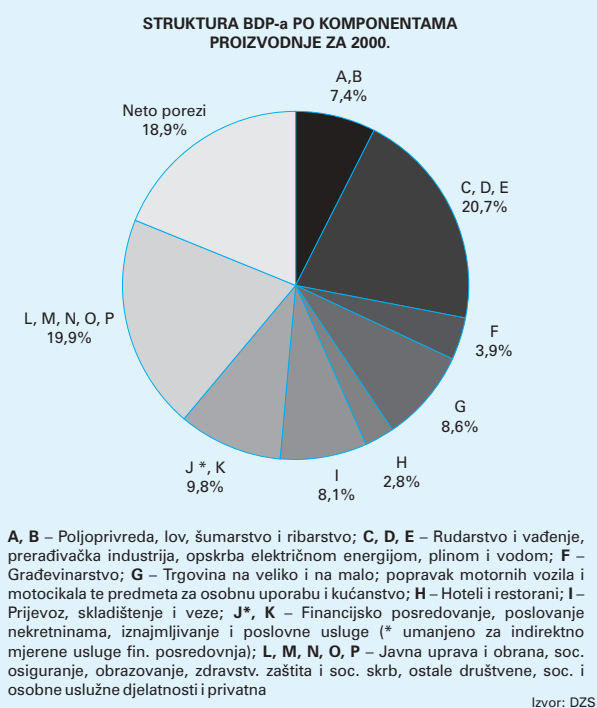
nostima najveća dodana vrijednost ostvaruje se u javnoj upravi i obrani te u obveznom socijalnom osiguranju, dok je dodana vrijednost i u obrazovanju i u zdravstvenoj zaštiti tek nešto malo veća od 4% BDP-a. Smanjivanje državne potrošnje započeto u 2000. godini odrazilo se i na smanjenje udjela usluga javnog sektora u BDP-u (u prvoj polovici 2002. godine taj je udio bio 2 postotna boda manji nego u 2000. godini).

Od ukupne bruto dodane vrijednosti u 2000. godini 10% se ostvarivalo u primarnim djelatnostima (poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo), 30% u industriji i građevinarstvu, dok se u uslužnim djelatnostima ostvarivao preostali dio dodane vrijednosti. Nakon 2000. godine najveće povećanje dodane vrijednosti zabilježeno je u uslužnim djelatnostima. Tako je u 2001. godini najveći realan rast ostvaren u djelatnosti trгови-

ne (10,6%), a zatim u prijevozu i vezama (6,9%) te u djelatnosti hotela i restorana (5,7%).

I u prvoj polovici 2002. godine djelatnost trgovine bilježi snažan rast dodane vrijednosti. No još je snažniji realan rast zabilježen u građevinarstvu, čija je dodana vrijednost povećana za 13,3% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Iznadprosječne stope rasta zabilježene su u ugostiteljskoj djelatnosti, prijevozu i vezama, kao i u financijskom posredovanju. Istodobno, bruto dodana vrijednost u industriji povećava se sporijim tempom od bruto dodane vrijednosti ukupnoga gospodarstva. S obzirom na veliki udio bruto dodane vrijednosti industrije u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti (približno jedna četvrtina), kretanja u industriji najjače utječu na promjene ukupne bruto dodane vrijednosti. Ukupna bruto dodana vrijednost u prvoj polovici 2002. godine povećana je za 4,0% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Isto je toliko u prvoj polovici 2002. godine iznosio i realan rast bruto domaćeg proizvoda.

Slika 9.

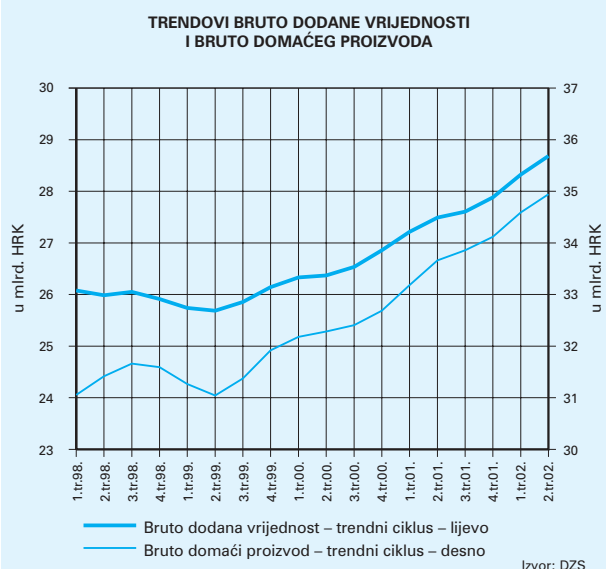

Industrija

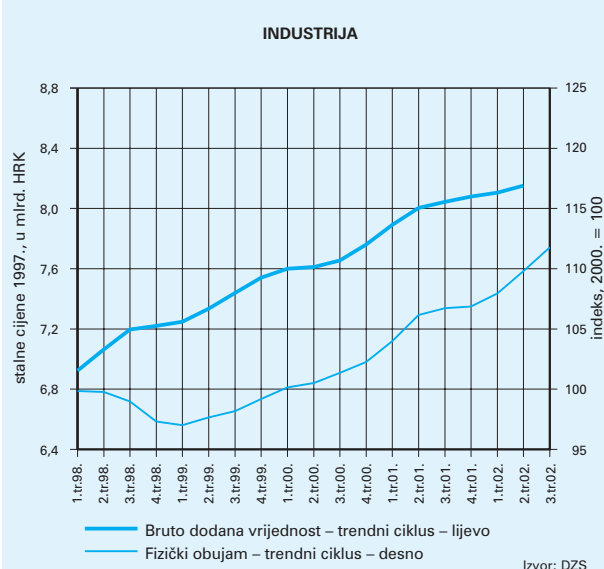
Bruto dodana vrijednost u sva tri područja industrije (rudarstvu i vađenju, prerađivačkoj industriji te opskrbi električnom energijom, plinom i vodom) povećana je u prvoj polovici 2002. godine za 2,0% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Promatrajući promjene bruto dodane vrijednosti na tromjesečnoj razini, nakon rasta od 1,6% zabilježenog u prvom tromjesečju, bruto dodana vrijednost u drugom je tromjesečju ostala na razini prvog tromjesečja. Ovako niske stope rasta bruto dodane vrijednosti u prvoj polovici 2002. godine ne upućuju na mogućnost ostvarivanja većeg rasta bruto dodane vrijednosti u 2002. godini od onoga zabilježenoga godinu dana prije (4,8%).

Rast industrijske proizvodnje u prvoj polovici 2002. godine, mjereno indeksima fizičkog obujma, iznosio je 2,4% u odnosu prema istom razdoblju prošle godine. Industrijska je proizvodnja u trećem tromjesečju 2002. godine oživjela nakon nepovoljnih kretanja u prethodna četiri tromjesečja. U

Slika 10.

Slika 11.

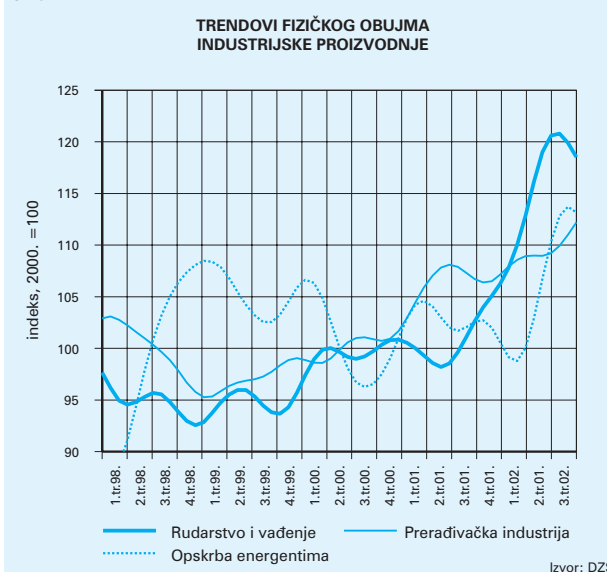
posljednja dva tromjesečja 2001. godine zabilježene su negativne tromjesečne stope rasta industrijske proizvodnje, dok je prvu polovicu 2002. obilježio rast po prosječnoj tromjesečnoj stopi od 1,9%. No u trećem je tromjesečju industrijska proizvodnja povećana za 4,4% u odnosu prema prethodnom tromjesečju, a godišnja je stopa rasta u tom tromjesečju iznosila 7,4%. S povećanjem proizvodnje povećane su i zalihe gotovih proizvoda kod proizvođača. Zahvaljujući dobrim ostvarenjima u trećem tromjesečju, kumulativni je fizički obujam industrijske proizvodnje u prvih devet mjeseci 2002. godine povećan za 4,1% u odnosu prema istom razdoblju prošle godine. No ovi dobri rezultati proizašli iz povećanja fizičkog obujma proizvodnje ne moraju se u potpunosti odraziti na povećanje dodane vrijednosti u industriji u preostalom dijelu godine.

Positivna kretanja industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju povezana su s oživljavanjem proizvodnje u području prerađivačke industrije. Tromjesečna stopa rasta proizvodnje toga područja industrije iznosila je 4,0%, s najvećim mjesečnim rastom zabilježenim u rujnu. Među odjeljcima prerađivačke industrije najveći utjecaj na ostvarenje godišnje stope rasta prerađivačke industrije od 3,5% u trećem tromjesečju imala je povećana proizvodnja hrane i pića, proizvodnja u izdavačkoj i tiskarskoj djelatnosti, proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda te proizvodnja strojeva i uređaja. U trećem je tromjesečju, nakon negativnih kretanja u prethodnom tromjesečju, oživjela proizvodnja u duhanskoj industriji, proizvodnji strojeva i aparata te električnih strojeva i aparata. Unatoč nešto povoljnijim kretanjima u trećem tromjesečju, u prvih devet mjeseci 2002. godine smanjenja je proizvodnja duhana, odjeće i metala.

Rudarstvo i vađenje najmanje je područje industrijske proizvodnje, ali je u 2002. godini najbrže raslo. U rujnu je zabilježena kumulativna godišnja stopa rasta od 15,8%, na koju je najviše utjecao snažan rast u drugom tromjesečju. Nakon tada ostvarenog izuzetno velikog povećanja proizvodnje, u trećem je tromjesečju zabilježena negativna tromjesečna stopa rasta od -5,2%. No, kada se promjena proizvodnje promatra na godišnjoj razini, i unatoč usporenom rastu u trećem tromjesečju, to područje još bilježi iznadprosječno povećanje proizvodnje u odnosu prema drugim područjima industrije. Rastući trendovi u rudarstvu i vađenju povezani su sa snažnom građevinskom aktivnošću. To potvrđuje povećano vađenje kamena i kamenih ploča, koji su nužni za izgradnju prometne infrastrukture i ostalih građevinskih objekata. U rujnu je u odjeljku vađenja ostalih ruda i kamena zabilježena kumulativna godišnja stopa rasta od 47,6%.

Opskrba električnom energijom, plinom i vodom je, nakon lošijih ostvarenja početkom godine, u rujnu zabilježila godišnju kumulativnu stopu rasta od 2,0%. U prva četiri mjeseca opskrba se smanjivala uz istodobno povećanje uvoza električne energije, a uzrok tome bila je lošija hidrološka situacija početkom godine. U svibnju je s poboljšanim prirodnim uvjetima nužnim za proizvodnju energije započelo povećanje domaće proizvodnje električne energije uz usporavanje rasta opskrbe energijom iz uvoza. U drugom je tromjesečju opskrba električnom energijom, plinom i vodom povećana za 10,7% u odnosu prema prethodnom tromjesečju, kada je za-

Slika 12.

bilježen snažan pad. Uzlazni trendovi nastavljani su u trećem tromjesečju kada je tromjesečna stopa rasta iznosila 6,6%. No promatrajući mjesečne stope promjene opskrbe energentima, u kolovozu i rujnu primjetna je stagnacija opskrbe na razini srpnja.

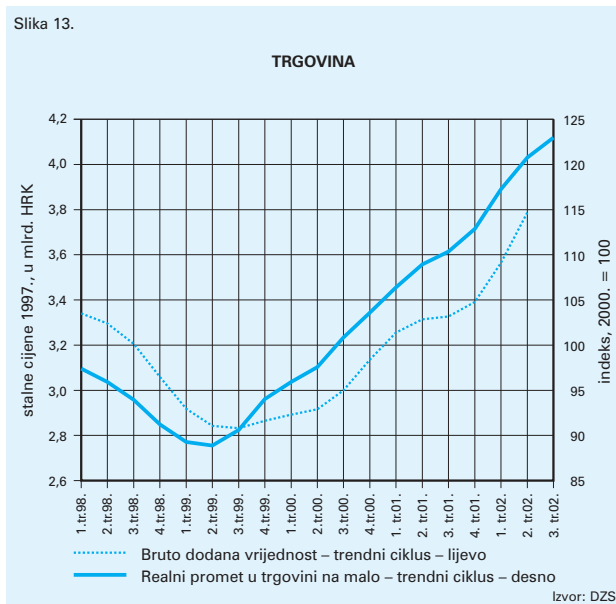
Trgovina

Kao što je već spomenuto, u djelatnosti trgovine u posljednje se dvije godine ostvaruje izrazito visok rast bruto dodane vrijednosti. Nakon što je u 2001. godini zabilježena godišnja stopa rasta od 10,6%, u prvoj polovici 2002. godine bruto dodana vrijednost trgovine povećana je za 11,4% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. U spomenutom razdoblju ukupan promet u trgovini realno je povećan za 11,6%, što se podudara s ostvarenim rastom bruto dodane vrijednosti.

Snažan rast trgovačke djelatnosti povezuje se s dolaskom stranih trgovačkih lanaca, koji su potaknuli promjene u toj djelatnosti. Jedna od značajnijih posljedica jest smanjenje odlazaka hrvatskih građana u susjedne zemlje zbog *shoppinga*. Veća konkurencija na domaćem tržištu rezultirala je nižim cijenama i većim izborom u trgovačkim centrima u zemlji. Uz to, smanjena je i tzv. siva trgovina, na koju je do prije nekoliko godina otpadao značajan dio ukupnog prometa trgovine. Ovakva vrst gospodarske aktivnosti nije bila registrirana u službenoj statistici te su službeni podaci o prometu i dodanoj vrijednosti trgovine bili manji od stvarnih. Stoga se i visoke stope rasta u 2001. i 2002. godini trebaju, osim sa stvarnom ekspanzijom trgovine u zemlji, povezivati i s boljim obuhvatom trgovačke aktivnosti u službenim statistikama.

U ljetnim mjesecima rast prometa u trgovini dodatno je ubrzan, s tromjesečnom stopom rasta od 7,1%. U trećem tromjesečju realan promet u trgovini na malo povećan je za 17,2% u odnosu prema istom razdoblju prošle godine te je kumulativna stopa rasta u rujnu iznosila 12,9%. Neočekivano visoke godišnje stope rasta prometa u trgovini na malo zabilježene su u sva tri mjeseca trećeg tromjesečja, s najizraženijim rastom u srpnju (19,9%). Najveći utjecaj na rast trgovine

Slika 13.

na malo u srpnju imao je rast prometa u prodaji, održavanju i popravku motornih vozila za 17,4% u usporedbi s istim mjesecom prošle godine. Nakon stagnacije prometa motornih vozila u kolovozu, u rujnu je taj rast ponovno nastavljen.

Građevinarstvo

Građevinarstvo je jedina djelatnost koja je u 2000. godini zabilježila negativnu stopu rasta bruto dodane vrijednosti te jednu od najnižih u 2001. U drugoj polovici 2001. godine započeo je oporavak građevinarstva sa sve jačim efektima u 2002. godini. Bruto dodana vrijednost građevinarstva tako je u prvoj polovici 2002. povećana za 13,3% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. Tako brz rast fizičkih pokazatelja, uz financijske, odredio je građevinarstvo kao djelatnost s najvećim rastom bruto dodane vrijednosti u tekućoj godini (većim od rasta trgovine).

U spomenutom razdoblju zabilježena je kumulativna go-

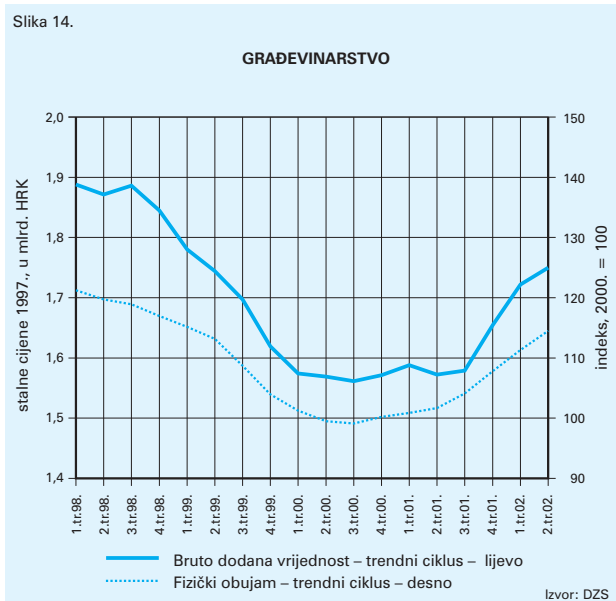
dišnja stopa rasta fizičkog obujma građevinskih radova od 12,2%. Bolji financijski rezultati od fizičkih pokazatelja u prvoj polovici godine povezuju se s izvedbom tehnički i tehnološki složenijih projekata veće vrijednosti (zahtjevniji radovi na prometnicama). Tako je vrijednost izvršenih građevinskih radova u prvoj polovici 2002. godine bila za 31,9% veća nego u istom razdoblju prethodne godine. Pri tome se više od trećine ukupne vrijednosti radova odnosilo na prometnu infrastrukturu. Istodobno s intenziviranjem građevinske aktivnosti u zemlji, smanjuju se građevinski radovi u inozemstvu.

U drugoj polovici godini može se očekivati daljnje intenziviranje građevinske aktivnosti, i to posebno u trećem tromjesečju, kada je i inače građevinska sezona na vrhuncu. Na to upućuje veliki skok vrijednosti neto narudžbi u prvoj polovici 2002. godine: za 84,7% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Dostupni podaci pokazuju da je u srpnju i kolovozu povećan obujam građevinskih radova. Godišnje stope rasta su u spomenutim mjesecima iznosile 13,1% i 14,0%. I kumulativna je godišnja stopa promjene indeksa građevinskih radova porasla, i to na 12,6%, što podupire očekivanja nastavka uzlaznih trendova i u trećem tromjesečju.

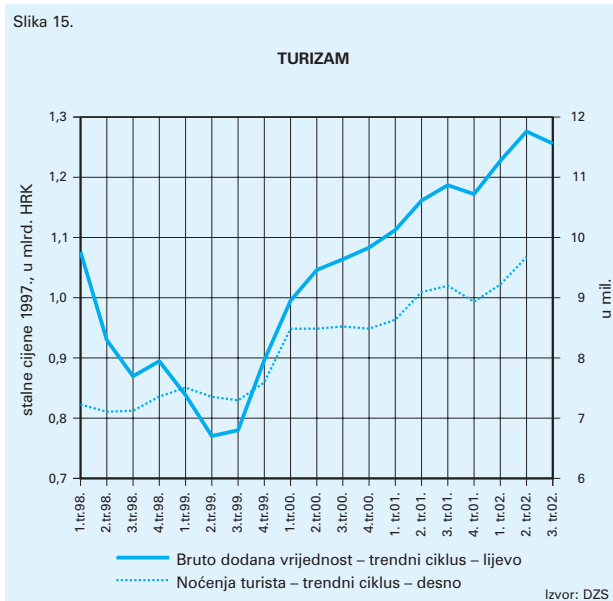
Turizam

Prema preliminarnim podacima iz platne bilance, u prvoj polovici 2002. godine zabilježeno je značajno povećanje deviznih prihoda od turizma. Izraženi u dolarima, ti su prihodi porasli 28,9% u odnosu prema istom razdoblju 2001. godine. Pri tome je značajno povećanje prihoda ostvareno u drugom tromjesečju, na što su upućivali i podaci o rastu broja dolazaka i noćenja turista. Kumulativna stopa rasta noćenja u prvih šest mjeseci 2002. godine iznosila je 8,4%, što govori o protezanju turističke sezone i na predsezonu. Ta su kretanja prije svega rezultat povećanog broja noćenja stranih turista, koji su ostvarili 84,6% od ukupnog broja noćenja. No napomenimo da se u prvom dijelu godine ostvaruje približno tek jedna petina ukupnih noćenja u cijeloj godini, a da na njih jak utjecaj imaju sezonski čimbenici, od vremenskih prilika do kalendar-

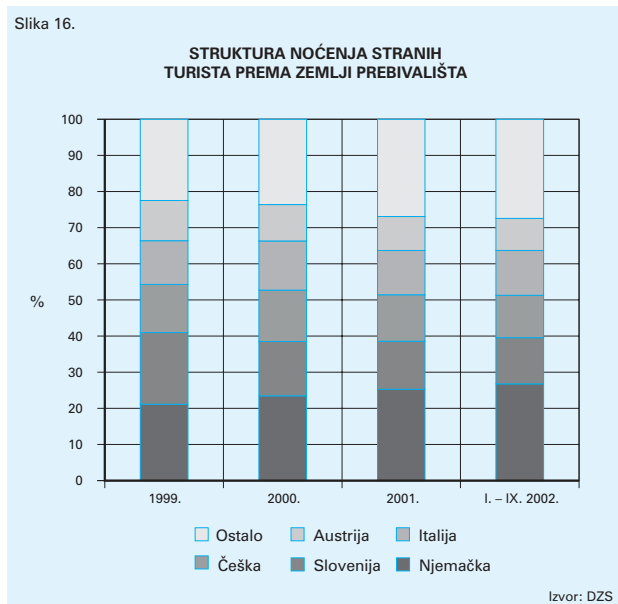
Slika 14.

Slika 15.

Slika 16.

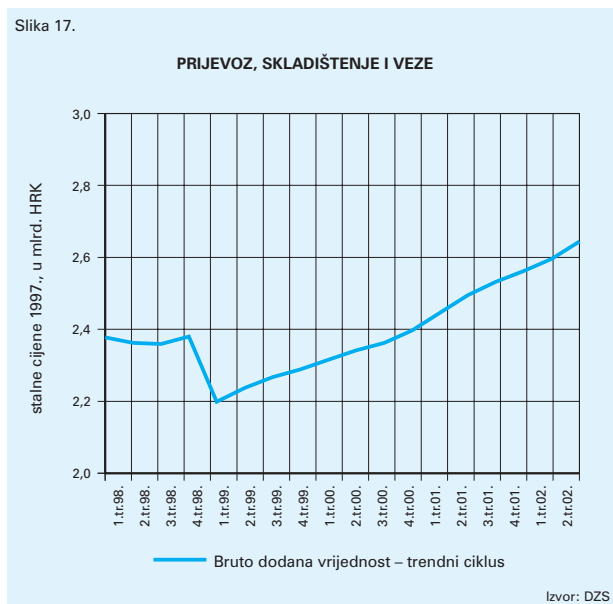
skog rasporeda blagdana.

U promatranom razdoblju bruto dodana vrijednost u turizmu rasla je mnogo umjerenije nego što to pokazuju podaci o deviznim priljevima od turizma. U prvoj polovici 2002. godine bruto dodana vrijednost djelatnosti hotela i restorana povećana je za 5,9% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, s podjednakom stopom rasta u oba tromjesečja. Diskrepancija između ta dva pokazatelja može se objasniti velikim udjelom prihoda od turizma koji nije evidentiran u službenoj statistici koja prati kretanja u ugostiteljskoj djelatnosti.

U srpnju i kolovozu, koji čine vrhunac turističke sezone s ostvarenih dvije trećine ukupnih godišnjih noćenja, nije zabilježen značajan rast broja dolazaka i noćenja turista u odnosu prema istim mjesecima prošle godine. Uzroci tome mogu se naći u ograničenim smještajnim kapacitetima hrvatskog turizma i vremenskim nepogodama u europskim zemljama iz kojih u Hrvatsku dolazi najveći broj gostiju. Godišnja stopa rasta broja noćenja u srpnju iznosila je 1,1%, a u kolovozu 4,3%. I na početku posezone, u rujnu, broj noćenja bio je na istoj razini kao u rujnu prošle godine. Ukupno promatrajući prvih devet mjeseci 2002. godine, noćenja turista povećana su za 2,6%, uz manji broj domaćih turista i povećanje broja stranih turista. Pri tome su brže od noćenja rasli dolasci turista, što govori o smanjenju prosječnog broja noćenja po dolasku.

Najveći utjecaj na rast noćenja u srpnju imao je povećani broj turista iz Mađarske i Nizozemske, dok je u kolovozu, nakon pada u srpnju, povećan broj noćenja gostiju iz Njemačke (za 16,0%). U rujnu su nastavljena pozitivna kretanja broja noćenja turista iz zapadnoeuropskih zemalja. U strukturi inozemnih gostiju u prvih devet mjeseci najviše su bili zastupljeni Nijemci (26,8%), Slovenci (12,8%), Talijani (12,4%) te Česi (11,8%). Uspoređujući promjene broja noćenja u prvih devet mjeseci, vidi se da je najveći doprinos rastu broja noćenja dao rast broja noćenja njemačkih turista od 10,6%, s obzirom da njihova noćenja čine 24,0% ukupnog broja noćenja u tom razdoblju. U prvih se devet mjeseci 2002. godine osjetio i značajan pad broja noćenja turista iz Češke (-7,5%), Poljske (-12,8%), Slovačke (-8,5%) i Slovenije (-2,5%).

Slika 17.

Prijevoz i veze

Bruto dodana vrijednost područja prijevoza, skladištenja i veza u prvoj polovici 2002. godine povećana je za 5,9% u odnosu prema istom razdoblju prethodne godine. U istom je razdoblju broj prevezenih putnika smanjen za 4,6%, dok je prijevoz robe porastao 1,7% u odnosu prema prvoj polovici prethodne godine. Najveći utjecaj na iznadprosječan rast dodane vrijednosti djelatnosti prijevoza i veza ima intenzivna ekspanzija u sektoru telekomunikacija, osobito u pokretnoj telefonskoj mreži.

U trećem su tromjesečju zabilježeni bolji rezultati u prijevozu putnika i robe nego u prvoj polovici godine. U trećem je tromjesečju prijevoz robe povećan za 2,6% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, na što je najviše utjecalo povećanje cestovnog prijevoza za 9,1%. U prvih devet mjeseci prevezeno je 2,0% robe više, a rezultat je povećanoga cjevovodnog transporta i cestovnog prijevoza. Uz to, broj prevezenih putnika u trećem je tromjesečju stagnirao na razini iz istog tromjesečja prethodne godine, pri čemu je pad prijevoza putnika u željezničkom prometu nadoknađen boljim rezultatima u pomorskom i zračnom prijevozu. No usprkos povoljnijim trendovima u trećem tromjesečju nego u prvoj polovici godine, ukupno gledajući, u prvih devet mjeseci broj prevezenih putnika smanjen je za 2,9% u odnosu prema istom razdoblju prošle godine. U trećem tromjesečju 2002. godine broj utrošenih minuta u nepokretnoj telefonskoj mreži bio je za 12,8%, a u pokretnoj mreži za 50,7% veći nego u istom razdoblju prošle godine. Broj utrošenih minuta u pokretnoj mreži u prvih devet mjeseci ove godine bio je za 49,7% veći nego u istom razdoblju prethodne godine.

Tržište rada

U trećem tromjesečju ove godine vidljiv je nastavak tendencija koje su na tržištu rada bile prisutne i u prvom polugodištu. Povoljna dinamika gospodarske aktivnosti manifestira

se u rastu potražnje za radom jače nego prethodnih godina. Zbog rasta potražnje zabilježen je snažan rast zapošljavanja iz evidencije HZZ-a, dok se stopa rasta plaća lagano ubrzala.

Posljednji raspoloživi anketni podaci, oni za prvo polugodište ove godine, upućuju na nastavak rasta zaposlenosti i smanjenje stope nezaposlenosti. Administrativni podaci o nezaposlenosti također otkrivaju tendenciju njezina pada, ali tek u trećem tromjesečju. Na opadanje registrirane nezaposlenosti i rast neto odljeva iz evidencije HZZ-a utjecali su i spori tempo restrukturiranja, koji je smanjio priljeve u evidenciju, i institucionalne promjene. Naime, na osnovi tih promjena počeo je krajem trećeg tromjesečja priljev osoba u pomoćnu evidenciju HZZ-a. Osobe koje traže posao evidentirane u toj evidenciji, a među njima mogu biti i zaposleni, ostvaruju pravo na posredovanje HZZ-a u zapošljavanju, ali ne i ostala prava koja uživaju registrirane nezaposlene osobe, no nemaju ni obvezu redovitog javljanja HZZ-u poput registriranih nezaposlenih osoba.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Dva su glavna razloga zbog kojih su neto odljevi iz evidencije HZZ-a nastavljeni i u trećem tromjesečju ove godine, odnosno u razdoblju u kojem je obično prisutan sezonski porast registrirane nezaposlenosti. Prvo, u trećem tromjesečju nastavljen je porast zapošljavanja iz evidencije HZZ-a. Taj je porast bio intenzivniji nego u prvoj polovici godine pa je godišnja stopa rasta zapošljavanja iz evidencije HZZ-a u trećem tromjesečju iznosila 34,2%. U prvih devet mjeseci ove godine ukupno je iz evidencije zaposleno 134 tisuće osoba, što je za 21,1% više nego u istom razdoblju lani. Drugi uzrok većih odljeva iz evidencije HZZ-a je porast brisanja iz evidencije zbog drugih razloga, do kojega je došlo zbog reforme posredovanja u zapošljavanju. Odljevi iz evidencije su, međutim, smanjeni i zbog nešto manjeg priljeva u evidenciju HZZ-a, kako osoba koje su prije bile zaposlene, tako i osoba koje prvi put traže zaposlenje. Osim usporavanjem dinamike restrukturiranja gospodarstva, niži su priljevi uzrokovani i institucionalnom

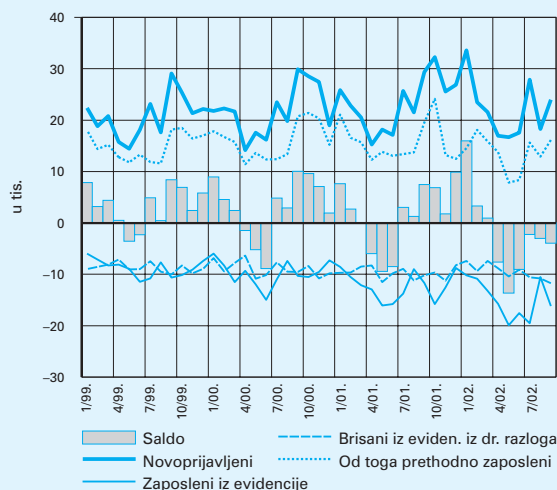
reformom posredovanja u zapošljavanju. Tako je pri HZZ-u ustrojena pomoćna evidencija u kojoj se, bez obaveze redovitog javljanja HZZ-u, mogu registrirati osobe koje traže posao, ali se ne smatraju nezaposlenima prema Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Krajem rujna u toj je evidenciji bilo prijavljeno nešto manje od tri tisuće osoba, od kojih su većinu sačinjavale mlade osobe. Te osobe uživaju nižu razinu prava, ali i obveza, od registriranih nezaposlenih osoba, pa je to vjerojatno bio razlog što se dio nezaposlenih preusmjerio u tu, pomoćnu evidenciju. Usporavanje dinamike restrukturiranja vidi se također iz broja osoba koje su evidentirane u HZZ-u zbog prestanka rada poslodavca. Njihov je broj u posljednjem tromjesečju 2001. i prvom tromjesečju ove godine naglo rastao, da bi se u drugom tromjesečju počeo konsolidirati i opadati, što je bilo posebno izraženo u trećem tromjesečju.

Porast zapošljavanja iz evidencije HZZ-a u prvom i drugom tromjesečju bio je uglavnom potaknut rastom BDP-a, koji je u prvoj polovici godine nadmašio 4%. Pokazatelji o rastu BDP-a za treće tromjesečje još nisu na raspolaganju, ali se s obzirom na dinamiku potražnje za radom može pretpostaviti kako je i u njemu nastavljen intenzivan gospodarski rast. Većina novozaposlenih, u pravilu više od četiri petine, zapošljava se na određeno vrijeme, pa se stoga ubrzavanje dinamike potražnje za radom vjerojatno djelomice može objasniti većom fluktuacijom u evidenciji. Struktura zapošljavanja prema vrsti rada također upućuje na rigidnost radnog zakonodavstva zbog čega poduzetnici izbjegavaju zaključivanje ugovora o radu na neodređeno vrijeme.

Značajan rast odljeva iz evidencije HZZ-a i nešto manje smanjenje priljeva doveli su do nastavka smanjivanja registrirane nezaposlenosti i tijekom trećeg tromjesečja. Rujan je tako bio šesti mjesec uzastopce u kojemu se registrirana nezaposlenost smanjila. Krajem rujna bilo je registrirano ukupno 376 tisuća nezaposlenih, što je za oko tisuću osoba, odnosno za 0,2% manje nego u istom mjesecu lani. Kako je treće tromjesečje obično razdoblje sezonskog porasta zaposlenosti, kretanja u ovoj godini dovela su do preokreta tendencije rasta

Slika 18.

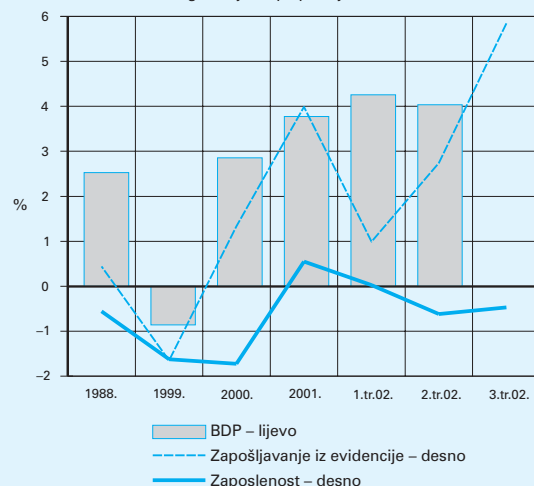
PROMJENE U REGISTRIRANOJ NEZAPOSLENOSTI

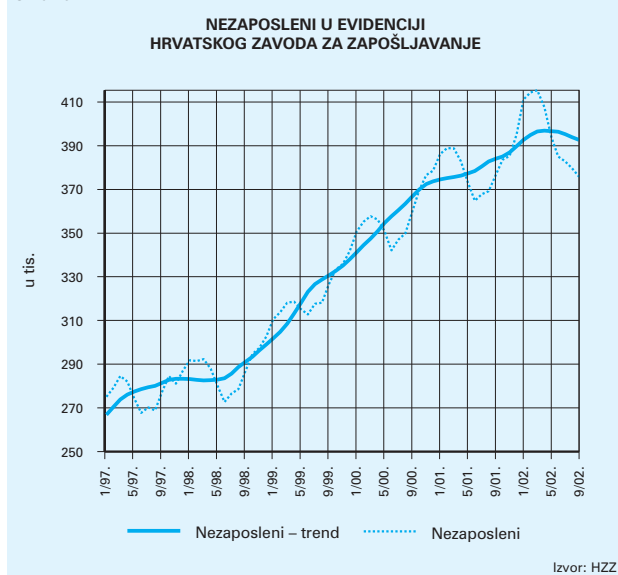
Slika 19.

ZAPOŠLJAVANJE IZ EVIDENCIJE, ZAPOSLENOST I PROMJENA BDP-a

godišnja stopa promjene

Slika 20.

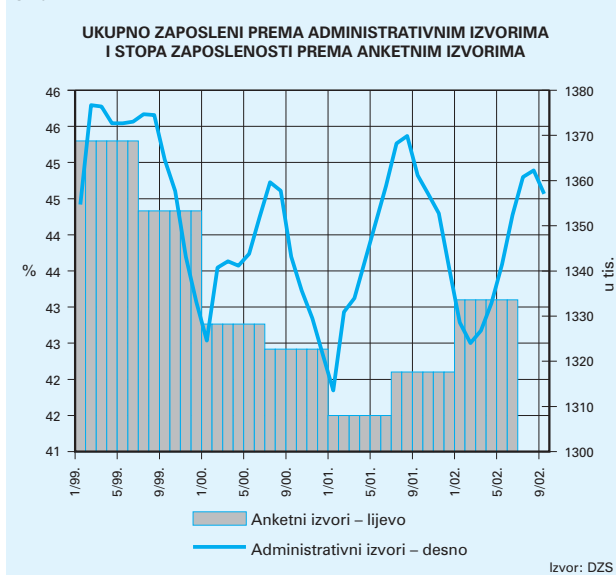
nezaposlenosti, pa se od sredine godine bilježi njezino smanjenje. Slična tendencija registrirane nezaposlenosti može se uočiti i ako se isključi utjecaj fluktuacije evidentiranih branitelja, koji su zbog promjena institucionalnog okvira, činili izuzetno kolebljivu komponentu registrirane nezaposlenosti. Dakako, pri interpretaciji tendencije registrirane nezaposlenosti u obzir valja uzeti promjene institucionalnog okvira koje su se zbile u prethodnim mjesecima, tako da pri promatranju registrirane nezaposlenosti na umu valja imati metodološku neusklađenost serije.

Dinamika registrirane nezaposlenosti dovela je do opadajuće tendencije stope administrativne nezaposlenosti. Tendenciju smanjivanja administrativne stope nezaposlenosti najavila je i anketna stopa nezaposlenosti, čija se padajuća tendencija može uočiti još od početka 2001. godine. Tako je, prema posljednjoj anketi o radnoj snazi, provedenoj u prvoj polovici 2002. godine, stopa nezaposlenosti iznosila 15,2%, što je za 1,1 postotni bod manje nego u drugom polugodištu 2001. i za

Slika 21.

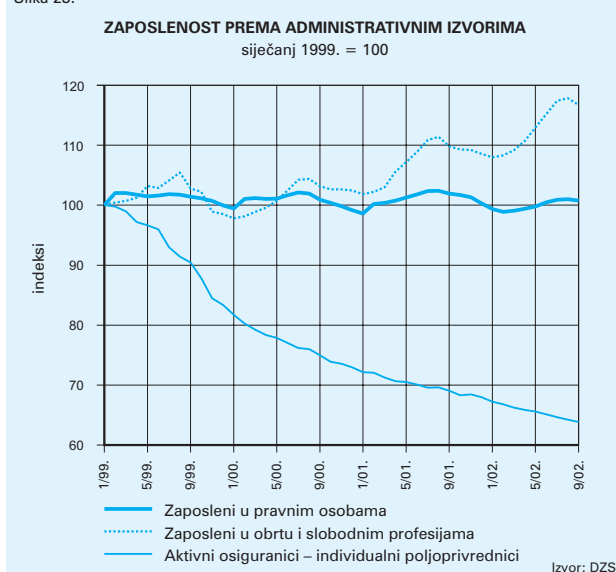
Slika 22.

0,1 postotni bod manje od prvog polugodišta 2001. godine.

Pokazatelji zaposlenosti u razdoblju oporavka gospodarske aktivnosti vjerojatno bolje opisuju stanje i dinamiku na tržištu rada nego nezaposlenost. Prema privremenim podacima DZS-a u rujnu je bilo zaposleno ukupno 4 tisuće osoba manje nego u istom mjesecu lani, tako da se zaposlenost u tom mjesecu na godišnjoj razini smanjila za 0,3%. Međutim, uzme li se u obzir pristranost privremenih pokazatelja zaposlenosti, koja je posljedica većeg udjela velikih poduzeća u uzorku od njihova stvarnog udjela u svim pravnim osobama i problema s mjerenjem poljoprivrednog stanovništva, gotovo je sigurno da će konačni podaci pokazati određeni porast zaposlenosti. Takva je dinamika zaposlenosti vjerojatna jer je porast zaposlenosti na godišnjoj razini bio prisutan početkom godine, za koje je razdoblje već izvršeno konačno usklađivanje. Anкета o radnoj snazi pokazuje da je porast zaposlenosti prisutan još od prvog polugodišta 2001., kada je ona bila na najnižoj razini. Tako je anketna stopa zaposlenosti prema

Slika 23.

posljednjim pokazateljima za prvo polugodište ove godine iznosila 43,1%, što je 1,6 postotnih bodova više nego godinu dana prije.

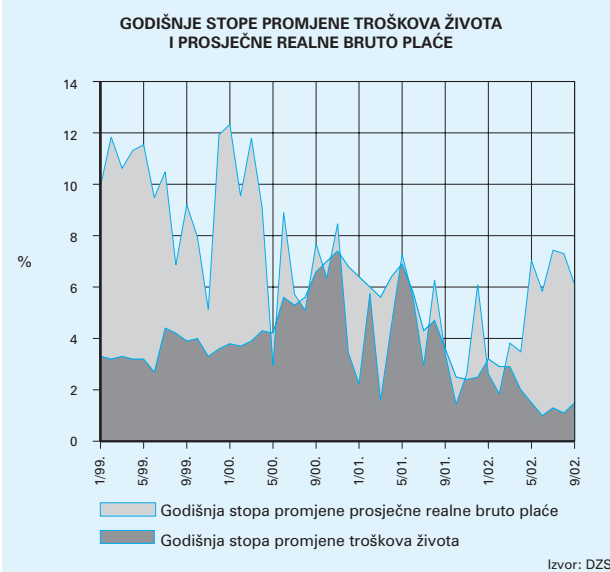
I u trećem se tromjesečju zaposlenost u obrtu i slobodnim profesijama pokazala kao najdinamičnija kategorija zaposlenosti, odnosno kao jedina kategorija koja je u trećem tromjesečju iskazala rast na godišnjoj razini. U toj je kategoriji u trećem tromjesečju bilo 13 tisuća zaposlenih osoba više, odnosno za 6% više nego u istom razdoblju prošle godine. Smanjenje zaposlenosti u pravnim osobama bilo je prema privremenim podacima tek nešto veće od rasta zaposlenosti u obrtu. Broj osiguranika HZMO-a koji su individualni poljoprivrednici, a koji se prema metodologiji DZS-a uključuju u ukupnu zaposlenost, u istom je razdoblju smanjen za gotovo 6 tisuća, uz godišnju stopu pada od 7,5%.

Radna je snaga, prema administrativnim izvorima, u trećem tromjesečju stagnirala na godišnjoj razini, nakon rasta koji je zabilježen u prvom polugodištu. Uzrok takve njezine dinamike bilo je kontinuirano smanjenje registrirane nezaposlenosti u trećem tromjesečju, koju nije pratio rast zaposlenosti. Radna je snaga, prema anketi o radnoj snazi, u prvom polugodištu ove godine također porasla u odnosu prema istom razdoblju lani. Tako je stopa aktivnosti za stanovništvo u radnoj dobi, prema posljednjoj anketi o radnoj snazi, iznosila 62,3%, što je za 0,1 postotni bod više nego u drugom polugodištu 2001. godine i za 1,3 postotna boda više nego u prvom polugodištu 2001. Taj je njezin rast bio generiran rastom zaposlenosti koji nije bio u potpunosti kompenziran padom nezaposlenosti.

Plaće i troškovi rada

Krajem trećeg tromjesečja ponovno je usporen rast plaća, ali se stopa njihova rasta ipak zadržala nešto iznad prosječne godišnje stope rasta u prvih devet mjeseci ove godine. S obzirom na takvu dinamiku plaća, čini se kako su više prosječne plaće u srpnju i kolovozu uvelike bile posljedica nešto izdašnjih regresa u usporedbi s prošlom godinom, pod utjecajem povoljnih poslovnih očekivanja.

Slika 25.

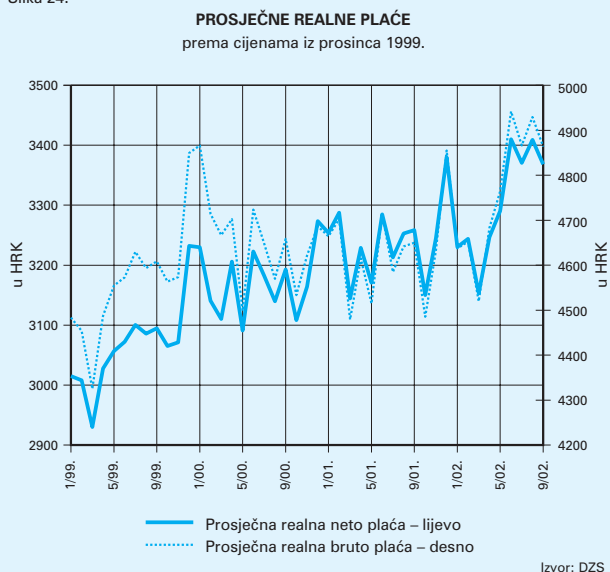

jem povoljnih poslovnih očekivanja.

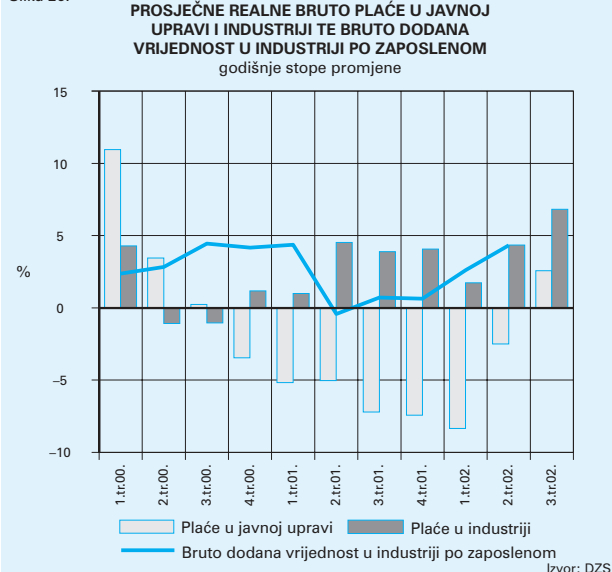
Ubrzani rast prosječnih realnih plaća djelomice je posljedica sporijeg rasta troškova života u trećem tromjesečju 2002. godine. Iako pridonosi rastu realnih plaća, utjecaj niže inflacije nije presudan, već je dominantna uloga nominalnog rasta plaća. U trećem je tromjesečju prosječna neto plaća na godišnjoj razini realno porasla 4,4%, što je dvostruko više od godišnje stope rasta prosječne realne neto plaće u prvih devet mjeseci. Prosječna je realna bruto plaća porasla nešto više od prosječne neto plaće i u trećem tromjesečju i u prvih devet mjeseci ove godine. Tako je njezin porast u trećem tromjesečju iznosio 5,6%, uz stopu rasta od 3,1% u prvih devet mjeseci ove godine. Rast prosječnih nominalnih plaća, uzme li se u obzir niska stopa rasta troškova života, nije bio bitno viši od rasta realnih plaća.

Rast plaća je i u ovoj godini, kao i lani, bio generiran porastom plaća izvan javne uprave. U trećem se tromjesečju, međutim, vidi popuštanje stroge politike plaća u javnom sektoru,

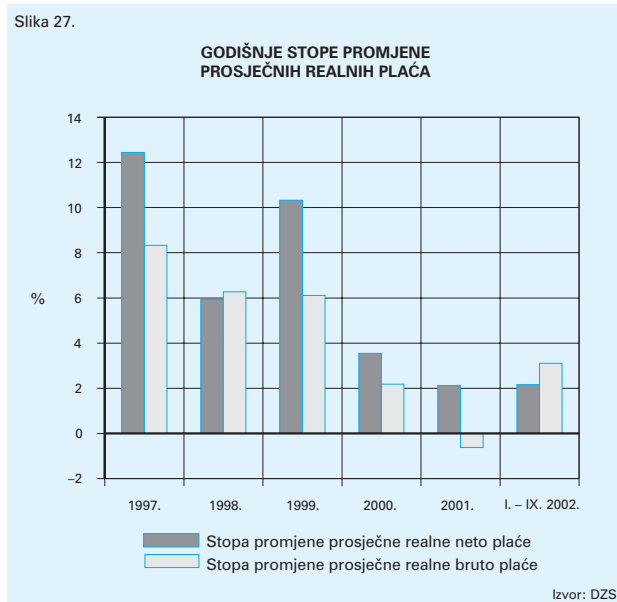
Slika 24.

Slika 26.

Slika 27.

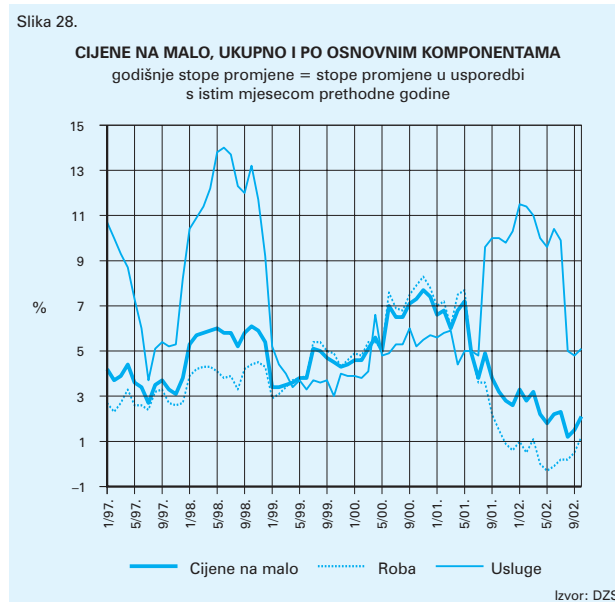
koja je bila prisutna u posljednje dvije godine, pa je prosječna bruto plaća u tom sektoru, prvi put od sredine 2000. godine, realno porasla na godišnjoj razini. Rast plaća u industriji također je u trećem tromjesečju bio viši nego u prethodne dvije godine. S obzirom na zabilježeni porast gospodarske aktivnosti i veću potražnju za radom, ne iznenađuje nešto brži rast plaća. Ipak, u idućim će mjesecima dinamika plaća vjerojatno biti pod nešto jačim utjecajem pregovora o plaćama u javnom sektoru.

U prvih devet mjeseci ove godine zamjetan je brži rast prosječne bruto plaće, odnosno ukupnih troškova rada, od rasta neto plaće. Takva je dinamika plaća zbog progresije koja je ugrađena u porezni sustav svojstvena godinama u kojima nije bilo povećanja poreznih olakšica, kakva je, primjerice, bila 1998. godina. U proteklih su nekoliko godina porezne reforme ipak razmjerno često bile korištene kako bi se smanjilo opterećenje rada. U 2000. je godini povećan osobni odbitak, dok je u 2001. proširena skala poreznih stopa uvođenjem nove najviše stope, a diferencijacija poreznih stopa je jače naglašena. U 2002. godini nisu proširivana prava na porezne olakšice niti su smanjivane stope obveznih doprinosa, pa je podjednaka stopa rasta prosječne realne neto plaće kao u 2001. godini dovela do bitno većeg porasta opterećenja rada u ovoj nego u prošloj godini, u kojoj je prosječna realna bruto plaća smanjena. Kako se početkom sljedeće godine očekuje porezna reforma s povećanjem osobnih odbitaka, u tom bi se razdoblju mogao smanjiti pritisak na rast troškova rada.

Cijene

Tijekom prvih devet mjeseci ove godine bilježimo trend smanjivanja inflacije mjerene godišnjom stopom promjene indeksa cijena na malo sa 3,2% ostvarenih koncem prvog tromjesečja na 2,2% koncem drugoga, te na 1,5%⁴ koncem trećega tromjesečja, dok je u listopadu inflacija porasla na 2,1%. Stope inflacije zabilježene tijekom prvih deset mjeseci 2002. godine pokazuju da središnja banka i nadalje uspješno

Slika 28.

obavlja svoju temeljnu zadaću održavanja niske stope inflacije. Intervencijama na deviznom tržištu središnja je banka pridonijela stabilnosti tečaja kune prema euru, koja u hrvatskom, jako euroiziranom gospodarstvu presudno djeluje na postojanost inflacijskih očekivanja. Osim toga, tijekom 2002. godine na slabljenje inflatornih pritisaka djelovali su i drugi čimbenici koji su izvan utjecaja domaće monetarne politike. Tako su sniženje carina zbog vanjskotrgovinske liberalizacije, smanjenje proizvođačkih cijena u eurozoni⁵ u usporedbi s prošlom godinom te snažna ovogodišnja aprecijacija kune prema američkom dolaru otvorili prostor za pad cijena brojnih uvoznih inputa i uvoznih finalnih proizvoda. S nastavkom ulaska inozemnih trgovačkih lanaca na hrvatsko tržište rasla je konkurencija i povećavali su se poticaji efikasnijem poslovanju u trgovini na malo.

Pitanje važnosti stabilnosti cijena jedno je od rijetkih kod kojeg je u posljednje vrijeme gotovo u cijelosti postignut konsenzus među ekonomskim stručnjacima. Prateći razvoj i dosege znanstvene literature na tom području, monetarne vlasti mnogih zemalja, pa i Hrvatske, zaključile su da je održavanje stabilnosti cijena glavni doprinos koji monetarna politika može dati gospodarskom rastu. Razlozi za takvo stajalište su brojni. Inflacija, odnosno deflacija, ponajviše iskrivljuje relativne cijene. Cjenovni je mehanizam, kao izvor relevantnih informacija za sve sudionike na tržištu, u uvjetima cjenovne nestabilnosti bitno narušen. Nesigurnost i neizvjesnost pred onim što donosi budućnost još više iskrivljuje vrijednosne sudove i

4 Podatak o iznosu inflacije u rujnu preuzet je iz ispravljenog priopćenja Državnog zavoda za statistiku, koje je objavljeno 8. studenoga, te je za 0,3 postotna boda niži od prvotno objavljenoga. Novi proračuni su usklađeni s odlukom Vlade donesenom u listopadu kojom se porast cijena električne struje za kućanstva i mala poduzeća ublažava. Osim toga, odlučeno je da je HEP dužan pri izračunu akontacija za plaćanje potrošnje električne energije kućanstvima povećati udio jeftinije struje sa 20% na 35%. Stoga je, prema podacima DZS-a, mjesečni rast cijena električne energije u rujnu smanjen sa 20,5% koliko je iznosio pri prvom izračunu na 5,7% u izračunu usklađenom s najnovijom odlukom Vlade.

5 Od siječnja do kolovoza u eurozoni zabilježene su negativne godišnje stope promjene proizvođačkih cijena, dok je u rujnu ostvarena pozitivna godišnja stopa promjene od 0,1%.

oblikuje (često pretjerana) očekivanja, koja bitno smanjuju mogućnost donošenja dobrih ekonomskih i investicijskih odluka. Tako, na primjer, u uvjetima inflacije često dolazi do smanjenja štednje, domaća se valuta supstituira stranom ili pak materijalnim dobrima koja ne gube na vrijednosti; stimuliraju se investicije te potiče odljev kapitala. U svojoj ukupnosti inflatorna okolina utječe negativno na konkurentnost gospodarstva na međunarodnom tržištu, ograničava i usporava njegov ekonomski rast, narušava vjerodostojnost ukupne ekonomske politike i bitno smanjuje mogućnosti primjene djelotvornih strukturnih gospodarskih reformi. Ekonomski su troškovi inflacije također neravnomjerno raspoređeni. Inflacijom su, u pravilu, najteže pogođeni slabije obrazovani i siromašniji dijelovi društva. Subjekti koji izvlače koristi od inflacije, bilo da je to posljedica njihove stvarne sposobnosti da prepoznaju prilike i ulože svoja raspoloživa financijska sredstva u dobra čija realna vrijednost u inflacijskoj klimi raste, bilo zbog puke slučajnosti, čine to na račun ostalih u zajednici.

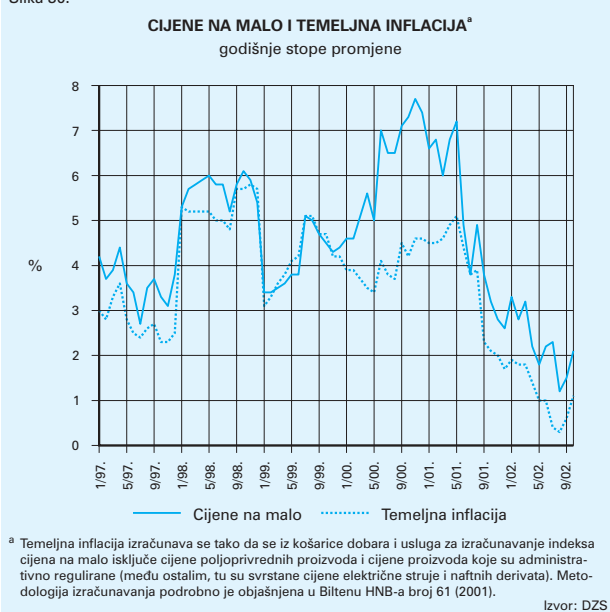
Tijekom trećeg tromjesečja najniža stopa inflacije mjerena godišnjom stopom promjene indeksa cijena na malo ostvarena je u kolovozu kada je iznosila 1,2% te je bila za 1,1 postotni bod niža od stope zabilježene u srpnju. Taj zamjetan pad inflacije ostvaren je zbog smanjenja godišnje stope rasta cijena usluga sa 9,9% u srpnju na 5,0% u kolovozu, što je većim dijelom bila posljedica negativnog učinka baznog razdoblja (odnosno podizanja agregatne razine cijena usluga u kolovozu 2001. godine, do kojeg je došlo zbog značajnog poskupljenja telefonskih usluga u nepokretnoj mreži). Budući da se cijene telekomunikacijskih usluga administrativno reguliraju, u kolovozu je došlo i do značajnog smanjenja doprinosa godišnje stope rasta administrativno reguliranih cijena ukupnoj godišnjoj stopi inflacije. Doprinos poljoprivrednih proizvoda ukupnoj godišnjoj stopi inflacije tijekom trećeg je tromjesečja te u listopadu bio negativan i kretao se između -0,1 postotnog boda i -0,2 postotna boda.

U rujnu i listopadu, uz zamjetan mjesečni rast cijena na malo od po 0,5%, porasla je i godišnja stopa inflacije. Mjesečni rast ukupnog indeksa cijena na malo zabilježen u rujnu

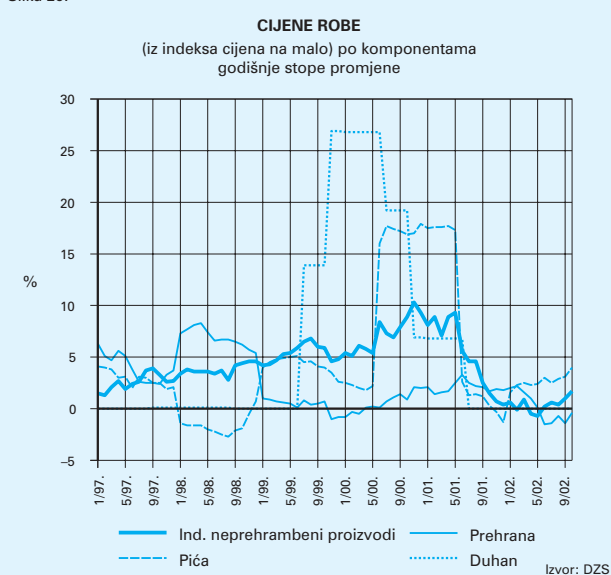
posljedica je poskupljenja električne struje za 5,7%, sezonski uobičajenog rasta cijena odjeće od 1,1% te 2,2%-tnog poskupljenja udžbenika u usporedbi s prethodnim mjesecom. Rujansko poskupljenje prirodnog plina, u prosjeku za 11,0% u odnosu prema prethodnom mjesecu, nije se odrazilo na porast indeksa cijena na malo zbog vrlo malog pondera koji je pripisan spomenutom proizvodu. Osim toga, u skupini administrativno reguliranih cijena, uz električnu struju i prirodni plin, u rujnu je u usporedbi s kolovozom značajno poskupio i gradski prijevoz zbog poskupljenja usluga ZET-a. Snažan mjesečni rast cijena na malo od 0,5% zabilježen u listopadu uglavnom je bio posljedica sezonskog rasta cijena odjeće za 4,2%, poskupljenja tekućih goriva i maziva u prosjeku za 0,9% te usluga za 0,3%.

Indikator temeljne inflacije isključuje doprinos promjene

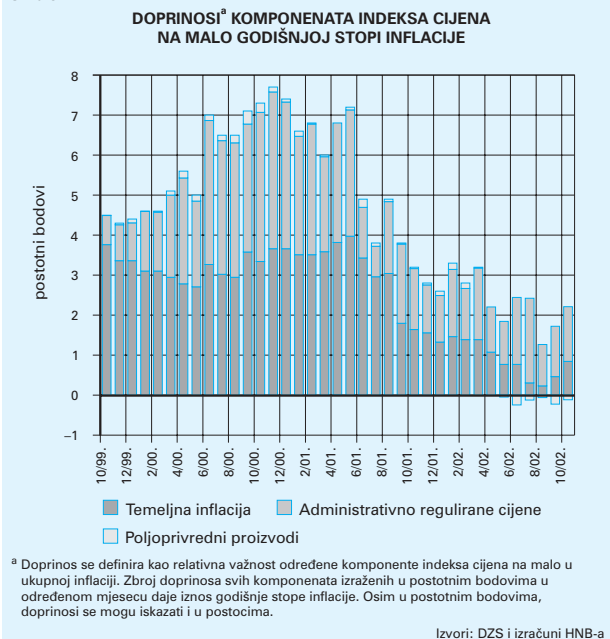
Slika 30.

Slika 29.

Slika 31.

Okvir br. 2. Neki cjenovni utjecaji reforme platnog prometa

Reforma platnog prometa provedena početkom godine donijela je promjene u načinu tarifiranja usluga platnog prometa. Fina (odnosno prije ZAP) cijene je pojedinih transakcija prije strukturirala iz više različitih elemenata koji čine transakciju, a po novome su banke ponudile jedinstvene cijene pojedinih transakcija, koje variraju u ovisnosti o tipu transakcije i načinu njezina izvršenja. Nisu, međutim, čak ni među bankama u potpunosti usklađeni načini tarifiranja, tako da pojedine banke kombiniraju fiksne cijene transakcija s varijabilnim cijenama, koje se mijenjaju ovisno o iznosu transakcije. Tarife se danas razlikuju i po tome obavlja li se transakcija unutar banke ili se sredstva prenose na žiroračun poduzeća koje ima otvoren račun u nekoj drugoj banci. Konačno, poduzeća mogu birati kada žele da sredstva stignu na račun primatelja, što naravno utječe i na tarifu. Još jedan od čimbenika koji otežava procjenu troškova za poduzeće nakon reforme platnog prometa jest i široka paleta različitih mogućnosti plaćanja (elektronski – komunikacijski i magnetni način te papirni – u poslovnica banke i Fine). Prije reforme sustava platnog prometa poduzeća su imala nešto slabiji izbor načina plaćanja.

Kako bi se barem djelomično zaobišli navedeni problemi i ocijenili cjenovni učinci reforme platnog prometa, odnosno učinci na prosječnu cijenu transakcije, HNB je proveo anketu na uzorku banaka o distribuciji transakcija. Anкета se odnosila na distribuciju bezgotovinskih transakcija, koje su u fokusu našeg zanimanja. Na temelju anketnih podataka o distribuciji bezgotovinskih transakcija načinjena je simulacija prosječne cijene bezgotovinske transakcije. Distribucija transakcija nužan je element simulacije jer cijene različitih kategorija transakcija variraju i do deset puta. Rezultati simulacije uspoređeni su s podatkom o prosječnoj cijeni bezgotovinske transakcije koju je u 2001. godini naplaćivao ZAP. Ona je pak izračunata na temelju podataka o ukupnom broju bezgotovinskih transakcija, njihovom volumenu i prihodima Fine ostvarenima na temelju obavljanja usluga platnog prometa.

Na osnovi ankete može se donijeti nekoliko zaključaka o strukturi i cijenama bezgotovinskoga platnog prometa te o njihovoj evoluciji tijekom, još uvijek, kratkog razdoblja nakon reforme. Kao prvo, fizička infrastruktura Fine, odnosno njezine poslovnice, i dalje imaju važnu ulogu u obavljanju platnog prometa. Još krajem rujna više od polovice bezgotovinskih transakcija, prema dostupnim podacima,

obavljalo se na šalterima Fine. Infrastruktura Fine imala je i značajniju ulogu u prvim mjesecima nakon reforme, ali je njezin udjel smanjen zbog brze ekspanzije elektronskih transakcija. Takva je promjena strukture transakcija djelovala i na prosječnu cijenu bezgotovinske transakcije. Prema provedenoj simulaciji prosječna cijena bezgotovinske transakcije u prvom mjesecu nakon reforme porasla je za otprilike 40% u usporedbi s prosječnom cijenom koju je u 2001. naplaćivao ZAP (današnja Fina). Međutim, već je u idućem mjesecu, zbog uključivanja većeg broja poduzeća u elektronski platni promet, prosječna cijena bezgotovinske transakcije smanjena za desetak postotnih bodova. Ta je tendencija nastavljena i u sljedećim mjesecima, pa je taku u rujnu, odnosno pola godine nakon početka reforme platnog prometa, prosječna cijena bezgotovinske transakcije bila za nešto više od 20% iznad prosječne cijene u 2001. godini.

S obzirom na uočene trendove i na činjenicu da je od reforme platnog prometa prošlo tek pola godine, može se pretpostaviti kako će se značenje elektronskih transakcija vjerojatno i u budućnosti povećavati. Ukoliko se to doista i dogodi, nastavit će se i konvergencija cijena. Ako se preostali potencijal za rast elektronskih transakcija ostvari u značajnijoj mjeri, odnosno ukoliko bi one preuzele dominantnu ulogu u sustavu platnog prometa, prednosti novog sustava platnog prometa postale bi vidljivije i u nižoj prosječnoj cijeni transakcije.

Na kraju valja se osvrnuti na čimbenike koji ograničavaju interpretaciju nalaza. Ponajprije, u razmatranje nisu uzeti cjenovni elementi ostalih usluga koje čine dio platnog prometa (poput otvaranja računa ili izdavanja izvoda). Tarifna politika glede ostalih usluga može značajno utjecati na ukupne troškove platnog prometa. Također, pri razmatranju cjenovnih učinaka u obzir nije uzet kvalitativni aspekt usluga, odnosno spektar usluga koje pružaju davatelji usluga platnog prometa. Budući da je nakon reforme poduzećima na raspolaganju nešto širi raspon usluga, njima je moguće djelomično opravdati rast prosječne cijene usluge. S druge strane, gubitak dijela financijskih informacija o poslovanju mogao je sniziti kvalitetu usluga platnog prometa. Konačno, ovo razmatranje nije se osvrnulo na učinke reforme platnog prometa na distribuciju troškova platnog prometa između poduzeća. Iako se može pretpostaviti kako su velika poduzeća s razrađenim informacijskim sustavima bila u boljoj poziciji za iskoristavanje novonastalih pogodnosti, mala poduzeća također na jednostavan i relativno jeftin način mogu racionalizirati svoje poslovanje u sferi platnog prometa.

cijena onih komponenata indeksa cijena na malo čije je kretanje izvan kontrole monetarnih vlasti (poljoprivredni proizvodi, administrativno regulirane cijene, uključujući cijene energenata) te u većoj mjeri upućuje na inflatorne pritiske koji nastaju kao posljedica neravnoteže između potražnje i ponude na tržištu rada, odnosno tržištu finalnih proizvoda. Tijekom prvih osam mjeseci ove godine godišnja stopa temeljne inflacije kontinuirano se smanjivala: s razine od 1,9% u siječnju na samo 0,3% u kolovozu, što upućuje na smanjivanje inflatornih pritisaka s potražne strane. Nakon toga, u rujnu i listopadu ostvarene su značajne mjesečne stope rasta temeljne inflacije od 0,3%, odnosno 0,5%, tako da se godišnja stopa temeljne inflacije u rujnu povećala na 0,6%, a u listopadu na 1,1%. Visoki mjesečni rast temeljne inflacije u rujnu i listopadu prolaznoga je karaktera te je u značajnoj mjeri posljedica kretanja cijena određenih komponenata temeljnog indeksa koje u jesen obično sezonski rastu (odjeća, obuća, udžbenici), a koje u usporedbi s indeksom cijena na malo u temeljnom indeksu imaju veći ponder.

Od početka godine do konca listopada maloprodajne cijene

tekućih goriva i maziva porasle su u prosjeku 10,3%, kao posljedica snažnih cjenovnih pritisaka prisutnih na svjetskom tržištu⁶, koje je donekle ublažavalo značajno jačanje kune prema američkom dolaru. Tako je tijekom prvih deset mjeseci ove godine cijena sirove nafte na svjetskom tržištu⁷, izražena u američkim dolarima, porasla za 48,7%⁸ u usporedbi s krajem 2001. godine, pri čemu se prosječna dnevna cijena sirove nafte popela sa 18,5 USD za barel u prosincu 2001. na 27,5 USD u listopadu 2002. Maksimalna ovogodišnja prosječna cijena sirove nafte od 28,3 USD ostvarena je u rujnu. Rast cijena sirove nafte nije imao svoje uporište u globalnim odnosima ponude i potražnje. Naime, globalna potražnja za ovim izvorom energije tijekom prvih se šest mjeseci ove godine smanjivala, a nakon toga vrlo blago rasla, dok je ponuda bila zadovoljavajuća s obzirom da je ostvarena proizvodnja

6 Osim rasta cijena tekućih goriva i maziva u siječnju 2002. godine, koji je ostvaren zbog uvođenja dodatnih naknada za ceste

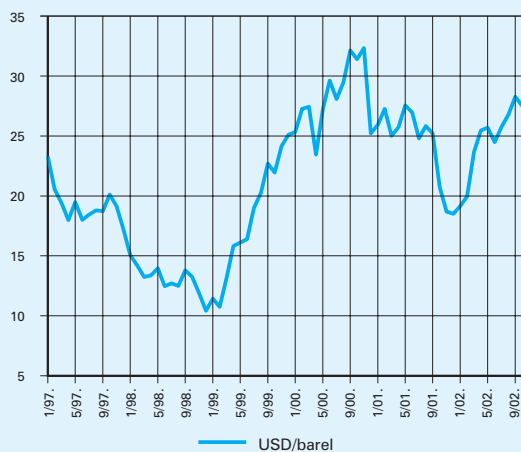
7 Izračunata kao prosjek sljedećih cijena nafte za promptnu isporuku: Dubai Fateh, UK Brent i West Texas Intermediate

8 Odnosno 35,9%, izrazi li se cijena barela sirove nafte u kunama

zemalja članica OPEC-a bila veća od one predviđene restriktivnim kvotama koje su uvedene početkom 2002. godine, a ponuda zemalja nečlanica kontinuirano je rasla. Stoga su na rast cijene sirove nafte presudno utjecale političke napetosti na Srednjem istoku, zbog kojih je zabilježena cijena sirove nafte uključivala i određenu premiju zbog mogućeg izbijanja krize. Premda se kratkoročno dostupni slobodni kapaciteti zemalja članica OPEC-a procjenjuju na oko 5 milijuna barela dnevno i više su nego dovoljni da se nadoknadi manjak u isporukama koji bi mogao nastati u slučaju prekida u izvozu iračke nafte, "krizna premija" odraz je zabrinutosti sudionika na tržištu povezana s mogućnošću da se kriza proširi izvan iračkog teritorija. Početkom studenoga situacija se na Srednjem istoku počela smirivati, a sredinom mjeseca Irak je prihvatio rezoluciju Vijeća sigurnosti o razoružanju. Ta su se kre-

Slika 32.

PROSJEČNA CIJENA NAFTES^a NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

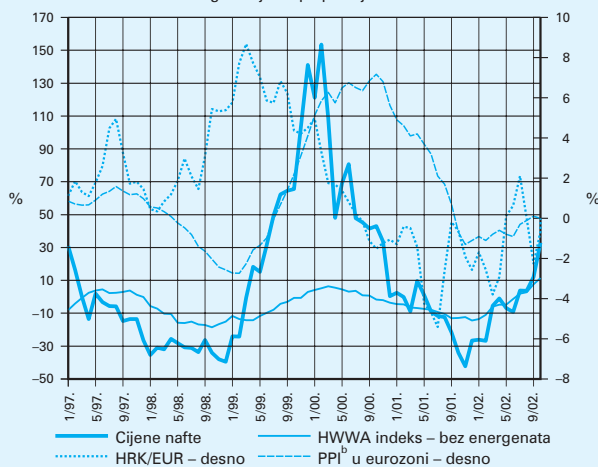

^a Računa se kao prosjek sljedećih cijena nafte (promptna isporuka): Dubai Fateh, U.K. Brent i West Texas Intermediate.

Izvor: Bloomberg

Slika 33.

UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTES, HWWA INDEKS CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI^b godišnje stope promjene

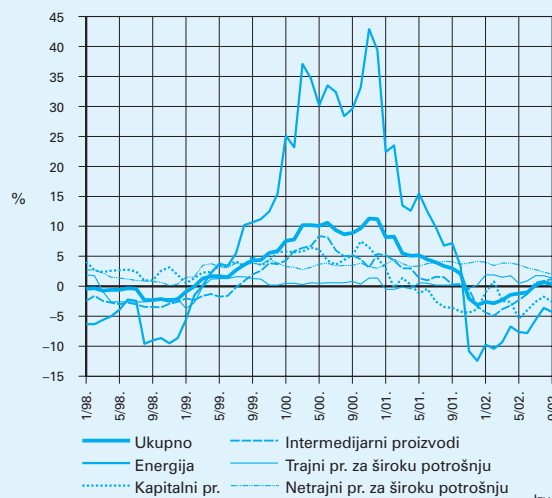
^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWA) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWA indeks. HWWA indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvori: Bloomberg; HWWA, Wirtschaftsdienst; Eurostat i HNB

Slika 34.

CIJENE INDUSTRIJSKIH PROIZVODA PRI PROIZVOĐAČIMA PO GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA godišnje stope promjene

Izvor: DZS

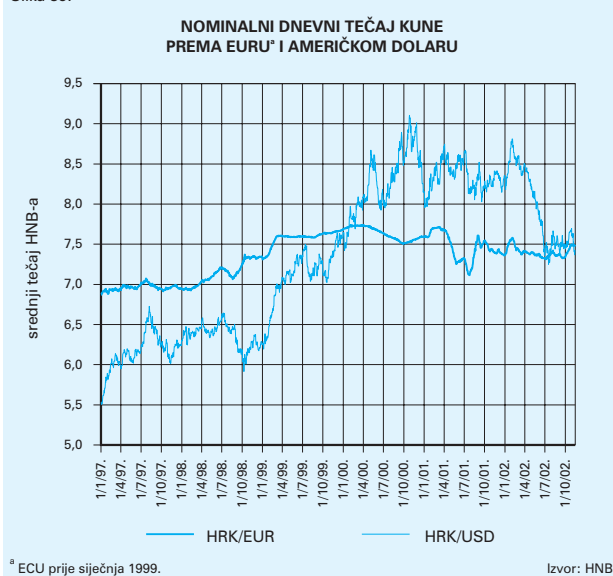
tanja odrazila i na postupno smanjivanje "krizne premije" i na pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Tako je cijena sirove nafte za promptnu isporuku 13. studenoga pala na 23,2 USD za barel, što je za 10,0% niža cijena od one zabilježene koncem listopada.

Godišnja stopa promjene domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima tijekom prvih se deset mjeseci 2002. godine postupno povećavala te je sa -3,1% zabilježene koncem prošle godine dosegla 0,4% na kraju trećega tromjesečja ove godine, dok je u listopadu povećana na 0,6%. U listopadu je cijena energije, odnosno kapitalnih proizvoda, bila 3%, odnosno 3,3%, niža od cijene u istom mjesecu prošle godine, dok su u drugim industrijskim grupacijama zabilježene godišnje stope inflacije manje od 2,0%.

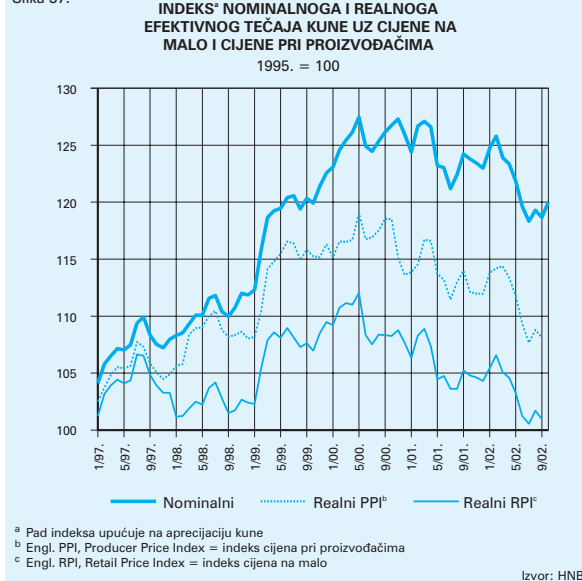
Tečaj

Tečaj kune prema euru tijekom prvih je devet mjeseci 2002. godine pretežno bio izložen aprecijacijskim pritiscima proizilim iz povećanja ponude strane valute. Ona je rezultat porasta deviznih depozita u poslovnim bankama, deviznog priljeva od inozemnog zaduživanja države i Hrvatskih autocesta, priljeva od turizma te očekivanja daljnjeg priljeva od inozemnog zaduživanja i privatizacije određenih državnih poduzeća. Intervencijama središnje banke na deviznom tržištu, kojima je od poslovnih banaka tijekom prvih devet mjeseci ukupno neto otkupljeno 553,75 mil. EUR, nastojalo se ublažiti takve pritiske, tako da je tečaj kune prema euru fluktuirao unutar relativno malog raspona. Ukupno gledajući, tečaj kune prema euru tijekom prvih je devet mjeseci ojačao 0,39%, pri čemu je vrijednost eura smanjena sa 7,37 kuna zabilježenih 31. prosinca 2001. na 7,34 kune 30. rujna ove godine. U listopadu je na domaćem deviznom tržištu povećana potražnja za devizama, što je rezultiralo deprecijacijskim pritiscima, koji su ublaženi nakon što je središnja banka na dvije aukcije održane 22. i 25. listopada poslovnim bankama prodala ukupno 79,8 mil. EUR. Hrvatska narodna banka osim to-

Slika 35.

Slika 37.

ga je na deviznom tržištu 15. listopada prodala Ministarstvu financija 1,39 mil. USD za potrebe otplate zajma za strukturnu prilagodbu (tzv. SAL) te 25. listopada otkupila 60,0 mil. EUR koji potječu od inozemnog zaduženja Hrvatskih autocesta. Tako se konačni učinak intervencija središnje banke na deviznom tržištu u listopadu svodi na neto prodaju deviza u ukupnoj vrijednosti od 20,7 mil. USD. U prvoj polovici studenoga ojačala je potražnja za kunama, što se odrazilo na blago jačanje tečaja kune prema euru od 0,34% (15. studenoga u usporedbi sa 31. listopada).

Uz stabilan tečaj kune prema euru te značajno slabljenje tečaja dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu u prvih je devet mjeseci ojačao i tečaj kune prema američkom dolaru ukupno 10,19%, pri čemu je vrijednost dolara smanjena sa 8,36 kuna zabilježenih 31. prosinca 2001. na 7,51 kunu 30. rujna ove godine. Jačanje kune prema američkom dolaru tijekom prvih devet mjeseci presudno je utjecalo na intenzitet aprecijacije indeksa nominalnoga efektivnoga tečaja kune od

ukupno 3,54%. Potkraj listopada te u prvoj polovici studenoga na globalnom su se deviznom tržištu pojavili snažni deprecijacijski pritisci na tečaj dolara prema euru, nakon što su objavljeni podaci o padu osobne potrošnje i rastu nezaposlenosti u SAD-u. Stoga je nakon slabljenja kune prema američkom dolaru od ukupno 1,63% u listopadu, u prvoj polovici studenoga došlo do značajne aprecijacije kune prema američkom dolaru od 2,64% (15. studenoga u usporedbi sa 31. listopada).

Uz aprecijaciju nominalnoga efektivnoga tečaja kune od 3,5% te nešto blaži rast cijena u Hrvatskoj u usporedbi s onim ostvarenim u zemljama čije valute imaju najveći udio u košarici za izračun efektivnoga tečaja (eurozona i SAD) tijekom prvih je devet mjeseci ove godine indeks realnoga efektivnoga tečaja kune aprecirao 3,24% (deflacionirano cijenama na malo), odnosno 3,41% (deflacionirano cijenama pri proizvođačima) u usporedbi s koncem 2001. godine.

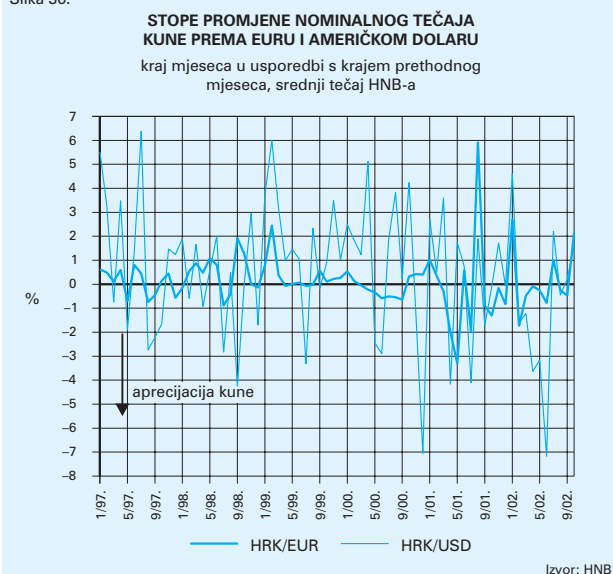
Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Monetarna se politika u trećem i početkom četvrtog tromjesečja 2002. godine odvijala u stabilnom okružju. Nakon snažnih intervencija u drugom tromjesečju, tijekom trećeg tromjesečja izostali su značajniji tečajni pritisci, pa HNB nije morao intenzivnije intervenirati na deviznom tržištu. Blaga deprecijacija početkom četvrtog tromjesečja uklonjena je dvjema manjim intervencijama i tečaj se u studenome stabilizirao.

Inflacija mjerena godišnjom stopom promjene indeksa cijena na malo dosegla je svoj minimum u kolovozu kada je iznosila 1,2%, dok je temeljna inflacija iznosila 0,3%. Povećanja administrativno reguliranih cijena tijekom rujna i listopada dovela su do blagog rasta cijena na malo, no godišnja stopa promjene razine cijena na malo u listopadu od 2,1% i nadalje svjedoči o visokom stupnju makroekonomske stabilnosti.

Slika 36.

S druge strane, nastavlja se snažan rast plasmana banaka ostalim sektorima. Rast plasmana posljedica je snažnog priljeva deviznih depozita stanovništva krajem prošle godine, koji su se velikim dijelom zadržali u bankarskom sektoru (godišnja stopa rasta kunskih i deviznih depozita na kraju listopada iznosila je 21,0%). Poslovne banke tijekom ove godine plasiraju ta sredstva na domaćem tržištu, pri čemu se inozemna aktiva zamjenjuje domaćom. Snažnom rastu kreditne aktivnosti pridonosi i gospodarski oporavak, kao i snažniji ulazak stranih banaka na hrvatsko tržište i njihovo međusobno natjecanje, dok visoke stope rasta djelomično odražavaju i nisku razinu udjela kredita u vrijednosti BDP-u.

Monetarna politika

Primarni novac M0, koji kontinuirano raste od početka 2000. godine, u trećem tromjesečju 2002. godine stagnira, a početkom četvrtoga tromjesečja bilježi blagi pad. Posljednjeg dana rujna zabilježen je intenzivniji prijenos sredstava s računa banaka na račun države, što se na Slici 38. ogleda kao smanjenje primarnog novca u trećem tromjesečju. Stagnacija i pad primarnog novca zapravo je prilagođivanje razine M0 nakon intenzivnog rasta u posljednjem tromjesečju prošle i prvoj polovici ove godine, a nije aktivna promjena u vođenju monetarne politike. Krajem listopada M0 je iznosio 20,3 mlrd. kuna, što je za 26,4% više nego u listopadu prošle godine.

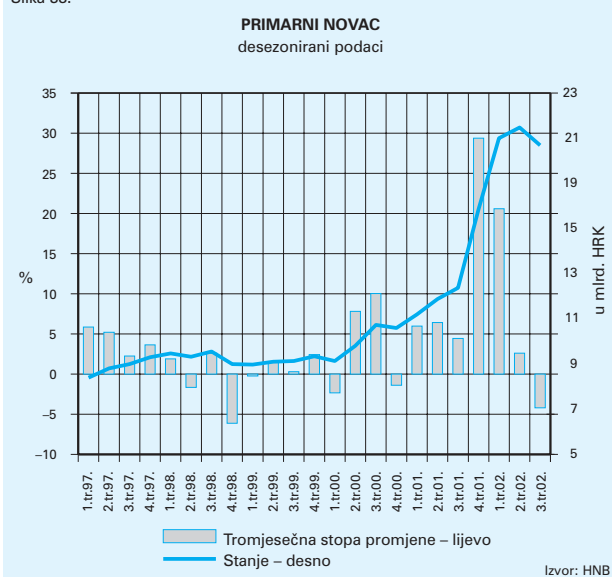
Stagnacija primarnog novca u trećem tromjesečju prije svega je posljedica smanjenja iznosa na računima za namirenje banaka kod središnje banke, koji su značajno povećani u drugom tromjesečju nakon reforme sustava platnog prometa. Poslovne banke viškove likvidnosti koriste za nastavak snažne kreditne aktivnosti, a u trećem je tromjesečju zabilježen i nastavak rasta iznosa upisanih kunskih blagajničkih zapisa HNB-a. Krajem trećega i početkom četvrtoga tromjesečja dolazi do sezonski uobičajenoga smanjenja gotovog novca u optjecaju, što utječe na pad primarnog novca. Ako se zanemare manje oscilacije tijekom godine, u 2002. godini salda na ra-

čunima za namirenje bilježe vrlo blagi rast. Najveći porast zabilježen je kod gotovog novca u blagajnama banaka, koji se udvostručio zbog promjena u sustavu opskrbe banaka gotovinom. Gotov novac i obvezne pričuve banaka rastu podjednako brzinom. Usporedbe radi, rast primarnog novca u prošloj godini temeljio se ponajviše na porastu obvezne pričuve zbog obveze izdvajanja dijela devizne obvezne pričuve u kunama, i to u drugoj polovici godine.

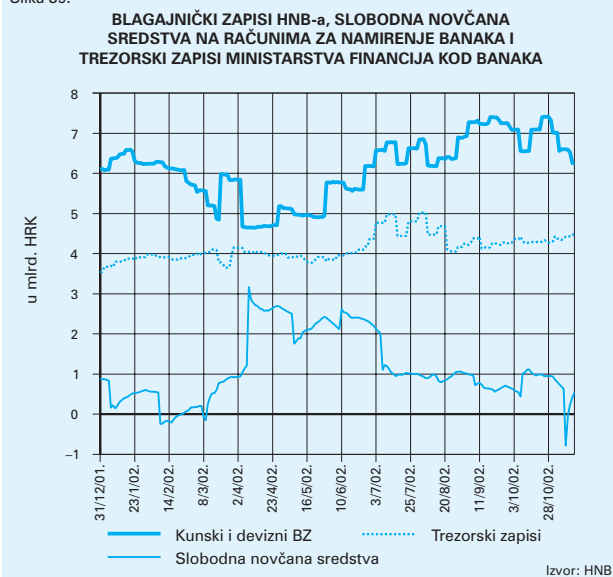
Na osciliranje primarnog novca u ovoj godini najsnažnije utječu *računi za namirenje*. Podsjetimo, s reformom sustava platnog prometa u travnju, poslovne su banke snažno povećale ukupne iznose na računima za namirenje kako bi osigurala nesmetano vođenje poslova platnog prometa. Tako je prosječno stanje na računima za namirenje sa 2,6 mlrd. kuna u prvom tromjesečju poraslo u drugom tromjesečju, nakon ulaska platnog prometa u banke, na 4,1 mlrd. kuna. Početkom trećeg tromjesečja dolazi do znatnog smanjenja iznosa na računima za namirenje, a banke viškove likvidnosti usmjeravaju u blagajničke zapise HNB-a i trezorske zapise MF-a. U trećem se tromjesečju na taj način ukupni saldo na računima za namirenje smanjio za više od milijardu kuna (prosječna razina od 2,9 mlrd. kuna), a u listopadu za dodatnih 0,6 mlrd. kuna. Takva se kretanja odražavaju i na razinu slobodnih novčanih sredstava banaka, koja su sa 0,4 mlrd. kuna, u prosjeku, u prvom tromjesečju povećana u drugom tromjesečju, s uvođenjem platnog prometa u banke, na 2,3 mlrd. kuna, da bi se u trećem tromjesečju smanjila na 1,0 mlrd. kuna, a tijekom listopada na 0,9 mlrd. kuna. Na razini bankovnog sustava i dalje je prisutna dobra likvidnost. O boljem upravljanju likvidnošću od strane poslovnih banaka govore i manji viškovi likvidnosti posljednjih dana razdoblja održavanja obvezne pričuve. Tako su dnevna stanja slobodnih novčanih sredstava na kraju razdoblja održavanja obvezne pričuve znatno smanjena i početkom studenoga, prvi put nakon travnja, zabilježila su negativne vrijednosti.

Među kategorijama M0 najveći rast bilježi razina sredstava u *blagajnama banaka*, koja se u prvih 10 mjeseci ove godine podigla za 81,3%, no zbog relativno malog udjela presudno ne

Slika 38.

Slika 39.

utječe na kretanje ukupnoga primarnog novca. Razina sredstava u blagajnama banaka rasla je zbog transformacije ZAP-a koja je uzrokovala poskupljenje opskrbe banaka gotovim novcem. Porast razine sredstava u blagajnama banaka nastupio je sredinom ožujka nakon što je prosječna razina svih blagajna banaka tijekom prva dva mjeseca ove godine iznosila 502 mil. kuna. Nakon porasta u ožujku, razina sredstava u blagajnama banaka postupno polako raste pa je u drugom tromjesečju iznosila 931 mil. kuna, a u trećem 970 mil. kuna. Sa završetkom turističke sezone smanjena je potražnja za gotovim novcem, čemu su se prilagodile i poslovne banke, pa su u listopadu u blagajnama prosječno držale 888 mil. kuna.

Devizne intervencije su zasada glavni oblik formiranja primarnog novca, pa stagnaciju M0 u trećem tromjesečju možemo objasniti i izostankom intervencija. Tako je tijekom trećeg tromjesečja održana samo jedna devizna intervencija, na kojoj je otkupljeno 47,2 mil. EUR s monetarnim učinkom od 347,0 mil. kuna. Izostanak deviznih intervencija posljedica je snažnih intervencija u drugom tromjesečju kada je ukupno otkupljeno 316,9 mil. EUR s monetarnim učinkom od 2.519,4 mil. kuna, od čega je više od polovine ostvareno u lipnju. Kao što je prikazano na slici, posljednjih godina promijenila se sezonalnost aprecijacijskih pritisaka na deviznom tržištu, odnosno deviznih intervencija HNB-a. Tako su se od 2000. godine "ljetne" devizne intervencije preselile na drugo tromjesečje, što svjedoči o razvoju financijskog tržišta, koje je počelo anticipirati buduće kretanje tečaja. Na Slici 40. prikazane su samo neto devizne intervencije Hrvatske narodne banke, koje čine oko 2/3 ukupnog prometa HNB-a na deviznom tržištu. Preostalu trećinu čine devizne transakcije s državom, prije svega one koje se odnose na konverziju prihoda od privatizacije i inozemnog zaduživanja te za otplate inozemnog duga. Iz Slike 40. vidi se da je HNB intenzivno otkupljivao devize u posljednjem tromjesečju prošle i prvoj polovici ove godine. Nakon bankarske krize 1998./1999. godine nisu zabilježene veće prodaje deviza poslovnim bankama, što se ogleda i u kontinuiranom rastu neto raspoloživih međunarodnih pričuva od sredine 1999. godine.

Početak četvrtog tromjesečja došlo je do blage deprecijacije tečaja kune. Krajem listopada HNB je otkupio 60 mil. EUR koji potječu od inozemnog zaduživanja HAC-a, dok su istodobno održane dvije devizne aukcije na kojima je prodano 79,8 mil. EUR. U listopadu je državi prodano dodatnih 1,4 mil. USD, tako da je deviznim intervencijama prodano ukupno 20,7 mil. USD, čime je povučeno 159,0 mil. kuna. Nakon provedenih intervencija zaustavljena je deprecijacija tečaja kune.

Uz dobru likvidnost bankovnog sustava gotovo da nema korištenja kunskih instrumenata za kreiranje likvidnosti. Tako je lombardni kredit tijekom trećeg tromjesečja korišten samo jednom, sredinom srpnja. U prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja lombardni su kredit dvije banke koristile dva dana (u studenome).

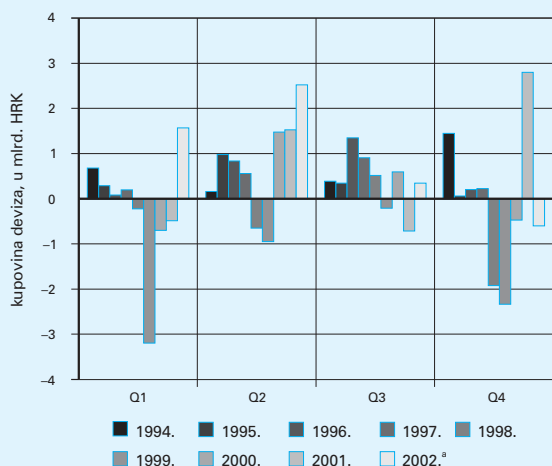
Oporavak rasta kunskih i deviznih depozita u trećem i početkom četvrtog tromjesečja, kao i nastavak snažnog rasta depozitnog novca, uzroci su porasta osnovice za izdvajanje obvezne pričuve. Ukupno povećanje osnovice za kunski dio obvezne pričuve u trećem tromjesečju iznosilo je 2,5 mlrd. kuna, a u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja za dodatnu 1,1 mlrd. kuna. Porast osnovice doveo je do povećanja ukupne obvezne pričuve za 614 mil. kuna u trećem i 434 mil. kuna u četvrtom tromjesečju. Usporedbe radi, porast obvezne pričuve iznosio je 1.030 mil. kuna u prvom i 559 mil. kuna u drugom tromjesečju. U studenome je obračunata obvezna pričuva u kunama, koja obuhvaća depozitni novac te štedne i oročene kunske depozite, iznosila 6,5 mlrd. kuna. Tome treba pridodati i dio devizne obvezne pričuve koji se održava u kunama (25% od obvezne pričuve po deviznim izvorima sredstava) u iznosu od 4,8 mlrd. kuna. Ukupna obračunata obvezna pričuva u kunama u studenome je iznosila 11,3 mlrd. kuna, od čega je 8,1 mlrd. kuna bilo je izdvojeno na računu kod HNB-a.

Nakon što je u trećem tromjesečju obvezna pričuva na devizne izvore sredstava rasla sporije od kunske, kao posljedica sporijeg rasta deviznih depozita kod poslovnih banaka, u četvrtom se tromjesečju njezin rast ubrzava djelomično i zbog blage deprecijacije tečaja. Na taj je način osnovica za obračun devizne obvezne pričuve tijekom trećeg tromjesečja povećana za 3,5 mlrd. kuna ili za 3,8%, a u prva dva mjeseca četvrtog tromjesečja za dodatne 4,2 mlrd. kuna (4,2%). U studenome je osnovica za deviznu obveznu pričuvu iznosila 100,7 mlrd. kuna. Obračunata pričuva u devizama u studenome je iznosila 14,4 mlrd. kuna, od čega je oko 7,1 mlrd. kuna bilo izdvojeno na računu kod HNB-a.

Na stagnaciju primarnog novca u trećem tromjesečju utječe i to što poslovne banke višak likvidnosti plasiraju u blagajničke zapise HNB-a, koji bilježe snažan rast u drugome i trećem tromjesečju. U prvoj polovici četvrtog tromjesečja osciliranje razine upisanih blagajničkih zapisa se pojačava, što odražava bolje upravljanje likvidnošću bankovnog sustava. Na ovakvo kretanje kunskih blagajničkih zapisa utječe i odluka države da dio svojih depozita (depoziti središnje države, republičkih fondova i javnih poduzeća) prenese iz HNB-a u Hrvatsku poštansku banku. HPB primljena sredstva dijelom plasira u blagajničke zapise. Ako se isključe blagajnički zapisi koje je upisao HPB, vidi se da se preostali iznos blagajničkih za-

Slika 40.

NETO DEVIZNE INTERVENCIJE HNB-a
prema tekućem tečaju

^a Četvrto tromjesečje 2002. obuhvaća ovdje samo listopad i prvu polovicu studenoga. Izvor: HNB

Okvir 2. Trgovanje blagajničkim i trezorskim zapisima na sekundarnom tržištu

Modaliteti transakcija s vrijednosnicama na sekundarnom tržištu u Hrvatskoj su konačna kupoprodaja i reotkup. Rezultat konačne kupoprodaje je trajni prijenos vlasništva nad vrijednosnicom. Reotkup je prodaja vrijednosnice kupcu uz obvezu prodavatelja da prodanu vrijednosnicu (otkupi od kupca po ugovorenoj cijeni u ugovorenom roku dopiyeća. I reotkup uključuje prijenos vlasništva, ali bit te transakcije nije u stjecanju vlasništva, nego u korištenju kredita uz zalog vrijednosnice. Zato banke u Hrvatskoj trebaju poslove reotkupa iskazivati kao primljene i dane kredite u svojoj bilanci. Stanje portfelja vrijednosnica u bilanci uključuje i vrijednosnice kupljene uz reotkup za koje banka ima obvezu prodaje u budućnosti.

Konačne kupoprodaje blagajničkih i trezorskih zapisa u 2001. godini iznosile su 6,3 mlrd. kuna (trezorski zapisi 4,6 mlrd. kuna i blagajnički zapisi 1,7 mlrd. kuna), što je porast od 3,4 mlrd. kuna ili 115% u odnosu prema 2000. godini. U prvih devet mjeseci 2002. godine ostvaren je promet od 6,7 mlrd. kuna ili rast od 28,6% u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Podaci o reotkupnom tržištu postoje samo od 2001. godine. Ostvareni promet reotkupa u 2001. godini iznosio je 5,5 mlrd. kuna (trezorski zapisi 4,2 mlrd. kuna i blagajnički zapisi 1,3 mlrd. kuna), dok je u prvih devet mjeseci 2002. godine iznosio 6,6 mlrd. kuna (od čega trezorski zapisi 6,1 mlrd. kuna).⁹

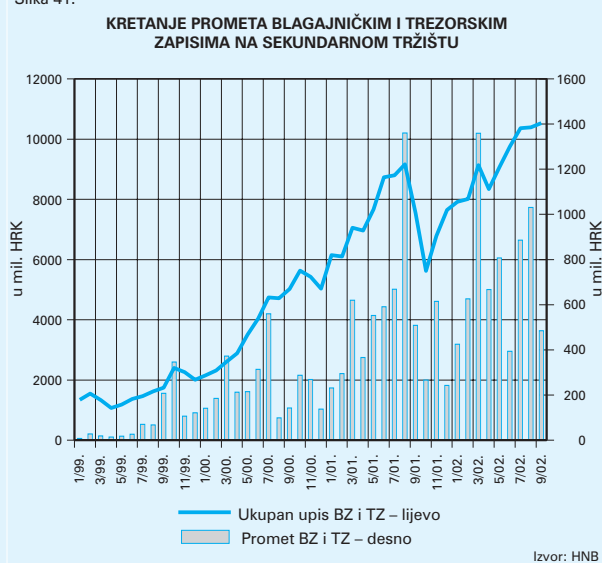
Struktura investitora u trgovanju blagajničkim i trezorskim zapisima od siječnja 1999. do rujna 2002. prilično je stabilna. Najveći udio ostvaruju banke koje u ukupnom trgovanju sudjeluju sa 63,4%. Sljedeći najvažniji investitor su novčani fondovi (16,0%), tako da te dvije

vrste institucija kontroliraju 79,4% ukupnoga trgovanja blagajničkim i trezorskim zapisima. Prema udjelu u trgovanju iza banaka i novčanih fondova nalaze se poduzeća, čiji udio iznosi 7,7%.

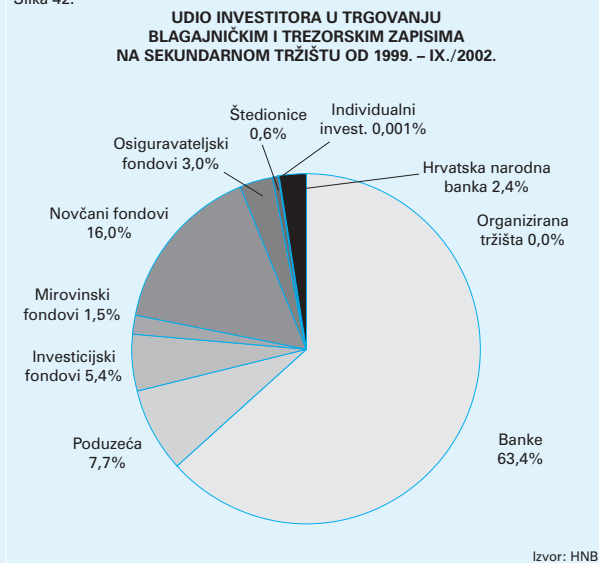
Pri razmatranju trgovanja blagajničkim i trezorskim zapisima korisno je od ukupnog trgovanja oduzeti trgovanje unutar grupe, koje se možda odvija pod povoljnijim uvjetima i po nižim cijenama od tržišnih. Većina domaćih banaka ima podružnice kao što su investicijski i mirovinski fondovi, druge banke ili štedionice. Konačne kupoprodaje unutar grupe u 2001. godini iznosile su 3,4 mlrd. kuna (trezorski zapisi 2,5 mlrd. kuna i blagajnički zapisi 0,9 mlrd. kuna) ili 54,4% od ukupnih konačnih kupoprodaja. No, u prvih devet mjeseci 2002. godine opao je udio trgovanja unutar grupe na 29,6% ukupnog trgovanja. Na reotkupnom tržištu trgovanje unutar grupe u 2001. godini čini 34,3%, a u prvih devet mjeseci 2002. godine 42,3% ukupnih reotkupnih transakcija. Ti podaci pokazuju da trgovanje unutar grupe ima izuzetno značajan udio na sekundarnom tržištu. Međutim, nema statističkih informacija o cijenama po kojima se takve transakcije realiziraju.

Sekundarno tržište trezorskih i blagajničkih zapisa ne može se okarakterizirati kao likvidno tržište. Naime, ukupni godišnji promet ne premašuje prosječno stanje upisanih blagajničkih i trezorskih zapisa, dok je na razvijenim i likvidnim tržištima godišnji promet nekoliko puta veći od prosječnog stanja izdanih vrijednosnica. U 2001. godini udio ukupnoga godišnjeg prometa konačnih kupoprodaja trezorskih i blagajničkih zapisa u prosječnom stanju upisanih trezorskih i blagajničkih zapisa iste godine iznosio je 86%. Za prvih devet mjeseci 2002. godine taj pokazatelj iznosi 72%, te se može očekivati da će se do kraja godine kretati na razini 2001. godine.

Slika 41.

Slika 42.

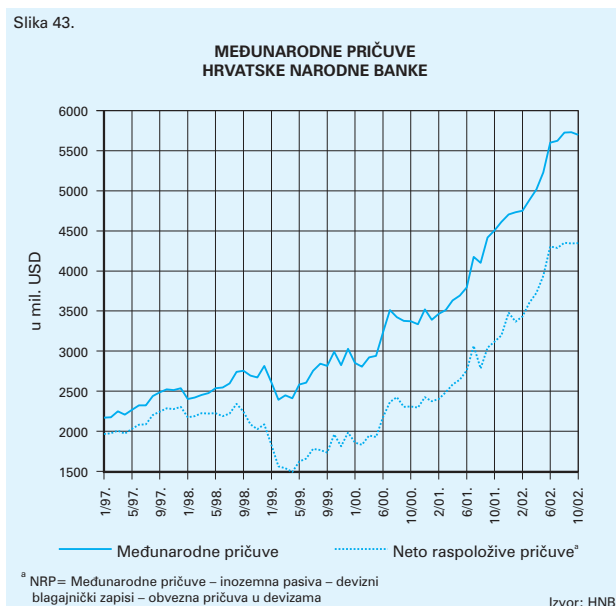
pisa u rujnu i listopadu smanjuje. Prosječna kamatna stopa stagnira u trećem tromjesečju i u prvoj polovici četvrtog tromjesečja. Upisani iznos kunskih blagajničkih zapisa u prvom je tromjesečju povećan za 567 mil. kuna, u drugome za 506 mil. kuna, a u trećem za dodatnih 1.009 mil. kuna, u usporedbi s prethodnim tromjesečjima. U listopadu se (prema rujnu) ukupni upisani iznos kunskih blagajničkih zapisa blago smanjio, uz izraženije oscilacije tijekom mjeseca, pa je kra-

jem mjeseca iznosio 5,5 mlrd. kuna.

Kretanje deviznih blagajničkih zapisa imalo je pak obratni smjer. Upis deviznih blagajničkih zapisa snažno je povećan u rujnu i listopadu prošle godine, kada je njihov upisani iznos dosegnuo maksimum, a od tada opada. Nešto jači pad upisa deviznih blagajničkih zapisa ostvaren je u prvom tromjesečju ove godine kada su upisani blagajnički zapisi smanjeni za 888 mil. kuna. U drugom tromjesečju ukupni upisani iznos smanjen je za 215 mil. kuna, a u trećem za dodatnih 115 mil. kuna. Smanjenje upisa nastavlja se i u četvrtom tromjesečju. Na kraju listopada devizni blagajnički zapisi iznosili su 1,5 mlrd.

⁹ Podaci su na bruto načelu, što znači da promet uključuje vrijednost kupnje vrijednosnice kao i vrijednost njezine kasnije prodaje.

Slika 43.

kuna, što je 169 mil. kuna manje nego na kraju rujna.

Depoziti države kod HNB-a značajno su smanjeni krajem prvog tromjesečja ove godine kao posljedica preusmjeravanja dijela depozita države u HPB. Tijekom drugoga i trećeg tromjesečja depoziti države stagniraju i prate unutarmjesečnu sezonsku dinamiku. Depoziti države su u drugom tromjesečju prosječno iznosili 678 mil. kuna, a u trećem 666 mil. kuna. Unutar mjeseca depoziti države su oscilirali, a maksimumi se dostižu na kraju mjeseca, kada dopijeva uplata poreza. Ti maksimumi povećali su se na kraju rujna, te dodatno na kraju listopada, što se ogleda i u kretanju likvidnosti poslovnih banaka. Tako je prisutan i rast prosječne razine depozita države kod HNB-a, koja je sa 622 mil. kuna u rujnu povećana na 839 mil. kuna u listopadu.

Opisana kretanja utječu na *sporiji rast međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke* u trećem tromjesečju, tijekom kojeg su porasle 103 mil. USD. Zbog neto prodaje deviza i ispisa deviznih blagajničkih zapisa, ukupne međunarodne pričuve u listopadu bilježe smanjenje od 6 mil. USD. Neto raspoložive međunarodne pričuve su, zbog smanjenog otkupa deviza tijekom trećeg tromjesečja, rasle sporije od ukupnih međunarodnih pričuva, koje su u tom razdoblju porasle za 38 mil. USD, a tijekom listopada dodatnih 5 mil. USD. Na kraju listopada ukupne međunarodne pričuve iznosile su 5,7 mlrd. USD, a neto raspoložive međunarodne pričuve 4,3 mlrd. USD. U prvih deset mjeseci ove godine ukupne međunarodne pričuve porasle su za jednu milijardu USD, od čega porast neto raspoloživih pričuva iznosi 868 mil. USD.

Monetarna kretanja

Vrlo intenzivan rast kreditne aktivnosti banaka koji je obilježio treće tromjesečje, nastavlja se i početkom četvrtog tromjesečja. U prvoj polovici godine rast plasmana financiran je smanjenjem neto inozemne aktive, dok se u trećem tromjesečju rast plasmana banaka temelji na domaćim izvorima sredstava u skladu s rastom deviznih depozita. U listopadu je nastavljen rast deviznih depozita, uz blagi pad udjela deviz-

nih depozita poduzeća, koji su bili glavni pokretač rasta deviznih depozita u drugom dijelu 2002. godine. Rastu monetarnih i kreditnih agregata pogodovao je gospodarski rast tijekom 2002. godine.

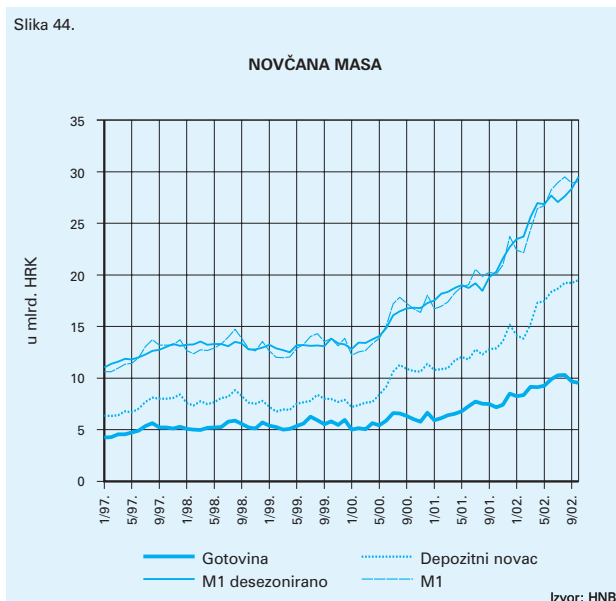
Na kraju listopada *novčana masa* dosegla je iznos od 29 mlrd. kuna, ostvarivši godišnji porast od 44,8%. Rast novčane mase (M1) i njezinih komponenata uobičajen je tijekom ljetnih mjeseci, a u trećem tromjesečju ove godine iznosio je 6,3%. Krajem rujna zabilježen je nominalni pad novčane mase. Međutim, kada se isključi utjecaj sezone, novčana masa pokazuje i nadalje trend rasta.

Usporenje rasta M1 u trećem tromjesečju bilo je izraženije kod gotovog novca u optjecaju nego kod depozitnog novca, koji je glavni pokretač rasta M1 u 2002. godini.

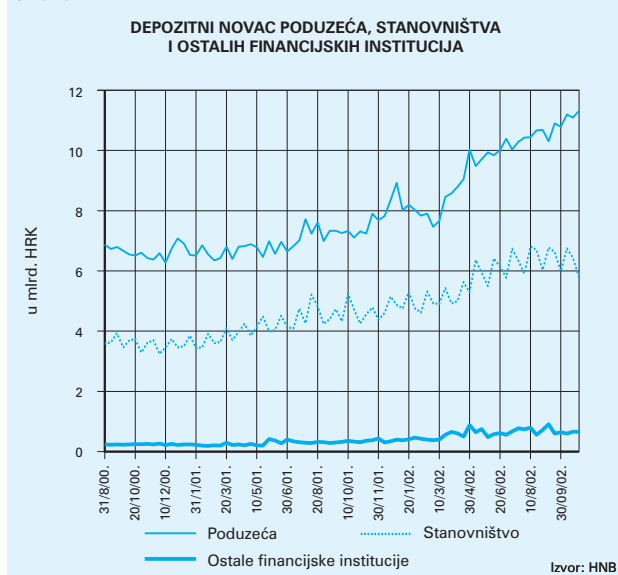
Nakon visokih stopa rasta *gotovog novca u optjecaju* (desezonirana vrijednost) u prvoj polovici 2002. godine, u ljetnim se mjesecima rast te komponente novčane mase primjetno usporio. Da podsjetimo, tijekom prva četiri mjeseca ove godine primjetan je snažan rast gotovog novca u optjecaju, na što je uvelike utjecao posteurski efekt, ali i zbivanja oko Riječke banke, reforma platnog sustava i ostali čimbenici. U rujnu dolazi do nominalnog smanjenja gotovog novca u optjecaju u odnosu prema kolovozu za 6%, a u odnosu prema lipnju za 2,3%. Međutim, unatoč prisutnom smanjenju, godišnja stopa rasta gotovog novca još je bila visoka te je na kraju rujna iznosila 29,5%. U listopadu je došlo do daljnega nominalnog smanjenja te komponente novčane mase za dodatnih 1,5% u odnosu prema rujnu, a godišnja stopa rasta gotovog novca i nadalje je visoka te je na kraju listopada iznosila 32,7%. Do snažnog rasta gotovog novca u optjecaju došlo je dakle prije ljetnih mjeseci, kada je inače zbog turističke sezone dolazilo do velikog rasta gotovine. Zbog toga je u trećem tromjesečju zabilježen samo manji porast, a tijekom listopada dolazi do daljnje prilagodbe gotovog novca u optjecaju.

U trećem je tromjesečju usporen i rast *depozitnog novca*. Kada se isključi utjecaj sezone, vidi se da je depozitni novac u trećem tromjesečju rastao po godišnjoj stopi od 17,1%, za razliku od godišnjih stopa rasta ostvarenih u prvom (62%) i

Slika 44.

Slika 45.

drugom tromjesečju (44,3%). No, na kraju listopada depozitni je novac iznosio 19,2 mlrd. kuna ili 49% više nego u istom mjesecu prošle godine.

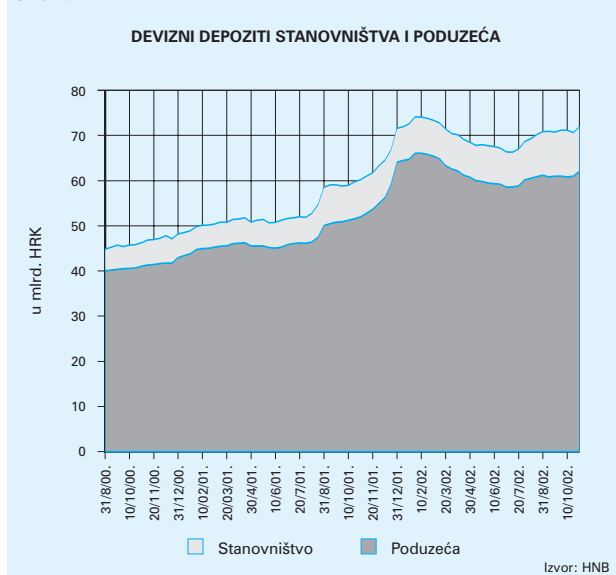
Analizirajući sektorsku strukturu depozitnog novca, vidi se da na rast toga agregata ponajviše utječe depozitni novac poduzeća, koji čini oko 55% depozitnog novca. Na kraju rujna depozitni novac poduzeća iznosio je 10,8 mlrd. kuna i bio je za 48,7% veći nego u rujnu 2001. godine, a krajem listopada iznosio je 11,3 mlrd. kuna ili za 59,3% više nego u istom mjesecu prošle godine.

Najviše stope rasta depozitnog novca u 2002. godini zabilježili su sektori "lokalna država" i "ostale financijske institucije". Visoke stope rasta depozitnog novca lokalne države vjerojatno su rezultat fiskalne decentralizacije. Na kraju trećeg tromjesečja godišnja stopa rasta depozitnog novca lokalne države iznosila je visokih 104,6% (u listopadu 90,2%). Udio depozitnog novca lokalne države u ukupnom depozitnom novcu iznosio je na kraju listopada 8,9%. Poticaj rastu depozitnog novca ostalih financijskih institucija proizišao je iz provedbe mirovinske reforme u 2002. godini te iz primjetnog jačanja financijskog sektora. Depozitni novac ostalih financijskih institucija, u koje se uključuju osiguravateljska društva, privatizacijski fondovi, burze, klirinške kuće i obvezni mirovinski fondovi u drugom stupu mirovinskog osiguranja, na kraju rujna činio je 3,3% ukupnoga depozitnog novca. Iako je udio ostalih financijskih institucija u ukupnom depozitnom novcu mali, njihovo je kretanje tijekom prvih deset mjeseci 2002. godine znakovito. Na kraju trećeg tromjesečja godišnja stopa rasta depozitnog novca ostalih financijskih institucija iznosila je 102% (u listopadu 93,7%).

Kvazinovac (štedni i oročeni kunski i devizni depoziti) se tijekom prvoga i drugoga tromjesečja smanjivao, da bi u trećem tromjesečju došlo do oporavka, a tijekom listopada do daljnjega rasta. Do kraja rujna kvazinovac je premašio razinu s početka godine, a krajem listopada je bio za 21% veći nego u istom mjesecu prošle godine. Na kretanje kvazinovca najviše utječu devizni depoziti, koji čine 85,3% kvazinovca.

Realna godišnja stopa rasta *deviznih depozita* (kada se is-

Slika 46.

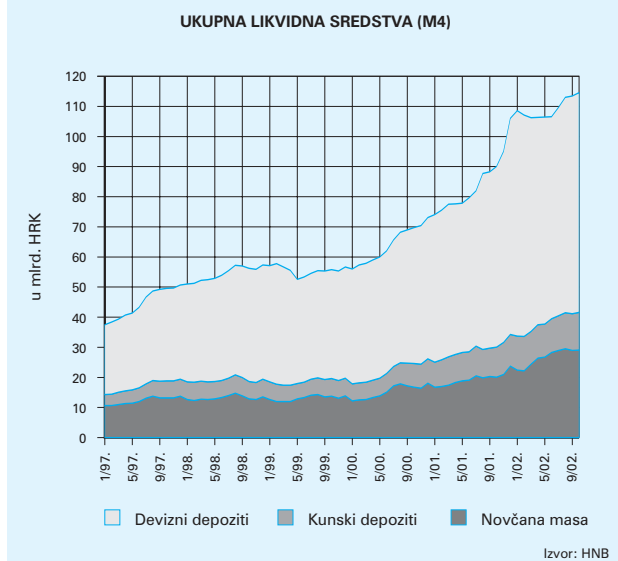

ključni utjecaj tečaja) u rujnu je iznosila 28,1%. Na kraju trećeg tromjesečja 2002. godine devizni su depoziti bili realno za 3% veći nego početkom godine. Rastu deviznih depozita u 2002. godini najviše pridonose poduzeća. Devizni depoziti poduzeća bili su na kraju rujna realno za 40,4% veći od stanja deviznih depozita na kraju prošle godine, dok su devizni depoziti stanovništva u istom razdoblju smanjeni za 1,6%. Povećanje deviznih depozita poduzeća dijelom je posljedica promjena Zakona o deviznom poslovanju, koji je od svibnja prošle godine pravnim osobama dopustio kupnju i držanje deviznih sredstava na vlastitim računima. Takva regulativa utjecala je na značajno povećanje deviznih depozita poduzeća.

Osim promjene regulative, kretanje deviznih depozita poduzeća velikim je dijelom posljedica investicijske aktivnosti, koja utječe na povećanje potražnje poduzeća za robom i kapitalnim dobrima iz uvoza. U prvih devet mjeseci devizni depoziti poduzeća porasli su za 3,1 mlrd. kuna. Najveći dio toga rasta ostvaren je u trećem tromjesečju kada je zabilježen rast deviznih depozita poduzeća od 2,6 mlrd. kuna u odnosu prema kraju drugog tromjesečja. Za razliku od trećeg tromjesečja, početkom četvrtog tromjesečja dolazi do blagog smanjenja deviznih depozita poduzeća (0,25% manji nego na kraju rujna). Ovakvo kretanje povezano je s kretanjima robnog uvoza. Tijekom ljeta poduzeća također nastoje koristiti sezonski povoljniji tečaj za kupnju deviza.

Za razliku od deviznih depozita poduzeća, u razdoblju od siječnja do rujna devizni depoziti stanovništva zabilježili su smanjenje od 1,6%. Smanjenje deviznih depozita stanovništva posljedica je posteurskoga efekta (seljenja novčanih sredstava iz banaka, vjerojatno, u "čarape" ili strane banke) i zbivanja oko Riječke banke. Tijekom posljednjih deset godina u razdoblju od siječnja do rujna nije bio zabilježen pad deviznih depozita stanovništva, osim u 1998. godini. Pri tome treba imati u vidu da je krajem 2001. godine u doba zamjene domicilnih valuta zemalja članica EMU u euro ostvaren iznimno visoki rast deviznih depozita stanovništva. Procjenjuje se da je u četvrtom tromjesečju 2001. godine deponirano devizne efektivne u protuvrijednosti od oko jedne milijarde ame-

Slika 47.

ričkih dolara, koja se do tada nalazila izvan domaćih banaka.

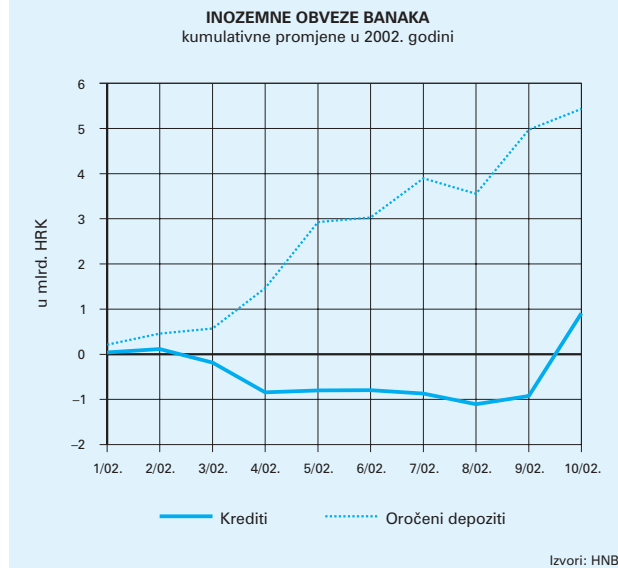
Tijekom prvih devet mjeseci kretanje *kunskih nemonetarnih depozita* bilo je slično kretanju deviznih depozita, ali je do njihova oporavka došlo već u travnju. Na kraju trećeg tromjesečja kunski su depoziti iznosili 12,3 mlrd. kuna, uz ostvareni godišnji rast od 30,4%. U prvih devet mjeseci kunski su depoziti porasli 16,4%. Na kraju listopada kunski depoziti stanovništva iznosili su 5,5 mlrd. kuna uz porast u prvih deset mjeseci od 29%, dok su kunski depoziti poduzeća iznosili 4,5 mlrd. kuna uz zabilježeni rast od 16,6% u prvih deset mjeseci 2002. godine.

Sumarno, u trećem tromjesečju 2002. godine nastavljen je oporavak *ukupnih likvidnih sredstava (M4)* započet u drugom tromjesečju. U prvom je tromjesečju M4 stagnirao, nakon snažnog rasta zabilježenog u četvrtom tromjesečju 2001. godine. Za razliku od prve polovice ove godine, kada je M4 rastao zbog povećanja novčane mase, tijekom trećeg tromjesečja ukupna likvidna sredstva (M4) rastu uglavnom zbog porasta kvazinovca, odnosno deviznih depozita. Na kraju rujna M4 je iznosio 113,8 mlrd. kuna uz realnu godišnju stopu rasta od 30,6%. Podaci za listopad upućuju na daljnji rast M4 (na kraju listopada iznosio je 115,0 mlrd. kuna), koji je zbog efekta baznog razdoblja dosegnuo realnu godišnju stopu rasta od 26,8%.

U prvoj polovici 2002. godine poslovne su banke pojačanu kreditnu aktivnost financirale smanjenjem neto inozemne aktive (NIA). U prvih šest mjeseci ove godine smanjenje NIA-e temeljeno je na smanjenju inozemne aktive, koja je krajem 2001. godine bila porasla zbog snažnog priljeva deviznih depozita stanovništva. Na kraju trećeg tromjesečja inozemna aktiva poslovnih banaka u odnosu prema kraju prošle godine smanjena je za 8,1 mlrd. kuna ili za 25%. Tijekom trećeg tromjesečja zabilježen je porast inozemne aktive od 10,8%. Međutim, u prvih devet mjeseci prisutan je rast inozemne pasive poslovnih banaka od 3,9 mlrd. kuna ili za 17,9%.

U strukturi inozemne pasive poslovnih banaka prevladavaju krediti stranih banaka i stranih osoba, koji čine 61,5%, te oro-

Slika 48.

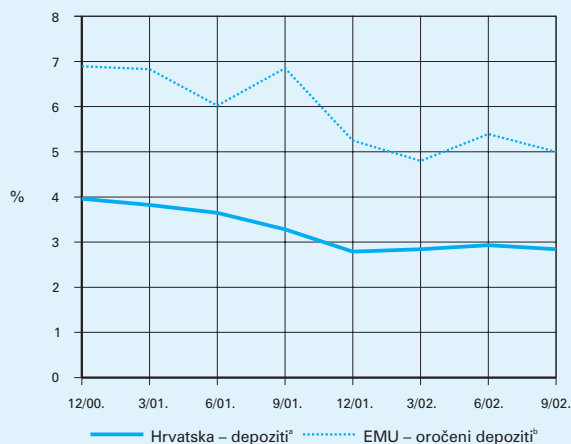
čeni depoziti stranih banaka i stranih osoba, koji čine 33,7%. U prvih deset mjeseci 2002. godine značajno je povećano stanje oročenih depozita stranih banaka i stranih osoba (za 5,4 mlrd. kuna). Najveći dio tih depozita čine depoziti banaka matice kod njihovih podružnica. U istom su razdoblju krediti stranih banaka i stranih osoba povećani za 0,9 mlrd. kuna.

Snažna kreditna aktivnost banaka prisutna u prvom i drugom tromjesečju 2002. godine nastavlja se i u trećem tromjesečju. Realna godišnja stopa rasta plasmana banaka nebankarskom sektoru na kraju rujna 2001. godine iznosila je 23,5% te od tada kontinuirano raste. Na kraju rujna 2002. godine realna godišnja stopa rasta iznosila je 30,7%. Takvo kretanje realnih godišnjih stopa rasta bilo je prisutno i tijekom listopada kada je zabilježena realna godišnja stopa rasta od 29,4%. Na kraju listopada plasmani banka nebankarskom sektoru iznosili su 94,3 mlrd. kuna.

Gledano po sektorima, do kraja trećeg tromjesečja privatnim poduzećima bilo je ukupno odobreno 41,8 mlrd. kuna kredita, tako da krediti odobreni privatnim poduzećima čine 48,4% ukupno odobrenih kredita nebankarskom sektoru. Krediti odobreni stanovništvu na kraju trećeg tromjesečja iznosili su 40,9 mlrd. kuna, s udjelom od 46,7% u ukupno odobrenim kreditima nebankarskom sektoru. U istom razdoblju krediti odobreni javnim poduzećima iznosili su 4,3 mlrd. kuna, s udjelom od 4,9% u ukupno odobrenim kreditima nebankarskom sektoru.

Stope rasta kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima (javna i privatna poduzeća) u posljednjih godinu dana su visoke i postojane, bez značajnih promjena. Na kraju trećeg je tromjesečja, u usporedbi s krajem drugog tromjesečja, zabilježen porast kredita odobrenih stanovništvu od 9,4%, dok su krediti odobreni poduzećima porasli za 5,8%. Na godišnjoj razini također postoji trend bržeg rasta kredita odobrenih stanovništvu od kredita odobrenih poduzećima. Krajem trećeg tromjesečja ukupni iznos kredita odobrenih stanovništvu bio je za 35,5% veći od iznosa tih kredita krajem rujna 2001. godine. U istom razdoblju krediti odobreni poduzećima bilježe rast od 20,3%.

Slika 49.

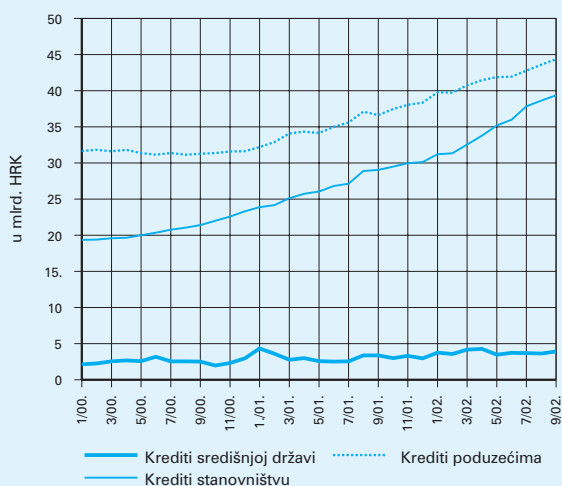
**RAZLIKA IZMEĐU ODABRANIH
KAMATNIH STOPA U HRVATSKOJ I U EMU-u**

^a Prosječne kamatne stope na ukupne kratkoročne depozite stanovništva

^b Prosječne kamatne stope na depozite stanovništva oročene do jedne godine

Izvori: HNB i ECB

Slika 50.

**KREDITI ODOBRENI STANOVNIŠTVU,
PONUZEĆIMA I SREDIŠNJOJ DRŽAVI**

Izvor: HNB

Kamatne stope u Hrvatskoj veće su od kamatnih stopa u državama članicama EMU-a. Prosječna razlika između kamatnih stopa na depozite u članicama EMU-a i u Hrvatskoj u posljednjih godinu dana iznosi 2,5 postotnih bodova, što je blago smanjenje razlike koja je u 2001. godini iznosila 2,85 postotnih bodova. Smanjenje razlike između kamatnih stopa na depozite u članicama EMU-a i Hrvatskoj prati i smanjenje razlike kamatnih stopa na kredite. Ovakva razlika između kamatnih stopa stranim bankama pruža mogućnost ostvarenja dodatne zarade s obzirom na razinu rizika kojoj su izložene na hrvatskom financijskom tržištu. Ove tvrdnje potkrepljuje i prilog objavljen u *Financial Timesu* od 29. listopada 2002., u kojem su analizirane austrijske banke okrenute financiranju u srednjoj i istočnoj Europi. To tržište, značajno veće od austrijskog tržišta, bankama nudi mogućnost dodatne zarade. Najaktivnije austrijske banke ulagači na tom tržištu Bank Austrija, odnosno HVB, Erste & Steiermärkischebank i RZB grupa prisutne su i na hrvatskom bankovnom tržištu i vrlo su aktivne.

U citiranom članku, prema izvorima *The Banker* i *RZB Research*, naveden je podatak o udjelu bankovnih kredita u bruto domaćem proizvodu (BDP) Hrvatske od 38%. Taj udio bankovnih kredita u BDP-u Hrvatsku svrstava iza Češke i Slovenije, koje imaju udio bankovnih kredita u BDP-u od 50%, te iza Estonije, koja ima udio kredita u BDP od 41%.

Sigurno je da u Hrvatskoj ima još prostora za dodatno plasiranje sredstava. Cilj politike austrijskih banaka u plasiranju sredstava na hrvatsko tržište jest što bolje se pozicionirati i zauzeti što veći tržišni udio. S obzirom na to, nastavak trenda takvog financiranja utjecat će na daljnju kreditnu ekspanziju započetu 2000. godine.

Tijekom prvih devet mjeseci 2002. godine *neto potraživanja banaka od države* stagniraju. Na kraju rujna zabilježeno je blago smanjenje neto potraživanja banaka od države od 0,63 mlrd. kuna u odnosu prema kraju kolovoza. To je smanjenje izravna posljedica izdavanja druge tranše državnih obveznica u iznosu od 150,0 mil. EUR (s primarnim ciljem prodaje tih obveznica obveznim mirovinskim fondovima koji sudjeluju u drugom stupu mirovinskog osiguranja) što je rezultiralo porastom depozita države (za 1,3 mlrd. kuna). Istodobno je došlo do porasta zaduženja države po obveznicama i kreditima za 0,6 mlrd. kuna. Podaci za listopad upućuju na povećanje neto potraživanja banaka od države za 1,2 mlrd. kuna, što je najvećim dijelom posljedica smanjenja depozita države kod poslovnih banaka (0,6 mlrd. kuna) te porasta kredita banaka od 0,4 mlrd. kuna. Na kraju listopada neto potraživanja banaka od države iznosila su 12,6 mlrd. kuna i bila su za 1,6% manja nego početkom godine.

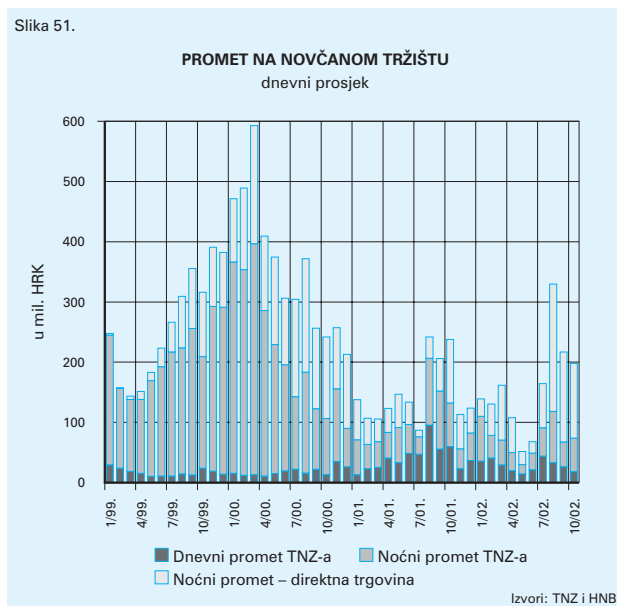
Tržište novca

Kamatne stope na tržištu novca

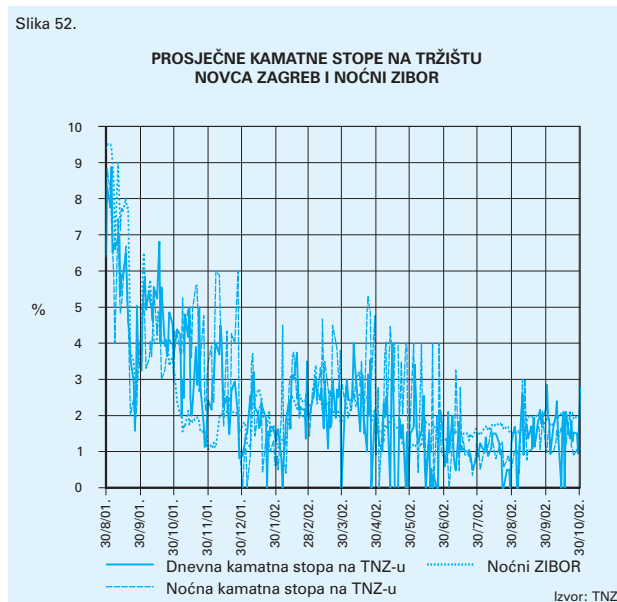
Na tržištu novca pratimo kretanje prosječnih dnevnih podataka o ukupnom prometu u jednom mjesecu i kretanje vaganih kamatnih stopa ostvarenih u trgovini depozitnim novcem uz posredovanje Tržišta novca Zagreb d.d. U usporedbi s kretanjem likvidnosti banaka u drugoj polovici prošle godine, koju su bili obilježili izvanredni događaji, kretanja na tržištu novca u prvih deset mjeseci ove godine bila su vrlo pravilna. Tako je do povećanja ostvarenog prometa na Tržištu dolazilo istodobno sa smanjenjem primarne likvidnosti banaka (stanja blagajne i računa banaka za namiru), dok je smanjenje kamatnih stopa slijedilo jedan ili dva mjeseca nakon smanjenja prometa.

U skladu s takvim obilježjima trgovanja depozitnim novcem na Tržištu novca Zagreb prosječni je dnevni promet na Tržištu tijekom trećeg tromjesečja prvo snažno porastao u srpnju i kolovozu zbog snižavanja primarne likvidnosti banaka, a zatim je znatno pao u rujnu. Na istoj se razini zadržao i u listopadu iako je primarna likvidnost banaka nastavila padati u rujnu i u listopadu. U trgovini prekonoćnim kreditima prosječni je dnevni promet u trećem tromjesečju iznosio 58,3 mil. kuna (34,1 mil. kuna više nego u drugom tromjesečju). Kod trgovine ostalim kreditima ostvaren je prosječni dnevni promet od 34,7 mil. kuna (16,4 mil. kuna više nego u drugom tromjesečju).

Slika 51.

Slika 52.

U skladu s tim prosječne su se dnevne kamatne stope na Tržištu novca Zagreb tri uzastopna mjeseca, od svibnja do srpnja, nakon četiri mjeseca uzastopnog pada prosječnoga dnevnog prometa na Tržištu – od veljače do svibnja, znatno smanjivale. Nakon toga, tijekom trećeg tromjesečja bio je ostvaren uzastopni mjesečni rast prosječne kamatne stope na Tržištu koji se prenio i u listopad. U konačnici, trgovina prekonoćnim kreditima u trećem se tromjesečju odvijala uz prosječnu dnevnu kamatnu stopu od 1,20% (1,55 postotnih bodova nižu nego u drugom tromjesečju). Kod trgovine ostalim kreditima ova je stopa bila nešto viša, te je iznosila 1,24% (0,88 postotnih bodova manje nego u drugom tromjesečju).

Opisana kretanja na Tržištu novca Zagreb u trećem tromjesečju 2002. pokazuju da su rast ostvarenog prometa i niska kamatna stopa bili potpuno u skladu s očekivanjima na temelju kretanja primarne likvidnosti banaka. Ipak, treće je tromjesečje sasvim posebno po tome što je u mjesecu kolovozu istodobno ostvaren najviši prosječni dnevni promet (122

mil. kuna) i najniža prosječna dnevna kamatna stopa (1,00%), u prvih deset mjeseci 2002. S obzirom na pojačani trend smanjenja primarne likvidnosti banaka započeo u rujnu (snizivanje primarne likvidnosti, zaključno s listopadom, traje neprekidno šest mjeseci i odgovara intenziviranju kreditne aktivnosti banaka) nije vjerojatno da bi se slična kretanja na tržištu novca mogla ponoviti u ovoj godini.

U analizi kretanja na Tržištu novca Zagreb valja naglasiti da je porast prometa u trećem tromjesečju, u usporedbi s prethodnim tromjesečjem, ostvaren zahvaljujući višestrukome povećanju prijavljene potražnje, koja je u kolovozu iznosila prosječnih 89,8 mil. kuna dnevno (75,5 mil. kuna više nego npr. u travnju). U istom se razdoblju prijavljena ponuda znatno smanjila, sa svibanjskih 274 mil. kuna na 99,5 mil. kuna u kolovozu, što je bilo dovoljno da se u kolovozu ostvari već spomenuti najveći promet u 2002. godini. Nažalost, podatke o odnosu ponude i potražnje na Tržištu novca Zagreb iz kolovoza nemoguće je usporediti s podacima za rujnu i listopad. Naime, podaci o ponudi i potražnji od rujna se temelje na podacima za sve vrste kredita, dok se do kolovoza u ove podatke nisu uključivali podaci o ponudi i potražnji za prekonoćnim kreditima, pa tako podaci o ponudi i potražnji na Tržištu nakon kolovoza ove godine nisu usporedivi s podacima do kolovoza.

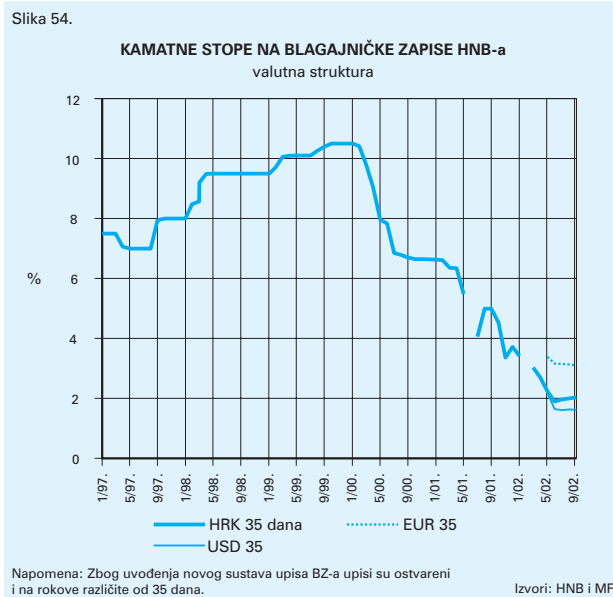
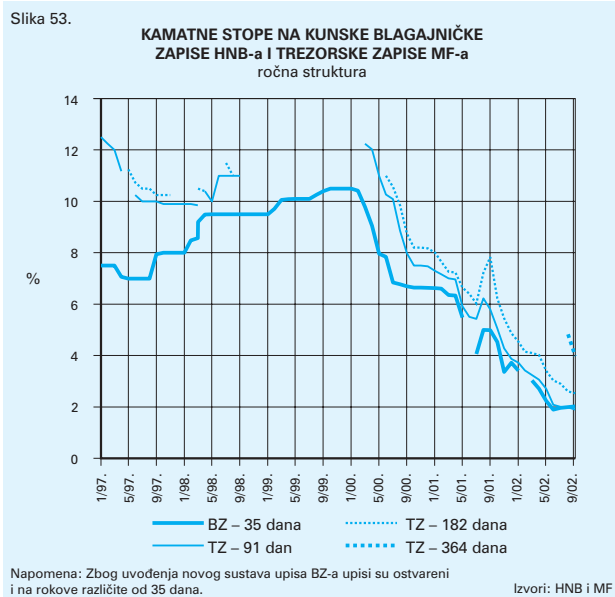
U drugom segmentu domaćeg tržišta novca – izravnoj međubankovnoj trgovini – u rujnu i listopadu nastavljeno je intenzivno trgovanje. Udio izravnog u ukupnom prometu prekonoćnim kreditima već dugo pokazuje trend rasta, te je u rujnu iznosio visokih 78%, što je najviše otkad se prate podaci o izravnom međubankovnom trgovanju prekonoćnim kreditima, a prosječna kamatna stopa iznosila je 1,82%.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnica

U usporedbi s krajem drugog tromjesečja, kraj trećeg tromjesečja donio je osjetno veće stanje upisanih kunskih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke (5,7 mlrd. kuna na kraju rujna) i neznatno manje stanje upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija RH (4,9 mlrd. kuna na kraju rujna). Kod deviznih kratkoročnih vrijednosnica došlo je do blagog povećanja stanja upisanih blagajničkih zapisa nominiranih u eurima (174,5 mil. EUR krajem rujna) i do većeg smanjenja stanja upisanih blagajničkih zapisa nominiranih u američkim dolarima (58,3 mil. USD krajem rujna).

U skladu s opisanim kretanjima u trećem su se tromjesečju kretale i kamatne stope na aukcijama kunskih vrijednosnica: rasle su kamatne stope na kunske blagajničke zapise, a padale su kamatne stope na trezorske zapise svih rokova dospjeća. S druge strane, kamatne stope na blagajničke zapise u stranim valutama pratile su kretanje odgovarajućih LIBID stopa, pa su tako kamatne stope na zapise svih rokova dospjeća u svim valutama pale u usporedbi s drugim tromjesečjem, što je vjerojatno i pridonijelo opisanom smanjenju zanimanja za te zapise.

Vagani mjesečni prosjek kamatne stope ostvarene na aukcijama kunskih blagajničkih zapisa s rokom dospjeća od 35 dana rastao je iz mjeseca u mjesec, ali je ipak ostao ispod razine iz drugog tromjesečja, te je u rujnu iznosio 2,0% (prema li-

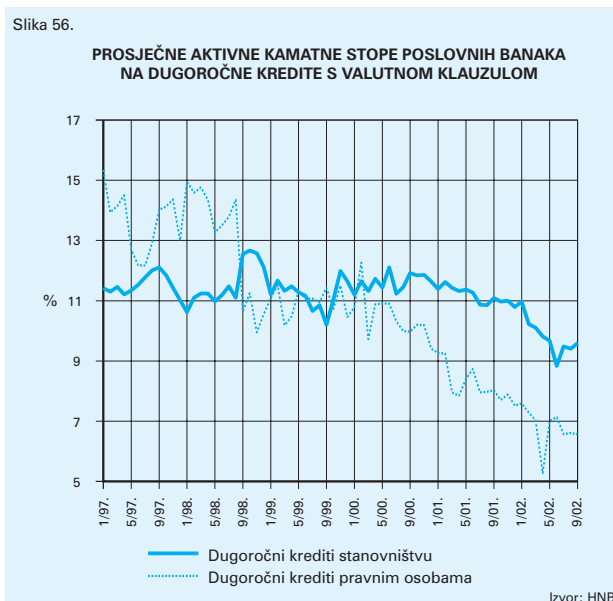
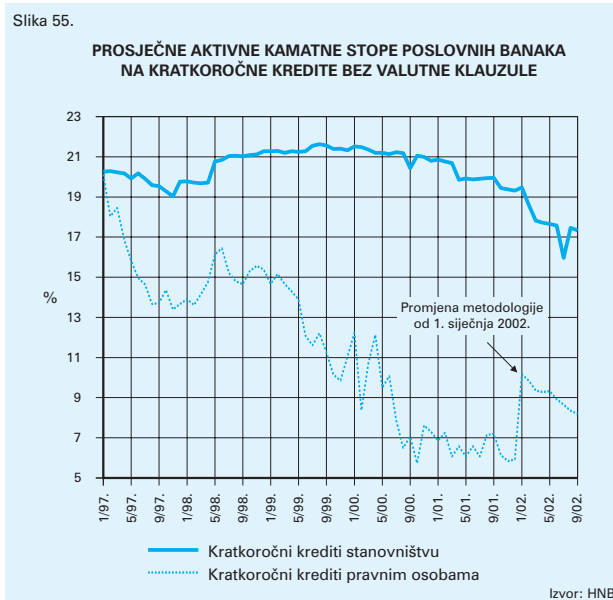

panjskih 2,24%). Vagani mjesečni prosjek kamatne stope ostvarene na aukcijama trezorskih zapisa kod zapisa s rokom dospjeća od 91 dana kontinuirano je padao, s lipanjskih 2,70% snizio se na rujanskih 1,99%, a kod zapisa s rokom dospjeća od 182 dana sa 3,40% u lipnju na 2,60% u rujnu. Podaci za listopad upućuju na nastavak trenda rasta kamatnih stopa na blagajničke zapise HNB-a i pada kamatnih stopa na trezorske zapise Ministarstva financija.

Kod deviznih blagajničkih zapisa vagani mjesečni prosjeci kamatnih stopa na zapise u eurima neprekidno su se smanjivali i sa lipanjskih 3,39% za zapise s rokom od 35 dana i 3,24% za zapise s rokom od 63 dana spustile su se na rujanskih 3,13% i 3,12% za zapise s istim rokovima. Za zapise u američkim dolarima ti su prosjeci iznosili 1,63% u rujnu za oba roka dospjeća, što je znatan pad s lipanjskih 2,18% za zapise s rokom od 35 dana, ali i znatno manji pad sa 1,68% za zapise s rokom od 63 dana. Podaci za listopad upućuju na nastavak trenda smanjenja kamatnih stopa na devizne blagajničke zapise početkom četvrtog tromjesečja.

Na aukciji Ministarstva financija od 17. rujna 2002. uvedeni su prvi put trezorski zapisi s rokom dospjeća od 364 dana, koji su svojim pojavljivanjem postali kratkoročni kunski vrijednosni papiri s najdužom ročnošću na hrvatskom tržištu. U rujnu i listopadu na primarnom je tržištu zabilježena izrazito visoka potražnja za tim zapisima, koja je na pojedinim aukcijama premašivala iznos od 1 mlrd. kuna. U takvom okruženju kamatne stope na ove zapise pale su s početnih 4,9% na posljednjoj aukciji u listopadu.

Velika potražnja za trezorskim zapisima s rokom dospjeća od 364 dana i uz znatno nižu kamatnu stopu odraz je povjerenja investitora u domaću valutu. Istodobni pad potražnje za trezorskim zapisima s rokovima dospjeća od 91 i 182 dana unatoč ukidanju zapisa s rokom dospjeća od 42 dana također govori i o potrebi banaka za dugoročnijim kratkoročnim vrijednosnim papirima, koja je konačno zadovoljena izdavanjem zapisa s ročnošću od 364 dana. Ukupno stanje upisanih trezorskih zapisa nakon posljednje aukcije u listopadu 2002. iznosilo je 5,1 mlrd. kuna.

Kamatne stope poslovnih banaka

Pad prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka nastavlja se, no u odnosu prema njegovoj dinamici tijekom posljednjih 12 mjeseci, u trećem tromjesečju 2002. znatno je blaži. Aktivne kamatne stope padale su i kod financiranja sektora poduzeća i kod financiranja sektora stanovništva. Prosječna kamatna stopa na kratkoročne kredite poduzećima bez valutne klauzule bilježi kontinuirani pad od početka 2002. godine, te je od siječnja do rujna pala sa 9,68% na 7,69%.

Uz povremene oscilacije još od sredine 2000. pada i prosječna kamatna stopa na dugoročne kredite poduzećima s valutnom klauzulom, koja je tijekom trećeg tromjesečja ove godine varirala oko 6,59%.

Plasmani stanovništvu nastavili su rasti i u trećem tromjesečju 2002. po vrlo visokoj stopi, djelomice vjerojatno zbog ubrzanog pada prosječnih kamatnih stopa na kredite stanovništvu, koji je kao posljedica pojačane tržišne utakmice poslovnih banaka obilježio prvu polovicu 2002. U trećem tromjesečju taj je trend znatno ublažen, a prosječna kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom u rujnu je iznosila 9,59%. Kamatna stopa na stambene kredite stanovništvu u trećem tromjesečju nastavila je s trendom pada, te je u rujnu iznosila 7,4%. Od početka godine najviše je pala prosječna kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, među kojima najveći udio imaju prekoračenja na tekućem računu. Sa 18,98%, koliko je iznosila u siječnju, kamatna stopa na prekoračenje po tekućem računu tijekom prvih 6 mjeseci ove godine pala je za gotovo 2 postotna boda, te je u rujnu iznosila 16,83%.

Što se tiče pasivnih kamatnih stopa, trend pada koji se bilježi još od početka 2001. godine, u trećem je tromjesečju primjetan samo kod oročenih kunskih depozita. Od početka godine najintenzivnije je padala prosječna kamatna stopa na oročene kunske depozite stanovništva. Taj se trend nastavio i tijekom srpnja i kolovoza, a u rujnu ta je kamatna stopa porasla na 4,18% sa 4,05% koliko je iznosila u kolovozu.

Prosječna kamatna stopa na oročene devizne depozite u

trećem je tromjesečju varirala oko 3,30%. Razlika kamatnih stopa na oročene kunske i devizne depozite na rok do 3 mjeseca u trećem je tromjesečju prvi put pala ispod 1%, što pokazuje da i dalje jača povjerenje u domaću valutu. Prosječne kamatne stope na depozite po viđenju tijekom 2002. godine bile su stabilne na razinama oko 0,9% za kunske i 0,6% za devizne depozite. U posljednjem tromjesečju te su stope blago smanjene, te su u rujnu iznosile 0,80% i 0,54%.

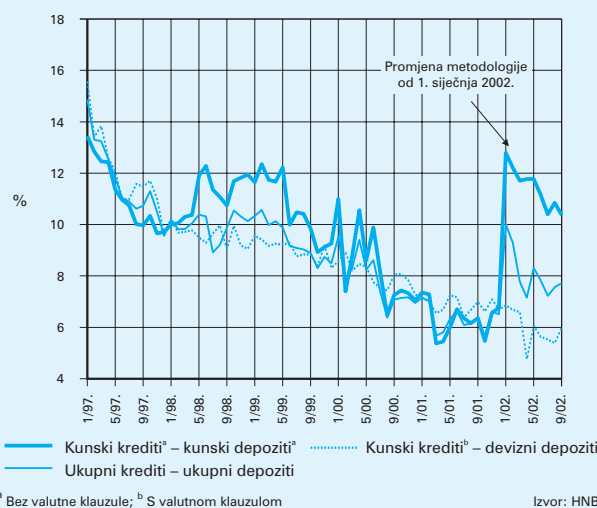
Razlika između prosječnih kamatnih stopa na ukupne kredite i ukupne depozite u trećem je tromjesečju rasla, ali je u rujnu još uvijek bila za 11 baznih bodova niža nego na kraju drugog tromjesečja.

Razlika između prosječnih kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i devizne depozite na kraju trećeg tromjesečja iznosila je 5,98 postotnih bodova, što je porast u odnosu prema kraju prvog polugodišta.

U međunarodnoj usporedbi kamatnih stopa promatramo kretanje odabranih realnih kamatnih stopa u Europskoj mo-

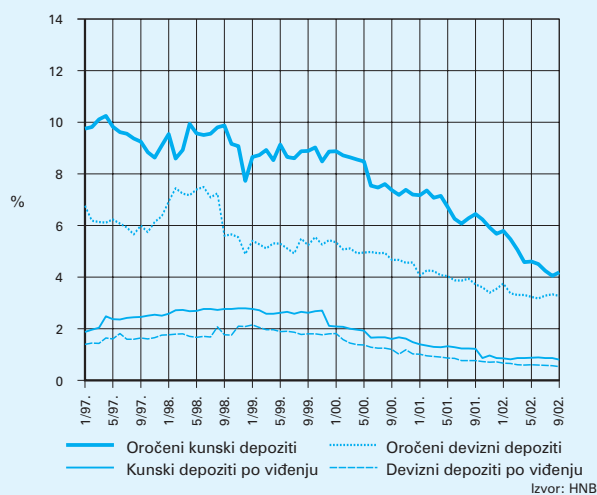
Slika 58.

RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPA POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE

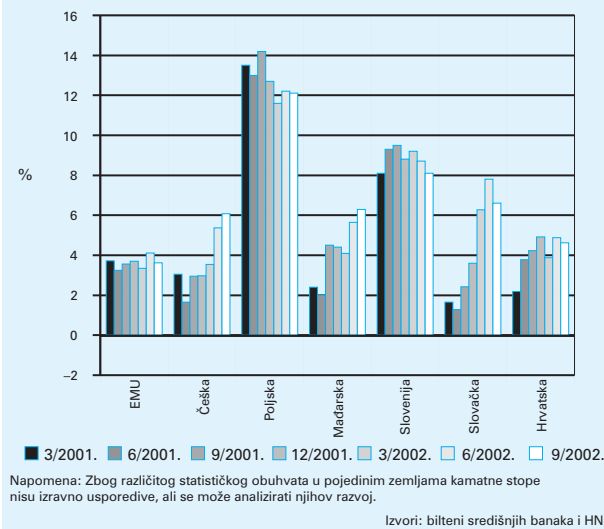
Slika 57.

PROSJEČNE PASIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA

Slika 59.

REALNE KAMATNE STOPE NA DUGOROČNE KREDITE PODUZEĆIMA U ODABRANIM ZEMLJAMA

Okvir 3. Odnos efektivne i nominalne kamatne stope na bankovne kredite

Od 1. siječnja 2002. na snazi je Odluka Hrvatske narodne banke o jedinstvenom iskazivanju efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Narodne novine, br. 56/2001., 87/2001. i 111/2001.). Prema toj odluci banke su obvezne na precizno definiran i jasan način sve troškove kredita preračunati u efektivnu kamatnu stopu (EKS), odnosno izraziti sve troškove kredita pomoću jedinstvene cijene, iskazane kao postotak na godišnjoj razini.

U skladu s odlukom guvernera HNB-a o dostavljanju izvješća "Kamatne stope na kredite i depozite" od 26. studenoga 2001. (NN, br. 104/2001.) banke su zajedno s izvješćem od siječnja 2002. dostavljale HNB-u podatke o vaganom prosječnom EKS-u na kredite. Obveza izvješćivanja o EKS-u odnosi se na sve vrste kredita za koje su banke dotada izvješćivale samo o novoodobrenom iznosu i vaganoj prosječnoj nominalnoj kamatnoj stopi (NKS), a iznimka su oni krediti za koje se prema Odluci HNB-a efektivna kamatna stopa ne izračunava.

Nakon što je HNB zaprimio ukupno devet izvješća o kamatnim stopama na kredite i depozite – za prvih devet mjeseci ove godine – moguća je preliminarna usporedba efektivnih i nominalnih kamatnih

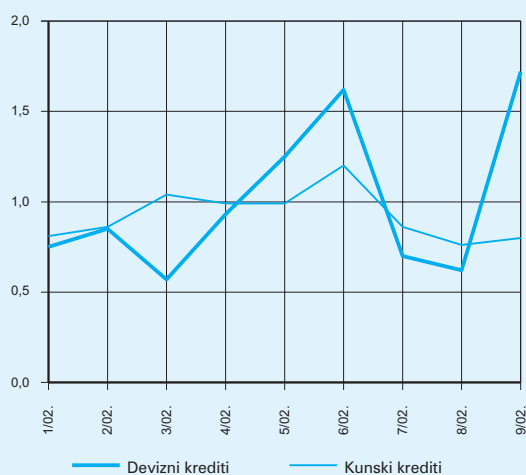
stopa banaka u RH na kredite i depozite. Na slikama od 61. do 64. prikazane su razlike između vaganih prosječnih efektivnih i vaganih prosječnih nominalnih kamatnih stopa banaka (u nastavku teksta: razlika između EKS-a i NKS-a) za odabrane kategorije kredita.

U najširem obuhvatu (Slika 60.) razlika između EKS-a i NKS-a u prvih devet mjeseci 2002. godine iznosi oko jedan postotni bod, i za kunske i za devizne kredite. U tom razdoblju razlike ne pokazuju vidljiv trend pada ili rasta, pri čemu je razlika kod kunskih kredita znatno postojanija nego kod deviznih kredita.

Među kunskim kreditima primjetna je veća razlika između EKS-a i NKS-a kod kredita s valutnom klauzulom u usporedbi s kreditima bez valutne klauzule. Ona je odraz činjenice da su krediti s valutnom klauzulom najvećim dijelom dugoročni, te tako sa sobom nose raznovrsne troškove koji povećavaju EKS, dok su gotovo svi krediti bez valutne klauzule kratkoročni. Razlika između EKS-a i NKS-a kod kratkoročnih kunskih kredita bez valutne klauzule u prvih devet mjeseci 2002. iznosila je između 0,3 i 0,5 postotnih bodova (osim u ožujku), a kod dugoročnih kredita s valutnom klauzulom između 1,0 i 1,3 postotna boda. U promatranom razdoblju nije primijećen trend pada ili rasta razlike između EKS-a i NKS-a (Slika 61.) ni kod jedne od tih dviju vrsta kredita.

Slika 60.

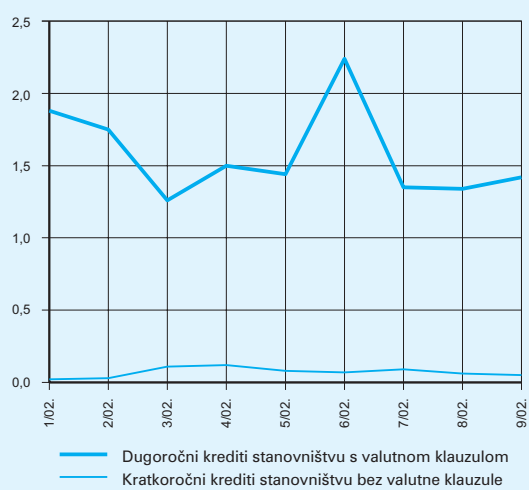
RAZLIKA IZMEĐU EFEKTIVNE I NOMINALNE KAMATNE STOPE NA BANKOVNE KREDITE

Izvor: HNB

Slika 62.

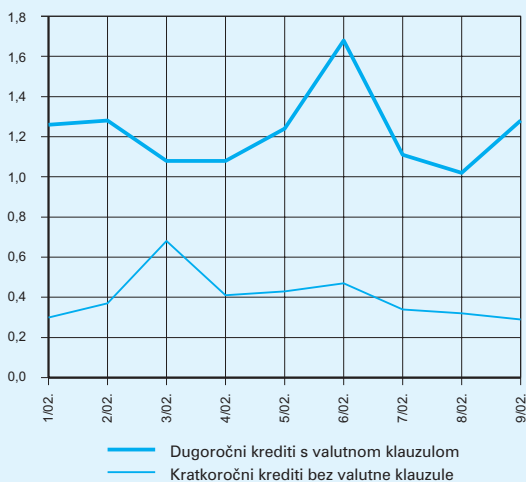
NAJVEĆA I NAJMANJA RAZLIKA IZMEĐU EKS-a I NKS-a ZA KUNSKE KREDITE

Izvor: HNB

Slika 61.

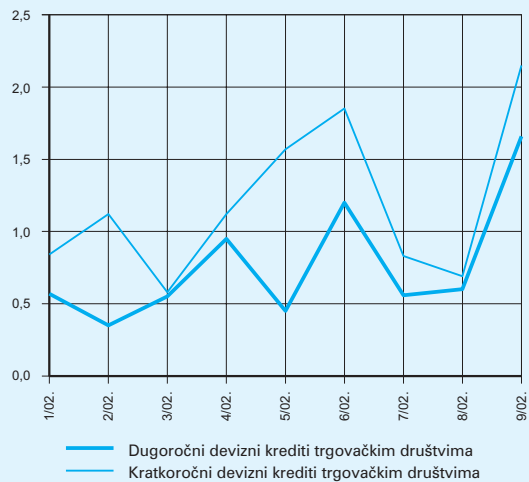
RAZLIKA IZMEĐU EKS-a I NKS-a ZA KRATKOROČNE KREDITE BEZ VALUTNE KLAUZULE I DUGOROČNE KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM

Izvor: HNB

Slika 63.

RAZLIKA IZMEĐU EKS-a I NKS-a NA DEVIZNE KREDITE TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA

Izvor: HNB

Kod dugoročnih kredita s valutnom klauzulom razlika između EKS-a i NKS-a veća je za kredite stanovništvu nego za kredite trgovačkim društvima, dok je kod kratkoročnih kredita bez valutne klauzule taj odnos obratan. U skladu s očekivanjima, kod ovih četiriju kategorija kredita najveća razlika između EKS-a i NKS-a prisutna je kod dugoročnih kredita stanovništvu (oko 1,5 postotnih bodova), a pomalo iznenađuje da je i najniža razlika zabilježena kod kreditiranja stanovništva, i to kod kratkoročnih kredita stanovništvu (oko 0,7 postotnih bodova). (Slika 62.)

Konačno, kod deviznih kredita gotovo se sva masa tih kredita odnosi na kreditiranje trgovačkih društava, a razlika između EKS-a i NKS-a veća je za kratkoročne kredite nego za dugoročne kredite, što je u suprotnosti s opisanom odnosom kod kunskih kredita. Također suprotna prethodno analiziranim kretanjima kamatnih stopa jest i iz-

nimna kolebljivost razlika između EKS-a i NKS-a na devizne kredite trgovačkim društvima, kao i izraženi trend rasta tih razlika (Slika 63.). U promatranom razdoblju razlika između EKS-a i NKS-a na kredite trgovačkim društvima povećala se s približno 0,5 na oko 2,0 postotna boda za kratkoročne kredite i s približno 0,5 na oko 1,5 postotnih bodova na dugoročne kredite.

U zaključku se može reći da razlika između EKS-a i NKS-a u 2002. godini (Tablica 1.) iznosi između 0,4 i 1,6 postotnih bodova, ovisno o vrsti kredita (iznimka su krediti stanovništvu s valutnom klauzulom sa Slike 62.). Nadalje, ta razlika ne pokazuje nikakav trend (iznimka su devizni krediti trgovačkim društvima sa Slike 63.), a njezina je varijabilnost relativno visoka (s iznimkom rijetkih kratkoročnih kredita stanovništvu s valutnom klauzulom sa Slike 62.).

Tablica 1. Razlika između EKS-a i NKS-a za odabrane bankovne kredite

	I. 2002.	Prosjeak I. – IX. 2002.	IX. 2002.
Kunski krediti	0,81	0,92	0,8
Kunski krediti bez valutne klauzule	0,37	0,50	0,3
Kratkoročni krediti bez valutne klauzule	0,3	0,40	0,29
Kratkoročni krediti stanovništvu bez valutne klauzule	0,02	0,07	0,05
Kunski krediti s valutnom klauzulom	1,45	1,36	1,42
Kratkoročni krediti trgovačkim društvima s valutnom klauzulom	1,39	1,55	1,76
Kratkoročni krediti stanovništvu s valutnom klauzulom	4,84	3,31	2,62
Dugoročni krediti s valutnom klauzulom	1,26	1,23	1,28
Dugoročni krediti trgovačkim društvima s valutnom klauzulom	0,45	0,74	1,1
Dugoročni krediti stanovništvu s valutnom klauzulom	1,88	1,58	1,42
Devizni krediti	0,75	1,00	1,72
Kratkoročni devizni krediti trgovačkim društvima	0,84	1,19	2,15
Dugoročni devizni krediti trgovačkim društvima	0,57	0,77	1,66

Izvor: HNB

netarnoj uniji i u odabranim zemljama u tranziciji. Kretanje realnih kamatnih stopa banaka na oročene depozite stanovništva u RH u posljednjih dvanaest mjeseci najbližije je kretanju u EMU i Mađarskoj, gdje također nisu zabilježene njihove značajne promjene. Realne kamatne stope na oročene depozite stanovništva u ovom razdoblju rasle su u Češkoj, Mađarskoj i Slovačkoj, a padale su u Poljskoj i Sloveniji. Realne kamatne stope banaka na dugoročne kredite poduzećima nisu

se znatno mijenjale u RH u posljednjih dvanaest mjeseci, a slično stanje nalazi se još samo u EMU. Istodobno su realne aktivne kamatne stope rasle u Češkoj, Mađarskoj i Slovačkoj, a padale su u Poljskoj i Sloveniji.

Tržište kapitala

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

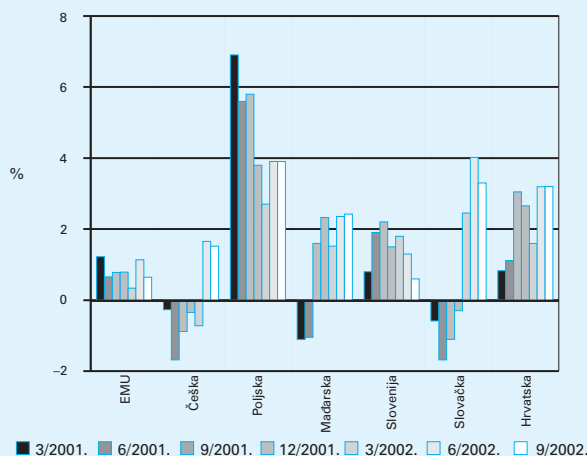
Promet dionicama na Zagrebačkoj burzi već je od drugog tromjesečja 2002. na vrlo niskim razinama. Ukupan promet dionicama u prvih deset mjeseci 2002. iznosio je 980 mil. kuna, od čega je više od polovice ostvareno u prvom tromjesečju. Udio trgovanja dionicama u ukupnom prometu na Zagrebačkoj burzi tijekom 2002. kontinuirano je padao, te je u prvih deset mjeseci iznosio 24%, dok je u prvom polugodištu iznosio 40%.

Tržišna kapitalizacija dionica u listopadu je iznosila 27,1 mlrd. kuna, odnosno 17,8% BDP-a iz 2001. godine. Za usporedbu, tržišna kapitalizacija dionica u lipnju bila je 32,4 mlrd. kuna ili 19,7% prošlogodišnjeg BDP-a. Vrijednost indeksa CROBEX u rujnu se i listopadu kao i u prethodna dva mjeseca zadržavala oko razine od 1100 bodova, te je na kraju listopada iznosila 1096,2 boda.

Na Varaždinskoj burzi ukupan promet u trgovini dionicama u prvih deset mjeseci 2002. iznosio je 1,02 mlrd. kuna, čime je premašen ukupni prošlogodišnji promet dionicama.

Slika 64.

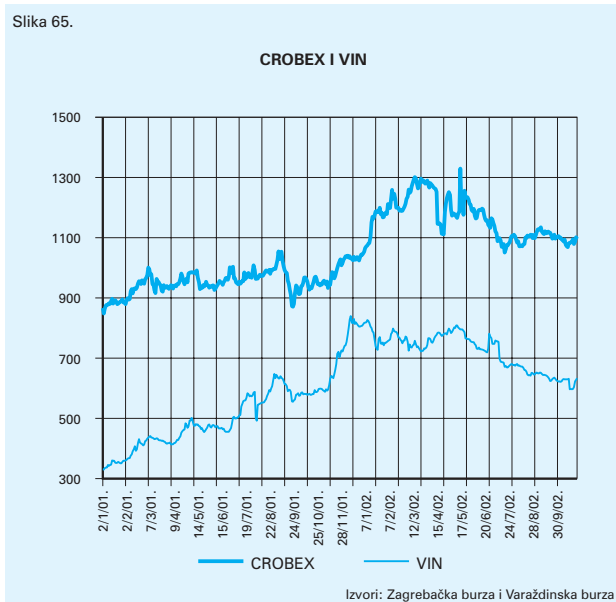
REALNE KAMATNE STOPE NA OROČENE DEPOZITE STANOVNIŠTVA U ODABRANIM ZEMLJAMA

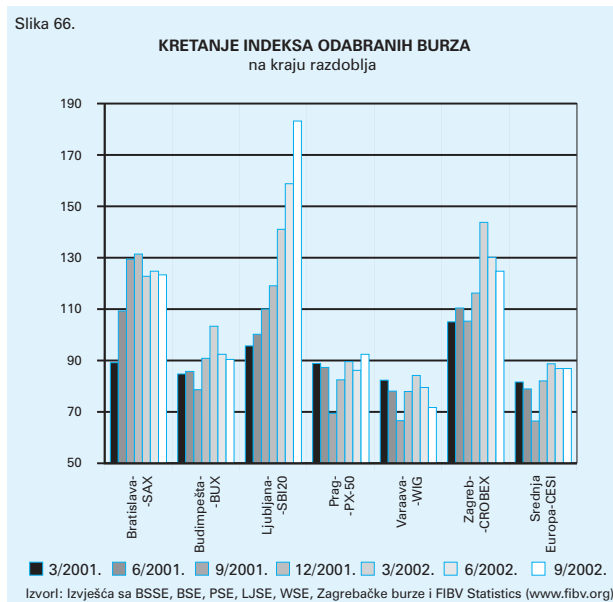
Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali se može analizirati njihov razvoj.

Izvori: bilteni središnjih banaka i HNB

Slika 65.

Slika 66.

Dionicama se na Varaždinskoj burzi trguje u trima od ukupno četiriju segmenata tržišta. Najveći udio prometa dionicama ostvaren je u segmentu Slobodnog tržišta (72%), dok se u segmentu Druge kotacije trguje samo jednom dionicom. Kako su do lipnja četiri privatizacijska investicijska fonda završila pretvorbu u zatvorene investicijske fondove, njihovim se dionicama od tada trguje u kotaciji Slobodnog tržišta. Time je udio PIF kotacije u ukupnom prometu znatno smanjen, s tendencijom daljnjeg smanjivanja do konačne eliminacije PIF kotacije s Varaždinske burze. Vrijednost indeksa VIN nastavila je tijekom rujna i listopada s laganim padom, koji traje još od travnja. Na kraju listopada vrijednost tog indeksa iznosila je 633,3 boda.

Dok je na velikim svjetskim tržištima, nakon višemjesečnog pada, u listopadu započeo oporavak burzovnih indeksa, indeksi burza tranzicijskih zemalja kretali su se u različitim smjerovima. S jedne se strane nastavlja intenzivan rast indeksa Ljubljanske burze, SBI-20, a s druge varšavski indeks WIG i budimpeštanski indeks BUX, kao i zagrebački CROBEX, već treće tromjesečje zaredom bilježe pad. Indeksi Bratislavske i Praške burze, SAX i PX-50, ostali su na približno istim razinama kao u prethodna dva tromjesečja, kao i kombinirani indeks srednjoeuropskih burza, CESI.

Slično kao na Zagrebačkoj burzi, i na Bratislavskoj i Praškoj

burzi dominira promet obveznicama, s više od 90% u ukupnom prometu. S druge strane, trgovanje obveznicama na Varšavskoj, Budimpeštanskoj i Ljubljanskoj burzi višestruko je manje od trgovanja dionicama. Promet dionicama na Ljubljanskoj burzi raste od početka godine, kao i njihova tržišna kapitalizacija, čiji je udio u BDP-u dosegnuo 27,4% i najviši je među promatranim tranzicijskim zemljama.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Zagrebačka burza počela je od 30. rujna računati vrijednost novog indeksa CROBIS-a. CROBIS je cjenovni indeks obveznica vagan na osnovi tržišne kapitalizacije, u kojem težina pojedine obveznice ne može prijeći 35%. Za cijenu obveznice uzima se prosječna cijena na dan računanja indeksa. Trenutačno u izračun indeksa ulazi pet obveznica: DAB05, HZZO, RHMFO4, RHMFO8 i RHMFO12, s tim da RHMFO12 ima najveću težinu. Vrijednost CROBIS-a za 30. rujna 2002. postavljena je na 100 bodova, a na kraju listopada iznosila je 99,9 bodova.

Za razliku od prijašnjih godina u 2002. trgovina obveznicama dominira ukupnim prometom na Zagrebačkoj burzi. To je bilo još izraženije u drugoj polovici godine. Promet ostvaren trgovinom obveznicama u prvih deset mjeseci 2002. iz-

Tablica 2. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Rujan 2002.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. USD)	3,6	18,2	5,6	16,2	37,3	0,3
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. USD)	48,3	1,5	1,1	220,2	4,0	3,4
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	4,5	8,7	7,6	7,2	5,3	0,4
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	61,0	0,7	1,5	98,3	0,6	4,3
Brzina prometa ^d	39,7	41,3	27,5	35,7	39,6	2,3
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. USD), na kraju mjeseca	2.273,2	11.108,5	5.162,8	11.446,2	23.754,4	3.604,6
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. USD), na kraju mjeseca	6.827,9	16.740,0	2.363,5	11.796,0	0,0	1.340,9
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	11,4	21,0	27,4	20,3	13,5	17,8
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	34,2	31,7	12,6	20,9	0,0	6,6
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	-6,2	-0,4	53,9	12,0	-7,3	7,3
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	0,4	-7,3	5,0	-2,1	-3,9	1,1

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2001.; ^d Mjesečni promet dionicama sveden na godišnju razinu x 100/tržišna kapitalizacija dionica. Izvori: Izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE, Zagrebačke burze i FIBV Statistics (www.fibv.org)

Tablica 3. Izdavanja obveznica na domaćem tržištu

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijee	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena	Tekući prinos 31.10.2002.
DAB-O-03CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2000.	19.12.2003.	EUR	105.000.000	8,000%	105,00	7,619%
DAB-O-05CA	Državna agencija za osiguranje štednih uloga	19.12.2000.	19.12.2005.	EUR	225.000.000	8,375%	111,50	7,511%
HZZO-O-047A	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	19.7.2000.	19.7.2004.	EUR	222.000.000	8,500%	107,50	7,907%
RHMF-O-049A	Republika Hrvatska	20.9.2001.	20.9.2004.	EUR	200.000.000	6,500%	104,30	6,232%
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	107,65	6,386%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	150.000.000	6,875%	106,00	6,486%
BLSC-O-051A	Belišće d.d.	17.1.2002.	17.1.2005.	EUR	17.000.000	7,375%	100,25	7,357%
PLAG-O-048A	Plava laguna d.d.	25.2.2002.	25.8.2004.	EUR	12.000.000	6,750%	100,50	6,716%

Izvor: Zagrebačka burza

Tablica 4. Izdavanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

Obveznica	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2002.	Razlika prinosa ^a 30.6.2002.	Razlika prinosa ^a 30.9.2002.	Razlika prinosa ^a 31.10.2002.
Londonski klub, serija A	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	0	161	143	149	145
Londonski klub, serija B	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.	0	157	142	139	143
Euromarkine obveznice, 2004.	DEM	300.000.000	6,125%	6,20%	104	147	130	121
Euroobveznice, 2006.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	124	150	150	131
Samurajske obveznice, 2004.	JPY	25.000.000.000	4,00%	4,00%	105	104
Euroobveznice, 2005.	EUR	500.000.000	7,00%	7,06%	124	147	152	126
Samurajske obveznice, 2007.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	159 ^b	159 ^b	112	106
Samurajske obveznice, 2006.	JPY	25.000.000.000	2,50%	2,50%	160 ^b	160 ^b	99	97
Euroobveznice, 2011.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	148	158	164	155
Euroobveznice, 2009.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	139	153	158	157
Samurajske obveznice, 2008.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%		144 ^b	114	110

^a Prema usporedivoj obveznici; ^b Prilikom izdavanja. Izvor: Bloomberg

nosio je 3 mlrd. kuna, što je više nego četiri puta više od prometa u cijeloj 2001. godini. Tržišna kapitalizacija državnih obveznica na kraju listopada iznosila je 10,1 mlrd. kuna (1,3 mlrd. EUR) odnosno 6,2% BDP-a iz 2001. godine. Najviše se i dalje trguje obveznicom Republike Hrvatske koja dopijeva 2012. godine i na koju se odnosi oko polovine ukupnog prometa obveznicama u razdoblju od srpnja do listopada 2002. Državnim se obveznicama u rujnu i listopadu trgovalo i na Varaždinskoj burzi, gdje je u ta dva mjeseca ostvaren ukupan promet od 48,5 mil. kuna.

U listopadu se trgovalo i korporativnim obveznicama čija je tržišna kapitalizacija u usporedbi s krajem kolovoza porasla za 2%, na 318,3 mil. kuna.

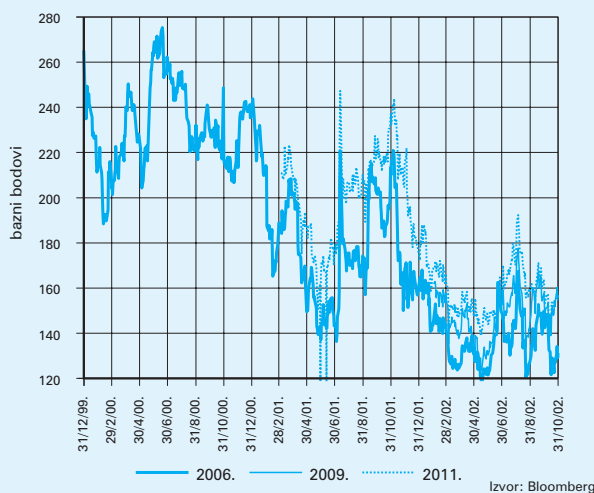
Na Zagrebačkoj burzi zabilježena je i trgovina komercijalnim zapisima u vrijednosti od 7,8 mil. kuna u rujnu i 12 mil. kuna u listopadu.

Na kraju listopada ukupna nominalna vrijednost svih 11 izdanja hrvatskih euroobveznica iznosila je 32,5 mlrd. kuna, odnosno 4,3 mlrd. USD.

Razlika prinosa hrvatskih obveznica i referentnih nje-

Slika 67.

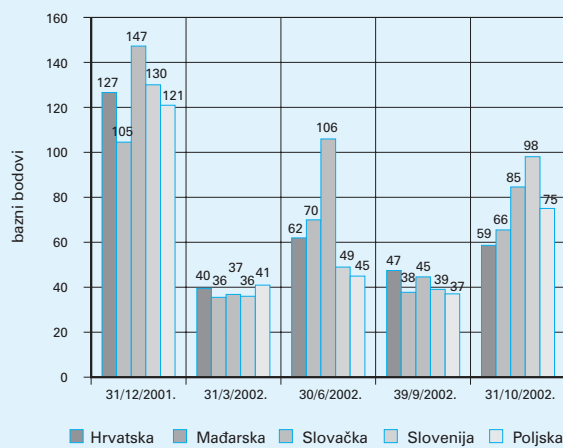
RAZLIKA PRINOSA IZMEĐU HRVATSKIH EUROOBVEZNICA S DOSPIJEĆEM 2006., 2009. I 2011. I REFERENTNIH NJEMAČKIH OBVEZNICA

Izvor: Bloomberg

Slika 68.

USPOREDBA RAZLIKE PRINOSA HRVATSKE EUROOBVEZNICE I SLIČNIH OBVEZNICA ODABRANIH TRANZICIJSKIH ZEMALJA U ODNOSU PREMA REFERENTNOJ NJEMAČKOJ OBVEZNICI

Izvor: Bloomberg

mačkih obveznica od kolovoza do listopada 2002. godine pala je uz oscilacije, što upućuje na kolebljivo povećanje povjerenja inozemnih ulagača u RH.

Razlika prinosa hrvatskih obveznica u usporedbi s obveznicama promatranih tranzicijskih zemalja i dalje je visoka. Najnižu razliku prinosa, kao i najmanje oscilacije u odnosu prema referentnoj njemačkoj obveznici imaju Mađarska i Slovenija (oko 40 baznih bodova). U Slovačkoj je u posljednja dva tromjesečja razlika prinosa znatno smanjena, dok je u Poljskoj, nakon uzastopnog rasta u više tromjesečja, u posljednjem također zabilježen pad.

Međunarodne transakcije

U trećem tromjesečju ove godine glavno obilježje međunarodnih transakcija bilo je povećanje uvoza robe (statistička revizija) i priljeva od turizma.

Račun tekućih transakcija

Treće tromjesečje redovito je tromjesečje suficita za platnu bilancu zbog znatnog priljeva od turističke sezone. Prema preliminarnim podacima u trećem je tromjesečju ostvaren suficit od 0,9 mlrd. USD (ili oko 4% procijenjenog BDP-a za 2002. godinu).

Zbog revizije podataka o uvozu robe (povećanje uvoza u 2001. i 2002., o čemu će više riječi biti u odjeljku o robnoj razmjeni) došlo je i do pogoršanja rezultata u platnoj bilanci. Tako se povećao deficit na tekućem računu platne bilance za 2001., pa se i njegov udjel u BDP-u povećao za 0,6 postotnih bodova i sada iznosi 3,8% BDP-a. Revidirani podaci za 2002., po tromjesečjima, bit će objavljeni u sljedećem broju biltena u sklopu podataka o platnoj bilanci za razdoblje od siječnja do rujna 2002.

Već smo pisali o malom produljenju turističke sezone na predsezonu, no naziru se poboljšanja u smislu povećanja broja noćenja i dolazaka stranih turista i u posezoni, ali raspoloživi

vi se smještajni kapaciteti potpuno iskorištavaju samo u srpnju i kolovozu. Prema preliminarnim podacima (na temelju anketе o potrošnji stranih turista i na osnovi podataka DZS-a o broju dolazaka i noćenja stranih turista) priljev od turizma u trećem tromjesečju ove godine iznosi 2,2 mlrd. USD. Ostvareni priljev nešto je niži od očekivanoga zbog promjene (izazvane pogoršanjem vremenskih prilika krajem trećeg tromjesečja) u intenzitetu dolazaka putnika koji borave u plaćenom smještaju i relativno najviše troše (smanjenje dolazaka od 5,7% u odnosu prema trećem tromjesečju prošle godine) i putnika koji borave u neplaćenom smještaju (povećanje dolazaka od 13,7% u usporedbi s trećim tromjesečjem 2001.). Možemo pretpostaviti da broj dolazaka i noćenja stranih turista i njihova potrošnja u posljednjem tromjesečju neće puno odstupati od prošlogodišnjeg ostvarenja (korigiranog za promjene cijena i tečaja), tako da priljev od turizma u posljednjem tromjesečju neće biti mnogo veći od 0,5 mlrd. USD, što bi ukupni godišnji priljev svrstalo između 3,7 i 3,9 mlrd. USD.

Prema kretanjima ostvarenima u prva tri tromjesečja možemo zaključiti da se na tekućem računu i u ukupnoj platnoj bilanci nastavljaju tendencije slične onima iz proteklih godina. Kumulirani saldo tekućeg računa u prva tri tromjesečja 2002. u deficitu je od 0,7 mlrd. USD.

Stalni deficiti na tekućem računu platne bilance posljedica su činjenice da Hrvatska godinama ima investicije po vrijednosti veće od domaće (i nacionalne) štednje pa se razlika financira inozemnom štednjom. Naime, kako je bruto domaći proizvod (BDP) jednak sumi osobne (C), investicijske (I) i opće potrošnje (G) i salda vanjskotrgovinske bilance (razlika između izvoza robe i usluga (E) i uvoza robe i usluga (U)), dok je domaća štednja (S) jednaka razlici BDP-a i ukupne domaće potrošnje (C + G), slijedi da je:

$$(BDP - (C + G)) - I = S - I = (E - U), \quad (1)$$

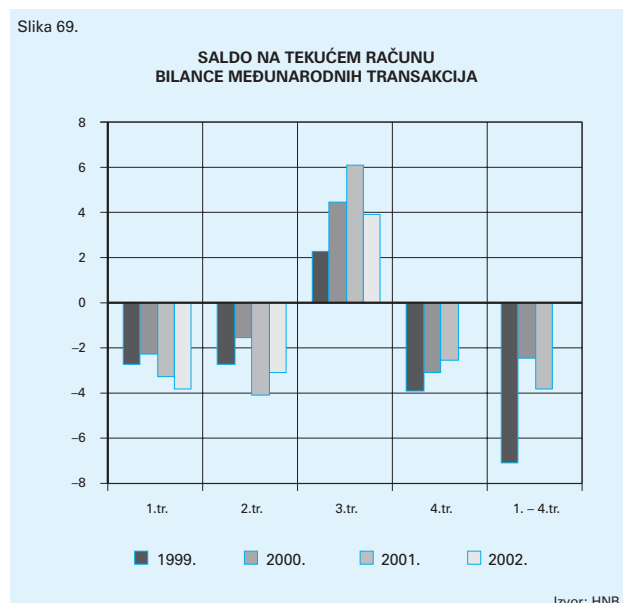
odnosno da razlika domaće štednje i investicija mora biti jednaka saldu robe i usluga (nefaktorskih) iz vanjskotrgovinske bilance.

Ako se BDP-u doda neto dohodak iz inozemstva (Y_f ili pozitivan/negativan saldo dohodaka iz tekućeg računa platne bilance), dobije se bruto nacionalni dohodak (BND^{10}), koji označuje ukupnu privrednu aktivnost koju su ostvarili nacionalni proizvodni faktori u zemlji i u inozemstvu ($BND = BDP + Y_f$). Ako se BND-u dodaju neto tekući transferi (NCT ili saldo tekućih transfera iz tekućeg računa platne bilance), dobije se bruto nacionalni raspoloživi dohodak (BNRD), koji pokazuje koliko je ukupno dohotka na raspolaganju nekoj zemlji u godini dana na temelju redovite privredne aktivnosti:

$$\begin{aligned} BNRD &= C + I + G + (E - U) + Y_f + NCT = \\ &= BND + NCT = BDP + Y_f + NCT \end{aligned} \quad (2)$$

Tekući račun platne bilance (CAB) jednak je vanjskotrgovinskoj bilanci uvećanoj za saldo dohodaka Y_f i saldo tekućih

Slika 69.

10 U verzijama Sustava nacionalnih računa prije SNA 1993. glavni je makroekonomski agregat bio bruto nacionalni proizvod, BNP, koji je vrlo sličan današnjem BND-u.

Tablica 5. Privredna aktivnost, štednja, investicije i platna bilanca, u postocima BDP-a

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
BDP, tekuće cijene	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
– Osobna potrošnja (C)	62,2	58,9	57,6	58,8	60,0
– Investicijska potrošnja (I)	27,5	24,0	23,0	20,2	21,9
– Opća potrošnja (G)	26,0	26,6	27,8	26,1	23,6
– Izvoz robe i usluga (E)	41,1	39,6	40,9	47,1	49,1
– Uvoz robe i usluga (U)	56,8	49,2	49,3	52,3	54,7
Saldo robe i usluga, tekuće cijene, odnosno S – I	-15,7	-9,6	-8,4	-5,1	-5,5
Domaća štednja, S, tekuće cijene	11,8	14,5	14,6	15,1	16,4
Saldo dohodaka, iz platne bilance	-0,1	-0,8	-1,8	-2,1	-2,7
Bruto nacionalni dohodak (BND), tekuće cijene	99,9	99,2	98,2	97,9	97,3
Saldo tekućih transfera, iz platne bilance	4,3	3,3	3,2	4,8	4,9
Bruto nac. raspol. doh. (BNRD), tekuće cijene	104,2	102,5	101,4	102,7	102,2
Saldo tekućeg računa, odnosno Sn – I	-12,5	-6,7	-7,0	-2,4	-3,2
Nacionalna štednja (Sn), tekuće cijene	16,0	17,0	16,0	17,8	18,5

Napomena: Agregati privredne aktivnosti pretvoreni su u dolare prema prosječnom tečaju HNB-a. Dodatne nepodudarnosti mogu proizlaziti i iz zaokruživanja te iz minorne metodološke razlike između bilježenja izvoza i uvoza robe i usluga u statistici nacionalnih računa i bilježenja u statistici platne bilance koja se primjenjuje u Hrvatskoj. Izvori: HNB i DZS

transfera NCT pa se bruto nacionalni raspoloživi dohodak može napisati i kao:

$$\text{BNRD} = C + I + G + \text{CAB} \quad (3)$$

Nacionalna štednja S_n dobije se ako se od BNRD-a oduzme tekuća potrošnja ($C + G$) stoga je razlika nacionalne štednje i investicija:

$$(\text{BNRD} - (C+G)) - I = S_n - I = (E - U) + Y_f + \text{NCT} \quad (4)$$

odnosno razlika između nacionalne štednje (S_n) i investicija (I) jednaka je saldu tekućeg računa platne bilance (CAB). Ako je nacionalna štednja veća od investicija, tekući će račun biti u suficitu, dok će deficit tekućeg računa biti posljedica investicija većih od nacionalne štednje. To možemo vidjeti u Tablici 5.

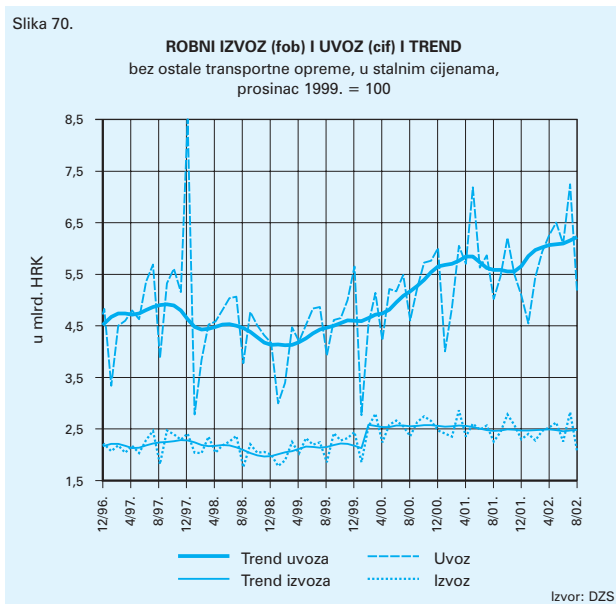
Bruto nacionalni dohodak (BND) u cijelom je razdoblju bio manji od bruto domaćeg proizvoda (BDP) i ta se razlika sve više povećavala, što znači da je u privrednoj aktivnosti bilo angažirano više inozemnih proizvodnih faktora nego domaćih, osobito stranoga kapitala (to pokazuje i negativni saldo dohodaka iz platne bilance). Bruto nacionalni raspoloživi dohodak (BNRD) u promatranom je razdoblju bio viši od BDP-a što je ekonomskim subjektima omogućilo da, zbog primljenih transfera iz inozemstva (na što upućuje i redoviti suficit tekućih transfera u platnoj bilanci – uglavnom je riječ o neto doznakama radnika na privremenom radu u inozemstvu), raspoložu dohotkom većim od onoga koji je ostvaren samo privrednom aktivnošću u zemlji.

Robna razmjena

Privremeni podaci DZS-a govore kako je u prvih devet mjeseci 2002. robni izvoz iznosio 3,6 mlrd. USD, a robni uvoz 7,7 mlrd. USD. Vanjskotrgovinski deficit ostvaren u spomenutom razdoblju, izražen u američkim dolarima, tako bilježi godišnji rast od 23,8%. Ukupan robni izvoz u razdoblju od siječnja do rujna 2002., izražen u američkim dolarima, bilježi godišnji rast od 3,6%, a sezonski prilagođeni izvoz iz ko-

jega je isključena ostala transportna oprema zabilježio je godišnji rast od 5,5%. Ukupan izvoz izražen u kunama u istom razdoblju bilježi godišnje smanjenje od 1,1%, a sezonski prilagođeni izvoz iz kojeg je isključena ostala transportna oprema bilježi godišnji rast od 0,6%. Odstupanja kunskih od dolarskih godišnjih stopa promjena posljedica su slabljenja tečaja američkog dolara u odnosu prema euru i kuni, koje je zabilježeno tijekom drugog i trećeg tromjesečja 2002. u usporedbi s istim razdobljima prethodne godine. Promatrano prema sektorima i odsjecima SMTK, na godišnji rast robnog izvoza u američkim dolarima tijekom prvih devet mjeseci 2002. najviše je utjecao porast izvoza električnih strojeva, aparata i uređaja (31,3%), medicinskih i farmaceutskih proizvoda (17%), šećera (129,6%) i ribe (76,9%).

Provođenjem kontrola ispravnosti dostavljenih carinskih deklaracija u DZS-u je uočena sustavna pogreška u načinu iskazivanja vrijednosti brodova, do koje je došlo zbog uvođenja nove jedinstvene carinske deklaracije početkom 2000. Zbog toga su ispravljani podaci za kumulativni robni uvoz od siječnja do rujna 2002. Kako je ista sustavna pogreška uočena i u podacima za 2001., na isti su način ispravljani i podaci o ukupnom robnom uvozu u 2001. (nakon ispravljanja podataka o vrijednosti uvezenih brodova godišnja vrijednost ukupnog robnog uvoza u 2001. iznosi 9.147 mil. USD, što odgovara povećanju od 132 mil. USD ili 1,5% u odnosu prema godišnjoj vrijednosti robnog uvoza u 2001. objavljenoj u Priopćenju DZS-a od 10. srpnja 2002.). Ispravljani podaci govore da je ukupan robni uvoz u američkim dolarima u razdoblju od siječnja do rujna 2002. zabilježio godišnji rast od 13,6%, dok sezonski prilagođeni robni uvoz koji isključuje ostalu transportnu opremu bilježi godišnji rast od 15,2%. Promatrano po glavnim industrijskim grupacijama, godišnji rast robnog uvoza u spomenutom razdoblju bilježe sve grupacije izuzevši energiju, pri čemu se izdvaja godišnji porast uvoza kapitalnih dobara od 15,9% te porast uvoza netrajnih proizvoda za široku potrošnju od 13,9%.

Tablica 7. Stanje međunarodnih ulaganja, u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-5.145,5	-6.334,4	-6.862,5	-5.295,9
2. Sredstva	6.187,1	5.871,8	7.152,6	9.978,0
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.027,3	910,0	879,5	975,2
2.2. Portfeljna ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,4
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	2.314,3	1.910,8	2.734,0	4.276,1
2.4.1. Trgovački krediti	219,7	198,7	184,1	175,8
2.4.2. Krediti	145,2	103,2	91,7	101,8
2.4.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	2.815,8	3.025,0	3.524,9	4.704,2
3. Obveze	11.332,7	12.206,2	14.015,2	15.273,9
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	2.135,6	2.745,4	4.018,9	5.063,3
3.2. Portfeljna ulaganja	2.145,3	2.699,7	3.288,4	3.881,5
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.051,7	6.761,1	6.707,9	6.329,0
3.4.1. Trgovački krediti	443,8	377,2	341,7	300,2
3.4.2. Krediti	5.993,3	5.846,2	5.933,4	5.395,3
3.4.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5

Izvor: HNB

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Deficit tekućeg računa u prva tri tromjesečja podmirio se kapitalnim i financijskim transakcijama na taj način što je država u prvom tromjesečju izdala na europskom tržištu euroobveznice u vrijednosti od 500 mil. EUR (oko 500 mil. USD), dok je u drugom tromjesečju izdala na japanskom tržištu samurajske obveznice u vrijednosti 25 mlrd. JPY (oko 250 mil. USD).

Financiranje deficita na tekućem računu pripomogla je i privatizacija dijelova Dubrovačke i Splitske banke te prva tranša nove privatizacije Riječke banke u drugom tromjesečju u ukupnom iznosu od oko 100 mil. USD, koje bilježimo na računu inozemnih izravnih investicija.

Tablica 6. Financiranje jaza između štednje i investicija financijskim računom, u postocima BDP-a

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Saldo tekućeg računa, iz platne bilance	-12	-7	-7	-2	-4
Inozemna izravna ulaganja	2	4	7	6	7
Portfeljna ulaganja	3	0	3	4	4
Ostala ulaganja	11	3	4	0	1
Pričuve (povećanje -)	-2	-1	-2	-3	-7

Izvori: HNB i DZS

Stalni deficit na tekućem računu (višak investicija nad domaćom i nacionalnom štednjom) podmirivao se do 1999. uglavnom pomoću ostalih ulaganja (akumuliranja inozemnog duga), a potom su izravna i portfeljna ulaganja preuzela vodeću ulogu u financiranju. U cijelom su razdoblju financijske transakcije omogućile izdašno financiranje deficita na tekućem računu tako da je preostalo i za povećanje pričuva.

Međunarodna investicijska pozicija – stanje međunarodnih ulaganja

Štednja i investicije (tekuće transakcije) tokovi su koji utječu na povećanje i smanjenje imovine, odnosno obveza neke zemlje. Deficit na tekućem računu (višak investicija nad do-

maćom i nacionalnom štednjom) financira se prodajom inozemne ili inozemno prihvatljive imovine, odnosno povećanjem inozemnih obveza što se bilježi putem tokova financijskih transakcija. Tokovi financijskih transakcija zemlje s inozemstvom rezultiraju promjenom stanja njezine inozemne imovine i inozemnih obveza. Stanja inozemne imovine i inozemnih obveza, kao i promjene tih stanja prate se u izvještaju o stanju međunarodnih ulaganja ili međunarodnoj investicijskoj poziciji RH.

Hrvatska ima gotovo dvostruko više međunarodnih obveza od međunarodne imovine u razdoblju od 1998. do 2000. godine. U 2001. bilježi se značajan porast sredstava. Umjereniji rast međunarodnih obveza u spomenutoj godini rezultirao je poboljšanjem odnosa između sredstava i obveza. Od imovine (sredstava) najznačajniji su valuta i depoziti banaka i ostalih sektora te međunarodne pričuve HNB-a. Od obveza su najvažnija ostala ulaganja – dugoročni krediti, a zatim stanje inozemnih izravnih ulaganja pa stanje portfeljnih ulaganja.

Inozemni dug

Krajem rujna inozemni dug Republike Hrvatske iznosio je 13.384 mil. USD. Ukupno povećanje u odnosu prema kraju 2001. iznosi oko 2.162 mil. USD, odnosno 19,3%. Najveći apsolutni udio u tom porastu imalo je zaduženje države za približno 740 mil. USD (porast od 14,8%), od čega su najznačajnije iznose činili izdavanje euroobveznica u iznosu od 500 mil. EUR i izdavanje samurajskih obveznica u iznosu od 25 mlrd. JPY, čime je država usprkos smanjivanju obveza po Pariškom i Londonskom klubu zadržala glavni udio u vanjskom dugu od 43%. Slijedi povećanje zaduženja banaka od oko 620 mil. USD (povećanje od 27,2%), koje je uglavnom uzrokovano povećanjem inozemnih pozicija valute i depozita banaka (povećanje od oko 800 mil. USD ili 115,5%) – time su banke povećale svoj udio u ukupnom inozemnom dugu na 20%. Potom dolazi povećanje zaduženja ostalih sektora (od oko 570 mil. USD ili 18,3%) uglavnom radi nabave investicij-

Okvir 4. Stanje međunarodnih ulaganja

U platnoj se bilanci bilježe tokovi (transakcije) iz zemlje u inozemstvo i obratno. Kao kod svake ekonomske jedinice novčani i financijski tokovi, odnosno tokovi prihoda i rashoda u određenom razdoblju dovode do promjene stanja imovine ili stanja obveza. Ako su novčani i financijski tokovi, odnosno tokovi prihoda i rashoda zemlje s inozemstvom pozitivni, tada zemlja može povećati stanje svoje inozemne imovine, odnosno smanjiti stanje svojih inozemnih obveza. Ako su, pak, tokovi prihoda i rashoda zemlje s inozemstvom negativni, tada zemlja to mora financirati smanjenjem stanja svoje inozemne imovine (prodajom inozemne imovine), odnosno povećanjem stanja inozemnih obveza (zaduživanjem). Peti Priručnik za sastavljanje platne bilance MMF-a iz 1993. godine (glavna metodologija platne bilance) propisuje dodatni izvještaj koji zemlje trebaju voditi o transakcijama s inozemstvom, a u kojem bi se trebala bilježiti stanja i promjene stanja (radi promjene objuma, promjene vrijednosti ili ostalih promjena) inozemne imovine i inozemnih obveza. Taj se izvještaj zove *Stanje međunarodnih ulaganja* odnosno *Međunarodna investicijska pozicija* (*International Investment Position – IIP*).

Kako bi poboljšala statistiku međunarodnih transakcija, i Hrvatska narodna banka počela je u statističkom pregledu Biltena broj 73 (srpanj 2002.) objavljivati stanje međunarodnih ulaganja (tablice H14 – H17). Klasifikacija primijenjena u prikazu stanja međunarodnih ulaganja usko je povezana s financijskim računom platne bilance. Glavna je razlika odraz različitog pristupa u njihovoj temeljnoj razdiobi. Na financijskom računu platne bilance glavna podjela polazi od funkcionalnih tipova ulaganja (izravna, portfeljna i ostala ulaganja te međunarodne pričuve), zatim se svaka od njih dijele na imovinu i obveze, pa prema sektoru i potom prema ročnosti i na koncu prema instrumentima. Izvještaj o stanjima međunarodnih ulaganja (IIP) prvo se dijeli na stanja imovine i obveza, a potom po funkcionalnim oblicima te prema instrumentima.

Izvještaj o stanju međunarodnih ulaganja obuhvatniji je od izvještaja o inozemnom dugu jer osim inozemnih obveza iskazuje i inozemnu imovinu (uglavnom međunarodne pričuve HNB-a i međunarodnu imovinu banaka).

Kao što smo već rekli, transakcije na financijskom računu izvor su najvećeg dijela promjena stanja međunarodnih ulaganja. Ostale se promjene stanja prije svega mogu protumačiti promjenom cijena i promjenom tečaja između originalnih valuta (valute u kojima su transakcije izvršene) i izvještajne valute. Kako je utjecaj promjene cijena i tečaja na vrijednost stanja sredstava i obveza na osnovi međunarodnih ulaganja moguće izravno mjeriti samo u iznimnim slučajevima, prilikom izračuna vrijednosti koje su posljedica promjene cijena i/ili tečaja primjenjuju se indirektni pristupi u njihovu mjerenju. Primjerice, korekcije za učinak promjene cijena na stanje izravnih i portfeljnih vlasničkih ulaganja u Republiku Hrvatsku izvode se iz podataka o transakcijama zabilježenih u platnoj bilanci, knjigovodstvenih stanja i podataka o vrijednosti službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Osim promjena cijena i tečaja na vrijednost stanja utječu i ostale promjene koje obuhvaćaju: formiranje ili gašenje posebnih prava vučenja, monetizaciju ili demonetizaciju monetarnog zlata, funkcionalnu reklasifikaciju ulaganja, otpis duga te pogreške i propuste. Naime, iako posebna prava vučenja i monetarno zlato (u skladu s preporukama petog izdanja Priručnika) ne čine potraživanja, ona su financijska imovina. Kako nisu potraživanja, njihovo formiranje ili gašenje ne čini transakciju, zato posljedice takvih odluka ne ostavljaju traga u platnoj bilanci, ali imaju učinka na stanje međunarodnih ulaganja. Reklasifikacije imovine i obveza (koje su najčešće izazvane promjenama u investicijskim motivima kreditora kao što je zamjena dužničkog odnosa vlasničkim) utječu na promjene u strukturi prikaza stanja međunarodnih ulaganja, a da se pritom najčešće ne održavaju na financijski račun platne bilance.

ske opreme, koji su time zadržali svoj udio od 28% u ovako povećanom inozemnom dugu, te povećanje inozemnih izravnih ulaganja (kreditne linije matičnih stranih poduzeća podružnicama u zemlji) od oko 240 mil. USD (36,6%) čime se povećao udio inozemnih izravnih ulaganja u ukupnom inozemnom dugu na 6,6%.

Zbog negativnih kretanja tečaja američkog dolara u odnosu prema euru i ostalim valutama u kojima je nominiran hrvatski inozemni dug ukupan je inozemni dug u prvih devet mjeseci 2002. statistički povećan za dodatnih 849 mil. USD. Preostalo povećanje od 1.313 mil. USD jest povećanje duga iz kojeg je isključen utjecaj tečaja.

Međunarodna likvidnost

Kretanje međunarodne likvidnosti pokazuje indeks pritiska na devizno tržište. To je ponderirani prosjek stope deprecijacije tečaja prema euru i stope smanjenja razine bruto pričuve. Kad se odstupanja od aritmetičke sredine podijele sa standardnom devijacijom, dobije se varijabla tzv. z-score.

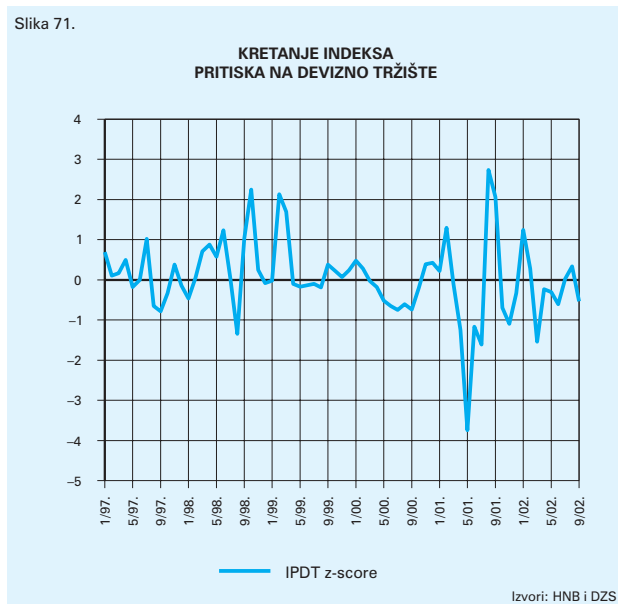
U četvrtom tromjesečju 2001. indeks pritiska na devizno tržište kretao se oko ± 1 standardne devijacije. Siječanj 2002. donio je porast indeksa preko 1 standardne devijacije u smjeru deprecijacije, što je ujedno i najviša pozitivna vrijednost indeksa zabilježena u 2002. godini. Izuzmemo li kretanje indeksa u ožujku, kad je zabilježena vrijednost IPDT od $-1,5$ standardnih devijacija, u preostalom dijelu godine, zaključno

Tablica 8. Inozemni dug prema sektoru dužnika, na kraju razdoblja, u milijunima USD i postocima

Sektor	1998.	1999.	2000.	2001.	IX. 2002.	Struktura					Indeksi			
						1998.	1999.	2000.	2001.	IX. 2002.	1999./98.	2000./99.	2001./00.	IX.2002./01.
1. Monetarni sektor	234	197	159	122	108	2,4	2,0	1,4	1,1	0,8	84,2	80,7	76,7	88,5
2. Država	3.395	3.973	4.796	5.015	5.754	35,4	40,2	43,6	44,7	43,0	117,0	120,7	104,6	114,7
u čemu: Londonski klub	1.405	1.381	1.255	1.106	957	14,7	14,0	11,4	9,9	7,2	98,3	90,9	88,1	86,5
3. Banke	2.499	2.187	2.088	2.305	2.933	26,1	22,2	19,0	20,5	21,9	87,5	95,5	110,4	127,2
u čemu: Valuta i depoziti	615	538	433	634	1.366	6,4	5,4	3,9	5,6	10,2	87,5	80,5	146,4	215,5
4. Ostali sektori (poduzeća)	3.215	3.208	3.336	3.132	3.704	33,5	32,5	30,3	27,9	27,7	99,8	104,0	93,9	118,3
5. Izravna ulaganja	244	307	624	648	885	2,5	3,1	5,7	5,8	6,6	125,8	203,3	103,8	136,6
Ukupno (1+2+3+4+5)	9.586	9.872	11.002	11.222	13.384	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	103,0	111,4	102,0	119,3

Izvor: HNB

Slika 71.

s rujnom, kretanje indeksa nije odstupalo za više od $\pm 0,6$ standardnih devijacija.

Državne financije

Obilježja proračuna u trećem tromjesečju 2002. i očekivanja do kraja 2002.

Nakon što je prilagođen za manjak HAC-a i HC-a i za plaćene financijske obveze pojedinih javnih poduzeća koje su klasificirane među subvencije, manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi u prva tri tromjesečja 2002. iznosio je 5,0 mlrd. kuna, što je nominalno za 14,3% manje nego u istom prošlogodišnjem razdoblju.

U studenome ove godine Sabor je prihvatio rebalans proračuna konsolidirane središnje države za 2002. godinu. Rebalansom su prihodi proračuna konsolidirane središnje države zajedno s proračunima HAC-a i HC-a ostali nepromijenjeni na razini od 71,6 mlrd. kuna (bez kapitalnih prihoda). Istodobno su rashodi smanjeni sa 80,6 mlrd. na 79,8 mlrd. kuna. Glavni dio smanjenja rashoda dogodio se na poziciji kapital-

nih rashoda, na kojoj je ukupno smanjenje u HAC-u, HC-u i konsolidiranom središnjem proračunu iznosilo 1,7 mlrd. kuna. Manjak konsolidirane središnje države zajedno s HAC-om i HC-om mogao bi u 2002. godini iznositi oko 5,5% BDP-a. U 2001. godini usporedivi je manjak procijenjen na 6,0%.

Ukupni dug proračuna konsolidirane središnje države, na temelju statistika HNB-a, iznosio je prema preliminarnim podacima krajem rujna 2002. godine 70,1 mlrd. kuna. Drugim riječima, tijekom proteklih devet mjeseci dug je povećan za 3,7 mlrd. kuna u odnosu prema prosincu 2001. U ukupnom duhu trezorski zapisi povećani za 0,7 mlrd. kuna, obveznice za 0,6 mlrd. kuna, dok su krediti banaka sudjelovali u povećanju sa 2,4 mlrd. kuna.

Ostvarenje proračuna konsolidirane središnje države

Manjak proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni je manjak proračuna konsolidirane središnje države na *gotovinskoj osnovi* u prva tri tromjesečja 2002. iznosio 2,5 mlrd. kuna (Tablica 9.). To je smanjenje od 50,8% u usporedbi s istim razdobljem 2001. Na *obračunskoj osnovi* manjak (bez kapitalnih prihoda) u prva tri tromjesečja 2002. iznosio 4,1 mlrd. kuna, tj. smanjen je za 29,3% u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Stagniranje otplate neto nepodmirenih dospjelih obveza tijekom trećeg tromjesečja 2002. godine (26 mil. kuna) bilo je razlog rastu manjka na obračunskoj osnovi u 2002. Nakon prilagodbe za ostvareni manjak HAC-a i HC-a te nakon što su plaćene financijske obveze pojedinih javnih poduzeća reklasificirane među subvencije državnog proračuna, manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi u prva tri tromjesečja 2002. iznosio je 5,0 mlrd. kuna, i bio je nominalno za 14,3% manji nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Valja naglasiti da je povećan negativan saldo proračuna državnih agencija HAC i HC u odnosu prema stanju prikazanom u prošlom tromjesečnom biltenu. Do toga je došlo zbog brisanja akontacijskih plaćanja HAC-a iz 1998. isplaćenih prilikom potpisivanja ugovora s pozicija prihoda¹¹ jer se proračun promatra na

¹¹ Navedena su se akontacijska plaćanja vodila pod stavkom porezni prihodi od ostalih dobara i usluga.

Tablica 9. Salda proračuna konsolidirane središnje države, u milijunima kuna i postocima

	2001.				2002.				2002./2001.
	1. tr.	2. tr.	3. tr.	1. do 3. tr.	1. tr.	2. tr.	3. tr.	1. do 3. tr.	
Prihodi i potpore	14.409	16.845	16.865	48.119	14.611	18.059	18.684	51.354	6,7%
Rashodi i neto posudbe	17.752	17.657	17.797	53.207	17.225	18.312	18.318	53.855	1,2%
Manjak na gotovinskoj osnovi	-3.344	-812	-932	-5.087	-2.614	-253	366	-2.501	-50,8%
Kapitalni prihodi	56	96	210	362	62	765	523	1.350	272,6%
Manjak na gotovinskoj osnovi bez kapitalnih prihoda	-3.400	-908	-1.142	-5.450	-2.676	-1.018	-157	-3.851	-29,3%
Neto promjena dospjelih nepodmirenih obveza	457	142	-392	207	285	-525	26	-214	-
Manjak na obračunskoj osnovi	-2.943	-766	-1.534	-5.243	-2.391	-1.543	-131	-4.065	-22,5%
Otplate klasificirane među subvencije	240	80	225	545	32	64	28	124	-77,3%
Manjak na obračunskoj osnovi definiran prema Pismu namjere	-3.183	-846	-1.759	-5.788	-2.423	-1.607	-159	-4.189	-27,6%
Saldo državnih agencija HAC i HC	0	0	0	0	-262	-160	-352	-774	-
Manjak na obračunskoj osnovi definiran prema Pismu namjere s prilagodbom za HAC i HC	-3.183	-846	-1.759	-5.788	-2.685	-1.767	-511	-4.963	-14,3%

Izvor: MF

obračunskoj razini. Unatoč tome manjak proračuna konsolidirane središnje države bilježi znatno smanjenje u usporedbi s istim razdobljem prošle godine, i to zbog dvaju razloga. Prvo, u 2002. godini gotovinski su proračunski prihodi rasli brže (6,7%) nego rashodi (1,2%) u odnosu prema 2001., što je imalo pozitivni nominalni učinak od 2,6 mlrd. kuna. Drugo, otplate financijskih obveza iz državnog proračuna za javna poduzeća reklasificirane kao subvencije bile su u 2002. godini (0,1 mlrd. kuna) manje nego u 2001. (0,5 mlrd. kuna). To su dva glavna razloga 14%-tnom smanjenju manjka proračuna konsolidirane središnje države (prilagođene za poslovanje HAC-a i HC-a) na obračunskoj osnovi, u prva tri tromjesečja 2002. u usporedbi s istim razdobljem prošle godine.

Ukupni bi manjak proračuna konsolidirane središnje države na obračunskoj osnovi (bez kapitalnih prihoda) zajedno s proračunima HAC-a i HC-a na godišnjoj razini mogao dosegnuti vrijednost od oko 5,5% BDP-a. Takav bi manjak trebao ostvariti plan državnog proračuna o smanjenju akumuliranih nepodmirenih dospjelih obveza do kraja godine sa 0,7 mlrd. na 0,1 mlrd. kuna. U tom bi se slučaju takva razina nepodmirenih dospjelih obveza državnog proračuna mogla tretirati kao greške i propusti sustava.

Prihodi proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni su prihodi i potpore proračuna konsolidirane središnje države tijekom prvih devet mjeseci 2002. godine (bez kapitalnih prihoda) dosegli 50,0 mlrd. kuna i bili za 2,2 mlrd. kuna veći nego u istom prošlogodišnjem razdoblju, ostvarivši nominalni rast od 4,6%. Kada se u prihode konsolidiranog proračuna središnje države uključe prihodi državnih agencija za izgradnju i održavanje cesta i autocesta (HC i HAC), koji su početkom godine u potpunosti izdvojeni iz državnog proračuna, tada se ukupni prihodi u prvih devet mjeseci 2002. povećavaju za 2,3 mlrd. kuna, na ukupno 52,3 mlrd. kuna.

Ostvareni porezni prihodi, nakon prilagodbe za prihode HAC-a i HC-a, u prvih su devet mjeseci 2002. bili za 4,4 mlrd. kuna (nominalno 9,3%) veći nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. Dinamika priljeva tekućih poreznih prihoda državnog proračuna odvija se prema predviđanjima Ministarstva financija. To se, prije svega, odnosi na dvije glavne prihodne stavke proračuna: doprinose od socijalnog osiguranja i porez na dodanu vrijednost (PDV). Uvođenje dopunskoga zdravstvenog osiguranja i odljev doprinosa u drugi mirovinski stup (oko 0,6 mlrd. kuna na godišnjoj razini) manji od onog planiranog početkom godine pojačali su dinamiku priljeva neto doprinosa od socijalnog osiguranja. Time će se, čini se, priljevi od socijalnog osiguranja značajno približiti planiranoj veličini (22,3 mlrd. kuna), pa bi na taj način podbačaj iznosio samo između 0,1 i 0,2 mlrd. kuna. Prihodi od PDV-a iznosili su 17,5 mlrd. kuna u prvih devet mjeseci 2002., što čini 73% godišnjeg plana. Prema tome, priljev od poreza na dodanu vrijednost ostvaruje se prema očekivanjima. Do kraja godine prihod od PDV-a mogao bi biti veći od planiranog i do 0,1 mlrd. kuna.

Ostvarenje ostalih prihoda državnog proračuna bitno se razlikuje od onih koji su bili očekivani početkom 2002. Porez

na dobit daleko je nadmašio očekivane veličine. U prva je tri tromjesečja ostvarena 2,1 mlrd. kuna i time je premašen planirani godišnji iznos. Do kraja godine mogu se očekivati veći prihodi od poreza na dobit u visini od 0,5 do 0,6 mlrd. kuna. Prihodi od carina iznosili su u prva tri tromjesečja 2,8 mlrd. kuna, što je 82% godišnjeg plana. Kako se u četvrtom tromjesečju ove godine ne očekuje izrazitije usporavanje uvoza, moguć je priljev od carina veći od planiranoga za iznos između 0,4 i 0,5 mlrd. kuna.

Pozicije na kojima će, čini se, priljevi biti manji od planiranog jesu prihodi od trošarina i neporezni prihodi. Predviđeni prihodi od trošarina uglavnom su precijenjeni zbog velikih očekivanja od trošarina na duhanske prerađevine. U prvih devet mjeseci 2002. priljev od trošarina na duhanske prerađevine pokazuje povećanje od 48,8 mil. kuna u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem. Do kraja godine neće se, stoga, moći dostići cilj – povećanje navedene trošarine od 0,3 mlrd. kuna u usporedbi s prošlom godinom. Neporezni prihodi državnog proračuna prvi su put ove godine sadržavali dio vlastitih prihoda ministarstava. Rebalansom proračuna za 2002. godinu planiran je iznos od 2,5 mlrd. kuna. U prva tri tromjesečja ostvareno je 53% planiranoga godišnjeg prihoda (1,3 mlrd. kuna). U strukturi neporeznih prihoda neočekivano niski priljevi u prvih devet mjeseci 2002. ostvareni su na pozicijama ostalog dohotka od imovine (19% godišnjeg plana) i kod vlastitih prihoda ministarstava (27% planiranoga godišnjeg prihoda). Nasuprot tome, višak prihoda nad rashodima HNB-a transferiran u državni proračun iznosio je 0,34 mlrd. kuna i bio je za 37% veći od planiranog iznosa. Do kraja godine očekuje se priljev neporeznih prihoda od ukupno 1,8 mlrd. kuna, što čini 72% planiranoga godišnjeg prihoda.

Rashodi proračuna konsolidirane središnje države

Ukupni rashodi proračuna konsolidirane središnje države (gotovinska osnova) iznosili su tijekom prvih devet mjeseci 2002. godine 53,9 mlrd. kuna i bili su za 0,6 mlrd. kuna veći nego u istom prošlogodišnjem razdoblju. To je nominalno povećanje od 1,2%. Zajedno s državnim agencijama za izgradnju i održavanje cesta i autocesta ukupni su rashodi proračuna konsolidirane središnje države povećani za 7,0%, na 56,9 mlrd. kuna.

Tijekom prvih devet mjeseci ove godine državni je proračun neto akumulirao 0,2 mlrd. kuna nepodmirenih dospjelih obveza, pri čemu je u trećem tromjesečju 2002. neto otplaćeno 26 mil. kuna nepodmirenih obveza. Tijekom prva tri tromjesečja prošle godine državni proračun je također neto otplatio 0,2 mlrd. kuna, ali je u trećem tromjesečju akumulirao 0,4 mlrd. kuna nepodmirenih dospjelih obveza. Prema planu državnog proračuna za 2002. godinu predviđa se neto smanjenje nepodmirenih dospjelih obveza na razinu od 0,1 do 0,15 mlrd. kuna, koje bi se mogle tretirati kao pogreške i propusti sustava, kroz koji se mjesečno izvrše plaćanja u vrijednosti od oko 6,0 mlrd. kuna.

Otplate glavnice duga javnih poduzeća, koje imaju karakteristiku subvencija zbog naravi odnosa između Ministarstva financija i određenih nefinancijskih javnih poduzeća i financijskih institucija, bile su u 2002. značajno niže nego u 2001.

godini. Tako je tijekom prva tri tromjesečja 2002. ova vrsta rashoda iznosila 0,1 mlrd. kuna, što je 0,4 mlrd. kuna manje nego u istom razdoblju 2001.

Prema tome, rashodi proračuna konsolidirane središnje države s prilagodbom za poslovanje HAC-a i HC-a, neto otplaćenim dospjelim obvezama i s otplatama glavnice duga javnih poduzeća koje imaju karakteristike subvencije iznosili su 57,3 mlrd. kuna i bili su nominalno za 6,9% veći u odnosu prema istom razdoblju prošle godine.

U nastavku komentiramo pojedine pozicije rashoda proračuna konsolidirane središnje države prilagođene za poslovanje državnih agencija HAC i HC.

Rashodi za ostale kupovine dobara i usluga (gotovinska osnova) smanjeni su tijekom prvih devet mjeseci 2002. u usporedbi s istim razdobljem prošle godine za 7,0% (nominalno). Dosadašnje ostvarenje u 2002. čini 66% iznosa predviđenog rebalansom. U četvrtom tromjesečju ove godine pred državnim je proračunom i otplata nepodmirenih dospjelih obveza u iznosu od najmanje 0,6 mlrd. kuna, od čega dio čine izdaci za ostala dobra i usluge. Unatoč tome, do kraja godine ne očekuje se prekoračenje iznosa zacrtanog u rebalansu za 2002.

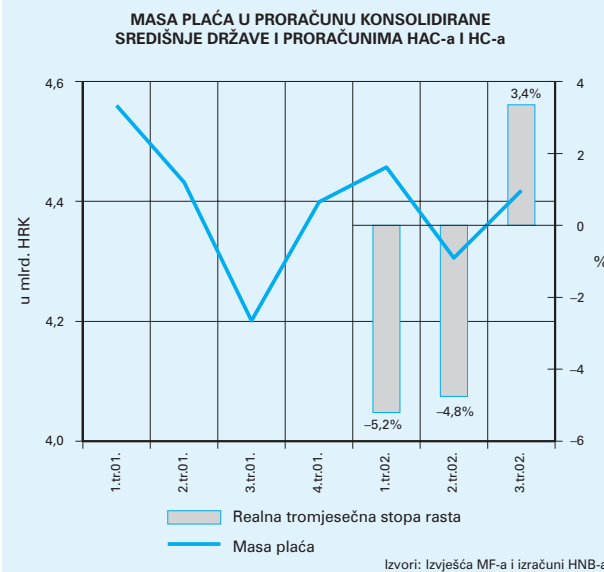
Plaćanje kamata na javni dug nominalno je za 26,5% veće u prvih devet mjeseci 2002. u odnosu prema istom prošlogodišnjem razdoblju. Početkom 2002. bilo je planirano plaćanje kamata u vrijednosti od 3,9 mlrd. kuna. Zbog deprecijacije američkog dolara prema kuni smanjila se kunska protuvrijednost plaćenih kamata i rebalansom je predviđen novi iznos izdataka za plaćanje kamata od 3,6 mlrd. kuna.

Subvencije i ostali tekući transferi iznosili su u prvih devet mjeseci 2002. godine 25,3 mlrd. kuna i bili su nominalno za 3,8% veći u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Same subvencije smanjene su u navedenom razdoblju nominalno za 14,0%. Rebalansom je predviđeno da se subvencije i tekući transferi smanje za 0,3 mlrd. kuna. Iako su tijekom posljednjih godina na ovoj poziciji rashoda postojale velike sezonske oscilacije, ne može se pretpostaviti da će do kraja godine izdaci biti veći od onih planiranih rebalansom proračuna za 2002. Vlada je u drugoj polovici ove godine donijela odluku o dodatnim subvencijama brodogradilištima preuzimanjem otplate njihovih kredita. Ta odluka neće utjecati na proračun za 2002. godinu, već bi se učinci trebali očekivati u 2003. u iznosu od oko 0,5 mlrd. kuna. Uz to, vrlo je vjerojatno da će se izravne subvencije brodogradilištima povećati za 10%, što bi značilo dodatnih 0,2 mlrd. kuna rashoda u proračunu za 2003. godinu. Možemo očekivati da će se u 2003. povećavati subvencije za brodogradnju i poljoprivredu.

Plaće

Masa plaća proračunskih korisnika u prva je tri tromjesečja 2002. iznosila 13,2 mlrd. kuna i nominalno je na istoj razini kao u istom razdoblju prošle godine. U realnim iznosima masa plaća smanjena je za 2,3%. Prema tromjesečnoj dinamici, u realnim iznosima, masa plaća iskazuje trend rasta, no usporedba po tromjesečjima 2002. sa 2001. godinom ne bi bila metodološki ispravna jer je tek u drugom tromjesečju 2001. Vlada provela dio reforme državne uprave – onaj koji se od-

Slika 72.

nosio na redefiniranje pojedinih plaća u državnoj administraciji. Realno povećanje mase plaća u trećem tromjesečju moglo bi se objasniti isplatom jubilarnih nagrada tijekom godine na temelju sporazuma sa sindikatima. Prema rebalansu za 2002. godinu masa plaća trebala bi iznositi 17,8 mlrd. kuna, 0,5 mlrd. kuna više nego što je bilo predviđeno proračunom na početku godine. U ovoj godini trebaju se okončati planovi za racionaliziranje broja zaposlenih, prije svega u MORH-u, a provedba bi trebala uslijediti u 2003.

Financiranje

Ukupni dug proračuna konsolidirane središnje države, prema preliminarnim podacima statistike HNB-a, iznosio je krajem rujna 2002. godine 70,1 mlrd. kuna, tj. povećao se za 3,7 mlrd. kuna u odnosu prema prosincu 2001. U ukupnom su dugu trezorski zapisi neto povećani za 0,7 mlrd. kuna, obveznice za 0,6 mlrd. kuna, dok su krediti banaka u povećanju sudjelovali sa 2,4 mlrd. kuna.

Unutarnji dug središnje države prema bankama

U prvih devet mjeseci 2002. unutarnji je dug ukupno porastao za 2,3 mlrd. kuna. Tijekom trećeg tromjesečja unutarnji dug konsolidirane središnje države povećao se za 0,4 mlrd. kuna. Gotovo cjelokupno povećanje duga odnosi se na neto izdavanje obveznica (0,5 mlrd. kuna), a neto financiranje kod banaka u vrijednosti od 0,2 mlrd. kuna prebijeno je neto otplatom trezorskih zapisa (0,2 mlrd. kuna). Pozitivne vijesti o smanjivanju izdanih državnih garancija iz prethodnog tromjesečnog biltena bile su kratkoročne. Iako su u drugom tromjesečju 2002. godine, tri mjeseca uzastopno, izdana državna jamstva smanjena za ukupni iznos od 1,3 mlrd. kuna, u trećem su tromjesečju povećana i iskazala su snažan rast od ukupno 2,5 mlrd. kuna. Na taj su način, prema podacima HNB-a, ukupna izdana jamstva krajem rujna 2002. iznosila 22,1 mlrd. kuna.

Tablica 10. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII./2001.	VI./2002.	IX./2002.	I. – IX./2001.	I. – IX./2002.
1. Unutarnji dug središnje države	25.003,7	26.855,8	27.273,7	2.658,0	2.269,9
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	21.467,9	23.614,7	23.630,5	1.819,5	2.162,5
Trezorski zapisi	4.892,3	5.778,8	5.544,1	1.889,5	651,8
Instrumenti tržišta novca	7,4	0,1	0,1	-12,7	-7,3
Obveznice	15.415,8	15.633,1	16.096,8	315,1	681,0
Krediti Hrvatske narodne banke	-	2,4	-	-	-
Krediti banaka	1.152,4	2.200,2	1.989,4	-372,5	837,0
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.535,8	3.241,1	3.643,2	838,5	107,4
Instrumenti tržišta novca	96,4	96,6	98,3	76,1	1,9
Obveznice	1.636,1	1.625,2	1.629,8	-12,5	-6,4
Krediti banaka	1.803,3	1.519,3	1.915,1	774,9	111,8

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

Tablica 11. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII./2001.	VI./2002.	IX./2002.	I. – IX./2001.	I. – IX./2002.
1. Inozemni dug središnje države	41.412,2	41.991,8	42.793,5	5.558,5	1.381,3
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	38.648,2	39.609,9	39.802,3	5.256,8	1.154,1
Obveznice	30.077,9	30.848,5	30.402,1	5.410,6	324,2
Krediti	8.570,3	8.761,4	9.400,2	-153,8	829,9
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	2.764,0	2.381,9	2.991,3	301,7	227,2
Obveznice	697,9	283,3	288,9	314,0	-409,0
Krediti	2.066,1	2.098,5	2.702,3	-12,4	636,2

Izvor: Bilten HNB-a, Tablica I3

Inozemni dug središnje države

Inozemni dug konsolidirane središnje države povećao se za 1,4 mlrd. kuna i na kraju rujna iznosio je ukupno 42,8 mlrd. kuna. To je povećanje od 3,3% u usporedbi s razinom inozemnog duga krajem prosinca 2001. U strukturi povećanja inozemnog duga tijekom devet mjeseci ove godine cjelokupni iznos porasta odnosi se na neto povećanje kredita banaka (1,5 mlrd. kuna). Gotovo polovica toga pripada državnim agencijama za izgradnju i održavanje cesta i autocesta. U četvrtom se tromjesečju od inozemnih izvora financiranja očekuje drugi dio SAL kredita u iznosu od 0,1 mlrd. USD, a otplatilo bi se 0,8 mlrd. kuna glavnice inozemnog duga.

Privatizacija

Prihodi od privatizacije mogli bi u ovoj godini iznositi oko

2,0 mlrd. kuna. U prvom su polugodištu 2002. ostvareni prihodi od privatizacije u iznosu od 0,7 mlrd. kuna (Dubrovačka, Splitska i Riječka banka). U trećem su tromjesečju privatizacijski prihodi od prodaje hotela Croatia Cavtat i Anita Vrsar iznosili 0,24 mlrd. kuna. Izvjesno je da će ove godine izostati privatizacija Croatia osiguranja. Čini se također da neće doći do planirane privatizacije Croatia banke, koja bi se, prema očekivanjima, trebala spojiti s Hrvatskom poštanskom bankom. U četvrtom se tromjesečju mogu očekivati prihodi od privatizacije državnog udjela u Privrednoj banci Zagreb i od drugog dijela isplate iznosa za prodaju Riječke banke, nakon što se izvrši provjera poslovanja, u ukupnom iznosu od 1,1 mlrd. kuna. Uz procijenjeni iznos privatizacije od 2,0 mlrd. kuna do kraja godine može se očekivati uobičajeni kapitalni priljev od 0,3 mlrd. kuna od prodaje vojnih i društvenih stanova. Na taj bi način kapitalni prihodi u 2002. godini iznosili ukupno 2,3 mlrd. kuna.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, poslovne banke, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Poslovne banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala dozvolu za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U poslovne banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka sa sjedištem u bivšoj SFRJ. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Ostale financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. osiguravateljska društva,

mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća organe državne uprave, uključujući Hrvatsku upravu za ceste, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Hrvatsku garancijsku agenciju, te sljedeće republičke fondove: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, kao i javno poduzeće Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak. Ostali domaći sektori su organi lokalne uprave i lokalni fondovi, javna i privatna poduzeća te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne organizacije koje pružaju usluge stanovništvu. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se na sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne uprave i lokalne fondove, poduzeća, koja obuhvaćaju javna i privatna poduzeća, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne organizacije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunsnoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1993.	prosinac	2.248,9	3.134,4	3.759,2	10.061,1	12.005,7	20.287,9	-	-	-	-	-	-
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.863,3	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	srpanj	14.717,4	20.530,8	20.725,9	81.992,6	51.373,4	68.443,7	17,24	7,69	7,91	2,89	4,15	1,29
	kolovoz	12.206,9	19.838,2	20.121,7	87.747,7	53.164,5	71.626,3	-17,06	-3,37	-2,92	7,02	3,49	4,65
	rujan	13.627,4	20.284,5	20.557,6	88.343,7	53.913,1	71.442,3	11,64	2,25	2,17	0,68	1,41	-0,26
	listopad	16.075,1	20.064,9	20.420,6	90.102,4	54.147,3	72.863,2	17,96	-1,08	-0,67	1,99	0,43	1,99
	studenj	16.482,3	20.975,8	21.380,1	95.005,8	55.524,1	74.005,2	2,53	4,54	4,70	5,44	2,54	1,57
	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.868,1	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,17
2002.	siječanj	17.631,9	22.398,4	22.596,0	108.647,4	61.267,9	77.207,2	-0,96	-5,51	-5,60	2,43	6,72	3,12
	veljača	18.954,0	22.164,9	22.511,3	107.183,8	59.950,6	77.244,7	7,50	-1,04	-0,38	-1,35	-2,15	0,05
	ožujak	19.747,8	24.375,1	24.776,6	106.245,0	63.530,6	79.764,0	4,19	9,97	10,06	-0,88	5,97	3,26
	travanj	20.757,4	26.418,4	27.012,0	106.333,0	66.599,9	82.032,8	5,11	8,38	9,02	0,08	4,83	2,84
	svibanj	20.991,0	26.715,5	27.255,7	106.444,8	68.443,7	83.889,0	1,13	1,12	0,90	0,11	2,77	2,26
	lipanj	22.036,3	28.254,4	28.792,8	106.593,3	69.199,4	84.916,6	4,98	5,76	5,64	0,14	1,10	1,22
	srpanj	21.309,5	28.947,0	29.480,3	109.733,8	71.437,7	87.375,1	-3,30	2,45	2,39	2,95	3,21	2,90
	kolovoz	21.706,3	29.502,1	30.155,7	113.036,5	72.714,9	88.993,4	1,86	1,92	2,29	3,01	1,79	1,85
	rujan ^a	20.871,2	28.913,6	30.043,0	113.275,2	73.340,9	91.067,3	-3,85	-1,99	-0,37	0,21	0,86	2,33
	listopad	20.319,8	29.090,4	29.899,1	114.826,3	76.709,3	94.481,0	-2,64	0,61	-0,48	1,37	4,59	3,75

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa (M1) definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod poslovnih banaka. Novčana masa (M1a) obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod poslovnih banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod poslovnih banaka.

Ukupna likvidna sredstva (M4) obuhvaćaju novčanu masu (M1), štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 milijuna kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 milijuna kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII. ^b	III.	VI.	VII.	VIII.	IX. [*]	X.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva (neto)	16.913,0	12.713,5	16.655,5	29.017,2	48.661,3	42.714,4	37.379,6	38.296,1	40.321,6	39.934,3	38.117,0
2. Plasmani	56.194,9	66.923,1	65.938,6	72.051,4	87.637,6	94.540,0	97.400,5	99.923,4	101.478,2	102.915,8	107.136,0
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	7.331,4	7.131,1	10.062,8	11.188,2	12.769,5	14.776,0	12.483,9	12.548,3	12.484,8	11.848,5	12.655,0
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	48.616,6	59.597,7	55.676,4	60.653,4	74.513,0	79.231,4	84.245,7	86.704,7	88.365,5	90.078,4	93.472,7
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	0,4	45,4	48,2	73,8	70,1	88,1	81,2	117,1	116,6	109,3
2.4. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	246,8	193,9	154,0	161,7	281,4	462,5	582,8	589,1	510,8	872,2	899,0
Ukupno (1+2)	73.107,8	79.636,5	82.594,1	101.068,7	136.298,9	137.254,3	134.780,1	138.219,4	141.799,8	142.850,1	145.253,0
PASIVA											
1. Novčana masa	13.731,4	13.531,4	13.858,9	18.030,3	23.703,5	24.375,1	28.254,4	28.947,0	29.502,1	28.913,6	29.090,4
2. Štedni i oročeni depoziti	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	10.626,7	10.945,0	11.403,8	11.680,1	11.831,6	12.320,1
3. Devizni depoziti	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	70.938,8	67.159,9	69.213,2	71.574,3	72.254,2	73.165,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	133,6	154,1	436,8	478,5	317,8	304,4	234,1	169,8	280,0	275,8	250,4
5. Ograničeni i blokirani depoziti	5.953,4	4.315,2	3.814,7	2.864,5	1.926,2	1.861,3	1.993,8	1.754,3	1.731,5	1.896,8	1.794,5
U tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	474,0	388,5	372,1	363,3	335,0
6. Ostalo (neto)	16.412,5	17.981,1	22.120,0	25.143,1	28.301,4	29.148,1	26.192,9	26.731,3	27.031,8	27.678,2	28.632,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	73.107,8	79.636,5	82.594,1	101.068,7	136.298,9	137.254,3	134.780,1	138.219,4	141.799,8	142.850,1	145.253,0

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku aktive "2.1. Potraživanja od središnje države (neto)".

^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) razlika je između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i poslovnih banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance poslovnih banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod poslovnih banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod

poslovnih banaka (pozicija Depozitni novac iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, Tablica D1).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance poslovnih banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance poslovnih banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 4.296,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se bilančne stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Ostalo (neto) povećaju za 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj poslovnih banaka	Poslovne banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993.	prosinac	43	16	12	7	4	2	2	0	0	0	0
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	srpanj	45	3	15	8	6	11	2	25	4	16	5
	kolovoz	45	3	15	8	6	11	2	25	4	16	5
	rujan	45	3	15	8	6	10	3	24	4	15	5
	listopad	45	3	15	8	5	11	3	23	4	14	5
	studenj	45	3	15	7	6	11	3	22	3	14	5
2002.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	siječanj	45	3	14	7	7	9	5	19	3	12	4
	veljača	45	4	13	7	7	9	5	18	2	12	4
	ožujak	46	5	12	8	7	11	3	17	2	11	4
	travanj	48	5	14	8	7	11	3	15	2	11	2
	svibanj	50	8	14	7	7	11	3	12	2	8	2
	lipanj	49	7	14	8	6	11	3	12	2	8	2
	srpanj	47	7	13	8	6	10	3	11	3	6	2
	kolovoz	47	7	13	7	7	10	3	11	3	6	2
	rujan	47	7	12	6	9	10	3	11	3	6	2
	listopad	47	7	12	6	9	10	3	11	3	6	2

Tablica B2: Broj poslovnih banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj poslovnih banaka i štedionica koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja 1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale

Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. U skladu sa Zakonom o bankama, štedionice su dužne do 31. prosinca 2001. uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog zakona ili će biti proveden postupak njihove likvidacije.

U tablici se također iskazuje i klasifikacija poslovnih banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII. ^b	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA											
1. Inozemna aktiva	16.005,6	17.592,5	23.135,7	28.747,4	39.308,9	41.501,9	41.227,8	42.491,6	43.123,5	42.817,5	43.597,0
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Specijalna prava vučenja	927,0	1.444,4	1.449,2	1.204,2	905,8	884,4	705,5	718,2	713,5	687,4	589,3
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	0,7	1,0	1,6	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u inozemnim bankama	510,6	342,0	1.109,6	7,4	6,1	229,0	6,9	6,0	6,2	6,4	6,4
1.5. Oročeni depoziti u inozemnim bankama	12.169,5	11.696,6	17.702,4	20.986,9	25.565,9	27.595,0	26.692,4	27.367,3	28.295,0	26.812,4	27.670,7
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	2.396,5	4.107,2	2.871,6	6.545,7	12.829,3	12.791,7	13.821,3	14.398,4	14.107,0	15.309,6	15.328,8
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,4	1,4	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	-	-	24,1	0,0	-	-	2,4	-	-	-	2,0
2.1. Potraživanja u kunama	-	-	24,1	0,0	-	-	2,4	-	-	-	2,0
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	24,4	1,0	276,8	289,5	229,2	128,2	122,6	110,5	110,5	110,5	110,8
4. Potraživanja od banaka	33,5	1.053,8	1.138,7	329,9	18,5	578,7	17,0	17,3	17,5	17,3	17,7
4.1. Krediti poslovnim bankama	31,0	1.044,4	1.125,3	313,6	-	562,0	-	-	-	-	-
Lombardni krediti	30,0	252,3	176,7	-	-	4,0	-	-	-	-	-
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	929,0	-	-	558,0	-	-	-	-	-
Ostali krediti	1,0	333,0	19,7	14,0	-	-	-	-	-	-	-
Reotkup blagajničkih zapisa	-	459,2	-	299,6	-	-	-	-	-	-	-
4.2. Depoziti središnje banke kod banaka	2,5	9,3	13,4	15,2	16,6	16,7	17,0	17,1	17,2	17,0	17,4
4.3. Dospjela nenaplaćena potraživanja	0,0	0,0	0,0	1,1	1,9	-	-	0,3	0,3	0,3	0,3
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	16.063,5	18.647,3	24.575,3	29.366,8	39.556,6	42.208,8	41.369,8	42.619,5	43.251,5	42.945,3	43.727,5
PASIVA											
1. Primarni novac	10.346,1	9.954,2	10.310,0	11.717,3	17.803,2	19.747,8	22.036,3	21.309,5	21.706,3	20.871,2	20.319,8
1.1. Gotov novac izvan banaka	5.307,5	5.718,8	5.958,9	6.636,7	8.507,4	9.145,9	9.904,2	10.288,2	10.295,5	9.679,8	9.506,8
1.2. Blagajna banaka	216,9	251,4	382,1	532,3	538,8	891,3	972,4	909,9	1.084,8	895,9	1.001,9
1.3. Depoziti banaka	4.821,6	3.980,2	3.960,4	4.540,7	8.741,5	9.706,6	11.156,1	10.103,0	10.315,1	10.277,2	9.804,2
Računi za namirenje banaka	866,6	467,5	247,9	459,5	2.450,1	2.635,8	3.747,3	2.610,1	2.711,6	2.483,3	1.855,4
Izdvojena obvezna pričuva	3.955,0	3.512,7	3.712,5	4.081,2	6.291,4	7.070,7	7.408,8	7.492,9	7.603,5	7.793,9	7.948,8
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	-	2,4	8,5	7,5	15,5	4,0	3,6	8,4	10,9	18,3	7,0
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	0,1	1,3	-	0,0	0,1	-	-	-	-	-	-
2. Ograničeni i blokirani depoziti	101,1	1.787,6	5.016,8	5.805,5	6.030,5	6.951,0	6.468,8	6.673,5	6.590,0	6.848,7	7.072,7
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	-	1.668,4	4.636,2	5.490,5	5.705,1	6.840,9	6.428,2	6.633,3	6.546,7	6.825,4	7.050,4
2.2. Ograničeni depoziti	101,1	119,1	380,6	315,0	325,4	110,1	40,7	40,3	43,3	23,3	22,2
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Inozemna pasiva	1.471,4	1.465,4	1.671,2	1.630,8	1.597,5	1.995,7	1.317,0	1.811,9	2.310,4	1.711,9	1.863,5
3.1. Krediti MMF-a	1.468,4	1.461,3	1.501,7	1.290,3	1.025,5	1.010,3	826,1	841,5	834,6	813,5	718,1
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	3,0	4,1	6,8	9,5	12,2	13,5	12,4	12,6	12,6	12,6	12,8
3.3. Obveze prema inozemnim bankama ^a	-	-	162,7	331,0	559,8	971,9	478,6	957,8	1.463,2	885,9	1.132,7
4. Depoziti središnje države	1.032,7	434,8	397,2	1.157,4	1.752,1	1.086,0	778,5	895,6	850,4	1.412,6	1.917,0
4.1. Depozitni novac	805,7	390,2	394,2	1.008,5	1.752,1	1.086,0	778,5	845,7	750,6	1.312,8	1.897,0
Depozitni novac Republike Hrvatske	625,7	291,0	388,0	980,8	1.564,8	1.033,7	698,5	755,0	747,9	1.290,8	1.888,8
Depozitni novac republičkih fondova	180,1	99,3	6,2	27,7	187,3	52,3	80,0	90,6	2,7	22,0	8,3
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	147,6	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	79,4	44,6	2,9	148,8	-	-	-	49,9	99,8	99,8	20,0
5. Blagajnički zapisi HNB-a	722,0	2.242,9	2.887,2	4.207,3	6.372,3	6.052,0	6.342,4	6.989,6	6.898,8	7.236,1	6.999,0
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	722,0	830,7	1.252,5	2.394,6	3.458,9	4.026,3	4.531,8	5.168,5	5.204,1	5.540,4	5.472,3
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	-	1.412,2	1.634,7	1.812,7	2.913,4	2.025,7	1.810,5	1.821,1	1.694,7	1.695,7	1.526,7
6. Kapitalski računi	2.361,8	2.898,2	4.535,5	5.216,6	6.425,2	6.802,4	4.852,2	5.367,5	5.322,7	5.298,6	5.988,5
7. Ostalo (neto)	28,5	-135,8	-242,4	-368,1	-424,2	-426,1	-425,3	-428,1	-427,1	-433,8	-433,1
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	16.063,5	18.647,3	24.575,3	29.366,8	39.556,6	42.208,8	41.369,8	42.619,5	43.251,5	42.945,3	43.727,5

^a Od listopada 2001. godine Obveze prema inozemnim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata;^b U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdavanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti. U rujnu 1999. izvršena je revizija podataka reklasificiranjem štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke. U skladu s tim revidirana je cijela serija podataka.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, specijalna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod inozemnih banaka, oročene depozite kod inozemnih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Kunski krediti državnom proračunu bili su kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na temelju posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna po obvezama izvršenim prema Međunarodnom monetarnom fondu i inozemnim bankama. Devizni krediti državnom proračunu bio je protustavka obvezi prema Međunarodnom monetarnom fondu nastaloj po osnovi sukcesije članstva u toj instituciji. Prema novom Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji se primjenjuje od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući i banke u stečaju.

Potraživanja od poslovnih banaka su krediti poslovnim bankama, depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka i dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka. Krediti poslovnim bankama klasificirani su prema vrstama financijskih instrumenata. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti poslovnim bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani u ranijim godinama (inicijalni krediti, predsanacijski krediti) i dospjeli a nenaplaćeni krediti. Dospjela nenaplaćena potraživanja od poslovnih banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju

ju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajni banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke te obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke. Depoziti ostalih bankarskih institucija su novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Banke i štedionice na određene devizne depozite izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na račune HNB-a. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnog monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i inozemnim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Balance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajna banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.*	X.
AKTIVA											
1. Pričuve banaka kod središnje banke	5.045,6	5.908,1	8.987,9	10.588,9	15.002,7	17.532,5	18.618,3	17.712,5	18.010,7	17.989,1	17.886,6
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.045,6	4.239,7	4.352,6	5.098,4	9.306,2	10.701,6	12.199,1	11.088,8	11.472,9	11.173,2	10.846,4
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	–	1.668,4	4.635,3	5.490,5	5.696,5	6.830,8	6.419,2	6.623,7	6.537,9	6.815,9	7.040,2
2. Inozemna aktiva	16.185,8	12.763,1	12.400,1	19.710,4	32.807,6	26.352,3	22.324,4	23.421,2	23.899,8	24.741,0	24.999,5
3. Potraživanja od središnje države	15.238,8	14.864,2	16.264,4	19.076,0	20.156,3	21.752,8	20.367,4	19.893,6	19.856,6	20.549,5	21.385,0
3.1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6.714,4	5.802,3	5.419,9	4.484,4	3.420,1	2.948,8	2.920,3	2.454,4	2.444,6	2.442,9	2.493,5
3.2. Velike obveznice	2.291,9	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.659,4	1.650,9	1.672,3	1.680,7	1.680,1	1.699,7	1.702,6
3.3. Ostala potraživanja	6.232,5	6.958,8	9.522,8	13.115,8	15.076,8	17.153,2	15.774,8	15.758,5	15.731,9	16.406,9	17.188,9
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	48.592,2	59.596,7	55.399,7	60.363,9	74.283,8	79.103,2	84.123,1	86.594,2	88.254,9	89.967,9	93.361,9
4.1. Potraživanja od lokalne države	308,8	654,0	905,6	1.174,9	1.280,0	1.194,2	1.200,8	1.201,9	1.174,1	1.167,4	1.167,9
4.2. Potraživanja od poduzeća	35.487,2	41.225,5	35.244,3	35.890,7	42.882,0	45.346,0	46.936,3	47.557,8	48.458,0	49.435,7	50.894,6
4.3. Potraživanja od stanovništva	12.796,2	17.717,2	19.249,8	23.298,3	30.121,9	32.563,0	35.986,0	37.834,5	38.622,8	39.364,8	41.299,4
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	0,4	45,4	48,2	73,8	70,1	88,1	81,2	117,1	116,6	109,3
6. Potraživanja od ostalih financijskih institucija	246,8	193,9	154,0	161,7	281,4	462,5	582,8	589,1	510,8	872,2	899,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	85.309,3	93.326,4	93.251,5	109.949,1	142.605,6	145.273,4	146.104,2	148.291,8	150.650,0	154.236,3	158.641,3
PASIVA											
1. Depozitni novac	8.423,8	7.808,9	7.891,5	11.386,0	15.180,6	15.225,2	18.346,6	18.650,4	19.195,7	19.215,4	19.576,7
2. Štedni i oročeni depoziti	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	10.626,7	10.945,0	11.403,8	11.680,1	11.831,6	12.320,1
3. Devizni depoziti	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	70.938,8	67.159,9	69.213,2	71.574,3	72.254,2	73.165,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	133,6	154,1	436,8	478,2	317,8	304,4	234,1	169,8	280,0	275,8	250,4
5. Inozemna pasiva	13.807,1	16.176,8	17.209,1	17.809,7	21.857,8	23.144,1	24.855,7	25.804,9	24.391,3	25.912,2	28.616,0
6. Depoziti središnje države	6.874,7	7.298,3	5.828,6	6.730,5	5.634,7	5.890,8	7.107,5	6.449,7	6.521,3	7.288,4	6.815,0
7. Krediti primljeni od središnje banke	33,7	1.049,2	1.138,7	328,8	16,6	578,7	17,0	17,1	17,2	17,0	17,4
8. Ograničeni i blokirani depoziti	5.852,3	4.196,0	3.434,2	2.549,6	1.600,8	1.751,3	1.953,1	1.714,0	1.688,2	1.873,5	1.772,3
u tome: Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	474,0	388,5	372,1	363,3	335,0
9. Kapitalni računi	17.027,0	19.785,6	21.975,4	24.953,1	25.455,1	25.694,4	25.005,9	25.047,1	25.231,7	25.967,0	26.369,9
10. Ostalo (neto)	-3.719,9	-6.797,2	-7.026,4	-8.839,4	-9.507,8	-8.880,9	-9.520,5	-10.178,1	-9.929,9	-10.398,9	-10.261,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	85.309,3	93.326,4	93.251,5	109.949,1	142.605,6	145.273,4	146.104,2	148.291,8	150.650,0	154.236,3	158.641,3

^a Privatizacijom Privredne banke Zagreb došlo je do jednokratnog smanjenja njezine bilančne svote u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna: na strani aktive smanjili su se devizni krediti odobreni javnim poduzećima, a na strani pasive smanjile su se obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj. Devizni krediti odobreni javnim poduzećima uključeni su u stavku aktive "4.2. Potraživanja od poduzeća". Obveze iz deviznih kredita prema Republici Hrvatskoj uključene su u stavku pasive "6. Depoziti središnje države".

Tablica D1: Konsolidirana bilanca poslovnih banaka

U konsolidiranu bilancu poslovnih banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama poslovnih banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između poslovnih banaka. U rujnu 1999. godine izvršena je revizija podataka uključivanjem podataka štedionica. U skladu s tim revidirane su cjelokupne serije podataka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na računima kod središnje banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajni, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti. Glavni oblici potraživanja od središnje države iskazani su posebno: obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske i obveznice izdane na temelju Zakona o izdavanju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće obli-

ke kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te ostalim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaćaju sljedeće oblike deviznih i kunskih ob-

veza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani dužnički i hibridni instrumenti upisani od strane inozemnih investitora.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) poslovnih banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod poslovnih banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze poslovnih banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj njihov je udio u ukupnoj bilančnoj sumi iznosio 5.701,4 mil. kuna. Pritom su najveći udio u aktivima imale sljedeće stavke: potraživanja od poduzeća 4.378,7 mil. kuna i potraživanja od stanovništva 701,4 mil. kuna. U pasivi najveće se smanjenje odnosilo na sljedeće stavke: devizni depoziti 3.443,7 mil. kuna; inozemna pasiva 1.024,6 mil. kuna i kapitalski računi 854,6 mil. kuna. Od srpnja 1999. godine cjelokupni se iznos posebnih pričuva za identificirane gubitke iskazuje u stavci Kapitalni računi. Podaci za lipanj 1999. godine bit će uspoređivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavke Potraživanja od ostalih domaćih sektora i Kapitalni računi povećaju za 3.513,5 mil. kuna. Ostale stavke korigirane su za male iznose.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (s iznimkom Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance poslovnih banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Devizna inozemna aktiva	16.167,9	12.743,4	12.352,8	19.619,2	32.763,6	26.321,8	22.264,8	23.357,7	23.766,9	24.604,1	24.913,0
1.1. Potraživanja od inozemnih banaka	15.425,6	11.980,5	11.598,5	19.154,9	31.660,3	25.055,2	21.156,0	22.172,4	22.592,0	23.200,8	23.523,4
Efektivni strani novac	850,4	586,9	886,7	1.002,8	7.324,7	1.760,3	1.085,0	1.351,3	1.082,6	825,5	822,5
Tekući računi	6.938,5	6.228,6	1.498,5	995,0	1.231,9	1.080,2	1.091,8	928,0	891,7	713,0	735,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	7.010,9	4.637,1	8.509,4	16.286,7	21.765,2	20.236,6	16.745,1	17.532,8	18.151,2	18.850,2	18.854,8
Vrijednosni papiri	88,6	51,1	–	454,9	1.008,5	1.646,0	1.899,3	1.972,0	2.076,0	2.443,8	2.776,2
Kreditni	408,7	343,4	569,8	370,9	290,3	292,3	295,4	348,5	350,7	351,3	316,7
Dionice inozemnih banaka	128,4	133,5	134,1	44,6	39,7	39,8	39,4	39,8	39,7	17,0	17,4
1.2. Potraživanja od stranaca	742,4	762,9	754,3	464,3	1.103,3	1.266,6	1.108,8	1.185,3	1.174,9	1.403,3	1.389,6
Potraživanja od stranih država	–	–	399,9	137,8	596,2	683,5	641,5	716,8	691,0	719,4	618,6
Potraživanja od stranih osoba	580,4	583,9	350,4	322,4	505,5	581,5	465,7	466,9	482,4	682,3	769,4
Vrijednosni papiri	17,7	3,7	4,5	–	72,1	109,0	11,1	11,3	0,0	41,5	117,5
Kreditni	562,7	580,2	345,9	322,4	433,4	472,5	454,6	455,6	482,4	640,8	652,0
Dionice stranih osoba	162,0	179,0	4,0	4,1	1,6	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,6
2. Kunska inozemna aktiva	17,9	19,7	47,3	91,2	44,1	30,5	59,7	63,5	132,9	136,9	86,5
2.1. Potraživanja od inozemnih banaka	3,6	3,1	16,6	66,1	29,2	19,9	25,0	25,0	94,5	102,6	48,6
2.2. Potraživanja od stranaca	14,3	16,6	30,6	25,1	14,8	10,6	34,6	38,5	38,4	34,2	38,0
U tome: Kreditni	14,3	16,6	29,6	23,3	13,9	9,8	33,8	37,7	37,6	33,4	37,1
Ukupno (1+2)	16.185,8	12.763,1	12.400,1	19.710,4	32.807,6	26.352,3	22.324,4	23.421,2	23.899,8	24.741,0	24.999,5

Tablica D2: Inozemna aktiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju potraživanja poslovnih banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od inozemnih ba-

naka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna aktiva tih banaka iznosila je 402,3 mil. kuna. Do lipnja 1999. godine u stavku Tekući računi uključen je i dio depozita s osnove devizne štednje stanovništva.

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6.714,4	5.802,3	5.419,9	4.484,4	3.420,1	2.948,8	2.920,3	2.454,4	2.444,6	2.442,9	2.493,5
2. Velike obveznice	2.291,9	2.103,1	1.321,8	1.475,7	1.659,4	1.650,9	1.672,3	1.680,7	1.680,1	1.699,7	1.702,6
3. Ostala potraživanja	6.232,5	6.958,8	9.522,8	13.115,8	15.076,8	17.153,2	15.774,8	15.758,5	15.731,9	16.406,9	17.188,9
3.1. Kunska potraživanja	4.261,8	5.066,1	8.564,0	11.432,5	12.795,6	14.307,5	12.819,3	12.715,3	12.725,3	13.269,8	13.831,8
3.1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	4.191,8	4.614,1	7.831,3	9.812,6	11.150,7	12.664,4	11.512,9	11.447,3	11.449,8	11.556,8	11.767,1
Vrijednosni papiri	4.171,7	4.426,9	6.897,3	8.587,8	10.323,7	10.674,4	9.915,1	9.836,5	9.896,5	10.136,8	10.317,7
Krediti	20,1	187,2	934,0	1.224,9	826,9	1.990,0	1.597,8	1.610,8	1.553,3	1.420,1	1.449,4
3.1.2. Potraživanja od republičkih fondova	70,0	452,0	732,7	1.619,9	1.644,9	1.643,1	1.306,4	1.268,0	1.275,5	1.713,0	2.064,7
Vrijednosni papiri	–	–	–	647,8	656,5	682,1	656,6	620,5	628,4	645,2	647,3
Krediti	70,0	452,0	732,7	972,1	988,4	961,0	649,8	647,5	647,1	1.067,8	1.417,4
3.2. Devizna potraživanja	1.970,7	1.892,7	958,8	1.683,3	2.281,2	2.845,7	2.955,5	3.043,2	3.006,6	3.137,1	3.357,1
3.2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.966,7	1.879,5	921,4	1.492,7	1.390,9	1.935,7	2.047,7	2.153,0	2.122,3	2.258,2	2.466,2
Obveznice	1.172,5	1.182,2	518,1	869,2	1.065,5	1.555,2	1.445,2	1.580,3	1.551,7	1.688,8	1.819,1
Krediti	794,2	697,3	403,3	623,5	325,5	380,5	602,4	572,7	570,6	569,3	647,1
3.2.2. Potraživanja od republičkih fondova	4,0	13,2	37,4	190,6	890,3	910,0	907,8	890,2	884,3	878,9	890,9
Vrijednosni papiri	2,8	0,2	27,6	35,0	75,4	69,6	38,3	39,6	39,4	31,6	32,2
Krediti	1,3	13,0	9,8	155,5	814,8	840,4	869,5	850,6	844,8	847,3	858,7
Ukupno (1+2+3)	15.238,8	14.864,2	16.264,4	19.076,0	20.156,3	21.752,8	20.367,4	19.893,6	19.856,6	20.549,5	21.385,0

Tablica D3: Potraživanja poslovnih banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od središnje države.

Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana su obveznice izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Velike obveznice su obveznice izdane na temelju Zakona o izdava-

nju obveznica za restrukturiranje gospodarstva u Republici Hrvatskoj.

Ostala potraživanja su sva ostala kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od Republike Hrvatske i republičkih fondova: vrijednosni papiri, krediti i dionice.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od središnje države iznosila su 17,8 mil. kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunska potraživanja	40.149,5	50.509,7	48.336,4	53.739,5	66.626,8	70.267,6	75.541,2	78.058,2	79.499,3	80.640,3	83.446,5
1.1. Instrumenti tržišta novca	81,5	101,8	365,7	231,9	544,7	619,7	778,8	878,1	926,7	1.190,8	1.293,2
1.2. Obveznice	1,7	0,7	0,0	1,0	7,7	124,5	163,1	161,6	119,6	118,6	111,6
1.3. Krediti	35.971,2	45.956,0	44.505,1	49.566,8	72.180,6	65.820,6	70.852,8	73.500,9	74.919,4	75.767,3	78.840,0
1.4. Dionice	4.095,2	4.451,3	3.465,5	3.939,8	3.893,8	3.702,8	3.746,5	3.517,6	3.533,5	3.563,6	3.201,8
2. Devizna potraživanja	8.442,7	9.087,0	7.063,3	6.624,3	7.657,0	8.835,5	8.581,9	8.536,0	8.755,7	9.327,6	9.915,4
2.1. Vrijednosni papiri	0,6	0,6	74,9	112,4	126,6	201,6	380,4	310,2	334,6	276,1	242,9
2.2. Krediti	8.442,1	9.086,3	6.988,5	6.512,0	7.530,5	8.633,9	8.201,5	8.225,8	8.421,1	9.051,5	9.672,5
Ukupno (1+2)	48.592,2	59.596,7	55.399,7	60.363,9	74.283,8	79.103,2	84.123,1	86.594,2	88.254,9	89.967,9	93.361,9

^a Devizni krediti jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D4: Potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja poslovnih banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca, krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Do listopada 1994. godine odobravanje deviznih kredita bilo je dopušteno samo ako se poslovna banka istodobno zaduživala u inozemstvu u svoje ime a za račun krajnjega korisnika kredita. U svibnju 1999.

godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. potraživanja tih banaka od ostalih domaćih sektora iznosila su 5.088,0 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se u sklopu kunskih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 2.904,3 mil. kuna, a stavka Dionice umanjuje za iznos od 520,3 mil. kuna te ako se u sklopu deviznih potraživanja stavka Krediti poveća za iznos od 1.129,4 mil. kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
KUNSKI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	74,6	633,2	1.666,6	2.196,9	1.815,4	2.951,0	2.247,6	2.258,3	2.200,4	2.487,8	2.866,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	4,6	181,9	934,0	1.224,9	826,9	1.990,0	1.597,8	1.610,8	1.553,3	1.420,1	1.449,4
1.2. Krediti republičkim fondovima	70,0	451,3	732,7	972,1	988,4	961,0	649,8	647,5	647,1	1.067,8	1.417,4
2. Krediti lokalnoj državi	293,2	623,5	785,7	996,8	1.069,1	965,3	969,5	970,7	943,1	935,0	932,7
3. Krediti poduzećima	22.925,8	27.660,0	24.533,4	25.328,0	31.049,4	32.361,7	33.973,5	34.775,7	35.434,5	35.549,7	36.697,6
4. Krediti stanovništvu	12.752,2	17.672,5	19.186,1	23.242,1	30.062,1	32.493,6	35.909,8	37.754,5	38.541,8	39.282,6	41.209,7
U tome: Stambeni krediti	7.469,5	8.257,8	9.450,0	9.793,8	10.245,9	10.631,6	10.844,4	11.321,0	11.892,9
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	0,4	31,3	33,5	34,7	34,6	19,3	19,4	19,3	18,6	18,7
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	166,6	114,2	138,6	105,5	240,9	320,5	472,5	410,6	418,1	802,3	532,5
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	36.212,4	46.703,7	46.341,6	51.902,8	64.271,6	69.126,8	73.592,3	76.189,2	77.557,2	79.076,1	82.258,0
DEVIZNI KREDITI											
1. Krediti središnjoj državi	679,9	637,4	413,1	779,1	1.140,3	1.221,0	1.471,9	1.423,3	1.415,5	1.416,6	1.505,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	678,6	624,5	403,3	623,5	325,5	380,5	602,4	572,7	570,6	569,3	647,1
1.2. Krediti republičkim fondovima	1,3	13,0	9,8	155,5	814,8	840,4	869,5	850,6	844,8	847,3	858,7
2. Krediti lokalnoj državi	13,1	30,5	118,7	171,6	179,1	179,1	165,5	165,3	164,6	163,9	166,2
3. Krediti poduzećima	8.382,3	9.009,8	6.806,1	6.284,0	7.291,7	8.385,4	7.959,7	7.980,5	8.175,4	8.805,4	9.416,5
4. Krediti stanovništvu	46,8	46,0	63,7	56,3	59,7	69,4	76,2	80,1	81,1	82,2	89,7
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,7	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Krediti ostalim financijskim institucijama	–	–	–	–	–	–	43,9	118,3	33,2	11,0	2,0
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	9.122,0	9.723,8	7.403,2	7.291,0	8.670,7	9.854,9	9.717,4	9.767,5	9.869,7	10.479,1	11.180,3
UKUPNO (A+B)	45.334,4	56.427,5	53.744,9	59.193,9	72.942,3	78.981,7	83.309,6	85.956,7	87.426,9	89.555,2	93.438,3

^a Devizni krediti javnim poduzećima jednokratno su smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D5: Distribucija kredita poslovnih banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima poslovnih banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski lizing, izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. krediti tih banaka iznosili su 4.463,3 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se ukupni kuskni krediti povećaju za iznos od 2.972,6 mil. kuna, a ukupni devizni krediti za iznos od 840,9 mil. kuna.

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Lokalna država	484,2	514,3	314,7	573,6	907,0	1.014,8	1.515,2	1.562,0	1.653,4	1.754,3	1.751,3
2. Poduzeća	5.692,8	4.794,2	4.695,6	7.087,1	8.981,6	8.587,7	10.421,0	10.426,3	10.658,2	10.783,6	11.322,6
3. Stanovništvo	2.235,7	2.492,2	2.686,5	3.499,7	4.872,0	4.979,6	5.828,0	5.909,5	6.072,2	6.024,5	5.841,1
4. Ostale bankarske institucije	–	–	6,9	11,6	17,0	25,7	22,8	20,0	16,3	16,7	17,3
5. Ostale financijske institucije	203,8	190,0	190,0	221,7	407,1	622,0	567,5	739,7	802,1	642,7	650,8
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-192,6	-181,8	-2,2	-7,6	-4,2	-4,7	-8,0	-7,1	-6,4	-6,3	-6,4
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	8.423,8	7.808,9	7.891,5	11.386,0	15.180,6	15.225,2	18.346,6	18.650,4	19.195,7	19.215,4	19.576,7

Tablica D6: Depozitni novac kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod poslovnih banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija umanjena za novčana sredstva u plat-

nom prometu (odnosno za čekove u blagajni banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depozitni novac kod tih banaka iznosio je 259,3 mil. kuna.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	1.115,7	1.117,5	1.371,4	1.676,1	2.006,8	1.916,8	2.064,9	2.081,1	2.088,4	2.164,1	2.098,5
1.1. Lokalna država	–	–	91,7	137,6	118,3	13,3	10,8	12,8	14,9	15,5	16,6
1.2. Poduzeća	–	–	92,1	142,4	88,0	105,2	71,4	124,0	136,8	192,6	156,8
1.3. Stanovništvo	1.115,7	1.117,5	1.167,3	1.348,3	1.712,2	1.780,9	1.908,9	1.898,8	1.910,8	1.948,3	1.912,6
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	2,6	0,6	20,8	0,0	66,4	0,2	0,1	0,0	0,0
1.5. Ostale financijske institucije	–	–	17,8	47,2	67,5	17,3	7,4	45,3	25,8	7,7	12,5
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.483,2	4.566,3	4.026,2	5.975,0	8.206,3	8.709,9	8.880,0	9.322,7	9.591,8	9.667,5	10.221,6
2.1. Lokalna država	102,6	185,3	176,1	230,7	340,7	409,9	462,2	474,6	494,6	575,1	595,1
2.2. Poduzeća	1.785,0	1.569,2	1.417,0	2.871,4	3.618,3	3.853,4	3.616,3	3.794,4	4.014,1	4.037,2	4.362,7
2.3. Stanovništvo	1.962,1	1.998,7	1.531,7	1.789,8	2.554,1	2.803,2	3.221,7	3.385,0	3.423,1	3.488,2	3.580,1
2.4. Ostale bankarske institucije	–	–	33,5	20,8	24,7	14,5	27,0	30,3	44,9	35,3	37,1
2.5. Ostale financijske institucije	633,6	813,1	867,8	1.062,2	1.668,5	1.628,9	1.552,9	1.638,4	1.615,0	1.531,7	1.646,7
Ukupno (1+2)	5.598,9	5.683,8	5.397,5	7.651,1	10.213,1	10.626,7	10.945,0	11.403,8	11.680,1	11.831,6	12.320,1

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko

banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. štedni i oročeni depoziti kod tih banaka iznosili su 323,7 mil. kuna. U srpnju 1999. godine određeni su depoziti sektora lokalna država, poduzeća, ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije preklasificirani iz štednih u oročene depozite.

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Štedni depoziti	10.750,3	12.140,3	12.228,1	14.566,3	23.748,8	21.658,3	20.419,4	21.369,8	21.857,4	21.947,7	21.828,5
1.1. Lokalna država	111,7	19,5	29,5	16,8	13,2	16,2	17,0	13,6	13,8	13,5	13,2
1.2. Poduzeća	1.969,4	2.091,9	1.842,6	2.408,0	2.884,2	2.819,3	3.042,6	3.631,9	3.751,3	3.989,6	3.648,7
1.3. Stanovništvo	8.616,2	9.976,4	10.256,6	12.041,5	20.688,3	18.721,1	17.204,4	17.551,6	17.900,8	17.823,5	17.954,9
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	6,4	10,3	23,9	18,3	17,4	18,5	19,0	20,1	17,5
1.5. Ostale financijske institucije	52,9	52,5	93,0	89,8	139,2	83,4	138,0	154,2	172,4	100,8	194,2
2. Oročeni depoziti	20.527,8	25.830,6	24.737,9	32.335,3	48.088,1	49.280,6	46.740,4	47.843,4	49.716,9	50.306,6	51.336,9
2.1. Lokalna država	–	–	15,5	8,2	1,7	9,7	9,5	11,1	10,8	12,5	13,0
2.2. Poduzeća	1.457,2	1.579,4	1.442,3	2.753,1	4.619,1	5.040,9	4.723,1	4.815,3	5.908,5	6.302,3	6.207,2
2.3. Stanovništvo	18.849,8	23.994,7	22.957,7	29.097,2	42.705,4	43.324,6	41.232,1	42.229,7	42.887,8	43.109,5	44.225,8
2.4. Ostale bankarske institucije	–	–	2,5	4,2	11,5	9,4	22,4	22,0	21,9	21,7	22,2
2.5. Ostale financijske institucije	220,8	256,5	320,0	472,7	750,3	896,0	753,3	765,3	887,9	860,6	868,7
Ukupno (1+2)	31.278,1	37.970,9	36.966,0	46.901,6	71.836,9	70.938,8	67.159,9	69.213,2	71.574,3	72.254,2	73.165,4

Tablica D8: Devizni depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija kod poslovnih banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni de-

poziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. devizni depoziti kod tih banaka iznosili su 3.443,7 mil. kuna.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.*	X.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	7,0	4,5	1,4	–	–	–	–	–	4,9	4,9	4,9
2. Obveznice (neto)	19,1	24,1	348,1	353,5	104,4	103,4	96,2	97,1	96,9	96,3	97,7
3. Primitveni krediti	107,5	125,6	51,2	124,7	213,4	201,0	137,9	72,7	178,2	174,6	147,7
3.1. Lokalna država	0,0	0,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Poduzeća	29,9	22,5	13,7	15,2	158,1	45,8	44,0	43,5	44,6	44,4	45,5
3.3. Ostale bankarske institucije	–	54,2	15,7	1,3	4,6	4,8	2,5	–	–	1,2	1,0
3.4. Ostale financijske institucije	77,6	48,9	21,8	108,2	50,7	150,4	91,4	29,2	133,6	129,0	101,2
Ukupno (1+2+3)	133,6	154,1	436,8	478,2	317,8	304,4	234,1	169,8	280,0	275,8	250,4

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primitveni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i ostalih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i izdanih ostalih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze poslovnih banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i

hibridnih instrumenata, osim onih upisanih od strane inozemnih investitora.

Primitveni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. obveznice i instrumenti tržišta novca tih banaka iznosili su 9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine izdani dužnički i hibridni instrumenti reklasificirani su iz stavke Oročeni depoziti u stavku Obveznice (neto) u iznosu od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.*	X.
1. Devizna inozemna pasiva	13.540,1	15.878,2	17.066,0	17.669,8	21.692,7	22.109,0	24.091,5	24.801,7	24.130,2	25.709,5	28.209,1
1.1. Obveze prema stranim bankama	8.979,3	10.557,0	11.525,4	11.957,6	16.407,4	16.644,2	18.794,9	19.428,7	18.710,0	20.302,3	22.612,1
Tekući računi	300,9	242,3	157,1	176,3	147,1	113,2	314,3	107,1	93,8	93,7	110,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.365,5	411,5	1.267,0	345,9	1.208,3	1.677,4	4.118,7	4.977,8	4.534,3	5.948,2	6.369,9
Krediti	6.313,0	9.903,2	10.101,2	11.435,4	15.052,1	14.853,6	14.361,8	14.343,8	14.081,9	14.260,4	16.132,1
1.2. Obveze prema strancima	4.560,8	5.321,2	5.540,7	5.712,2	5.285,2	5.464,8	5.296,6	5.373,0	5.420,2	5.407,2	5.597,0
Štedni i oročeni depoziti	2.056,8	2.892,6	2.545,9	2.868,1	3.777,8	3.977,1	3.887,9	3.975,3	4.028,1	4.018,0	4.180,3
Depoziti po viđenju	608,4	620,5	754,0	745,5	873,7	925,9	883,8	901,4	898,5	890,5	903,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	1.448,4	2.272,1	1.791,9	2.122,6	2.904,1	3.051,2	3.004,2	3.073,9	3.129,7	3.127,5	3.276,7
Krediti	2.504,0	2.428,6	2.994,8	2.844,1	1.507,4	1.487,7	1.408,6	1.397,7	1.392,1	1.389,2	1.416,7
2. Kunska inozemna pasiva	266,9	298,6	143,1	140,0	165,1	1.035,1	764,2	1.003,2	261,1	202,7	406,9
2.1. Obveze prema stranim bankama	187,1	156,3	65,0	37,0	46,9	949,4	675,5	912,1	178,7	134,3	280,8
Depozitni novac	52,3	70,5	52,6	14,4	38,2	50,7	316,7	306,6	93,2	40,5	192,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	128,4	85,8	11,7	22,0	4,2	880,4	7,4	83,7	76,3	83,3	83,3
Krediti	6,4	–	0,7	0,7	4,5	18,3	351,4	521,9	9,2	10,5	4,8
2.2. Obveze prema strancima	79,9	142,3	78,1	103,0	118,2	85,7	88,6	91,1	82,4	68,4	126,1
Depozitni novac	42,0	41,0	42,1	50,8	60,1	53,2	55,6	56,6	51,7	62,0	49,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	33,1	96,1	35,9	52,2	58,1	32,5	33,1	34,4	30,7	6,4	76,5
Krediti	4,8	5,2	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	13.807,1	16.176,8	17.209,1	17.809,7	21.857,8	23.144,1	24.855,7	25.804,9	24.391,3	25.912,2	28.616,0

Tablica D10: Inozemna pasiva poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze poslovnih banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, uz iznimku ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva poslovnih banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su

prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). U stavci Devizna inozemna pasiva, stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente upisane od strane inozemnih investitora.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. inozemna pasiva tih banaka iznosila je 1.024,6 mil. kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Kunski depoziti	2.386,3	3.033,3	3.269,6	3.073,3	3.335,1	3.685,8	3.628,0	3.720,6	3.812,3	4.213,3	3.992,1
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	82,1	130,1	330,9	430,0	295,9	583,0	540,3	528,3	554,1	527,3	631,7
Depozitni novac	31,7	4,5	74,7	116,7	33,9	249,3	240,3	222,4	263,1	263,7	399,0
Štedni depoziti	–	–	15,9	26,1	41,6	33,3	0,4	0,3	0,3	3,3	3,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21,7	100,4	202,3	259,5	217,6	297,6	296,8	302,7	287,9	259,3	228,4
Krediti	28,7	25,2	38,1	27,7	2,8	2,9	2,8	2,9	2,8	1,0	1,1
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.304,2	2.903,2	2.938,8	2.643,3	3.039,2	3.102,8	3.087,7	3.192,3	3.258,2	3.686,1	3.360,4
Depozitni novac	85,7	83,0	40,6	116,9	214,6	156,2	301,8	319,2	401,4	884,1	416,6
Štedni depoziti	–	–	4,5	15,2	10,8	7,6	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	19,4	33,9	57,2	32,6	195,2	232,2	204,1	189,0	154,8	169,7	195,0
Krediti	2.199,1	2.786,4	2.836,5	2.478,6	2.618,6	2.706,7	2.581,8	2.684,0	2.702,0	2.632,2	2.748,7
2. Devizni depoziti	4.488,4	4.265,0	2.559,0	3.657,1	2.299,6	2.205,0	3.479,5	2.729,1	2.709,0	3.075,1	2.822,9
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	4.483,7	4.249,5	2.497,6	3.622,6	2.275,0	2.146,8	3.406,8	2.635,6	2.602,6	2.967,3	2.715,2
Štedni depoziti	160,1	83,2	59,1	1.256,1	329,8	311,8	1.811,7	1.128,3	1.065,1	881,2	629,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	0,1	0,1	10,5	27,0	55,8	52,6	50,9	51,6	88,3	633,8	609,9
Refinancirani krediti	4.323,5	4.166,2	2.428,0	2.339,4	1.889,5	1.782,4	1.544,2	1.455,7	1.449,2	1.452,3	1.476,0
2.2. Depoziti republičkih fondova	4,7	15,5	61,4	34,6	24,5	58,2	72,7	93,5	106,3	107,8	107,7
Štedni depoziti	4,7	8,0	55,2	25,0	22,9	56,9	71,3	93,5	92,6	104,3	104,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	–	7,5	6,1	9,5	1,6	1,4	1,5	–	13,7	3,5	3,6
Ukupno (1+2)	6.874,7	7.298,3	5.828,6	6.730,5	5.634,7	5.890,8	7.107,5	6.449,7	6.521,3	7.288,4	6.815,0

^a Refinancirani krediti su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunске i devizne obveze poslovnih banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod poslovnih banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, kunске oročene depozite i kunске depozite s

otkaznim rokom te kunске kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju devizne depozite po viđenju, štedne depozite, te oročene devizne depozite i devizne depozite s otkaznim rokom.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. depoziti središnje države kod tih banaka iznosili su 193,5 mil. kuna.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Ograničeni depoziti	1.199,4	700,6	691,4	854,4	830,6	1.212,7	1.479,1	1.325,5	1.316,1	1.510,2	1.437,2
1.1. Kunski depoziti	260,9	202,5	81,8	131,6	100,3	393,7	791,5	701,6	706,5	772,0	738,2
1.2. Devizni depoziti	938,5	498,0	609,7	722,8	730,3	819,0	687,6	623,9	609,6	738,2	699,0
2. Blokirani devizni depoziti	4.652,9	3.495,5	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	474,0	388,5	372,1	363,3	335,0
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	69,9	74,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.2. Depoziti poduzeća	9,1	2,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.3. Blokirani devizni depoziti stanovništva	4.573,8	3.419,1	2.742,7	1.695,1	770,2	538,6	474,0	388,5	372,1	363,3	335,0
Ukupno (1+2)	5.852,3	4.196,0	3.434,2	2.549,6	1.600,8	1.751,3	1.953,1	1.714,0	1.688,2	1.873,5	1.772,3

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod poslovnih banaka

U tablici se iskazuju ograničeni i blokirani depoziti središnje države, ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, ostalih financijskih institucija te stranih fizičkih i pravnih osoba kod poslovnih banaka.

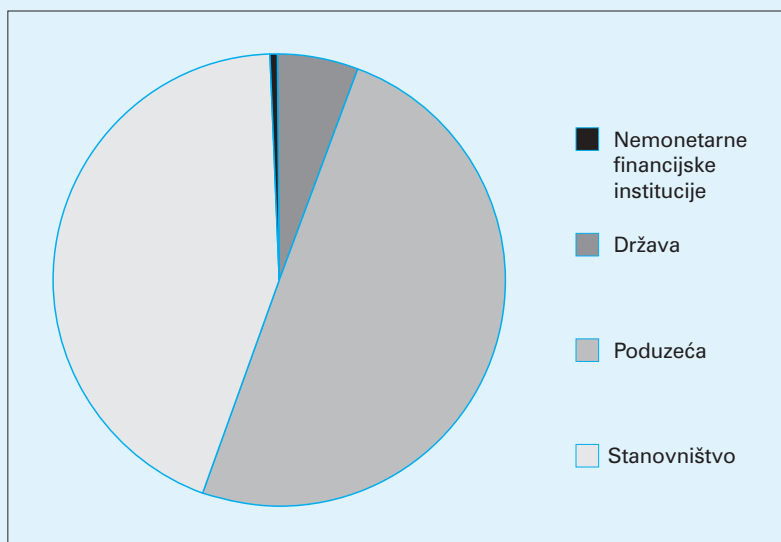
Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju dvije kategorije depozita: ograničene (kunске i devizne) depozite i blokirane devizne depozite.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. ograničeni i blokirani depoziti kod tih banaka iznosili su 39,9 mil. kuna. U srpnju 1999. godine revidirani su podaci o blokiranim depozitima Republike Hrvatske i poduzeća.

Slika D1.

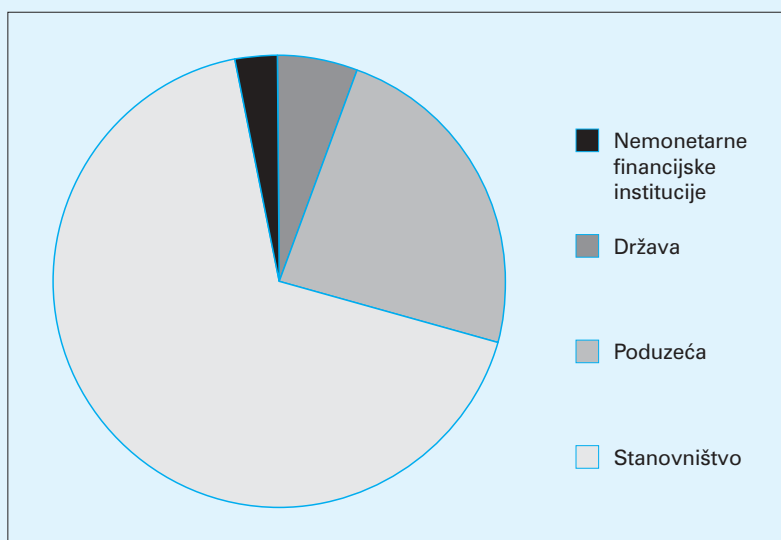
**DISTRIBUCIJA KREDITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2002. godine

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA POSLOVNIH BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

listopad 2002. godine

Napomena:
 Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.
 Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i ostale financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	2,4	8,6	7,6	15,5	4,0	3,6	8,5	10,9	18,3	7,0
2. Potraživanja od središnje države	49,7	81,4	497,6	1.208,8	1.310,3	1.359,4	1.405,4	1.507,8	1.569,3	1.656,5
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	–	5,3	1,1	11,6	25,0	46,7	58,6	66,3	72,3	80,6
U tome: Potraživanja od stanovništva	–	–	0,6	11,6	25,0	46,7	58,6	66,3	72,3	80,6
4. Potraživanja od banaka	54,2	57,0	7,6	18,1	15,1	13,3	11,1	37,1	7,3	16,1
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	106,3	152,3	513,8	1.254,0	1.354,5	1.423,1	1.483,6	1.622,1	1.667,3	1.760,2
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	8,7	87,6	437,8	1.137,5	1.253,8	1.350,7	1.406,6	1.531,0	1.573,6	1.665,8
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	0,4	–	10,0	10,0	10,0	10,0	–	–	–	–
3. Kapitalski računi	108,3	117,4	112,5	124,0	120,3	91,5	110,1	113,1	117,1	120,2
4. Ostalo (neto)	–11,0	–52,7	–46,5	–17,5	–29,7	–29,1	–33,1	–22,0	–23,4	–25,8
Ukupno (1+2+3+4)	106,3	152,3	513,8	1.254,0	1.354,5	1.423,1	1.483,6	1.622,1	1.667,3	1.760,2

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama hrvatskih stambenih štedionica. Sva potraživanja i obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su kunska novčana sredstva banaka u blagajni i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju u prvom redu kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapital-ske pričuve i rezervacije za identificirane i neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Aktivne kamatne stope						
			Na lombardne kredite ^a	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^a	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na korištena sredstva OP za održavanje dnevne likvidnosti ^a	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^a	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1992.	prosinac	1.889,39	2.840,09	–	6.881,51	–	4.191,93	6.881,51	4.191,93
1993.	prosinac	34,49	46,78	–	289,60	–	101,22	289,60	166,17
1994.	prosinac	8,50	18,00	19,00	17,00	14,00	–	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	25,49	19,00	17,00	–	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	11,00	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	9,50	19,00	17,00	–	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	12,00	19,00	7,00	14,00	–	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	13,00	19,00	–	14,00	–	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	12,00	18,00	–	13,00	–	18,00	18,00
2001.	srpanj	5,90	9,50	18,00	–	10,50	–	18,00	18,00
	kolovoz	5,90	9,50	–	–	10,50	–	18,00	18,00
	rujan	5,90	10,50 ^b	–	–	11,50	–	18,00	18,00
	listopad	5,90	10,50	–	–	11,50	–	18,00	18,00
	studeni	5,90	10,00 ^c	–	–	11,00	–	15,00 ^c	18,00
2002.	prosinac	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	siječanj	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	veljača	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	ožujak	5,90	10,00	–	–	11,00	–	15,00	18,00
	travanj	5,90	9,50 ^d	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	svibanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	lipanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	18,00
	srpanj	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	kolovoz	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	rujan	5,90	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00
	listopad	4,50 ^e	9,50	–	–	10,50	–	15,00	15,00

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 15. rujna 2001.; ^c Od 22. studenog 2001.; ^d Od 24. travnja 2002.; ^e Od 23. listopada 2002.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se posebnim odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamatu po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite. Kamatna stopa za rujna 1996. jest vagani prosjek kamatnih stopa primjenjivanih u prvih 10 dana toga mjeseca prema navedenom režimu te fiksne kamatne stope koja se primjenjuje od 11. rujna 1996.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke. Tako su u koloni 4 do studenoga 1994. godine iskazivane kamatne stope na kredite za održavanje dnevne likvidnosti, koji su odobravani na temelju portfelja vrijednosnih papira, a od prosinca 1994. godine kamatne stope na lombardne kredite.

Nadalje, podaci iskazani u koloni 6 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa

HNB-a založenih za tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje unutar jednoga dana.

Podaci iskazani u koloni 7 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Kamatne stope iskazane u koloni 8 odnose se na korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve, koja su banke do rujna 1994. godine mogle koristiti (u propisanom postotku) za održavanje dnevne likvidnosti. Na korištena sredstva izdvojene obvezne pričuve iznad dopuštenog iznosa i/ili roka do rujna 1994. godine primjenjivala se kamatna stopa iskazana u koloni 9. Od listopada 1994. godine na svako se korištenje sredstava izdvojene obvezne pričuve primjenjuje kamatna stopa koja se primjenjuje i na ostale oblike financijske nediscipline, u skladu s propisom o visini stope zatezne kamate (iskazane u koloni 10).

Na iznos sredstava korištenih iznad raspoloživih sredstava na žiroračunima do lipnja 1994. godine primjenjivala se ista kamatna stopa kao i na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu (iskazana u koloni 9). Od srpnja do rujna 1994. godine kamatna je stopa na korištena sredstava primarne emisije iznosila 21%, a od listopada 1994. godine primjenjuje se jednaka kamatna stopa kao i na ostale oblike financijske nediscipline iskazana u koloni 10.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospjeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospjeća				
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dan	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dan	Od 182 dana	Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1992.	prosinac	367,60	556,66	1.057,67	1.889,39	–	–	–	–	–	–	–
1993.	prosinac	0,00	–	67,84	63,08	97,38	–	–	–	–	–	–
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–
2001.	srpanj	3,50 ^b	–	–	–	–	–	–	3,98	4,27	–	–
	kolovoz	3,50	–	–	4,06	4,80	5,34	–	3,91	4,12	–	–
	rujan	2,00 ^c	–	–	5,00	5,50	6,00	–	3,47	4,08	–	–
	listopad	2,00	–	–	4,99	5,92	6,16	–	3,05	3,09	–	–
	studen	2,00	–	–	4,53	4,97	5,51	–	2,96	3,19	–	–
	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–
2002.	siječanj	2,00	–	–	3,72	4,16	4,78	–	2,86	3,04	–	–
	veljača	2,00	–	–	3,41	4,05	4,37	–	2,53	3,10	–	–
	ožujak	2,00	–	–	–	–	–	–	2,78	3,18	2,15	2,82
	travanj	1,75 ^d	–	–	3,03	3,79	4,35	–	2,50	3,09	–	3,29
	svibanj	1,75	–	–	2,71	3,42	4,05	–	2,80	3,26	3,33	3,82
	lipanj	1,75	–	–	2,24	2,76	3,39	1,92	2,67	3,06	3,41	–
	srpanj	1,75	–	–	1,90	–	–	2,29	2,97	–	–	–
	kolovoz	1,75	–	–	1,97	–	–	2,36	3,05	–	–	–
	rujan	1,75	–	–	2,00	–	–	2,50	3,01	–	–	–
	listopad	1,75	–	–	2,03	–	–	2,52	2,85	–	–	–

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a; ^b Od 9. srpnja 2001.; ^c Od 15. rujna 2001.; ^d Od 24. travnja 2002.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do 7. listopada 1993. Hrvatska narodna banka utvrđivala je različite kamatne stope na sredstva obvezne pričuve izdvojena na depozite po videnju i na oročene depozite pa je za to razdoblje u tablici iskazana vagana prosječna kamatna stopa na sredstva izdvojene obvezne pričuve (kolona 3). Od 8. listopada 1993. do kraja veljače 1994. godine Hrvatska narodna banka nije plaćala kamatu na izdvojena sredstva obvezne pričuve, a od ožujka 1994. godine na ta se sredstva obračunava i plaćaju kamate po jedinstvenoj stopi.

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1993. godine odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke utvrđivala se i kamatna stopa na dragovoljno upisane blagaj-

ničke zapise Hrvatske narodne banke, a od studenoga 1993. godine kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke oblikuje se na aukcijama blagajničkih zapisa. U skladu s tim, od studenoga 1993. godine u kolonama 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Do listopada 1994. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospjeća od 30 dana (kolona 6), odnosno 90 dana (kolona 7). Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospjeća od 91 dan (kolona 7), odnosno 182 dana (kolona 8).

Od travnja 1998. godine u kolonama od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Obračunata obvezna pričuva	Vagana prosječna stopa OP-a	Izdvojena obvezna pričuva	Prosječna stopa izdvajanja OP-a	Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Ukupno imobilizirana sredstva	Prosječna stopa ukupnih obveza	Prosječna stopa remuneracije	Korištenje imobiliziranih sredstava
1	2	3	4	5	6=[5/3]*100	7	8=3+7	9	10	11
1993.	prosinac	894,9	25,32	804,0	89,84	19,8	914,7	25,88	1,97	143,6
1994.	prosinac	1.826,0	26,20	1.779,2	97,44	188,3	2.014,3	28,90	5,63	3,5
1995.	prosinac	2.431,8	30,90	2.215,9	91,12	826,5	3.258,4	41,40	7,93	45,9
1996.	prosinac	3.652,9	35,91	3.312,0	90,67	–	3.652,9	35,91	4,99	0,1
1997.	prosinac	4.348,8	32,02	3.914,2	90,01	–	4.348,8	32,02	4,05	0,5
1998.	prosinac	3.967,2	29,57	3.469,8	87,46	57,4	4.024,7	30,00	5,28	9,6
1999.	prosinac	4.210,1	30,50	3.695,1	87,77	37,3	4.247,4	30,77	5,62	0,9
2000.	prosinac	4.646,8	24,17	4.191,6	90,21	5,0	4.651,8	24,20	4,05	1,1
2001.	srpanj	4.904,7	22,38	3.467,4	70,69	–	4.904,7	22,38	3,51	–
	kolovoz	4.944,5	22,00	3.486,5	70,51	–	4.944,5	22,00	3,32	–
	rujan	6.268,1	26,84	4.400,5	70,20	–	6.268,1	26,84	2,56	7,7
	listopad	8.137,3	34,94	5.779,4	71,02	–	8.137,3	34,94	1,94	3,9
	studen	8.665,9	36,56	6.233,7	71,93	–	8.665,9	36,56	1,97	3,4
	prosinac	8.691,5	35,37	6.287,8	72,34	–	8.691,5	35,37	1,97	2,3
2002.	siječanj	9.003,6	35,18	6.518,2	72,40	–	9.003,6	35,18	1,96	0,3
	veljača	9.431,5	36,09	6.810,9	72,21	–	9.431,5	36,09	1,93	–
	ožujak	9.676,3	36,57	7.029,1	72,64	–	9.676,3	36,57	1,94	–
	travanj	9.720,5	35,90	7.113,7	73,18	–	9.720,5	35,90	1,91	–
	svibanj	10.024,5	34,20	7.304,8	72,87	–	10.024,5	34,20	1,71	–
	lipanj	10.225,7	33,46	7.393,2	72,30	–	10.225,7	33,46	1,73	–
	srpanj	10.415,5	32,98	7.473,7	71,76	–	10.415,5	32,98	1,70	4,1
	kolovoz	10.599,9	32,78	7.578,3	71,49	–	10.599,9	32,78	1,71	1,4
rujan	10.822,7	32,80	7.742,9	71,54	–	10.822,7	32,80	1,69	–	
listopad	11.056,5	32,78	7.908,7	71,53	–	11.056,5	32,78	1,68	–	

Tablica F3: Obvezne pričuve poslovnih banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva poslovnih banaka kod Hrvatske narodne banke. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine, a serija podataka nije revidirana unatrag.

Obračunata obvezna pričuva (kolona 3) je propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni. Taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve od siječnja 1995. godine, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanjem minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke).

U koloni 4 iskazana je vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve (kolona 3) u osnovici za obračun obvezne pričuve. Od rujna 2001. godine kolona 3 obuhvaća i devizni dio obvezne pričuve koji se izdvaja/održava u kunama.

U koloni 5 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne

banke). Trenutačno taj postotak iznosi 40%.

U koloni 6 iskazan je postotni udio izdvojene obvezne pričuve u ukupno obračunatoj obveznoj pričuvi.

U koloni 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke, koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), te obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

U koloni 8 iskazuju se ukupno imobilizirana sredstva, kao zbroj ukupno obračunate obvezne pričuve i ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke, a u koloni 9 iskazuje se postotni udjel ukupno imobiliziranih sredstava u osnovici za obračun obvezne pričuve.

U koloni 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika imobiliziranih sredstava.

U koloni 11 iskazuje se ukupno korištenje imobiliziranih sredstava, koje obuhvaća korištenje izdvojenih sredstava obvezne pričuve (dopušteno i nedopušteno), neizdvojenu obveznu pričuvu, neodržavanje propisane minimalne likvidnosti, odnosno (od siječnja 1995. godine) neodržavanje minimalnoga prosječnog stanja na računima za namirenje i u blagajni (utvrđenog prema obračunu obvezne pričuve), neupisani iznos obveznih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke, neizdvojenu posebnu obveznu pričuvu (do srpnja 1995. godine), te neizdvojenu obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

Prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva	Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti
1	2	3	4	5	6	7
1993.	prosinac	-18,5	-0,52	188,0	1,9	-
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	-
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	-
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	-
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	-
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.348,7	1.507,6
2000.	prosinac	638,8	3,32	80,1	2.496,0	1.692,7
2001.	srpanj	1.245,2	5,68	6,6	2.787,9	1.013,8
	kolovoz	540,7	2,41	388,4	4.105,9	1.177,1
	rujan	271,8	1,16	353,6	2.580,3	2.449,9
	listopad	343,4	1,47	3,3	2.052,8	3.509,7
	studenj	647,5	2,73	2,5	2.023,8	3.143,0
	prosinac	794,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8
2002.	siječanj	586,2	2,29	1,0	3.252,8	3.084,0
	veljača	272,0	1,04	51,9	3.087,7	3.025,9
	ožujak	910,1	3,44	241,8	3.275,8	2.296,0
	travanj	2.120,0	7,83	134,0	2.816,8	1.982,9
	svibanj	2.146,2	7,32	0,4	3.179,1	1.878,6
	lipanj	2.010,0	6,58	0,4	3.910,6	1.846,1
	srpanj	1.106,9	3,50	8,4	4.726,2	1.757,5
	kolovoz	916,2	2,83	0,6	4.766,4	1.704,2
	rujan	611,1	1,85	0,6	5.509,6	1.722,7
	listopad	558,4	1,66	0,6	5.417,9	1.596,0

Tablica F4: Indikatori likvidnosti poslovnih banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti poslovnih banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine, a serija podataka nije revidirana unatrag.

Kolona 3 iskazuje slobodna novčana sredstva, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računima za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računima za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine zahtjevom za održavanjem minimalne likvidnosti banaka, a od siječnja 1995. godine odlukom o obveznoj pričuvu).

U koloni 4 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U koloni 5 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: korištenje obvezne pričuve (do listopada 1994. godine), kredit za

održavanje dnevne likvidnosti (do studenoga 1994. godine), korištenje sredstava iznad raspoloživih sredstava na žiroračunu banke (do listopada 1994. godine), izvanredni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (inicijalni kredit, kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke), lombardni kredit (od prosinca 1994. godine), interventni kredit za premošćivanje nelikvidnosti (od listopada 1994. godine), kratkoročni kredit za likvidnost (od veljače 1999. godine) te dospjele neplaćene obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U koloni 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U koloni 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca			Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na dnevnom tržištu	Na noćnom tržištu	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1992.	prosinac	2.182,26	2.182,26	2.332,92	2.384,89	1.166,29	
1993.	prosinac	86,90	34,49	59,00	59,00	78,97	
1994.	prosinac	17,76	8,50	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,15	27,26	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	10,41	9,66	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	9,41	8,46	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	15,81	10,00	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	12,72	10,00	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	4,46	2,39	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	srpanj	3,04	3,55	9,39	9,33	5,57	19,41	19,43	16,05	11,70	9,62	12,11	
	kolovoz	4,04	3,88	9,27	9,25	6,65	19,44	19,45	17,02	11,17	8,59	12,21	
	rujan	5,38	4,75	9,46	9,44	6,69	19,45	19,47	17,32	11,26	9,15	12,66	
	listopad	4,81	4,04	8,53	8,52	5,64	18,94	18,96	16,14	12,06	10,78	13,48	
	prosinac	2,67	3,56	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	siječanj	1,88	1,62	15,28	15,30	9,69	18,98	19,04	10,97	13,69	10,57	14,41	
	veljača	2,18	2,31	14,57	14,66	9,36	18,16	18,23	11,33	11,20	8,69	12,70	
	ožujak	2,38	3,08	13,73	13,84	8,86	17,32	17,47	11,08	11,89	7,24	12,38	
	travanj	2,54	3,15	13,70	13,95	8,78	17,22	17,34	11,68	10,68	7,08	12,39	
	svibanj	1,99	3,10	13,74	13,85	8,82	17,15	17,25	10,67	10,85	6,60	12,43	
	lipanj	1,70	1,93	13,07	13,24	8,42	17,08	17,20	11,16	9,23	6,35	12,15	
	srpanj	1,00	1,19	12,14	12,28	8,16	15,46	17,07	5,58	9,55	6,84	11,20	
	kolovoz	1,07	1,00	12,62	12,84	7,85	16,97	17,12	9,34	8,12	7,34	11,02	
	rujan	1,67	1,39	12,08	12,48	7,69	16,83	16,91	10,61	6,99	6,21	11,29	
	listopad	1,34	1,79	12,84	13,02	8,02	16,85	16,94	10,76	8,36	6,75	11,37	
Relativna važnost ^a		–	–	42,33	40,72	17,66	23,05	22,73	0,32	1,61	1,05	0,56	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

U kolonama 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom dnevnom i noćnom tržištu novca, prema podacima koje objavljuje Tržište novca Zagreb. U kolonama od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci

mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospeljem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, uz iznimku kamatnih stopa na okvirne kredite po žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na temelju stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1992.	prosinac	20,41	9,90	21,41
1993.	prosinac	21,84	19,00	23,14
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	srpanj	9,31	9,27	9,17	10,19	9,34	7,96	10,87	6,50	7,01	6,08
	kolovoz	9,64	9,76	9,66	11,13	9,56	7,98	10,85	6,51	6,05	8,54
	rujan	9,81	9,81	9,73	11,85	9,81	8,02	11,09	6,44	6,47	6,22
	listopad	9,37	9,24	9,61	7,56	9,45	7,71	10,97	5,93	5,65	6,27
	studenj	9,68	9,36	9,24	11,65	9,87	7,89	11,00	5,61	5,58	5,84
	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	siječanj	9,55	9,79	9,36	12,22	9,44	7,54	10,95	8,80	11,57	8,26	8,53	7,61
	veljača	9,28	9,76	9,37	11,21	9,12	7,29	10,21	8,54	10,61	7,76	7,58	8,36
	ožujak	9,21	9,08	8,57	11,32	9,24	7,03	10,10	8,22	10,36	6,20	6,44	5,86
	travanj	8,19	9,08	8,42	11,69	8,01	6,56	9,81	7,95	10,16	6,38	6,62	6,05
	svibanj	8,63	8,75	8,04	11,57	8,60	7,01	9,67	7,73	10,13	7,48	7,74	6,41
	lipanj	8,21	8,25	7,57	11,66	8,20	7,14	8,83	7,55	9,06	6,71	6,65	6,89
	srpanj	8,12	8,70	7,98	11,44	7,99	6,57	9,48	7,35	10,16	6,48	6,69	6,24
	kolovoz	7,99	8,70	7,95	11,52	7,83	6,61	9,40	7,37	10,14	6,55	6,48	6,61
	rujan	8,54	9,16	8,41	10,97	8,39	6,57	9,59	7,40	10,35	5,79	7,02	5,19
	listopad	8,04	8,67	7,89	11,39	7,91	6,42	9,51	7,38	10,27	6,18	7,00	5,51
	Relativna važnost ^a	46,78	7,85	6,11	1,74	38,92	20,16	18,76	4,88	13,89	10,89	4,86	6,03

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima (javnim i ostalim) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama poslovnih banaka i štedionica na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica. Osnova za iz-

računavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadnu kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U kolonama od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica razvrstani po ročnosti i po sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zah- tjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u kolona- ma 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stran- im valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljed- njem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuh- vaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim kreditima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule									
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite						
					Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite			
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	434,47	184,69	1.867,18
1993.	prosinac	27,42	18,16	52,16
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62	
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88	
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06	
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56	
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18	
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63	
2001.	srpanj	3,04	1,46	6,07	6,03	6,58	5,88	7,50	8,14	5,65	
	kolovoz	3,11	1,49	6,28	6,21	6,40	6,13	8,13	8,64	7,13	
	rujan	3,10	1,50	6,44	6,39	6,56	6,33	8,09	8,47	6,92	
	listopad	3,06	1,43	6,24	6,19	6,46	6,09	7,57	8,02	7,11	
	studen	2,99	1,42	5,93	5,90	6,18	5,81	6,92	8,00	6,27	
	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70	
2002.	siječanj	2,48	1,34	5,79	5,74	6,31	5,45	7,53	7,74	6,85	
	veljača	2,32	1,25	5,47	5,41	5,93	5,01	7,20	7,59	5,73	
	ožujak	2,02	1,16	5,06	5,00	5,55	4,59	7,24	7,47	5,70	
	travanj	1,94	1,18	4,58	4,56	5,62	3,80	5,15	7,12	3,06	
	svibanj	1,97	1,16	4,60	4,52	5,54	3,85	7,23	7,45	3,39	
	lipanj	1,91	1,16	4,51	4,45	5,48	3,36	6,51	7,37	2,66	
	srpanj	1,75	1,01	4,25	4,23	5,45	2,96	4,54	7,57	1,97	
	kolovoz	1,77	1,00	4,04	3,97	5,45	3,07	6,20	7,57	3,72	
	rujan	1,71	0,98	4,18	4,10	5,24	3,17	6,46	7,33	1,82	
	listopad	1,67	0,95	3,75	3,68	5,22	2,61	6,09	7,21	2,26	
Relativna važnost ^a		41,04	33,62	4,20	4,07	1,67	2,40	0,13	0,10	0,03	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava (javnih i ostalih) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U koloni 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih ka-

matnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u koloni 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (kolona 3) sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G4a: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju					
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		
							EUR	USD	EUR	USD	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1992.	prosinac	6,04	
1993.	prosinac	5,91	
1994.	prosinac	6,95	
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	srpanj	5,29	5,71	2,97	2,93	0,77	0,75	0,87	0,70	0,72	
	kolovoz	4,63	4,81	4,35	2,96	0,77	0,75	0,86	0,76	0,70	
	rujan	4,98	5,37	3,84	2,83	0,76	0,75	0,86	0,84	0,56	
	listopad	4,58	4,84	3,07	2,75	0,73	0,73	0,81	0,83	0,51	
	studen	4,40	4,61	3,50	2,59	0,70	0,73	0,81	0,71	0,33	
	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
2002.	siječanj	2,99	3,77	1,58	2,72	0,67	0,67	0,70	0,74	0,38	
	veljača	3,32	4,22	3,80	2,62	0,67	0,67	0,70	0,65	0,63	
	ožujak	2,89	4,58	6,04	2,62	0,60	0,60	0,64	0,61	0,40	
	travanj	3,76	3,87	5,22	2,60	0,59	0,61	0,61	0,56	0,38	
	svibanj	2,78	4,15	3,58	2,57	0,61	0,60	0,58	0,83	0,49	
	lipanj	3,39	4,54	3,20	2,58	0,59	0,58	0,56	0,77	0,43	
	srpanj	3,59	4,11	3,66	2,59	0,58	0,57	0,52	0,79	0,38	
	kolovoz	3,44	3,66	4,90	2,59	0,57	0,56	0,48	0,60	0,87	
	rujan	3,39	4,03	3,53	2,56	0,53	0,54	0,43	0,69	0,41	
	listopad	3,62 ^b	3,57	4,54	2,54	0,53	0,53	0,42	0,65	0,44	
Relativna važnost ^a		1,19	0,69	0,10	57,77	37,31	26,40	5,01	4,73	1,17	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 68,33 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa poslovnih banaka i štedionica na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava (javni i ostali) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite poslovnih banaka i štedionica dobiveni su na temelju redovitih izvješća poslovnih banaka i štedionica.

U koloni 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u kolonama 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na temelju njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (kolona 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u koloni 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na temelju stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (kolona 7) su stanja pripadnih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih

Tablica G4b: Kamatne stope poslovnih banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1992.	prosinac
1993.	prosinac
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	srpanj	3,87	3,68	3,52	3,76	4,39	3,73	4,85	4,74	5,11	5,32	4,10
	kolovoz	3,94	3,72	3,50	3,76	4,46	3,71	4,98	4,87	5,28	6,21	0,72
	rujan	3,71	3,58	3,48	3,50	4,20	3,26	4,40	4,65	4,72	6,60	0,39
	listopad	3,61	3,45	3,46	3,36	3,88	2,85	4,64	4,64	4,80	5,92	2,41
	studen	3,40	3,21	3,24	3,17	3,59	2,25	4,56	4,59	4,36	4,81	3,02
	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	siječanj	3,75	3,41	3,63	3,18	3,35	1,24	4,82	5,08	4,52	3,73	0,32
	veljača	3,39	3,22	3,35	2,88	3,33	1,92	4,73	4,95	4,38	3,51	2,75
	ožujak	3,31	3,17	3,42	2,82	3,27	1,98	4,57	4,75	4,17	3,65	-
	travanj	3,31	3,17	3,33	2,76	3,36	1,91	4,51	4,72	4,20	3,50	6,46
	svibanj	3,24	3,13	3,31	2,77	3,31	1,94	4,36	4,66	4,17	2,54	-
	lipanj	3,17	3,07	3,34	2,74	3,24	1,75	4,56	4,73	4,21	3,51	0,76
	srpanj	3,28	3,14	3,36	2,69	3,41	1,89	4,52	4,68	4,25	3,69	2,90
	kolovoz	3,33	3,14	3,40	2,63	3,27	1,84	4,66	4,84	4,03	3,62	0,00
	rujan	3,28	3,16	3,35	2,59	3,29	1,89	4,47	4,64	3,87	4,18	-
	listopad	3,19	3,07	3,30	2,29	3,21	1,84	4,41	4,57	3,86	3,50	3,68
Relativna važnost ^a		20,45	18,55	11,38	1,93	3,85	1,39	1,91	1,41	0,17	0,14	0,18

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

stopa na ukupne devizne oročene depozite (kolona 12) su iznosi pripadnih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (kolona 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (kolona 18).

Relativna važnost pojedinih kamatnih stopa (iskazana u posljednjem retku tablice) odnosi se na podatke za posljednje razdoblje obuhvaćeno u tablici, a izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita (na koju se kamatne stope odnose) u ukupnim depozitima koji su obuhvaćeni izračunom vaganih prosjeka za to razdoblje.

Tablica G5: Trgovina poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

U milijunima EUR, tekući tečaj

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.						
						III.	VI.	VII.	VIII.	IX. ^b	X. ^a	XI. ^a
A. Kupnja inozemnih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	2.506,4	3.186,0	2.924,9	3.316,4	5.012,4	706,0	573,9	653,7	495,9	551,2	733,1	591,6
2. Fizičke osobe	2.093,4	2.273,5	2.170,0	2.549,2	3.339,9	241,0	275,5	424,5	361,2	251,3	282,1	234,3
2.1. Domaće fizičke osobe	1.695,5	1.854,5	1.794,7	2.021,1	2.684,5	226,6	223,2	305,0	232,9	204,2		
2.2. Strane fizičke osobe	397,9	419,1	375,3	528,0	655,4	14,4	52,4	119,5	128,4	47,2		
3. Banke	1.002,3	1.138,2	1.204,4	2.441,4	3.985,8	471,7	405,8	682,2	500,6	446,7	652,5	707,5
4. Hrvatska narodna banka	57,1	582,2	934,8	168,2	481,7	73,9	–	–	–	–	79,8	–
Ukupno (1+2+3+4)	5.659,1	7.179,9	7.234,0	8.475,2	12.820,1	1.492,7	1.255,2	1.760,4	1.357,7	1.249,3	1.747,5	1.533,4
B. Prodaja inozemnih sredstava plaćanja												
1. Pravne osobe	4.513,7	4.656,0	4.487,0	5.414,8	8.534,2	785,6	860,3	1.150,8	1.021,3	1.044,2	1.014,5	906,9
2. Fizičke osobe	925,9	1.011,8	893,1	963,6	1.253,5	93,3	78,0	134,2	140,2	107,1	113,7	116,6
2.1. Domaće fizičke osobe	925,2	1.011,5	892,7	962,8	1.252,3	93,2	77,7	133,5	139,3	106,5		
2.2. Strane fizičke osobe	0,7	0,3	0,4	0,6	1,2	0,1	0,3	0,7	0,9	0,6		
3. Banke	1.002,3	1.138,2	1.204,4	2.441,4	3.985,8	471,7	405,8	682,2	500,6	446,7	652,5	707,5
4. Hrvatska narodna banka	257,8	217,0	48,3	284,2	915,7	237,9	173,1	–	47,2	–		
Ukupno (1+2+3+4)	6.699,7	7.022,9	6.632,8	9.104,1	14.689,5	1.588,5	1.517,2	1.967,2	1.709,2	1.598,0	1.780,7	1.731,1
C. Neto kupnja poslovnih banaka (A-B)												
1. Pravne osobe	-2.007,4	-1.470,1	-1.562,1	-2.098,4	-3.521,9	-79,5	-286,4	-497,1	-525,4	-493,0	-281,4	-315,3
2. Fizičke osobe	1.167,5	1.261,7	1.276,8	1.585,4	2.086,3	147,8	197,5	290,3	221,1	144,2	168,4	117,7
2.1. Domaće fizičke osobe	770,3	843,0	901,9	1.058,2	1.432,2	133,5	145,5	171,5	93,6	97,7		
2.2. Strane fizičke osobe	397,3	418,7	374,9	527,3	654,2	14,3	52,0	118,8	127,5	46,6		
3. Hrvatska narodna banka	-200,7	365,2	886,5	-116,0	-434,0	-164,0	-173,1	–	-47,2	–	79,8	–
Ukupno (1+2+3)	-1.040,6	156,8	601,2	-628,9	-1.869,6	-95,7	-262,0	-206,8	-304,3	-348,7	-33,2	-197,6
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke												
Kupnja inozemnih sredstava plaćanja	78,5	254,5	1.044,9	405,8	536,8	–	–	–	–	–	60,0	
Prodaja inozemnih sredstava plaćanja	8,4	279,5	100,4	86,9	2,6	–	1,3	–	–	–	1,4	

^a Preliminarni podaci; ^b Revidirani podaci.

Tablica G5: Trgovanje poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju poslovnih banaka inozemnim sredstvima plaćanja obuhvaćaju transakcije kupnje i prodaje inozemnih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, banke, Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća poslovnih banaka o trгови-

ni inozemnim sredstvima plaćanja, koja se redovito dostavljaju Hrvatskoj narodnoj banci. Iznosi su iskazani u eurima, prethodnom konverzijom iz originalnih valuta prema prosječnom tečaju HNB-a za izvještajno razdoblje. Ostale se transakcije HNB-a odnose na prodaje i kupnje inozemnih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.512,1	-1.452,8	-1.397,8	-438,9	-616,8	-617,1	-798,1	1.215,0	-416,6	-821,3	-637,6
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-3.381,5	-2.158,8	-2.030,2	-1.322,1	-1.582,5	-839,7	-1.052,2	976,9	-667,5	-1.061,5	-901,1
1.1. Prihodi	8.389,0	8.939,6	8.365,1	8.994,5	10.028,6	1.787,6	2.179,6	3.929,6	2.131,8	1.753,5	2.499,4
1.2. Rashodi	-11.770,5	-11.098,4	-10.395,3	-10.316,6	-11.611,1	-2.627,3	-3.231,9	-2.952,6	-2.799,3	-2.815,0	-3.400,5
2. Robe i usluge (3+4)	-3.359,0	-1.994,8	-1.673,4	-935,9	-1.045,4	-692,5	-797,0	1.080,9	-636,7	-843,5	-751,3
2.1. Prihodi	8.025,2	8.544,7	8.117,8	8.663,1	9.631,8	1.689,8	2.085,9	3.795,8	2.060,3	1.649,8	2.389,4
2.2. Rashodi	-11.384,2	-10.539,5	-9.791,1	-9.598,9	-10.677,2	-2.382,3	-2.882,9	-2.714,9	-2.697,0	-2.493,2	-3.140,7
3. Robe	-5.383,2	-4.071,5	-3.298,6	-3.203,8	-3.978,6	-808,3	-1.251,3	-974,6	-944,4	-979,8	-1.315,6
3.1. Prihodi	4.020,9	4.580,6	4.394,7	4.567,2	4.758,7	1.111,4	1.164,1	1.221,2	1.262,0	1.048,7	1.238,6
3.2. Rashodi	-9.404,2	-8.652,0	-7.693,3	-7.770,9	-8.737,2	-1.919,7	-2.415,4	-2.195,7	-2.206,4	-2.028,5	-2.554,2
4. Usluge	2.024,2	2.076,7	1.625,2	2.267,9	2.933,1	115,8	454,3	2.055,4	307,6	136,3	564,3
4.1. Prihodi	4.004,3	3.964,1	3.723,0	4.095,9	4.873,1	578,4	921,8	2.574,6	798,3	601,0	1.150,8
4.2. Rashodi	-1.980,1	-1.887,4	-2.097,8	-1.828,0	-1.940,0	-462,6	-467,5	-519,2	-490,7	-464,7	-586,5
5. Dohodak	-22,4	-164,0	-356,8	-386,2	-537,0	-147,2	-255,2	-103,9	-30,7	-218,0	-149,8
5.1. Prihodi	363,8	394,9	247,3	331,4	396,8	97,8	93,8	133,8	71,5	103,8	110,0
5.2. Rashodi	-386,2	-558,9	-604,2	-717,6	-933,9	-245,0	-349,0	-237,8	-102,2	-321,8	-259,8
6. Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7	222,6	254,1	238,1	250,9	240,2	263,5
6.1. Prihodi	964,0	919,1	967,4	1.101,0	1.174,5	269,4	297,9	289,7	317,6	301,9	334,3
6.2. Rashodi	-94,6	-213,1	-335,0	-217,8	-208,8	-46,8	-43,8	-51,6	-66,7	-61,7	-70,8
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	2.651,6	1.469,0	2.372,7	1.203,2	1.159,6	315,8	765,1	-221,9	300,6	1.165,7	1.289,3
B1. Kapitalne transakcije	21,5	19,1	24,9	20,9	133,0	3,4	119,3	4,4	5,9	5,6	7,8
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	3.058,2	1.601,5	2.726,3	1.764,5	2.339,6	452,5	1.032,5	187,7	666,9	1.389,7	1.538,4
1. Izravna ulaganja	346,7	834,9	1.413,3	1.077,2	1.367,8	175,3	263,0	331,2	598,3	216,0	277,8
1.1. U inozemstvo	-186,1	-97,5	-44,8	0,2	-144,1	41,5	16,1	-156,3	-45,4	-4,7	-31,3
1.2. U Hrvatsku	532,9	932,4	1.458,1	1.077,0	1.511,8	133,7	246,9	487,5	643,7	220,7	309,1
2. Portfeljna ulaganja	577,0	14,9	570,2	722,2	716,0	575,9	26,7	174,8	-61,4	-11,4	329,9
2.1. Sredstva	11,1	-0,1	-0,3	-0,2	-6,3	0,0	3,2	36,0	-45,4	-51,5	19,4
2.2. Obveze	565,9	15,1	570,5	722,3	722,3	576,0	23,5	138,8	-16,0	40,0	310,5
3. Ostala ulaganja	2.134,4	751,7	742,7	-34,9	255,8	-298,7	742,8	-318,3	130,0	1.185,1	930,7
3.1. Sredstva	171,3	348,8	-117,7	-847,5	311,0	84,3	248,3	-517,4	496,0	1.016,6	270,2
3.2. Obveze	1.963,2	402,9	860,5	812,6	-55,2	-383,0	494,6	199,2	-366,0	168,5	660,4
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-428,0	-151,5	-378,5	-582,1	-1.313,1	-140,0	-386,8	-414,1	-372,2	-229,5	-256,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-139,5	-16,2	-974,9	-764,4	-542,8	301,3	33,0	-993,1	116,0	-344,4	-651,7

^a Preliminarni podaci.

Tablice H1 – H5: Platna bilanca

Platna bilanca sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Skupine izvora podataka za sastavljanje su: izvješće Državnog zavoda za statistiku, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Zavoda za platni promet, poslovnih banaka, poduzeća i Hrvatske narodne banke, te statistička istraživanja Instituta za turizam i Hrvatske narodne banke.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u američkim dolarima (USD) i domicilnoj valuti (HRK). Pri sastavljanju platne bilance u obje izvještajne valute koriste se identične skupine izvora podataka, te identična načela obuhvata transakcija i procedure sastavljanja pojedinih stavki. Ovisno o raspoloživim izvorima podataka, preračunavanje vrijednosti transakcija iz originalnih valuta u izvještajne valute obavlja se:

- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na dan transakcije,
- primjenom mjesečnih i tromjesečnih srednjih prosječnih tečajeva Hrvatske narodne banke,
- pri procjeni transakcija koje čine razliku stanja vrednovanih prema tečaju na kraju razdoblja, promjene stanja u originalnim valutama pretvaraju se u dolarske i kunske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta u odnosu prema američkom dolaru.

Platnobilančne stavke Izvoz i Uvoz robe iskazuju se prema fob paritetu. Osnovni izvor podataka za te pozicije su Priopćenja Državnog zavoda za statistiku o robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Podaci Državnog zavoda za statistiku modificiraju se prema prihvaćenoj metodologiji za sastavljanje platne bilance: uvoz robe, u statistici međunarodne robne razmjene iskazan prema cif paritetu, prilagođava se fob paritetu (prilagodba za klasifikaciju), a obje se stavke (izvoz i uvoz robe) prilagođuju za obuhvat kako bi odgovarale definiciji robe kao platnobilančne kategorije, a nisu sadržane u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Kod izvoza robe, počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, obuhvat je uvećan za procjenu potrošnje inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama, dobivenu na temelju Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam. Kod uvoza robe, razlika između cif i fob pariteta procjenjuje se na temelju statističkog istraživanja HNB-a na uzorcima najvećih i velikih uvoznika, a tako dobivena vrijednost uvoza (fob) dopunjava se podacima o popravcima brodova i njihovoj opskrbi u lukama iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom te procjenom individualnih kupovina hrvatskih građana u inozemstvu, dobivenom na temelju statističkog istraživanja HNB-a (od prvog tromjesečja 1999. godine koriste se procjene na temelju Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). U razdoblju od 1993. do 1996. godine uvoz robe iz statistike međuna-

Tablica H2: Platna bilanca – robe i usluge (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
1. Robe	-5.383,2	-4.071,5	-3.298,6	-3.203,8	-3.978,6	-808,3	-1.251,3	-974,6	-944,4	-979,8	-1.315,6
1.1. Prihodi	4.020,9	4.580,6	4.394,7	4.567,2	4.758,7	1.111,4	1.164,1	1.221,2	1.262,0	1.048,7	1.238,6
1.1.1. Izvoz fob u vanjskotrgovinskoj statistici	3.981,3	4.517,2	4.302,5	4.431,6	4.665,9	1.093,3	1.141,4	1.196,6	1.234,6	1.031,5	1.217,1
1.1.2. Prilagodbe za obuhvat	39,6	63,4	92,2	135,6	92,8	18,1	22,7	24,6	27,4	17,2	21,5
1.2. Rashodi	-9.404,2	-8.652,0	-7.693,3	-7.770,9	-8.737,2	-1.919,7	-2.415,4	-2.195,7	-2.206,4	-2.028,5	-2.554,2
1.2.1. Uvoz cif u vanjskotrgovinskoj statistici	-9.101,5	-8.275,6	-7.798,6	-7.886,5	-9.015,0	-1.989,9	-2.508,4	-2.247,6	-2.269,1	-2.105,7	-2.665,3
1.2.2. Prilagodbe za obuhvat	-948,9	-964,0	-448,4	-444,4	-362,3	-71,2	-85,1	-107,7	-98,3	-72,4	-78,1
1.2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	646,2	587,6	553,7	559,9	640,1	141,3	178,1	159,6	161,1	149,5	189,2
2. Usluge	2.024,2	2.076,7	1.625,2	2.267,9	2.933,1	115,8	454,3	2.055,4	307,6	136,3	564,3
2.1. Prijevoz	282,6	229,5	83,8	178,6	169,1	45,4	38,9	49,6	35,2	23,5	25,0
2.1.1. Prihodi	681,5	565,7	484,0	557,3	588,6	135,2	154,2	160,7	138,5	95,2	141,3
2.1.2. Rashodi	-399,0	-336,2	-400,1	-378,7	-419,5	-89,8	-115,3	-111,2	-103,2	-71,7	-116,3
2.2. Putovanja – turizam	1.993,0	2.133,2	1.742,0	2.189,9	2.728,6	80,9	391,8	1.981,0	274,9	95,0	551,7
2.2.1. Prihodi	2.523,1	2.733,4	2.493,4	2.758,0	3.335,0	237,5	533,2	2.151,2	413,1	236,7	756,9
2.2.2. Rashodi	-530,1	-600,3	-751,4	-568,1	-606,4	-156,6	-141,4	-170,2	-138,2	-141,7	-205,2
2.3. Ostale usluge	-251,4	-286,0	-200,6	-100,6	35,4	-10,6	23,5	24,9	-2,5	17,8	-12,4
2.3.1. Prihodi	799,6	665,0	745,7	780,6	949,4	205,6	234,3	262,7	246,8	269,1	252,7
2.3.2. Rashodi	-1.051,0	-951,0	-946,3	-881,2	-914,1	-216,2	-210,8	-237,8	-249,2	-251,3	-265,1
Ukupno (1+2)	-3.359,0	-1.994,8	-1.673,4	-935,9	-1.045,4	-692,5	-797,0	1.080,9	-636,7	-843,5	-751,3

^a Preliminarni podaci.

rodne robe razmjene dopunjava se i procjenom uvoza u slobodne carinske zone (izrađenom u HNB-u), dok su od 1997. godine podaci o tom uvozu sadržani u statistici robne razmjene s inozemstvom.

Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, prihodi i rashodi vezani uz transportne usluge sastavljaju se korištenjem podataka iz novog istraživanja HNB-a o uslugama u međunarodnom prijevozu, uz dvije iznimke: prvo, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza sastavljaju se korištenjem podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, drugo, dio rashoda od transportnih usluga koji se odnosi na prijevoz robe prilikom uvoza u RH temelji se na anketi najvećih hrvatskih uvoznika (a koja se provodi u sklopu prilagodbe podataka o uvozu robe sa cif pariteta na fob paritet).

Prihodi od putovanja – turizam računaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam, a dopunjuju se podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o zdravstvenim uslugama pruženim nerezidentima.

Rashodi za putovanja – turizam izračunavaju se od prvog tromjesečja 1999. godine na temelju rezultata Ankete o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, a dopunjuju se podacima o deviznim rashodima HZZO-a.

Ostale usluge uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom koji se odnose na investicijske radove u inozemstvu, provizije za zastupanje, usluge osiguranja, usluge otpremništva, poštanske usluge te troškove hrvatskih predstavništava u inozemstvu. Tim se kategorijama dodaje i dio neklasificiranih usluga koji se može objasniti linearnim trendom te procjena izdataka međunarodnih mirovnih i humanitarnih misija na robu i usluge u Republici Hrvatskoj, izrađena na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke.

Račun dohotka uključuje podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o naknadama zaposlenima, plaćanjima i naplatama po osnovi kamata, podatke iz statističkog istraživanja HNB-a o isplaćenim i naplaćenim dohocima od inozemnih izravnih i portfeljnih ulaganja privatnih sektora, podatke Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet o isplaćenim dohocima od inozemnih portfeljnih ulaganja u službene sektore te procjenu prihoda od faktorskih usluga rezidenata

mirovnih i humanitarnih misijama u Republici Hrvatskoj, izrađenu na temelju statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o dohocima od inozemnih izravnih ulaganja ne sadrže podatke o zadržanoj dobiti.

Tekući transferi sektora države uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o isplatama mirovina i ostalih socijalnih potpora, novčane pomoći i darove te podatke iz statistike robne razmjene Republike Hrvatske s inozemstvom o izvozu i uvozu robe bez obveze plaćanja protuvrijednosti.

Prihodi od transfera ostalih sektora uključuju podatke iz statistike platnog prometa s inozemstvom o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka primljenih iz inozemstva, koji se uvećavaju za procjenu neregistriranih transfera. Ta se procjena bilježila u razdoblju od 1993. do 1998. kao 15% razlike između neobjašnjena deviznog priljeva i odljeva sektora stanovništvo. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, uključeni su podaci o otkupu inozemnih deviznih čekova od domaćih fizičkih osoba.

Devizni priljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac otkupljen na mjenjačkim mjestima od rezidenata i strani efektivni novac položen na devizne račune rezidenata kod domaćih banaka uvećan za prihode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacija, doznaka u turizmu te ostalih prihoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni priljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene prihode od turizma i procijenjenu potrošnju inozemnih putnika u Republici Hrvatskoj ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam), te za procijenjenu potrošnju pripadnika mirovnih i humanitarnih misija u Republici Hrvatskoj na robu i usluge.

Devizni odljev sektora stanovništvo obuhvaća strani efektivni novac kupljen na mjenjačkim mjestima i strani efektivni novac podignut s deviznih računa rezidenata kod domaćih banaka uvećan za rashode s osnove poslovnih putovanja, obrazovanja i specijalizacije, doznaka u turizmu te ostalih rashoda u turizmu (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom). Ukupni odljev umanjuje se za objašnjeni dio: procijenjene rashode turizma i procijenjenu potrošnju domaćih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
1. Dohodak	-22,4	-164,0	-356,8	-386,2	-537,0	-147,2	-255,2	-103,9	-30,7	-218,0	-149,8
1.1. Naknade zaposlenima	55,6	69,7	60,3	69,6	124,5	28,8	29,6	31,9	34,3	34,6	36,5
1.1.1. Prihodi	70,2	81,0	75,2	82,7	137,3	31,6	32,7	34,7	38,2	38,3	40,3
1.1.2. Rashodi	-14,6	-11,4	-14,9	-13,1	-12,8	-2,9	-3,1	-2,8	-3,9	-3,8	-3,9
1.2. Dohodak od izravnih ulaganja	-52,0	-100,6	-66,8	-134,1	-326,1	-15,5	-219,9	-76,8	-13,9	-94,0	-152,3
1.2.1. Prihodi	16,9	5,3	2,7	5,5	14,3	1,1	9,7	1,9	1,6	0,6	3,4
1.2.2. Rashodi	-68,9	-105,9	-69,6	-139,5	-340,4	-16,6	-229,6	-78,7	-15,5	-94,6	-155,8
1.3. Dohodak od portfeljna ulaganja	-91,6	-102,6	-129,2	-178,8	-218,1	-123,7	-23,8	-65,5	-5,1	-139,5	-7,7
1.3.1. Prihodi	2,6	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Rashodi	-94,2	-102,8	-129,3	-178,8	-218,1	-123,7	-23,8	-65,5	-5,1	-139,5	-7,8
1.4. Dohodak od ostalih ulaganja	65,6	-30,5	-221,1	-142,8	-117,4	-36,7	-41,1	6,5	-46,0	-19,1	-26,2
1.4.1. Prihodi	274,1	308,3	169,3	243,3	245,2	65,1	51,3	97,1	31,7	64,9	66,2
1.4.2. Rashodi	-208,6	-338,8	-390,4	-386,1	-362,6	-101,8	-92,4	-90,7	-77,7	-83,9	-92,4
2. Tekući transferi	869,4	706,0	632,5	883,2	965,7	222,6	254,1	238,1	250,9	240,2	263,5
2.1. Država	32,8	-9,2	-130,3	21,7	56,7	14,9	22,7	12,1	7,0	4,0	6,8
2.1.1. Prihodi	55,6	77,6	76,2	118,0	125,5	27,7	35,2	28,9	33,8	27,6	30,4
2.1.2. Rashodi	-22,8	-86,8	-206,5	-96,3	-68,9	-12,8	-12,5	-16,8	-26,8	-23,6	-23,5
2.2. Ostali sektori	836,5	715,2	762,7	861,5	909,0	207,7	231,5	226,0	243,9	236,2	256,7
2.2.1. Prihodi	908,4	841,5	891,2	983,0	1.049,0	241,7	262,7	260,8	283,8	274,3	303,9
2.2.2. Rashodi	-71,9	-126,3	-128,5	-121,5	-139,9	-34,0	-31,3	-34,8	-39,9	-38,1	-47,3
Ukupno (1+2)	846,9	542,0	275,6	497,0	428,7	75,4	-1,1	134,1	220,2	22,2	113,7

^a Preliminarni podaci.

putnika u inozemstvu ostvarenu individualnim kupovinama (Anketa o potrošnji domaćih putnika u inozemstvu, koju zajednički provode Hrvatska narodna banka i Institut za turizam). Rashodi od transfera ostalih sektora temelje se na podacima o ukupnoj vrijednosti deviznih doznaka u inozemstvo (iz statistike platnog prometa s inozemstvom).

Kapitalni račun sastoji se od podataka o prihodima i rashodima s osnove iseljeničkih transfera (iz podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom).

Inozemna izravna i portfeljna ulaganja uključuju podatke o tim ulaganjima iz statističkog istraživanja HNB-a te podatke iz registara vrijednosnih papira službenih sektora (središnje banke i središnje države) kod Hrvatske narodne banke i Zavoda za platni promet. U razdoblju od 1993. do 1996. godine podaci o inozemnim izravnim ulaganjima privatnih sektora (banke i ostali sektori) ne sadrže dužnička izravna ulaganja, kao ni zadržanu dobit ulagača.

Ostala ulaganja klasificirana su prema sljedećim institucionalnim sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i samouprave te lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Sredstva – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i obuhvaća podatke o plaćenim avansima za uvoz robe od strane hrvatskih uvoznika, a od prvog tromjesečja 1999. godine obuhvaća i podatke o kreditima s dospijecom do 90 dana koje su hrvatski izvoznici odobrili inozemnim kupcima te podatke o odobrenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Polozicija Sredstva – Krediti sadrži podatke o kreditima odobrenim inozemstvu prema institucionalnim sektorima. Podaci se dobivaju iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Banke u razdoblju od 1993. do 1998. prikazuje promjenu stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjenu za dio deviznih sredstava koje poslovne banke deponiraju u HNB-u kao dio obvezne pričuve. Počevši od prvog tromjesečja 1999. godine, promje-

ne na transakcijskoj osnovi procijenjene su tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta prema američkom dolaru sadržanih u aktivi banaka. Polozicija Sredstva – Valuta i depoziti – Ostali sektori u razdoblju od 1993. do 1998. obuhvaća dio neto deviznog priljeva sektora stanovništvo koji nije klasificiran na tekući račun, a što iznosi 85% neto neobjašnjena deviznog priljeva preko sektora stanovništvo. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta se polozicija ne procjenjuje.

Polozicija Obveze – Trgovinski krediti sastavlja se od prvog tromjesečja 1996. godine i uključuje podatke o kreditima s dospijecom do 90 dana koje hrvatski uvoznici koriste od inozemnih dobavljača. Od prvog tromjesečja 1999. godine ta polozicija obuhvaća i podatke o primljenim avansima za izvoz robe koje su hrvatski izvoznici primili od inozemnih kupaca, te podatke o primljenim dugoročnim i kratkoročnim (od 91 dana do 1 godine) trgovinskim kreditima za sektor država i ostale sektore.

Podaci o kreditima primljenim iz inozemstva i pripadajućim kašnjenjima prikazuju se prema institucionalnim sektorima, a dobivaju se iz statistike kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke, koja se temelji na prvobitno zaključenim kreditnim ugovorima, registriranim kod Hrvatske narodne banke.

Polozicija Obveze – Valuta i depoziti obuhvaća promjene dijelova devizne i kunske inozemne pasive sektora monetarne vlasti (HNB-a) i banke, koji se odnose na tekuće račune, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom, depozite po viđenju te depozitni novac.

Promjene međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke na transakcijskoj osnovi procijenjene su korištenjem računovodstvenih podataka o stanjima deviznih pričuva u pojedinim valutama krajem mjeseca. Procjena transakcija za razdoblje od 1993. do 4. tromjesečja 1998. napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolarske promjene korištenjem prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama u odnosu prema američkom dolaru. Počevši od prvog tromjesečja 1999., izvor podataka o promjenama međunarodnih pričuva jest Izvješće o transakcijama deviznim pričuvama, koje sastavlja Direkcija računovodstva Hrvatske narodne banke.

Tablica H4: Platna bilanca – ostala ulaganja (revidirani podaci)

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
SREDSTVA	171,3	348,8	-117,7	-847,5	311,7	84,3	248,9	-517,4	496,0	1.016,6	270,2
1. Trgovinski krediti	18,1	-19,5	-292,1	97,8	60,0	124,1	-62,5	72,1	-73,8	45,1	-123,8
1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	18,1	-19,5	-292,1	97,8	60,0	124,1	-62,5	72,1	-73,8	45,1	-123,8
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-20,7	2,4	8,3	4,2	3,2	0,6	0,3	-8,7	1,9
1.2.2. Kratkoročni krediti	18,1	-19,5	-271,4	95,4	51,7	119,9	-65,7	71,5	-74,0	53,9	-125,7
2. Krediti	0,0	0,0	-23,5	2,7	-12,4	-10,2	6,6	-7,5	-1,4	-4,3	-13,6
2.1. Država	0,0	0,0	1,1	0,0	-3,2	-4,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0
2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	1,1	0,0	-3,2	-4,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0
2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Banke	0,0	0,0	-24,6	2,7	-9,2	-6,2	6,6	-7,5	-2,2	-4,3	-13,6
2.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-14,8	2,3	-3,0	1,8	3,8	-8,6	0,1	-0,7	-4,8
2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-9,8	0,4	-6,3	-8,0	2,8	1,2	-2,2	-3,5	-8,8
2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Valuta i depoziti	153,2	368,3	197,9	-948,1	264,1	-29,7	304,8	-582,1	571,1	975,8	407,6
3.1. Država	30,7	-22,3	12,3	-26,7	-15,2	-64,3	10,6	53,1	-14,6	3,4	75,1
3.2. Banke	-371,8	406,1	185,6	-921,4	-1.613,7	34,6	294,2	-635,2	-1.307,3	972,4	332,5
3.3. Ostali sektori	494,3	-15,5	0,0	0,0	1.893,0	0,0	0,0	0,0	1.893,0	0,0	0,0
OBVEZE	1.963,2	402,9	860,5	812,6	-55,2	-383,0	494,6	199,2	-366,0	168,5	660,4
1. Trgovinski krediti	217,9	-466,9	310,6	280,1	58,7	-424,0	346,2	279,2	-142,8	-107,8	460,5
1.1. Država	0,0	0,0	0,9	-3,2	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,4	0,0
1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-1,0	-0,5	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,4	0,0
1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	1,9	-2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostali sektori	217,9	-466,9	309,7	283,3	57,6	-424,0	345,1	279,2	-142,8	-108,2	460,6
1.2.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	-9,4	-9,4	-27,4	-3,8	9,0	-15,9	-16,6	-0,7	1,0
1.2.2. Kratkoročni krediti	217,9	-466,9	319,1	292,8	85,0	-420,1	336,2	295,1	-126,1	-107,5	459,6
2. Krediti	1.474,1	1.045,7	514,2	637,4	-315,7	-35,7	100,4	-78,6	-301,8	104,2	-85,7
2.1. Hrvatska narodna banka	37,3	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9	-3,0	-13,7
2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	37,3	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9	-3,0	-13,7
2.1.1.1. Korištenja	39,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Otplate	-2,2	-8,9	-31,4	-28,7	-30,8	0,0	-13,8	-3,1	-13,9	-3,0	-13,7
2.2. Država	95,7	-61,4	185,2	270,4	-338,9	23,0	-7,8	-30,8	-323,3	92,6	25,1
2.2.1. Dugoročni krediti	104,2	-12,2	169,7	-16,4	21,1	23,0	-7,8	-30,8	36,7	92,6	25,1
2.2.1.1. Korištenja	180,7	248,0	235,1	235,1	166,7	50,6	11,8	44,9	59,3	120,1	47,1
2.2.1.2. Otplate	-76,4	-260,2	-65,5	-251,5	-145,6	-27,6	-19,7	-75,7	-22,6	-27,5	-22,1
2.2.2. Kratkoročni krediti (neto)	-8,6	-49,2	15,5	286,9	-360,0	0,0	0,0	0,0	-360,0	0,0	0,0
2.3. Banke	399,2	311,6	-5,7	100,7	121,1	-19,0	123,3	-26,4	43,1	2,4	-48,5
2.3.1. Dugoročni krediti	337,3	362,3	-7,2	107,4	127,2	-17,1	118,5	-26,4	52,3	2,0	-48,9
2.3.1.1. Korištenja	587,9	517,0	494,6	651,9	729,9	84,8	187,0	348,1	110,0	70,1	28,8
2.3.1.2. Otplate	-250,6	-154,7	-501,8	-544,4	-602,7	-101,9	-68,5	-374,5	-57,7	-68,1	-77,7
2.3.2. Kratkoročni krediti (neto)	61,9	-50,7	1,5	-6,8	-6,1	-1,8	4,8	0,1	-9,1	0,4	0,4
2.4. Ostali sektori	942,0	804,3	366,2	295,0	-67,0	-39,7	-1,3	-18,3	-7,7	12,2	-48,6
2.4.1. Dugoročni krediti	747,0	668,0	377,8	344,2	-21,4	9,5	26,2	-7,6	-49,6	-3,2	-63,9
2.4.1.1. Korištenja	1.007,0	969,7	914,9	829,6	588,0	105,5	174,9	154,9	152,6	124,9	140,7
2.4.1.2. Otplate	-259,9	-301,8	-537,1	-485,4	-609,4	-96,0	-148,8	-162,5	-202,1	-128,1	-204,6
2.4.2. Kratkoročni krediti (neto)	194,9	136,4	-11,6	-49,2	-45,6	-49,3	-27,5	-10,7	41,8	15,4	15,2
3. Valuta i depoziti	271,1	-175,9	35,6	-104,9	201,7	76,7	48,0	-1,5	78,6	171,9	285,9
3.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Banke	271,1	-175,9	35,6	-104,9	200,7	76,7	48,0	-2,5	78,6	171,9	285,9
4. Ostale obveze (kratkoročne)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H5: Platna bilanca – svodna tablica (revidirani podaci)

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-15.184,9	-9.239,2	-9.958,2	-3.719,3	-5.169,5	-5.181,3	-6.759,4	9.996,8	-3.225,6	-6.995,8	-5.166,5
1. Robe, usluge i dohodak (2+5)	-20.527,7	-13.736,0	-14.461,5	-11.042,8	-13.225,0	-7.033,1	-8.918,0	8.029,6	-5.303,5	-9.057,6	-7.275,1
1.1. Prihodi	52.092,8	56.904,8	59.682,0	74.574,1	83.771,2	14.830,0	18.523,8	32.507,3	17.910,1	14.926,8	20.075,9
1.2. Rashodi	-72.620,5	-70.640,8	-74.143,5	-85.616,9	-96.996,2	-21.863,1	-27.441,9	-24.477,6	-23.213,6	-23.984,5	-27.350,9
2. Robe i usluge (3+4)	-20.456,0	-12.665,6	-11.928,5	-7.894,9	-8.942,8	-5.811,6	-6.753,0	8.900,1	-5.278,3	-7.198,5	-6.052,8
2.1. Prihodi	49.827,5	54.398,7	57.919,7	71.797,8	80.225,9	14.020,4	17.726,3	31.399,5	17.079,7	14.043,2	19.196,9
2.2. Rashodi	-70.283,5	-67.064,3	-69.848,2	-79.692,7	-89.168,7	-19.832,0	-24.479,3	-22.499,3	-22.358,0	-21.241,7	-25.249,7
3. Robe	-33.309,5	-25.946,4	-23.586,6	-26.686,7	-33.302,4	-6.765,7	-10.616,9	-8.094,2	-7.825,7	-8.358,4	-10.539,6
3.1. Prihodi	24.755,0	29.130,4	31.369,6	37.910,1	39.690,9	9.229,3	9.891,6	10.105,8	10.464,2	8.931,0	9.999,6
3.2. Rashodi	-58.064,5	-55.076,9	-54.956,2	-64.596,7	-72.993,3	-15.995,0	-20.508,5	-18.199,9	-18.289,9	-17.289,3	-20.539,2
4. Usluge	12.853,5	13.280,8	11.658,1	18.791,7	24.359,6	954,0	3.863,9	16.994,3	2.547,3	1.159,8	4.486,8
4.1. Prihodi	25.072,5	25.268,3	26.550,1	33.887,7	40.535,0	4.791,1	7.834,8	21.293,7	6.615,5	5.112,2	9.197,3
4.2. Rashodi	-12.219,0	-11.987,5	-14.892,0	-15.096,0	-16.175,4	-3.837,0	-3.970,8	-4.299,4	-4.068,2	-3.952,3	-4.710,5
5. Dohodak	-71,7	-1.070,4	-2.533,0	-3.147,9	-4.282,2	-1.221,5	-2.165,1	-870,5	-25,1	-1.859,1	-1.222,3
5.1. Prihodi	2.265,3	2.506,0	1.762,3	2.776,3	3.545,4	809,7	797,5	1.107,8	830,4	883,7	879,0
5.2. Rashodi	-2.336,9	-3.576,5	-4.295,3	-5.924,1	-7.827,5	-2.031,1	-2.962,6	-1.978,3	-855,5	-2.742,8	-2.101,2
6. Tekući transferi	5.342,7	4.496,8	4.503,2	7.323,5	8.055,5	1.851,8	2.158,7	1.967,2	2.077,8	2.061,8	2.108,5
6.1. Prihodi	5.925,9	5.846,2	6.898,2	9.131,4	9.795,4	2.239,8	2.530,9	2.393,8	2.630,9	2.580,4	2.682,0
6.2. Rashodi	-583,1	-1.349,4	-2.394,9	-1.807,9	-1.740,0	-388,0	-372,3	-426,7	-553,1	-518,6	-573,5
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	16.177,9	9.123,9	16.332,9	9.754,1	7.311,7	2.567,1	6.496,9	-4.294,1	2.541,8	9.780,4	10.120,3
B1. Kapitalne transakcije	132,4	121,9	178,0	172,1	1.140,1	27,9	1.027,1	36,6	48,6	47,9	63,1
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	18.730,7	10.056,6	19.146,8	14.391,8	17.206,6	3.746,1	8.747,7	-868,0	5.580,9	11.676,7	12.089,2
1. Izravna ulaganja	2.135,2	5.349,3	10.086,4	8.464,8	9.040,3	1.455,4	2.215,3	668,3	4.701,3	1.898,6	2.160,3
1.1. U inozemstvo	-1.149,7	-619,7	-329,0	2,3	-1.191,9	344,7	135,9	-1.296,3	-376,2	-40,8	-249,8
1.2. U Hrvatsku	3.284,8	5.969,1	10.415,3	8.462,4	10.232,2	1.110,8	2.079,3	1.964,6	5.077,5	1.939,4	2.410,1
2. Portfolio ulaganja	3.523,4	107,9	3.970,9	5.781,8	5.995,1	4.776,5	202,5	1.149,4	-133,3	-240,3	2.647,3
2.1. Sredstva	70,6	-0,9	-2,1	-1,4	2,4	-0,3	2,7	-0,1	0,1	-580,8	162,7
2.2. Obveze	3.452,8	108,8	3.973,1	5.783,2	5.992,8	4.776,8	199,8	1.149,5	-133,3	340,5	2.484,6
3. Ostala ulaganja	13.072,0	4.599,3	5.089,5	145,2	2.171,2	-2.485,9	6.329,9	-2.685,8	1.012,9	10.018,3	7.281,6
3.1. Sredstva	750,9	2.139,9	-1.149,9	-6.977,2	2.671,7	701,3	2.124,1	-4.265,7	4.112,0	8.652,5	2.129,6
3.2. Obveze	12.321,1	2.459,4	6.239,4	7.122,4	-500,5	-3.187,1	4.205,8	1.579,9	-3.099,1	1.365,8	5.151,9
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-2.685,2	-1.054,5	-2.992,0	-4.809,8	-11.035,1	-1.206,8	-3.277,9	-3.462,7	-3.087,7	-1.944,2	-2.032,0
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-992,9	115,3	-6.374,6	-6.034,8	-2.142,1	2.614,2	262,5	-5.702,6	683,8	-2.784,5	-4.953,8

^a Preliminarni podaci.

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka^a

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke						Devizne pričuve poslovnih banaka ^b	
		Ukupno	Specijalna prava vučenja	Pričuvena pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize Valuta i depoziti		Obveznice i zadužnice
1991.	prosinac	–	–	–	–	–	–	–	200,9
1992.	prosinac	166,8	–	–	–	166,8	166,8	–	484,0
1993.	prosinac	616,2	3,7	–	–	612,5	612,5	–	689,4
1994.	prosinac	1.405,0	4,5	–	–	1.400,5	1.400,5	–	878,7
1995.	prosinac	1.895,2	139,8	–	–	1.755,4	1.651,0	104,3	1.330,3
1996.	prosinac	2.314,0	125,6	–	–	2.188,4	2.016,6	171,8	1.919,5
1997.	prosinac	2.539,1	147,1	0,1	–	2.391,9	2.011,7	380,2	2.291,3
1998.	prosinac	2.815,7	231,2	0,2	–	2.584,4	1.927,0	657,4	1.885,2
1999.	prosinac	3.025,0	189,5	0,2	–	2.835,3	2.459,8	375,5	1.562,9
2000.	prosinac	3.524,8	147,7	0,2	–	3.376,9	2.574,3	802,6	2.389,2
2001.	srpanj	4.175,8	126,7	0,2	114,9	3.934,0	2.770,1	1.163,9	1.961,9
	kolovoz	4.101,3	128,7	0,2	114,9	3.857,5	2.756,7	1.100,8	2.718,3
	rujan	4.416,3	124,8	0,2	–	4.291,3	3.003,3	1.288,0	2.685,7
	listopad	4.504,8	110,7	0,2	–	4.393,9	3.059,7	1.334,3	2.769,7
	studen	4.614,9	108,9	0,2	–	4.505,7	3.105,9	1.399,9	2.958,7
	prosinac ^c	4.704,2	108,4	0,2	–	4.595,6	3.060,3	1.535,3	3.915,0
2002.	siječanj	4.734,4	107,4	0,2	–	4.626,8	3.319,5	1.307,3	3.541,5
	veljača	4.750,0	106,4	0,2	–	4.643,3	3.273,2	1.370,2	3.457,2
	ožujak	4.885,5	104,1	0,2	–	4.781,1	3.275,3	1.505,8	2.906,3
	travanj	5.018,8	92,1	0,2	–	4.926,5	3.292,0	1.634,5	2.658,1
	svibanj	5.230,8	92,8	0,2	–	5.137,8	3.365,6	1.772,2	2.745,6
	lipanj	5.601,8	95,9	0,2	–	5.505,7	3.627,8	1.878,0	2.837,6
	srpanj	5.648,4	95,5	0,2	–	5.552,7	3.638,7	1.914,0	2.861,4
	kolovoz	5.758,3	95,3	0,2	–	5.662,8	3.779,1	1.883,7	2.901,1
	rujan	5.705,2	91,6	0,2	–	5.613,4	3.573,5	2.039,9	2.931,0
	listopad	5.715,9	77,3	0,2	–	5.638,4	3.628,7	2.009,7	2.878,3
	studen ^d	5.852,9	76,5	0,2	–	5.776,1	3.914,2	1.861,9	2.834,5

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Isključen HBOR; ^c U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 19,8 mil. USD. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 7,6 mil USD; ^d Preliminarni podaci.

Tablica H6: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve poslovnih banaka

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti

međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od specijalnih prava vučenja, pričuvene pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve poslovnih banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih poslovnih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Na kraju razdoblja, u milijunima USD

	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII. ^c	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)									
A. Službene međunarodne pričuve	2.847,4	3.432,3	4.704,2	4.885,5	5.601,8	5.648,4	5.758,3	5.705,2	5.715,9
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.616,3	2.567,4	3.420,3	3.661,5	4.284,3	4.302,7	4.358,1	4.326,3	4.285,5
(a) Dužnički vrijednosni papiri	375,5	802,6	1.535,3	1.505,8	1.878,0	1.914,0	1.883,7	2.039,9	2.009,7
od toga: izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu									
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	2.240,8	1.764,8	1.885,0	2.155,7	2.406,3	2.388,7	2.474,4	2.286,3	2.275,8
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	712,3	545,7	406,9	382,6	361,2	338,4	337,9	321,3	322,3
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava od toga: locirane u inozemstvu									
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava od toga: locirane u zemlji o kojoj se izvještava	1.528,6	1.219,1	1.478,1	1.773,0	2.045,1	2.050,3	2.136,5	1.965,0	1.953,4
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Specijalna prava vučenja (SPV)	189,5	147,7	108,4	104,1	95,9	95,5	95,3	91,6	77,3
(4) Zlato									
(5) Ostale devizne pričuve	41,4	717,0	1.175,3	1.119,7	1.221,4	1.250,1	1.304,7	1.287,2	1.352,9
– obrnuti repo poslovi	41,4	717,0	1.175,3	1.119,7	1.221,4	1.250,1	1.304,7	1.287,2	1.352,9
B. Ostale devizne pričuve	177,6	92,5							
– oročeni depoziti	177,6	92,5							
C. Ukupno (A+B)	3.025,0	3.524,8	4.704,2	4.885,5	5.601,8	5.648,4	5.758,3	5.705,2	5.715,9
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)									
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-932,6	-1.210,8	-1.191,4	-802,9	-876,3	-869,8	-854,7	-854,0	-833,5
(a) Hrvatska narodna banka	-258,7	-265,0	-391,1	-280,1	-292,4	-287,3	-270,7	-270,9	-245,0
Do 1 mjesec									
Glavnica	-90,2	-107,6	-172,9	-141,5	-147,6	-122,4	-148,6	-149,1	-162,1
Kamate	-5,0	-4,3	-2,8	-2,3	-2,8	-2,5	-2,4	-2,3	-3,0
Preko 1 do 3 mjeseca									
Glavnica	-123,6	-116,5	-179,6	-106,7	-95,2	-132,7	-91,8	-90,6	-37,4
Kamate	-2,7	-2,8	-1,9	-1,7	-1,7	-1,2	-0,7	-1,6	-0,9
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
Glavnica	-29,9	-29,0	-30,4	-24,6	-42,0	-25,3	-24,2	-24,4	-38,8
Kamate	-7,3	-4,7	-3,4	-3,2	-3,2	-3,2	-3,1	-2,8	-2,8
(b) Središnja država (bez republičkih fondova) ^a	-673,9	-945,8	-800,3	-522,9	-583,9	-582,5	-584,0	-583,1	-588,4
Do 1 mjesec									
Glavnica	-63,5	-89,3	-89,7	-3,1	-95,6	0,0	-8,7	-3,6	-2,9
Kamate	-58,3	-69,0	-49,0	-1,3	-57,7	-3,1	-3,1	-3,0	-1,9
Preko 1 do 3 mjeseca									
Glavnica	-6,0	-93,8	-310,1	-19,4	-8,6	-12,2	-6,4	-25,4	-125,6
Kamate	-42,9	-77,1	-110,9	-14,0	-6,0	-6,0	-4,1	-18,6	-62,5
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
Glavnica	-384,6	-497,1	-150,6	-237,6	-187,3	-285,7	-283,0	-267,2	-169,0
Kamate	-118,7	-119,6	-90,0	-247,5	-228,6	-275,5	-278,7	-265,3	-226,6
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu									
(a) Kratke pozicije (-)									
Do 1 mjesec									
Preko 1 do 3 mjeseca									
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
(b) Duge pozicije (+)									
Do 1 mjesec									
Preko 1 do 3 mjeseca									
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
3. Ostalo	-21,3	-40,7	-66,3	-113,2	-60,4	-122,7	-190,9	-113,4	-143,9
– odljevi s osnove repo poslova (-)	-21,3	-40,7	-66,3	-113,2	-60,4	-122,7	-190,9	-113,4	-143,9
Do 1 mjesec									
Glavnica	-21,3	-40,6	-66,3	-113,2	-60,3	-122,6	-190,7	-113,3	-143,8
Kamate	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Preko 1 do 3 mjeseca									
Glavnica									
Kamate									
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
Glavnica									
Kamate									
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-954,0	-1.251,5	-1.257,7	-916,1	-936,6	-992,5	-1.045,6	-967,4	-977,4
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)									
1. Potencijalne devizne obveze	-869,9	-969,3	-960,3	-1.059,2	-1.110,9	-1.135,0	-1.146,2	-1.174,0	-1.188,4
(a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine	-263,6	-296,0	-278,6	-255,1	-238,7	-254,5	-273,2	-265,8	-265,3
– Hrvatska narodna banka									
– Središnja država (bez republičkih fondova) ^a	-263,6	-296,0	-278,6	-255,1	-238,7	-254,5	-273,2	-265,8	-265,3
Do 1 mjesec	-37,3	-48,4	-43,6	-10,8	-40,7	-3,4	-32,9	-9,7	-2,6
Preko 1 do 3 mjeseca	-57,6	-11,4	-21,8	-86,6	-29,4	-37,5	-15,2	-45,3	-86,0

GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM

Preko 3 mjeseca do 1 godine	-168,7	-236,2	-213,2	-157,8	-168,7	-213,6	-225,1	-210,9	-176,8
(b) Ostale potencijalne obveze	-606,2	-673,2	-681,7	-804,1	-872,2	-880,4	-873,0	-908,2	-923,0
– Hrvatska narodna banka	-606,2	-673,2	-681,7	-804,1	-872,2	-880,4	-873,0	-908,2	-923,0
Do 1 mjesec									
Preko 1 do 3 mjeseca	-606,2	-673,2	-681,7	-804,1	-872,2	-880,4	-873,0	-908,2	-923,0
Preko 3 mjeseca do 1 godine									
– Središnja država (bez republičkih fondova) ^a									
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje									
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	80,0	80,0	150,7	150,1					
– BIS (+)	80,0	80,0							
– MMF (+)			150,7	150,2					
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti									
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-789,9	-889,3	-809,7	-909,0	-1.110,9	-1.135,0	-1.146,2	-1.174,0	-1.188,4
IV. Bilješke									
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom u tome: središnja država (bez republičkih fondova)									
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama									
(c) založena imovina	177,0								
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima									
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-20,1	-40,0	-61,7	-78,7	-20,0	-79,0	-143,7	-68,9	-99,2
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.									
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.									
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	37,4	685,6	1.089,3	1.060,7	1.201,9	1.187,3	1.224,3	1.207,4	1.275,5
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)									
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^b									
– SPV i valute koje čine SPV	2.983,7	3.524,8	4.704,2	4.885,4	5.601,8	5.648,4	5.758,3	5.705,2	5.715,9
– valute koje ne čine SPV	41,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– po pojedinim valutama:									
USD	1.186,1	922,5	1.533,2	1.702,5	1.779,8	1.878,3	1.911,6	1.760,0	1.778,9
EUR	1.405,1	2.453,9	3.062,0	3.078,6	3.725,8	3.674,4	3.751,2	3.853,3	3.859,5
Ostale	433,8	148,4	109,0	104,4	96,1	95,7	95,5	91,8	77,5

^a Preliminarni podaci za 2001.; ^b Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^c U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 19,8 mil. USD. Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospelom duljim od tri mjeseca. Do sada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H7: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a "Data Template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity – Operational Guidelines, Oct. 1999".

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospelja, devizne oročene depozite s preostalim rokom dospelja do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, specijalna prava vučenja, zlato i obrnute repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospelja iz danih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova

između HNB-a i domaćih poslovnih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve temelji se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice na deviznu obveznu pričuvu, koju čine devizni depoziti stanovništva kod banaka s preostalim rokom dospelja do 3 mjeseca). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje devizne oročene depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio I).

Tablica H8: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,340174	0,024304	0,050419	0,020916	0,190597	0,375277	0,264299	0,171018
1993.		4,133563	0,305485	0,621058	0,224018	2,433869	5,369428	3,577417	2,155526
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2001.	srpanj	7,199348	0,523197	1,097533	0,371815	4,756738	11,843820	8,383935	3,680968
	kolovoz	7,377423	0,536138	1,124681	0,381012	4,873952	11,783157	8,208499	3,772017
	rujan	7,516445	0,546241	1,145875	0,388192	5,038014	12,060134	8,247745	3,843097
	listopad	7,475332	0,543253	1,139607	0,386069	5,051394	11,982631	8,254490	3,822076
	studenj	7,408086	0,538366	1,129355	0,382596	5,051386	11,982645	8,332980	3,787694
	prosinac	7,391192	0,537139	1,126780	0,381723	5,016176	11,922554	8,285753	3,779057
2002.	siječanj	7,477062				5,071054	12,130633	8,451613	
	veljača	7,500267				5,077714	12,263697	8,626259	
	ožujak	7,403144				5,043763	12,027717	8,454575	
	travanj	7,392964				5,043037	12,043841	8,358554	
	svibanj	7,378303				5,065595	11,779217	8,071944	
	lipanj	7,344009				4,993381	11,405167	7,697451	
	srpanj	7,350401				5,026632	11,500657	7,405215	
	kolovoz	7,377005				5,045000	11,605190	7,541780	
	rujan	7,346884				5,014697	11,644205	7,483577	
	listopad	7,426918				5,070771	11,795687	7,570804	
	studenj	7,467559				5,090816	11,740230	7,464486	

Tablica H9: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1992.		0,964508	0,070357	0,145244	0,054153	0,546218	1,206464	0,798188	0,495000
1993.		7,262200	0,540504	1,120052	0,381300	4,471653	9,714800	6,561900	3,801812
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2001.	srpanj	7,185933	0,522222	1,095488	0,371122	4,757006	11,684444	8,217190	3,674109
	kolovoz	7,610640	0,553087	1,160235	0,393057	5,019549	12,155630	8,372541	3,891258
	rujan	7,542032	0,548101	1,149775	0,389513	5,104590	12,105990	8,230964	3,856180
	listopad	7,444006	0,540977	1,134831	0,384451	5,061195	11,967855	8,220879	3,806060
	studenj	7,432042	0,540108	1,133007	0,383833	5,082781	11,939023	8,361883	3,799943
	prosinac	7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.	siječanj	7,568480				5,146875	12,391094	8,741603	
	veljača	7,437848				5,037827	12,179217	8,600657	
	ožujak	7,402535				5,052580	12,107516	8,494991	
	travanj	7,395818				5,054205	11,969280	8,185742	
	svibanj	7,377827				5,039844	11,587603	7,928032	
	lipanj	7,320722				4,972641	11,273055	7,359729	
	srpanj	7,394853				5,071916	11,762133	7,522740	
	kolovoz	7,376568				5,022857	11,620302	7,488902	
	rujan	7,341343				5,003642	11,677021	7,504951	
	listopad	7,498423				5,126075	11,872107	7,627325	
	studenj	7,431178				5,035697	11,613030	7,482809	

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeksi 1995. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks cijena na malo
1997.	prosinac	107,96	104,89	103,27
1998.	prosinac	111,87	108,03	102,41
1999.	prosinac	122,56	116,27	109,49
2000.	prosinac	125,97	113,53	107,66
2001.	srpanj	121,19	111,46	103,63
	kolovoz	122,41	112,96	103,63
	rujan	124,23	114,02	105,23
	listopad	123,80	112,11	104,80
	studen	123,41	111,98	104,61
	prosinac	122,99	111,96	104,32
2002.	siječanj	124,74	113,95	105,45
	veljača	125,80	114,35	106,57
	ožujak	123,91	114,53	105,08
	travanj	123,36	113,53	104,60
	svibanj	121,86	111,93	103,25
	lipanj	119,64	109,37	101,24
	srpanj	118,32	107,66	100,56
	kolovoz	119,29	108,79	101,71
	rujan	118,68	108,15 ^a	100,95 ^a
	listopad	120,00	108,68 ^a	101,71 ^a
	studen	119,93		

^a Preliminarni podaci

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

Tablica H10: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Ponderi su određeni na temelju prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od srpnja 1996. do siječnja 2000. godine. Baza razdoblje za izračunavanje indeksa je 1995. godina. Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je

deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Koriste se indeksi cijena pri proizvođačima i indeksi cijena na malo, odnosno ukupni harmonizirani indeks cijena na malo za države članice Ekonomske i monetarne unije. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Izravna ulaganja	0,0	243,5	307,0	624,3	630,2	663,8	838,8	852,0	872,3	884,7	871,2
2. Država	2.905,7	3.395,3	3.973,0	4.795,3	5.015,2	5.112,4	5.767,4	5.722,8	5.769,8	5.754,3	5.817,9
2.1 Portfeljna ulaganja	1.954,5	2.049,3	2.522,9	3.141,2	3.683,1	3.712,1	4.230,0	4.124,3	4.140,0	4.089,4	4.097,7
Obveznice	1.954,5	2.049,3	2.522,9	3.141,2	3.683,1	3.712,1	4.230,0	4.124,3	4.140,0	4.089,4	4.097,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2 Ostala ulaganja	951,2	1.346,0	1.450,2	1.654,1	1.332,2	1.400,3	1.537,4	1.598,5	1.629,8	1.664,9	1.720,1
2.2.1 Trgovački krediti	18,1	2,7	3,4	0,1	1,1	1,5	1,6	1,4	1,4	1,3	1,3
Dugoročni	18,1	1,8	0,7	0,1	1,1	1,5	1,6	1,4	1,4	1,3	1,3
Kratkoročni	0,0	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2 Krediti	933,1	1.343,3	1.446,8	1.654,0	1.331,0	1.398,8	1.535,8	1.597,1	1.628,5	1.663,6	1.718,8
Dugoročni	833,1	1.293,3	1.371,5	1.294,0	1.331,0	1.398,8	1.535,8	1.597,1	1.628,5	1.663,6	1.718,8
Kratkoročni	100,0	50,0	75,3	360,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	231,8	233,9	196,6	158,7	122,2	118,4	111,7	111,0	111,2	107,8	100,6
U tome: Krediti MMF-a	231,8	233,9	196,6	158,7	122,2	118,4	111,7	111,0	111,2	107,8	100,6
4. Banke	2.215,6	2.498,6	2.187,4	2.087,5	2.304,6	2.433,7	2.990,4	3.016,6	2.802,7	2.932,6	3.171,4
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2 Ostala ulaganja	2.215,6	2.498,6	2.187,4	2.087,5	2.304,6	2.433,7	2.990,4	3.016,6	2.802,7	2.932,6	3.171,4
4.2.1 Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	633,5	798,6	1.186,7	1.268,3	1.189,5	1.366,0	1.450,3
4.2.2 Krediti	1.425,7	1.884,0	1.649,7	1.654,7	1.671,1	1.635,1	1.803,7	1.748,3	1.613,2	1.566,6	1.721,1
Dugoročni	1.382,0	1.835,7	1.618,6	1.640,5	1.662,9	1.627,5	1.792,9	1.738,7	1.603,6	1.557,1	1.712,3
Kratkoročni	43,7	48,3	31,2	14,2	8,3	7,7	10,8	9,7	9,6	9,5	8,9
5. Ostali sektori	2.098,5	3.214,9	3.208,3	3.336,3	3.137,0	3.060,5	3.485,8	3.580,3	3.724,2	3.704,0	3.714,3
5.1 Portfeljna ulaganja	0,0	8,7	48,5	38,4	54,8	31,9	165,1	163,2	163,5	162,4	158,3
Obveznice	0,0	0,0	31,1	28,9	27,4	27,0	160,1	158,3	158,6	157,5	158,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	27,4	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	0,0
5.2 Ostala ulaganja	2.098,5	3.206,2	3.159,8	3.298,0	3.082,2	3.028,6	3.320,7	3.417,1	3.560,7	3.541,6	3.556,0
5.2.1 Trgovački krediti	608,4	441,1	373,8	341,6	294,1	287,3	316,5	305,8	315,6	314,2	312,0
Dugoročni	442,8	323,4	274,3	277,3	239,8	239,0	257,5	251,0	260,2	258,6	255,7
Kratkoročni	165,6	117,7	99,5	64,4	54,3	48,2	59,0	54,8	55,5	55,5	56,3
5.2.2 Krediti	1.490,1	2.765,1	2.786,0	2.956,3	2.788,0	2.741,4	3.004,2	3.111,3	3.245,1	3.227,4	3.244,0
Dugoročni	1.260,9	2.373,1	2.535,7	2.810,4	2.704,2	2.636,5	2.877,0	2.980,4	3.100,6	3.078,1	3.103,8
Kratkoročni	229,2	392,0	250,3	145,9	83,8	104,9	127,2	131,0	144,5	149,3	140,2
Ukupno (1+2+3+4+5)	7.451,6	9.586,2	9.872,3	11.002,2	11.209,3	11.388,9	13.194,0	13.282,7	13.280,2	13.383,5	13.675,4

Tablica H11: Inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug prema novoj metodologiji koja se primjenjuje od ožujka 2000. godine obuhvaća sve obveze rezidenata na temelju: depozita primljenih od stranih osoba (do sada nisu obuhvaćani), kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim rokom dužim od 150 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana), s tim da su financijski krediti, iznimno, uključeni neovisno o roku dospijanja, te dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (prema nominalnoj vrijednosti).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10 posto). Država prikazuje inozemne dugove široko definirane države, koja uključuje središnju državu, republičke fondove (uključuju

jući HBOR) i lokalne organe uprave i fondove. Središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Banke prikazuju dugove banaka i štedionica. Ostali domaći sektori prikazuju dugove nefinancijskih poduzeća, ostalih financijskih institucija i stanovništva.

Unutar svakog sektora podaci se razvrstavaju na portfeljna i ostala ulaganja. Portfeljna ulaganja odnose se na dugoročne i kratkoročne dužničke vrijednosne papire. Ostala ulaganja uključuju valutu i depozite te kredite. Krediti se dijele na trgovačke kredite, tj. na komercijalne kredite koje kreditor odobrava za kupnju njegove robe, i sve ostale kredite.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Stanje duga uključuje tzv. neevidentirane otplate glavnice (koje su trebale biti plaćene, ali nije primljena statistička informacija o tome) i buduća dospijanja glavnice.

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

U milijunima USD

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.					
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.*	III.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
1. Portfeljna ulaganja	1.954,8	2.058,0	2.571,4	3.179,6	3.737,9	3.744,0	4.395,1	4.287,5	4.303,5	4.251,8	4.256,0
Obveznice	1.954,8	2.049,3	2.554,0	3.170,1	3.710,5	3.739,1	4.390,2	4.282,6	4.298,6	4.246,9	4.256,0
U tome: Londonski klub	1.428,4	1.404,7	1.380,9	1.255,4	1.106,0	1.031,4	1.031,4	956,7	956,7	956,7	956,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	8,7	17,4	9,5	27,4	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	0,0
2. Ostala ulaganja	5.496,8	7.528,1	7.301,0	7.822,6	7.471,4	7.644,8	8.798,9	8.995,2	8.976,7	9.131,6	9.419,4
2.1. Valuta i depoziti	789,9	614,6	537,7	432,8	633,5	798,6	1.186,7	1.268,3	1.189,5	1.366,0	1.450,3
2.2. Dugoročni krediti	4.168,4	6.249,1	6.221,9	6.724,8	6.656,6	6.603,9	7.336,4	7.449,5	7.501,3	7.482,4	7.699,9
2.2.1. Javni kreditori	1.867,0	2.196,7	2.162,4	2.254,2	2.235,8	2.324,0	2.455,2	2.424,0	2.476,5	2.441,7	2.456,5
a) Međunarodne financijske organizacije	851,0	1.039,2	1.013,9	1.115,1	1.168,8	1.299,8	1.324,2	1.313,2	1.350,2	1.330,8	1.353,1
– MMF	231,8	233,9	196,6	158,7	122,2	118,4	111,7	111,0	111,2	107,8	100,6
– IBRD	294,5	344,1	395,0	412,6	469,5	570,5	593,1	590,9	597,5	597,8	596,2
– IFC	0,0	30,9	28,6	71,9	85,7	90,0	90,5	93,1	93,2	89,0	89,1
– EBRD	171,2	251,3	218,8	296,8	319,9	346,4	316,2	309,6	339,3	331,5	330,2
– EUROFIMA	42,9	72,6	78,5	85,6	83,0	91,1	103,6	103,1	102,8	102,1	102,8
– EIB	108,3	105,2	81,0	65,6	52,4	46,9	53,6	50,6	50,7	47,2	72,9
– CEF	2,3	1,1	15,4	24,0	36,1	36,5	55,5	55,0	55,7	55,3	61,3
b) Vlade i vladine agencije	1.016,0	1.157,5	1.148,5	1.139,1	1.067,1	1.024,2	1.131,0	1.110,8	1.126,2	1.110,9	1.103,4
– Pariški klub	852,5	884,8	770,8	686,4	623,9	595,3	640,9	619,0	617,9	615,3	615,4
– Ostalo	163,5	272,7	377,7	452,7	443,2	428,9	490,2	491,8	508,3	495,6	488,0
2.2.2. Privatni kreditori	2.301,4	4.052,5	4.059,5	4.470,7	4.420,8	4.279,9	4.881,2	5.025,5	5.024,8	5.040,7	5.243,4
a) Banke	1.833,3	3.257,5	3.311,9	3.351,4	3.364,8	3.268,2	3.681,1	3.845,3	3.761,6	3.798,9	4.040,1
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	167,0	213,7	330,7	608,1	611,6	594,6	643,9	637,9	640,8	636,7	631,8
b) Ostali sektori	468,1	794,9	747,6	1.119,3	1.056,0	1.011,6	1.200,1	1.180,2	1.263,2	1.241,8	1.203,3
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	17,6	28,5	17,8	13,8	10,3	9,2	3,0	2,8	10,1	2,1	9,1
2.3. Kratkoročni krediti	538,5	664,4	541,3	665,0	181,2	242,4	275,9	277,4	286,0	283,3	269,2
2.3.1. Javni kreditori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0
2.3.2. Privatni kreditori	538,5	664,4	541,3	665,0	181,2	242,4	275,9	277,4	286,0	282,7	269,2
a) Banke	370,1	381,1	246,1	486,9	68,4	84,6	94,3	95,1	106,6	108,9	100,3
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) Ostali sektori	168,4	283,3	295,2	178,0	112,9	157,7	181,5	182,2	179,4	173,8	168,9
U tome: osigurano od inoz. vlad. agencija	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2)	7.451,6	9.586,2	9.872,3	11.002,2	11.209,3	11.388,9	13.194,0	13.282,7	13.280,2	13.383,5	13.675,4

Tablica H12: Inozemni dug prema inozemnim sektorima

Tablica prikazuje strukturu inozemnog duga po inozemnim sektorima, odnosno prema inozemnim vjerovnicima. Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H11.

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

U milijunima USD

	Stanje duga 31.10.2002.	Neevidenti- rane otplate glavnice	Projekcija otplate glavnice													
			4.tr. 2002.	1.tr. 2003.	2.tr. 2003.	3.tr. 2003.	4.tr. 2003.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	Ostalo
1. Izravna ulaganja	871,2	111,8	85,5	16,1	35,7	21,9	22,5	85,5	96,3	82,6	72,2	239,4	124,3	14,3	5,5	39,4
2. Država	5.817,9	3,2	38,0	123,1	61,5	121,3	37,6	38,0	343,5	802,2	809,6	818,7	576,1	448,7	730,5	1.247,3
2.1. Portfeljna ulaganja	4.097,7	0,0	0,0	80,6	0,0	80,6	0,0	0,0	161,2	554,1	652,8	659,7	403,7	281,5	569,5	815,3
Obveznice	4.097,7	0,0	0,0	80,6	0,0	80,6	0,0	0,0	161,2	554,1	652,8	659,7	403,7	281,5	569,5	815,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Ostala ulaganja	1.720,1	3,2	38,0	42,5	61,5	40,7	37,6	38,0	182,3	248,2	156,8	159,0	172,4	167,2	161,0	432,0
2.2.1. Trgovački krediti	1,3	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1,3	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Krediti	1.718,8	3,1	38,0	42,2	61,5	40,5	37,5	38,0	181,7	247,5	156,8	159,0	172,4	167,2	161,0	432,0
Dugoročni	1.718,8	3,1	38,0	42,2	61,5	40,5	37,5	38,0	181,7	247,5	156,8	159,0	172,4	167,2	161,0	432,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Središnja banka (HNB)	100,6	7,2	0,0	3,2	14,4	3,2	14,5	0,0	35,2	35,2	13,5	6,3	3,2	0,0	0,0	0,0
U tome: Krediti MMF-a	100,6	7,2	0,0	3,2	14,4	3,2	14,4	0,0	35,2	35,2	13,5	6,3	3,2	0,0	0,0	0,0
4. Banke	3.171,4	65,6	65,8	51,7	46,7	135,7	22,7	65,8	256,8	341,8	460,4	174,9	93,9	100,4	85,5	1.526,3
4.1. Portfeljna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2. Ostala ulaganja	3.171,4	65,6	65,8	51,7	46,7	135,7	22,7	65,8	256,8	341,8	460,4	174,9	93,9	100,4	85,5	1.526,3
4.2.1. Valuta i depoziti	1.450,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.450,3
4.2.2. Krediti	1.721,1	65,6	65,8	51,7	46,7	135,7	22,7	65,8	256,8	341,8	460,4	174,9	93,9	100,4	85,5	76,0
Dugoročni	1.712,3	57,5	65,4	51,4	46,7	135,7	22,7	65,4	256,5	341,8	460,4	174,9	93,9	100,4	85,5	76,0
Kratkoročni	8,9	8,1	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Ostali sektori	3.714,3	415,3	160,8	163,6	224,8	137,4	176,5	160,8	702,2	670,6	394,9	400,4	405,2	175,4	130,0	259,6
5.1. Portfeljna ulaganja	158,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,5	0,0	0,0	127,8	0,0	0,0	0,0
Obveznice	158,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,5	0,0	0,0	127,8	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2. Ostala ulaganja	3.556,0	415,3	160,8	163,6	224,8	137,4	176,5	160,8	702,2	640,1	394,9	400,4	277,4	175,4	130,0	259,6
5.2.1. Trgovački krediti	312,0	90,6	32,2	35,2	31,9	22,5	28,2	32,2	117,7	37,6	20,1	8,2	2,8	1,2	0,8	0,7
Dugoročni	255,7	66,7	18,7	21,0	28,8	21,0	28,1	18,7	98,9	37,6	20,1	8,2	2,8	1,2	0,8	0,7
Kratkoročni	56,3	23,9	13,6	14,2	3,1	1,5	0,1	13,6	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.2.2. Krediti	3.244,0	324,7	128,6	128,4	192,9	114,9	148,4	128,6	584,4	602,5	374,8	392,1	274,6	174,2	129,1	259,0
Dugoročni	3.103,8	267,5	102,6	97,8	170,1	111,3	148,4	102,6	527,4	602,5	374,8	392,1	274,6	174,2	129,1	259,0
Kratkoročni	140,2	57,2	26,0	30,6	22,8	3,6	0,0	26,0	57,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	13.675,4	603,1	350,2	357,5	383,1	419,5	273,8	350,2	1.433,9	1.932,3	1.750,6	1.639,7	1.202,7	738,8	951,5	3.072,6
Dodatak: Procjena plaćanja kamata		70,2	110,7	266,7	109,0	130,9	91,6	110,7	598,2	538,4	435,4	332,6	246,1	176,8	145,0	216,7
Napomena:																
Inozemni dug koji garantira središnja država	1.749,4															
U tome: banke i ostali sektori	1.030,5															

Tablica H13: Inozemni dug prema domaćim sektorima i projekcija otplate

Tablica prikazuje stanje duga i procijenjena buduća plaćanja glavnice i kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite ne-rezidenata, kao ni zatezne kamate. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na temelju kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora i ne

odražavaju varijacije kamatnih stopa koje postoje kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

U napomeni je navedeno stanje javnozajamčenog duga ukupno i stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru banke i ostalim sektorima. Razlika prikazuje stanje duga s osnove garancija izdanih sektoru država (npr. HBOR-u, Hrvatskim cestama i sl. uključenim u široku definiciju sektora država).

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
					1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-5.286,0	-6.367,6	-6.884,4	-5.546,8	-7.513,7	-7.598,6	-6.936,8	-5.546,8	-7.533,4	-8.122,2
2. Sredstva	6.162,8	5.919,5	7.152,6	9.983,3	6.918,4	6.919,6	8.282,9	9.983,3	9.123,2	9.835,9
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.002,4	886,3	873,8	969,1	687,4	763,4	807,8	969,1	911,7	1.025,1
2.2. Portfeljna ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
2.2.1. Vlasnička ulaganja	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
2.2.2. Dužnička ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	2.314,9	1.982,3	2.739,8	4.287,6	2.709,2	2.351,9	3.040,2	4.287,6	3.280,7	3.158,9
2.4.1. Trgovački krediti	200,1	207,2	184,1	181,8	177,5	172,8	176,0	181,8	183,5	179,3
2.4.2. Krediti	165,3	166,2	97,4	107,3	104,9	97,1	107,5	107,3	111,6	130,6
2.4.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5	2.426,8	2.082,0	2.756,7	3.998,5	2.985,6	2.849,0
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	2.815,8	3.025,0	3.524,9	4.704,2	3.514,1	3.798,6	4.416,3	4.704,2	4.885,4	5.601,7
3. Obveze	11.448,8	12.287,1	14.037,0	15.530,1	14.432,1	14.518,2	15.219,7	15.530,1	16.656,7	17.958,2
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.945,8	2.551,0	3.550,4	4.934,4	3.736,1	3.866,4	4.025,4	4.934,4	5.717,9	5.426,5
3.2. Portfeljna ulaganja	2.144,3	2.699,7	3.288,5	3.889,8	3.747,7	3.716,6	4.009,6	3.889,8	3.957,6	4.562,6
3.2.1. Vlasnička ulaganja	87,3	128,3	108,9	158,0	144,4	137,8	137,1	158,0	213,6	167,5
3.2.2. Dužnička ulaganja	2.057,0	2.571,5	3.179,6	3.731,8	3.603,3	3.578,8	3.872,5	3.731,8	3.744,0	4.395,1
Obveznice	2.048,3	2.554,1	3.170,1	3.704,4	3.589,3	3.543,2	3.836,3	3.704,4	3.739,1	4.390,2
Instrumenti tržišta novca	8,7	17,4	9,5	27,4	14,0	35,6	36,3	27,4	4,9	4,9
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.358,6	7.036,4	7.198,2	6.705,9	6.948,2	6.935,2	7.184,6	6.705,9	6.981,1	7.969,0
3.4.1. Trgovački krediti	458,5	388,8	341,7	295,2	322,3	326,8	333,1	295,2	288,8	321,2
3.4.2. Krediti	6.285,5	6.109,9	6.423,7	5.777,1	6.116,5	6.051,0	6.296,6	5.777,1	5.893,7	6.461,1
3.4.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5	509,5	557,4	554,9	633,5	798,6	1.186,7
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H14: Stanje međunarodnih ulaganja

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća poslovnih banaka, poduzeća, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u američke dolare obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu, organe lokalne uprave i lokalne fondove. Sektor banke uključuje poslovne banke.

Polozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o

tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Polozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora prema inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja poslovne banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i poslovnih banaka.

Polozicija Ostala ulaganja – Valuta i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Polozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
					1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-943,4	-1.664,7	-2.676,6	-3.965,4	-3.048,8	-3.103,0	-3.217,6	-3.965,4	-4.806,2	-4.401,4
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.002,4	886,3	873,8	969,1	687,4	763,4	807,8	969,1	911,7	1.025,1
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	960,2	839,7	824,1	928,8	645,0	720,8	763,6	928,8	870,7	983,4
1.1.1. Sredstva	960,2	839,7	824,1	928,8	645,0	720,8	763,6	928,8	870,7	983,4
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	42,2	46,6	49,7	40,3	42,3	42,6	44,2	40,3	41,0	41,8
1.1.1. Sredstva
1.2.2. Obveze
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.945,8	2.551,0	3.550,4	4.934,4	3.736,1	3.866,4	4.025,4	4.934,4	5.717,9	5.426,5
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržane zarade	1.659,1	2.205,5	2.894,0	4.011,9	3.003,2	3.090,1	3.063,1	4.011,9	4.756,4	4.204,4
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.659,1	2.205,5	2.894,0	4.011,9	3.003,2	3.090,1	3.063,1	4.011,9	4.756,4	4.204,4
2.2. Ostala ulaganja	286,7	345,5	656,3	922,5	732,9	776,3	962,4	922,5	961,6	1.222,2
2.2.1. Sredstva
2.2.2. Obveze
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
					1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-2.114,6	-2.673,8	-3.274,2	-3.867,4	-3.740,0	-3.710,8	-3.991,1	-3.867,4	-3.912,2	-4.512,5
1. Sredstva	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	29,7	26,0	14,3	22,4	7,7	5,8	18,5	22,4	45,4	50,1
1.1.1. Banke	2,3	0,7	7,2	7,1	5,7	4,2	5,9	7,1	6,5	8,1
1.1.2. Ostali sektori	27,4	25,3	7,1	15,3	2,0	1,6	12,7	15,3	36,3	39,1
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.144,3	2.699,7	3.288,5	3.889,8	3.747,7	3.716,6	4.009,6	3.889,8	3.957,6	4.562,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	87,3	128,3	108,9	158,0	144,4	137,8	137,1	158,0	213,6	167,5
2.1.1. Banke	36,5	61,5	36,5	37,8	38,2	39,5	39,5	37,8	70,2	48,6
2.1.2. Ostali sektori	50,8	66,8	72,4	120,2	106,2	98,3	97,6	120,2	143,4	118,9
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	2.057,0	2.571,5	3.179,6	3.731,8	3.603,3	3.578,8	3.872,5	3.731,8	3.744,0	4.395,1
2.2.1. Obveznice	2.048,3	2.554,1	3.170,1	3.704,4	3.589,3	3.543,2	3.836,3	3.704,4	3.739,1	4.390,2
Država	2.048,3	2.522,9	3.141,2	3.677,1	3.562,0	3.516,9	3.807,9	3.677,1	3.712,1	4.230,0
Ostali sektori	0,0	31,2	28,9	27,3	27,3	26,2	28,4	27,3	27,0	160,1
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	8,7	17,4	9,5	27,4	14,0	35,6	36,3	27,4	4,9	4,9
Ostali sektori	8,7	17,4	9,5	27,4	14,0	35,6	36,3	27,4	4,9	4,9

^a Preliminarni podaci.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima USD

	1998.	1999.	2000.	2001.	2001.				2002.	
					1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr.	2.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-5.043,7	-5.054,1	-4.458,4	-2.418,3	-4.239,0	-4.583,3	-4.144,4	-2.418,3	-3.700,4	-4.810,1
1. Sredstva	2.314,9	1.982,3	2.739,8	4.287,6	2.709,2	2.351,9	3.040,2	4.287,6	3.280,7	3.158,9
1.1. Trgovinski krediti	200,1	207,2	184,1	181,8	177,5	172,8	176,0	181,8	183,5	179,3
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	200,1	207,2	184,1	181,8	177,4	172,8	176,0	181,8	183,5	179,2
Dugoročni krediti	181,3	171,3	169,2	158,9	163,0	159,0	160,0	158,9	165,5	166,6
Kratkoročni krediti	18,9	35,9	14,9	22,9	14,5	13,8	16,0	22,9	18,0	12,7
1.2. Krediti	165,3	166,2	97,4	107,3	104,9	97,1	107,5	107,3	111,6	130,6
1.2.1. Država	5,8	3,7	2,3	5,4	6,1	6,1	6,2	5,4	5,3	5,6
Dugoročni krediti	5,8	3,7	2,3	5,4	6,1	6,1	6,2	5,4	5,3	5,6
1.2.2. Banke	93,4	132,7	65,9	73,0	69,8	61,8	72,2	73,0	76,7	95,2
Dugoročni krediti	55,0	88,7	39,9	41,4	36,5	31,9	42,4	41,4	42,5	60,2
Kratkoročni krediti	38,4	44,1	26,0	31,6	33,3	30,0	29,8	31,6	34,2	35,1
1.2.3. Ostali sektori	66,1	29,8	29,2	28,9	29,0	29,2	29,0	28,9	29,5	29,8
Dugoročni krediti	66,1	29,8	29,2	28,9	29,0	29,2	29,0	28,9	29,5	29,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Valuta i depoziti	1.949,4	1.608,9	2.458,2	3.998,5	2.426,8	2.082,0	2.756,7	3.998,5	2.985,6	2.849,0
1.3.2. Država	64,2	46,0	69,0	83,5	131,6	118,8	71,0	83,5	79,3	11,4
1.3.3. Banke	1.885,2	1.562,9	2.389,2	3.915,0	2.295,2	1.963,2	2.685,7	3.915,0	2.906,3	2.837,6
1.3.4. Ostali sektori
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.358,6	7.036,4	7.198,2	6.705,9	6.948,2	6.935,2	7.184,6	6.705,9	6.981,1	7.969,0
2.1. Trgovinski krediti	458,5	388,8	341,7	295,2	322,3	326,8	333,1	295,2	288,8	321,2
2.1.1. Država	2,7	3,3	0,1	1,2	0,1	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5
Dugoročni krediti	1,8	0,6	0,1	1,2	0,1	1,2	1,2	1,2	1,5	1,5
Kratkoročni krediti	0,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	455,8	385,4	341,6	294,1	322,2	325,6	332,0	294,1	287,3	319,7
Dugoročni krediti	353,3	299,6	277,3	235,5	258,2	258,6	259,9	235,5	239,0	263,1
Kratkoročni krediti	102,5	85,9	64,4	58,6	64,0	67,0	72,0	58,6	48,2	56,5
2.2. Krediti	6.285,5	6.109,9	6.423,7	5.777,1	6.116,5	6.051,0	6.296,6	5.777,1	5.893,7	6.461,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	233,3	196,7	158,7	122,1	151,7	136,4	138,4	122,1	118,4	111,7
Kredit i zajmovi MMF-a	233,3	196,7	158,7	122,1	151,7	136,4	138,4	122,1	118,4	111,7
2.2.2. Država	1.361,1	1.448,4	1.654,0	1.266,1	1.637,6	1.603,7	1.619,1	1.266,1	1.398,8	1.535,7
Dugoročni krediti	1.311,1	1.372,9	1.294,0	1.266,1	1.277,6	1.243,7	1.259,1	1.266,1	1.398,8	1.535,7
Kratkoročni krediti	50,0	75,5	360,0	0,0	360,0	360,0	360,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.878,6	1.651,7	1.654,6	1.656,1	1.553,6	1.618,5	1.711,8	1.656,1	1.635,1	1.799,0
Dugoročni krediti	1.857,8	1.631,6	1.640,4	1.648,1	1.541,6	1.602,0	1.694,2	1.648,1	1.627,5	1.789,6
Kratkoročni krediti	20,8	20,1	14,2	8,0	12,0	16,5	17,6	8,0	7,7	9,4
2.2.4. Ostali sektori	2.812,5	2.813,1	2.956,3	2.732,8	2.773,6	2.692,4	2.827,3	2.732,8	2.741,4	3.014,7
Dugoročni krediti	2.525,7	2.591,0	2.810,4	2.640,8	2.685,0	2.633,5	2.775,1	2.640,8	2.636,5	2.881,1
Kratkoročni krediti	286,8	222,0	145,9	91,9	88,6	58,9	52,2	91,9	104,9	133,6
2.3. Valuta i depoziti	614,6	537,7	432,8	633,5	509,5	557,4	554,9	633,5	798,6	1.186,7
2.3.1. Banke	614,6	537,7	432,8	633,5	509,5	557,4	554,9	633,5	798,6	1.186,7
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.			
						III.	IV.	V.	VI.
PRIHODI I POTPORE									
1. Državni proračun	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	52.747,4	4.908,2	6.233,0	5.902,7	4.892,6
2. Republički fondovi	19.499,1	21.302,1	21.185,5	22.099,3	18.098,2	75,3	429,4	317,5	283,6
2.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	11.022,2	10.713,4	10.799,8	11.254,2	5.806,8	3,1	6,7	3,4	7,9
2.2. Fond zdravstvenog osiguranja	5.824,2	8.269,0	8.686,4	8.967,4	10.314,5	18,6	9,9	6,1	39,2
2.3. Fond za zapošljavanje	638,3	718,2	760,6	822,4	910,9	2,3	1,9	1,3	3,7
2.4. Sredstva doplatka za djecu	976,7	542,8	9,1	7,1	5,1	–	–	–	–
2.5. Hrvatska vodoprivreda	1.037,7	1.058,6	929,6	1.048,2	1.060,9	51,4	81,0	97,1	60,7
2.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	–	–	–	–	330,0	209,5	99,3
2.7. Fond za regionalni razvoj	–	–	–	–	–	–	–	–	72,9
A. Ukupno (1+2)	53.345,3	65.110,7	67.541,0	66.735,0	70.845,6	4.983,5	6.662,4	6.220,1	5.176,2
RASHODI I NETO POSUDBE (umanjeni za otplate)									
3. Državni proračun	29.409,4	34.125,4	35.979,1	36.730,8	44.844,5	6.526,1	5.581,1	5.876,0	5.145,3
4. Republički fondovi	25.522,5	30.103,1	34.363,9	37.701,4	30.044,6	229,0	756,9	499,7	453,4
4.1. Fond mirov. i inv. osiguranja	13.795,1	16.170,4	18.998,5	20.180,8	12.125,3	121,7	124,5	117,3	136,6
4.2. Fond zdravstvenog osiguranja	8.742,8	10.776,0	11.919,6	13.918,1	13.192,7	19,6	21,1	39,8	13,3
4.3. Fond za zapošljavanje	714,1	571,2	824,9	995,5	983,4	24,2	32,1	26,7	24,2
4.4. Sredstva doplatka za djecu	1.003,7	1.032,1	1.136,2	1.250,6	2.467,0	–	–	–	–
4.5. Hrvatska vodoprivreda	1.266,8	1.553,3	1.484,8	1.356,4	1.276,1	63,5	65,1	64,9	99,5
4.6. Fond za razvoj i zapošljavanje	–	–	–	–	–	–	514,0	250,9	149,7
4.7. Fond za regionalni razvoj	–	–	–	–	–	–	–	–	30,1
B. Ukupno (3+4)	54.931,9	64.228,6	70.343,0	74.432,3	74.889,1	6.755,2	6.338,0	6.375,7	5.598,7
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	–1.586,7	882,1	–2.802,1	–7.697,3	–4.043,5	–1.771,6	324,4	–155,5	–422,5
5. Državni proračun (1–3)	4.436,7	9.683,1	10.376,4	7.904,8	7.902,9	–1.617,9	651,9	26,7	–252,7
6. Republički fondovi (2–4)	–6.023,4	–8.801,1	–13.178,4	–15.602,1	–11.946,4	–153,7	–327,5	–182,2	–169,7

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna

U milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.			
						III.	IV.	V.	VI.
1. Ukupni prihodi	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.503,6	5.163,1	6.484,2	6.140,1	5.136,2
1.1. Tekući prihodi	33.385,0	42.019,4	40.044,6	41.535,0	48.906,3	5.145,1	6.466,2	6.123,3	5.121,5
1.1.1. Porezni prihodi	31.338,2	39.899,7	38.317,6	39.939,0	47.274,0	5.063,5	6.025,9	5.964,1	5.015,2
1.1.2. Neporezni prihodi	2.046,8	2.119,7	1.727,0	1.595,9	1.632,3	81,6	440,3	159,2	106,3
1.2. Kapitalni prihodi	461,1	1.789,2	6.310,9	3.100,7	4.597,3	17,9	18,1	16,7	14,7
2. Potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1. Tekuće potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2. Kapitalne potpore	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A. Ukupno prihodi i potpore (1+2)	33.846,1	43.808,6	46.355,5	44.635,7	53.503,6	5.163,1	6.484,2	6.140,1	5.136,2
3. Ukupni rashodi	34.395,2	41.390,4	47.379,6	49.567,5	56.723,3	6.907,0	5.920,0	5.973,1	5.495,7
3.1. Tekući rashodi	29.579,7	34.883,0	38.476,1	44.237,4	52.819,2	6.654,5	5.740,5	5.743,8	5.333,3
3.2. Kapitalni rashodi	4.815,5	6.507,3	8.903,5	5.330,1	3.904,1	252,5	179,5	229,4	162,4
4. Neto posudbe umanjene za otplate	611,1	1.161,5	1.499,2	1.176,1	1.089,5	31,4	418,7	571,7	–264,9
B. Ukupno rashodi i neto posudbe (3+4)	35.006,3	42.551,9	48.878,8	50.743,5	57.812,8	6.938,4	6.338,7	6.544,8	5.230,8
5. Višak na tekućim računima bez potpora (1.1. – 3.1.)	3.805,3	7.136,4	1.568,5	–2.702,4	–3.912,9	–1.509,4	725,7	379,6	–211,8
6. Višak na tekućim računima s tekućim potporama (5+2.1.)	3.805,3	7.136,4	1.568,5	–2.702,4	–3.912,9	–1.509,4	725,7	379,6	–211,8
7. Stvaranje bruto fiksnog kapitala ^a	1.516,4	976,1	–2.216,9	–395,4	–3.101,4	80,2	97,7	60,1	51,5
8. Stvaranje bruto kapitala ^b	1.516,4	976,1	–2.216,9	–395,4	–3.101,4	80,2	97,7	60,1	51,5
C. Ukupni višak/manjak (A–B)	–1.160,2	1.256,7	–2.523,3	–6.107,9	–4.309,1	–1.775,6	145,6	–404,7	–94,6
9. Strano financiranje	2.985,9	–9,1	4.615,1	6.921,5	2.299,6	981,8	14,4	693,9	1.419,4
10. Domaće financiranje	–1.825,7	–1.247,6	–2.091,8	–813,6	2.009,6	793,5	–160,0	–289,2	–1.324,8
10.1. Od središnje i lokalne države	0,0	190,0	–87,0	–92,0	–11,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10.2. Od monetarnih vlasti	–354,8	112,4	2,0	–12,5	–389,1	62,5	44,2	–284,6	257,4
10.3. Od depozitnih banaka	–1.357,3	–1.638,6	–1.859,4	–288,8	2.559,1	596,8	–36,4	38,6	–1.584,2
10.4. Ostalo domaće financiranje	–113,6	88,7	–147,4	–420,3	–149,4	134,2	–167,8	–43,1	2,0
D. Ukupno financiranje (9+10)	1.160,2	–1.256,7	2.523,3	6.107,9	4.309,1	1.775,3	–145,6	404,7	94,6

^a Neto kupnja fiksne kapitalne imovine; ^b Neto kupnja fiksne kapitalne imovine i neto kupnja dionica. Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I3: Dug središnje države

Na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.			
	XII.	XII.	XII.	XII.*	XII.*	III.*	IV.*	V.*	VI.*
1. Unutarnji dug središnje države	15.538,4	15.047,8	16.754,6	21.324,2	24.907,3	26.265,1	26.245,6	26.406,8	26.759,2
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	15.467,1	14.582,9	16.012,1	18.509,7	21.467,9	22.820,2	23.037,7	23.283,9	23.614,7
Trezorski zapisi	449,6	565,8	776,7	2.564,6	4.892,3	5.672,2	5.572,3	5.551,0	5.778,8
Instrumenti tržišta novca	44,0	96,8	153,3	14,2	7,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Obveznice	14.159,2	13.035,8	13.720,7	14.082,5	15.415,8	14.777,4	14.765,7	15.737,9	15.633,1
Krediti Hrvatske narodne banke	–	–	24,1	0,0	–	–	–	2,5	2,4
Krediti banaka	814,3	884,4	1.337,3	1.848,4	1.152,4	2.370,5	2.699,7	1.992,4	2.200,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	71,3	465,0	742,5	2.814,4	3.439,4	3.444,9	3.207,8	3.122,9	3.144,5
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	1.686,8	1.636,1	1.643,4	1.641,9	1.637,6	1.625,2
Krediti banaka	71,3	465,0	742,5	1.127,6	1.803,3	1.801,5	1.566,0	1.485,3	1.519,3
2. Inozemni dug središnje države	18.270,6	21.049,7	29.977,3	38.658,9	41.440,7	42.964,0	42.579,9	41.808,5	41.991,8
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	17.513,8	19.920,2	28.610,0	36.577,8	38.676,7	40.250,5	39.826,7	39.400,4	39.609,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	12.319,4	12.431,3	18.904,8	25.231,2	30.077,9	30.830,5	30.503,0	30.170,6	30.848,5
Krediti	5.194,4	7.488,9	9.705,2	11.346,6	8.598,8	9.420,0	9.323,7	9.229,8	8.761,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	756,9	1.129,5	1.367,2	2.081,1	2.764,0	2.713,5	2.753,2	2.408,1	2.381,9
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	372,4	391,5	386,5	697,9	703,6	691,4	305,2	283,3
Krediti	756,9	757,2	975,8	1.694,6	2.066,1	2.009,8	2.061,9	2.102,9	2.098,5
3. Ukupno (1+2)	33.809,1	36.097,5	46.731,9	59.983,1	66.348,1	69.229,0	68.825,5	68.215,3	68.751,0
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske									
– domaća	4.104,5	8.141,2	8.587,4	8.275,2	8.174,8	8.129,6
– inozemna	9.656,1	11.260,4	12.741,1	12.466,9	12.225,1	12.191,8	11.806,4	11.420,8

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne banke i Konsolidi-

rana bilanca poslovnih banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi cijena na malo, troškova života i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi			Godišnji kumulativni indeksi		
		Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača	Cijene na malo	Troškovi života	Cijene proizvođača
1992.	prosinac	122,4	125,3	129,1	1.053,4	1.026,3	1.120,9	745,4	694,7	846,6
1993.	prosinac	99,5	100,6	98,5	1.249,7	1.225,1	1.175,6	1.616,6	1.591,3	1.610,4
1994.	prosinac	100,2	100,9	100,2	97,0	102,5	94,5	197,5	207,2	177,7
1995.	prosinac	100,2	100,7	100,5	103,7	104,6	101,6	102,0	104,0	100,8
1996.	prosinac	100,0	100,4	100,3	103,4	103,7	101,5	103,5	104,3	101,4
1997.	prosinac	100,7	101,2	99,9	103,8	104,9	101,6	103,6	104,1	102,3
1998.	prosinac	100,2	100,7	100,0	105,4	105,3	97,9	105,7	106,4	98,8
1999.	prosinac	100,3	101,0	100,3	104,4	103,6	105,9	104,2	103,5	102,6
2000.	prosinac	100,0	100,5	100,2	107,4	106,8	111,2	106,2	105,3	109,7
2001.	srpanj	99,4	98,8	99,3	103,8	104,3	104,0	106,0	105,9	105,8
	kolovoz	101,0	100,1	99,5	104,9	104,7	103,4	105,9	105,8	105,5
	rujan	100,3	100,3	100,6	103,8	103,6	103,0	105,7	105,5	105,2
	listopad	99,9	99,5	100,2	103,2	102,5	102,1	105,3	105,2	104,8
	studen	99,8	100,1	99,5	102,8	102,4	98,0	105,1	104,9	104,2
	prosinac	99,8	100,6	99,0	102,6	102,5	96,9	104,9	104,8	103,6
2002.	siječanj	100,8	101,1	99,9	103,3	103,2	97,4	103,3	103,2	97,4
	veljača	100,1	100,0	100,6	102,8	102,9	97,2	103,0	103,0	97,3
	ožujak	100,4	100,1	98,9	103,2	102,9	97,7	103,2	103,0	97,4
	travanj	100,4	100,5	100,9	102,2	102,0	98,6	102,9	102,8	97,7
	svibanj	100,2	100,7	100,2	101,8	101,5	98,8	102,6	102,5	97,9
	lipanj	100,1	99,2	100,3	102,2	101,0	99,0	119,7	102,2	98,1
	srpanj	99,6	99,1	100,5	102,3	101,3	100,2	102,6	102,1	98,4
	kolovoz	99,9	99,8	99,9	101,2	101,1	100,7	102,4	102,0	98,7
	rujan	100,5	100,3	100,4	101,5	101,1	100,4	102,2	101,9	98,9
	listopad	100,5	100,3	101,0	102,1	101,8	100,6	102,2	101,9	99,2
	studen	99,7	100,3	99,4	102,0	102,0	101,5	102,3	101,9	99,4

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Godina	Mjesec	Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi		
		Ukupno	Robe	Usluge	Ukupno	Robe	Usluge
1994.	prosinac	100,1	99,9	101,2	96,3	94,8	109,1
1995.	prosinac	100,1	100,0	100,5	103,1	102,6	107,1
1996.	prosinac	100,0	100,0	100,0	102,8	101,9	109,5
1997.	prosinac	100,2	100,2	100,5	102,5	102,3	104,5
1998.	prosinac	100,1	100,0	100,2	105,7	105,3	107,8
1999.	prosinac	100,1	100,2	100,0	104,2	104,2	104,1
2000.	prosinac	100,1	100,1	100,2	104,6	104,8	103,5
2001.	srpanj	100,2	100,2	100,8	103,8	103,6	105,5
	kolovoz	100,2	100,1	100,3	103,9	103,5	105,9
	rujan	99,9	99,9	100,3	102,3	102,0	104,7
	listopad	100,0	100,0	100,2	102,1	101,7	104,9
	studen	100,0	99,9	100,2	102,0	101,5	104,8
	prosinac	99,8	99,7	100,8	101,7	101,1	105,6
2002.	siječanj	100,2	100,0	101,1	101,9	101,0	106,6
	veljača	100,1	100,2	100,1	101,8	101,0	106,7
	ožujak	100,3	100,3	100,1	101,8	101,2	105,8
	travanj	100,1	100,1	100,0	101,4	100,8	105,2
	svibanj	100,0	100,0	100,1	101,0	100,5	104,1
	lipanj	100,1	100,1	100,0	101,0	100,4	104,1
	srpanj	99,7	99,7	100,0	100,4	100,0	103,3
	kolovoz	100,0	100,0	99,9	100,3	99,9	102,9
	rujan	100,3	100,3	100,1	100,6	100,3	102,7
	listopad	100,5	100,5	100,5	101,1	100,8	103,0
	studen	99,9	100,2	98,4	101,0	101,0	101,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

U tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1992.	prosinac	74,4	120,2	681,7	409,4
1993.	prosinac	1.073,2	105,2	1.442,1	1.605,3
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	srpanj	3.550,0	101,3	108,4	107,9
	kolovoz	3.567,0	100,5	105,9	107,6
	rujan	3.431,0	96,2	103,9	107,2
	listopad	3.538,0	103,1	105,0	107,0
	studenj	3.707,0	104,8	105,8	106,9
	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	siječanj	3.597,0	100,4	101,4	101,4
	veljača	3.500,0	97,3	103,1	102,3
	ožujak	3.622,0	103,5	102,5	102,3
	travanj	3.696,0	102,0	105,2	103,1
	svibanj	3.800,0	102,8	104,9	103,4
	lipanj	3.722,0	97,9	106,2	103,9
	srpanj	3.757,0	101,0	105,8	104,2
	kolovoz	3.738,0	99,5	104,8	104,3
	rujan	3.673,0	98,3	107,1	104,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi cijena na malo

Temeljni indeks cijena na malo izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice robe i usluga za izračunavanje indeksa cijena na malo isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i

cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 88 proizvoda i usluga, čiji je udio u košarici za izračunavanje indeksa cijena na malo u 2001. godini iznosio 22,06% (od toga 2,28 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 19,78 postotnih bodova na administrativno regulirane cijene). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Popis banaka i štedionica

1. prosinca 2002.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod¹
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin¹
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Brodsko-posavska banka d. d., Slavonski Brod
5. Cassa di Risparmio di Trieste – Banca d.d., Zagreb
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Convest banka d.d., Zagreb
8. Credo banka d.d., Split
9. Croatia banka d.d., Zagreb
10. Dresdner Bank Croatia d.d., Zagreb
11. Dubrovačka banka d.d., Dubrovnik
12. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb
13. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
14. Hrvatska poštanska banka d. d., Zagreb
15. HVB Bank Croatia d.d., Zagreb
16. HYPO Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
17. Hypobanka d.d., Zagreb
18. Imex banka d.d., Split
19. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
20. Jadranska banka d.d., Šibenik
21. Karlovačka banka d.d., Karlovac
22. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
23. Križevačka banka d.d. Križevci¹
24. Kvarner banka d.d., Rijeka
25. Međimurska banka d.d., Čakovec
26. Nava banka d.d., Zagreb
27. Nova banka d.d., Zagreb
28. Partner banka d.d., Zagreb
29. Podravska banka d.d., Koprivnica
30. Požeška banka d.d., Požega
31. Primorska banka d.d. Rijeka
32. Privredna banka – Laguna banka d.d., Poreč
33. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
34. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
35. Riadria banka d.d., Rijeka
36. Riječka banka d.d., Rijeka
37. Samoborska banka d.d., Samobor
38. Slatinska banka d.d., Slatina
39. Slavonska banka d.d., Osijek
40. Splitska banka d.d., Split
41. Splitsko-dalmatinska banka d.d., Split¹
42. Štedbanka d.d., Zagreb
43. Varaždinska banka d.d., Varaždin
44. Volksbank d.d., Zagreb
45. Zagorska banka d.d., Krapina¹
46. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Međimurska štedionica d.d., Čakovec²

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
5. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečajju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gold štedionica d.o.o., Split	05.10.2001.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
9. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
10. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
11. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
12. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
13. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
14. Promdei banka d.d., Zagreb	22.12.1999.
15. Razvojna banka Dalmacija, d.o.o., Split	24.09.2001.
16. Štedionica Dugi pogled d.o.o., Zagreb	19.01.2001.
17. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
18. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
19. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o, Zagreb	02.07.2001.
20. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
21. Vukovarska banka d.d., Vukovar	25.02.1998.
22. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

¹ Banka je, temeljem članka 190. Zakona o bankama, dužna uskladiti visinu svog temeljnog kapitala sa Zakonom o bankama, propisanom dinamikom do 31. prosinca 2006. godine.

² Odobrenje za rad uključuje i prikupljanje devizne štednje građana i mjenjačko poslovanje.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	06.04.2002.
2. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
3. Kaptol banka d.d., Zagreb	04.05.2001.
4. Slavonska štedionica d.d., Zagreb	24.12.2001.
5. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
6. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.

7. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.
8. Trgovačka štedionica d.o.o., Zagreb	01.01.2002.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. prosinca 2002.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za odnose s inozemstvom	Jadranka Granić
Sektor nadzora i kontrole	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	
Sektor platnog prometa	
Sektor organizacije i informatike	Petar Ćurković
Sektor pravnih, ekonomskih, tehničkih i općih poslova i upravljanja ljudskim resursima	

Kratice i znakovi

b.b.	– bazni bodovi
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
blag.	– blagajničke
BND	– bruto nacionalni dohodak
BNRD	– bruto nacionalni raspoloživi dohodak
BZ	– blagajnički zapisi
dr.	– drugih
DZS	– Državni zavod za statistiku
EBRD	– Europska banka za obnovu i razvoj
EKS	– efektivna kamatna stopa
EMU	– Europska monetarna unija
eviden.	– evidencije
EU	– Europska unija
ESB	– Europska središnja banka
FDI	– inozemna izravna ulaganja
fik.	– fiksni
fin.	– financijskog
FINA	– Financijska agencija
HAC	– Hrvatske auto ceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvoj
HC	– Hrvatske ceste
HEP	– Hrvatska elektroprivreda
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
ind.	– industrijski
inoz.	– inozemnih
inv.	– invalidskog
međ.	– međunarodne
mil.	– milijun
mirov.	– mirovinskog
mj.	– mjesec
mlrd.	– milijarda
MF	– Ministarstvo financija
MMF	– Međunarodni monetarni fond
MORH	– Ministarstvo obrane Republike Hrvatske
MUP	– Ministarstvo unutrašnjih poslova
NCT	– neto tekući transferi
NIA	– neto inozemna aktiva
NKS	– nominalna kamatna stopa
NRP	– Neto raspoložive pričuve

OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PIF	– privatizacijsko-investicijski fond
potr.	– potrošnja
PPI	– Producer Price Index
pr.	– proizvodi
RH	– Republika Hrvatska
RPI	– Retail Price Index
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
SPV	– specijalna prava vučenja
tis.	– tisuća
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
vrijed.	– vrijednosni
ZAP	– Zavod za platni promet
WTO	– Svjetska trgovinska organizacija

Kratice za valute

HRK	– hrvatska kuna
ATS	– austrijski šiling
FRF	– francuski franak
DEM	– njemačka marka
CHF	– švicarski franak
GBP	– funta sterlinga
ITL	– talijanska lira
USD	– američki dolar
EUR	– euro
JPY	– japanski jen

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

